

Chronologische ontwikkelingen

Joegoslavië

Map 7 A

Kosovo: 2108 doden opgegraven

Volgens hoofdaanklaagster Tribunaal zijn veel lijken verbrand

NEW YORK – Onderzoekers van het Joegoslavië-Tribunaal hebben tot nu toe ruim 2100 doden opgegraven in Kosovo. Volgens hoofdaanklaagster Carla Del Ponte zijn echter nog lang niet alle plaatsen bezocht waar mogelijk massagraven liggen.

In een toespraak tot de Veiligheidsraad zei Del Ponte gisteren dat 195 massagraven zijn onder-

zocht, waar 2108 doden zijn gevonden. In totaal zijn bij het Tribunaal 529 plaatsen gemeld, waar ruim 4200 lijken zouden liggen.

Er bestaat veel verwarring over het aantal slachtoffers dat Serviërs onder de Albanezen in Kosovo hebben gemaakt. Bij de Navo-bombardementen werd door Amerikaanse en Britse bewindslieden gesproken van 'mogelijk' honderdduizend slachtoffers. La-

ter werd vrij algemeen het aantal van tienduizend doden aangehouden.

Del Ponte benadrukt dat het niet aan het tribunaal is volledige statistieken uit te werken over het aantal slachtoffers in Kosovo. Zij vergaart bewijsmateriaal dat kan dienen om individuele daders aan te klagen en veroordeeld te krijgen.

Del Ponte zei niet te verwacht-

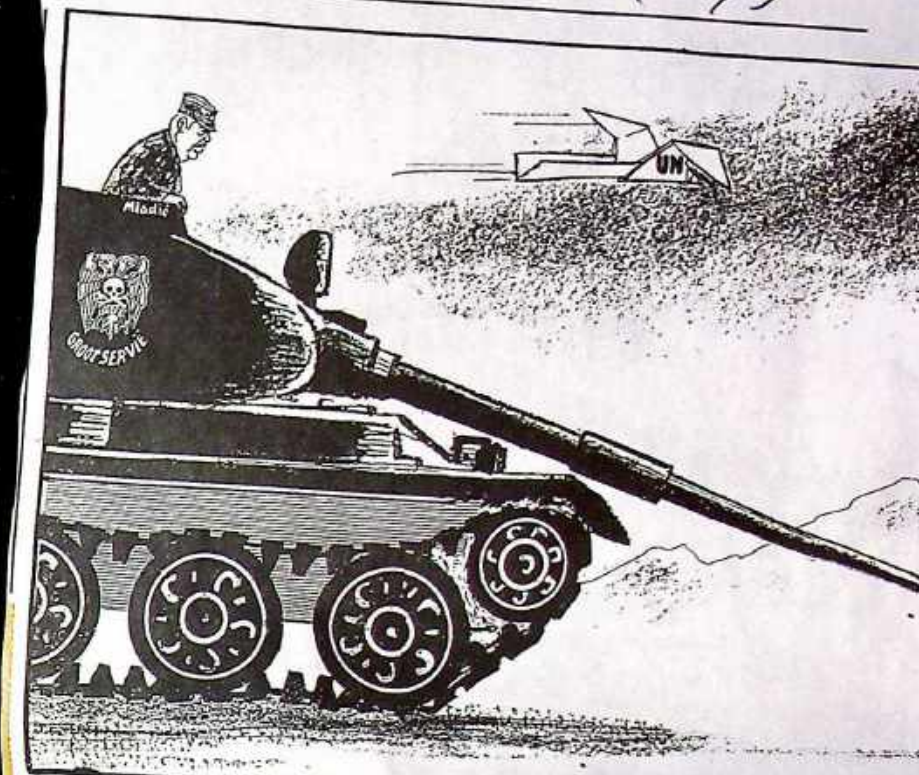
ten dat uit het werk van haar onderzoekers een definitief doental naar voren komt. Volgens haar is op veel plaatsen geprobeerd het aantal doden te maskeren door lijken te verbranden. De Zwitserse zei dat een patroon is ontdekt van een groot aantal plaatsen waar een klein aantal slachtoffers is begraven. Op slechts twee plaatsen zijn meer dan honderd lijken aangetroffen.

De onderzoekers hebben het gebied inmiddels verlaten vanwege de invallende winter. Volgend jaar wordt het werk hervat.

De Navo kwam gisteren met cijfers over het aantal doden dat is gevallen ná het vertrek van de Servische troepen. Bijna 400 mensen zijn sindsdien vermoord, onder wie relatief veel Serviërs.

Hoewel naar schatting niet meer dan 2 tot 3 procent van de

bevolking in Kosovo nog uit Serviërs bestaat waren er onder de 379 slachtoffers 135 Serviërs. Er werden 145 Albanezen vermoord. De anderen waren van andere of onbekende etnische afkomst. Onder de laatsten zijn waarschijnlijk veel zigeuners. Die worden door veel Albanezen beschouwd als handlangers van de Serviërs en zijn regelmatig doelwit van wraakacties.

Herinneringen aan Srebrenica

DT 17-11-99

Kouchner herhaalde nog eens zijn uitspraak „dat er in Kosovo in vijf maanden meer bereikt is dan in Bosnië in vijf jaar.”

De tevredenheid van de gezant staat echter in schril contrast met het gevoel van onveiligheid dat met name de Servische minderheid nog steeds heeft. Zij geloven er niets van dat het voormalige Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) in staat is een democratische macht te worden.

'Zonder VN hadden moslimmannen meer kans gehad'

Srebrenica
Jan Bezemer

AMSTERDAM – Hasan Nuhanovic was tolk voor de VN-militairen in Srebrenica. Door halsstarrigheid van de Nederlandse blauwhelmen, die op die fatale 11 juli 1995 zesduizend vluchtelingen van hun terrein joegen, kon hij zijn familie, broer, vader en moeder niet redden uit de handen van de Bosnische Serviërs.

„Door ze naar het VN-kamp te brengen heb ik ze eigenlijk op een presenteerblaadje uitgeleverd aan de Serviërs. Het is een

misdad, mensen 2,5 jaar te laten geloven dat ze veilig zijn, terwijl dat niet zo is. Op het hoogste niveau hebben ze geweten dat ze ons niet konden beschermen. Maar dan hadden de VN niet moeten komen. Zonder hen hadden de moslimmannen misschien nog een kans gehad.”

Na de val van Srebrenica zag hij zijn familie nooit meer. Zeker 7414 mannen zijn verdwenen, vermoord door de Bosnische Serviërs. Hasan en andere nabestaanden van het bloedbad in Srebrenica willen weten wat er met de mannen is gebeurd. Ze zoeken recht en vechten ervoor

dat de verantwoordelijken worden vervolgd.

In het onlangs verschenen kritische VN-rapport over de val van Srebrenica en het VN-optreden in Bosnië heeft iedereen wel ergens schuld aan en dus is niemand schuldig. Daar nemen Hasan en de 'Vrouwen van Srebrenica' geen genoegen mee. Ze zijn op bezoek in Nederland om steun te zoeken en gesprekken aan te gaan met de Nederlandse politiek en liefst ook met betrokken blauwhelmen. Maar Hasan heeft vier jaar na het gebeure weinig hoop meer dat hij de verantwoordelijken als commandant Karre-

mans en majoor Franken ooit persoonlijk te spreken krijgt.

„Mensen die fouten hebben gemaakt, of hebben nagelaten te doen wat ze moesten doen, mensen die levens hadden kunnen redden, moeten ter verantwoording worden geroepen. Er zijn duizenden mensen omgekomen door verschrikkelijke fouten, die VN'ers hebben gemaakt. Dat moet bekend worden en de verantwoordelijken moeten bestrafd.”

Hasan stelt graag de Canadese VN-commandant ten voorbeeld die bij Knin in Kroatië Servische vluchtelingen in bescherming nam. Toen het Kroatische leger aan de poort de Serviërs op kwam eisen ging de Canadese blauwhelm wijdbeens voor hen staan. „Julie komen er niet in. Over mijn lijk. Die vluchtelingen zijn mijn verantwoordelijkheid.” moet hij hebben gezegd en de Kroaten zijn vertrokken. „Wat gebeurde er toen de Serviërs bij de Nederlanders aan de poort kwamen? Zesduizend vluchtelingen werden gedwongen hun zakken te legen en hun haarspelden uit te doen. Daarna werden ze door Nederlanders met geweren tussen twee stroken tape naar de Serviërs geleid.

die hen met geweren stonden op te wachten. Is daar een naam voor?” vraagt Hasan retorisch.

„Voor mijn gevoel waren de Nederlanders en Serviërs één pot nat. Ze namen aan dezelfde operatie deel. Er was geen enkele aanleiding voor de Serviërs om de Nederlanders aan te pakken, want die werkten toch wel mee. De Nederlanders hadden kunnen weten dat de Serviërs niet van plan waren ze iets aan te doen.”

Hij draagt de brief bij zich, waarin het Nederlandse ministerie van defensie Karremans opdraagt om bij de aftocht zijn soldaten te beschermen en de uitrusting veilig te stellen. Hasan stelt vast dat er met geen woord wordt gesproken over vluchtelingen. „Wat betekent dat? Dat het ministerie niet op de hoogte was van het feit dat 6 000 vluchtelingen bescherming gezocht hebben in het kamp van de Nederlandse blauwhelmen? Dat de plaatselijke commandanten Den Haag niet goed op de hoogte hebben gesteld van de erbarmelijke toestand van de moslimbevolking? Of wist het ministerie het wel, maar vond het de vluchtelingen niet belangrijk genoeg?”

VERVOLG OP PAGINA 3
PAGINA 14: IDFA, FILMFESTIVAL

Servisch gebaar

Van onze correspondent BOEDAPEST, woensdag
Voor het eerst is in Servië een Servische Kosovaar aangeklaagd vanwege het doodschieten van Albanese burgers.

De 32-jarige Boban Petkovic zou op 9 mei tijdens de NAVO-aanvallen in de omgeving van Orahovac drie etnische Albanezen hebben vermoord. Hij zou uit woede om een gewond geraakte Servische soldaat een willekeurige Albanees door het hoofd hebben geschoten. Later op de dag doodde hij nog eens twee Albanezen.

Als teken dat er enigszins beweging zit in de starre Servische houding werden gisteren 47 Albanezen uit Kosovo vrijgelaten uit Servische gevangissen.

DT 17/11/99

Finland wil Milosevic harder aanpakken

De huidige EU-voorzitter Finland wil de sancties tegen Servië verscherpen. Minister Halonen (Buitenlandse Zaken) stuurt aan op uitbreiding van de 'clan' rond president Milosevic voor wie al enige maanden een inreisverbod geldt en van wie de bankrekeningen in de EU zijn bevroren.

De Europese ministers van Buitenlandse Zaken bespreken het voorstel maandag. Halonen is getergd door de voortdurende "blokkade" van olie bestemd voor de Servische oppositiedelen Nis en Pirot. Volgens de minister jaagt Milosevic daarmee de bevolking alleen maar verder tegen zich in het harnas. De tankwagens met bijna 350 ton stookolie staan sinds vorige week woensdag vast aan de Joegoslavische grens met Macedonië. Volgens eurocommissaris Patten, verantwoordelijk voor de EU-brandstofsteun, zit er voorlopig ook geen schot in door de bureaucratische obstakels die de Servische autoriteiten opwerpen. Omdat het gisteren een Servische feestdag was, verwachtte Patten dat de wagen niet eerder dan vandaag zou kunnen doorrijden. (ANP)

Grieken niet blij met Clinton

ATHENE – Het bezoek dat de Amerikaanse president Bill Clinton vanaf zaterdag aan Griekenland zou brengen, is met bijna een week uitgesteld wegens de kans op anti-Amerikaanse demonstraties.

Beide regeringen kwamen tot dat besluit, omdat zij vrezen dat ernstige rellen bij het bezoek de betrekkingen zouden kunnen schaden. Het bezoek van Clinton ligt gevoelig, omdat vele Grieken tegen de Navo-luchtaanvallen op Servië waren. Ook verwijten velen de Amerikaanse regering dat

zij een pro-Turkse houding inneemt in het conflict om Cyprus. Het uitstel is een nederlaag voor de socialistische regering. Clinton zou zijn Europese toernee beginnen met een bezoek van drie dagen aan Griekenland. Nu zal de president Griekenland kort bezoeken na een verblijf van vijf dagen in buurland Turkije, waar hij de OVSE-top zal bijwonen.

De Griekse regering wil het uitstel aangrijpen om extra veiligheidsmaatregelen te treffen. Zij verwacht betogingen bij de Amerikaanse ambassade of de concertzaal waar Clinton een rede-

voering zal houden.

De afgelopen dagen zijn diverse vestigingen van westerse bedrijven getroffen door brandbommen. Vestigingen van Opel, Renault en een Amerikaans cultureel instituut waren het doelwit van aanslagen.

Gisterochtend ontplofte een brandbom nabij een Suzuki-dealer. Bij de aanslagen zijn geen mensen gewond geraakt. Een groep die zich 'Anti-Staat Actie' noemt, heeft zich verantwoordelijk gesteld. Ze wil met de aanslagen protesteren tegen de komst van de Amerikaanse president.

Team Tribunaal niet welkom in Kroatië

KROATIË Kroatië weigert een team onderzoekers van het Joegoslavië-Tribunaal toe te laten. Dit heeft de Kroatische minister van Justitie zaterdag in een brief aan het tribunaal in Den Haag laten weten. Het team zou in de loop van de komende week in Kroatië aankomen.

Het tribunaal wil een onderzoek instellen naar de militaire operaties van Kroatië in 1995 tijdens de herovering van gebieden die onder Servische controle stonden. Kroatië vindt dat het tribunaal niet bevoegd is hier onderzoek naar te doen. Volgens Zagreb gaat het om een legitieme herovering van eigen gebied. (RTR/AFP)

VN en EU helpen ontheemden in Servië

GENÈVE – De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR en het humanitaire programma Echo van de Europese Commissie hebben een werkgroep ingesteld om ontheemde Kosovo-Serviërs, Kroaten en Bosniërs onderdak te bezorgen. De gastgezinnen die in Servië ontheemden herbergen kunnen die financiële last niet dragen. Volgens de UNHCR gaat het in totaal om 700 000 ontheemden uit Kosovo, Kroatië en Bosnië.

Amsterdam helpt Joegoslavische stad

AMSTERDAM De gemeente Amsterdam stelt 75.000 gulden beschikbaar voor het maken van een plan om de zware bodemverontreiniging in het Servische Pancevo te bestrijden. Dat heeft de fractie Amsterdam Anders/De Groenen, initiatiefnemer van het plan, gisteren bekendgemaakt.

Een delegatie van de Amsterdamse Milieudienst en een gespecialiseerd adviesbureau gaan in Pancevo onderzoeken hoe de bodemsanering wordt aangepakt. Pancevo is een kleine stad, 15 kilometer ten noorden van Belgrado. De schade door bombardementen tijdens de Kosovo-oorlog is groot. Giftige stoffen bedreigen het grondwater. (Metro)

Metro 17/11/99

De Albanezen halen ook weer het Servisch vuil op

Gele Rijders

Abe de Vries

Als het voor Albanezen en Serviërs ergens in Kosovo weer mogelijk wordt samen te leven, dan is het in Orahovac", zegt luitenant-kolonel Tony van Loon. Van Loon is commandant van de Gele Rijders. Vijf maanden na de aankomst van de Nederlandse artillerie-afdeling in het gebied is er een hernieuwd contact, zij het voorzichtig en aarzelend, tussen beide bevolkingsgroepen tot stand gebracht.

„Na flink wat overredingskracht van onze kant zijn er ontmoetingen geweest tussen de directeuren van de verschillende fabriekjes. De door Albanezen bemane vuilnisdienst haalt ook het vuilnis van de Serviërs op. Een Albanese groothandel brengt levensmiddelen naar een Servisch dorp. In het begin met een escorte omdat ze niet durfden, maar nu gaan ze alleen. Sommige Serviërs bellen weer met hun Albanese bureaus, bijvoorbeeld met de vraag of iemand soms een mijn in hun wei heeft gelegd. Ondanks de haat die er natuurlijk nog wel degelijk bestaat, wordt het gewone leven weer opgepakt. De mensen willen verder. Dat vind ik heel positief."

'Ora 1' is de basis van de Gele Rijders. Vanuit dit hoofdkwartier op een heuveltop even buiten Orahovac overzien de Kfor-militairen een groot deel van het glooiende land ten oosten van de Beli Drim (Witte Rivier).

Waarschijnlijk zijn nergens in Kosovo zoveel Albanezen omgekomen als in deze streek. In de dorpen rond Orahovac zijn meer dan vierhonderd lichamen gevonden. Volgens Van Loon gaat het voornamelijk om burgers die in de eerste dagen van de Navo-bombardementen door de Servische politie in koelen bloede zijn doodgeschoten.

„Wij hebben een goed beeld van de oorlogsmisdaden die hier zijn gepleegd", zegt Van Loon in de met kaarten en organisatieschema's behangen container, die is bedoeld voor het houden van briefings. „Het meeste onder-

'We hebben veel daders opgepakt'

zoek is gedaan door forensische teams in opdracht van het Joegoslavië-Tribunaal, Scotland Yard, het Duitse Bundeskriminalamt en ons eigen Rampenidentificatieteam. Als men zegt: het klopt niet, het zijn gesneuvelde strijders van het Kosovo Bevrijdingsleger UCK, dan is dat simpelweg niet waar. Die zijn ook wel gevonden, maar in veel kleinere aantallen."

Nu de Gele Rijders over enkele weken worden afgelost door de 41ste Afdeling Veldartillerie uit Seedorf (de commando-overdracht is gepland voor 7 december) blijkt de commandant terug. Van Loon zag het als een van zijn belangrijkste taken om te voorkomen dat de terugkerende Albanezen wraak zouden nemen op Serviërs die niet wa-

ren gevlucht. „Conform onze 'rules of engagement' hebben we de bevoegdheid op te treden tegen zware misdrijven zoals moord, brandstichting, plundering. Het is niet gelukt alles te voorkomen, maar we hebben veel daders opgepakt. Zestig Albanezen, twintig Serviërs en enkele zigeuners."

Soms was hard optreden geboden. In juli heeft Van Loon een paar keer met een M-109 houwitser en een Leopard-tank laten schieten om een groep Albanezen af te schrikken die Serviërs te lijf wilde gaan.

„Natuurlijk hebben we achteraf gezien ook weleens iets minder goed gedaan", geeft de commandant toe. Een patrouille zag een huis branden en hield daarop een verdachte auto aan met vier UCK-leden in uniform. „Ze werden plat op de grond gelegd en vastgebonden. Dat had wel wat minder gekund, want het bleek dat ze het niet hadden gedaan."

Elf van de twintig gearresteerde Serviërs worden verdacht van oorlogsmisdaden. De Gele Rijders hebben meer mogelijke oorlogsmisdadigers in de kraag gegrepen dan welke andere Kfor-eenheid ook. Een toevallige samenloop van omstandigheden, volgens Van Loon: „Al heel snel hebben we een bureau in de stad geopend om informatie te verzamelen. We weten dus veel. En er is hier nu eenmaal veel gebeurd. Serviërs uit de omgeving namen deel aan de moordpartijen. Met een Srebrenica-complex heeft het niks te maken, zoals sommige journalisten hebben gesuggereerd. Dit is een heel andere situatie dan in Srebrenica."

weest, met een opleving van de woede als gevolg. Maar een van de redenen dat hier geen grootscheepse aanval op de achtergebleven Servische gemeenschap heeft plaatsgevonden, is dat de Albanese bevolking ziet dat wij er iets aan doen. De meeste Serviërs weten ook wel dat we niet zomaar iedereen pakken."

In Orahovac wonen meer dan 30 000 Albanezen, 2500 Serviërs en enkele honderden zigeuners. Het Servische deel - een paar heuvelopwaarts lopende straten - is afgesloten van de rest van de stad. De Serviërs durven hun wijk niet te verlaten uit vrees voor de Albanezen.

'Dit is heel anders dan Srebrenica'

De inlichtingensectie van de Gele Rijders werkt met een database die meer dan 2000 namen bevat. Van verdachten, maar ook van getuigen, familie en UCK-leden. Van Loon benadrukt dat van oorlogsmisdaden verdachte Serviërs pas na een heel zorgvuldig onderzoek worden gearresteerd. „niet zomaar omdat ze op een UCK-lijstje zouden staan, zoals Belgrado beweerde". Over de verdachten moeten minstens twee verklaringen zijn afgelegd en er moet ander bewijsmateriaal zijn, zoals foto's, stukjes kleding of identiteitsbewijzen. „We verzamelen stukjes van een puzzel."

De arrestaties zijn een voorwaarde voor het opnieuw kunnen samenleven, zegt de commandant. „Tot nu toe is er iedere week wel een herbegravenis ge-

en Kfor laat niet iedereen vrij reizen omdat er mogelijk nog enkele oorlogsmisdadigers rondlopen.

De leider van de (voormalige) joodse gemeenschap in Kosovo, Cedomir Princevic, heeft onlangs op een conferentie in Amsterdam gezegd dat de Nederlandse militairen een nieuw 'Warschaugetto' hebben gecreëerd.

Van Loon: „Ze zitten in een getto, dat ga ik niet bestrijden. Wij bewaken de inwoners, dat is correct. Hun bewegingsvrijheid is beperkt, tot er weer een normale situatie is ontstaan. Ze mogen er wel uit, maar ze krijgen niet zomaar konvooibescherming. Vanzelfsprekend, zou ik zeggen, bekijken we of er oorlogsmisdadigers bij zitten. Zij weten wie het hebben gedaan, maar ze vertellen

het ons niet. Toch gaan er regelmatig kleine groepjes naar Servië voor de uitbetaling van salarissen, en laatst bijvoorbeeld om nieuwe schoolboeken te halen. Dan leveren wij begeleiding en halen we ze een week later weer op."

Via zogenaemde 'sociale patrouilles' raken de Gele Rijders op de hoogte van wat er onder de bevolking leeft. Zo ontdekten ze dat de Servische kinderen vaccinatie nodig hadden, en dat de waterleiding in hun hoog gelegen wijk niet goed werkte omdat de druk er te laag was. De Albanezen vragen vaak naar hun vermiste familieleden en willen weten wat Kfor doet om ze op te sporen.

Al maanden blokkeren de Albanezen van Orahovac de noordelijke weg door de bergen naar Malisevo omdat ze niet willen dat een Russisch parataljon de Gele Rijders komt aflossen, zoals door Kfor is gepland. De impasse is nog steeds niet doorbroken. De blokkade wordt niet met geweld geruimd omdat Kfor het belangrijk vindt een goed contact met de bevolking te houden.

Toen de Nederlanders onlangs het telefoonnet in Orahovac afliuisterden, deden ze een interessante ontdekking: „Onder de Serviërs zitten nog wel degelijk extremisten. Sommigen belden Albanezen op met de mededeling: 'Wacht maar tot de Russen komen. Dan zullen we jullie wel krijgen'. Erg onhandig", zegt Van Loon.

Hij verlaat Orahovac straks met een gerust hart. „Het is heel bijzonder wat de jongens en meisjes hier voor elkaar hebben gekregen. Ze hebben zich te pletter gewerkt en een goed product neergezet."

Bosnische Serviër Tadic krijgt vijf jaar cel mee

DEN HAAG - De Bosnische Serviër Dusko Tadic moet 25 jaar de cel in wegens moord, vijf jaar langer dan de straf waartoe hij in 1997 reeds werd veroordeeld.

Tadic was gisteren buitengewoon overstuurd na de uitspraak van het Joegoslavië-Tribunaal, zei zijn advocaat John Livingstone. De Engelsman zegt dat zijn cliënt zeker in hoger beroep zal gaan tegen de veroordeling, die volgens hem geen rekening houdt met de belangrijke rol die Tadic tijdens de Bosnische burgeroorlog speelde. Tadic was volgens Livingstone maar een kleine vis in een „zwembad vol haaien".

Het zwaarste misdrijf waarvoor

Tadic reeds in 1997 twintig cel kreeg, was de moord op moslimagenten in Kozara 1992, waarvoor de aanklechts één getuige had. Tadic werd toen vrijgesproken van der meer, de moord op vijf lim-mannen in Jaskici. In juli werd toen vrijgesproken van dat Tadic ook op dat punt schuldig was.

De aanklagers hadden 35 geëist, maar de rechters vor 25 jaar genoeg. Bij de straf hebben ze rekening gehouden met het feit dat Tadic zijn afgelopen maanden in de gevangenis van Scheveningen voor de dag heeft gedragen, aldus de Amerikaanse rechter Gabriëlle McDonald.

Trouw 11-11-99

VRIJDAG 19 NOVEMBER 1999

metro

Kaspische oliepijpleiding omzeilt Rusland en Iran

Turkije heeft gisteren een akkoord getekend over de aanleg van een grote pijpleiding voor het naar de internationale markt brengen van olie uit de Kaspische Zee zonder dat het door Rusland of Iran hoeft te lopen.

Het project wordt gesteund door de Verenigde Staten. De Amerikaanse president Clinton, in Istanbul voor de top van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, was getuige van de ondertekening van de overeenkomst tussen Turkije, Azerbeidzjan en Georgië in het Ottomaanse Cira-ganpaleis aan de Bosporus. De ruim 1.700 kilometer lange, zeker 2,4 miljard dollar kostende pijpleiding brengt olie van de olievelden in Azerbeidzjan naar de Turkse Middellandse-Zeehaven Ceyhan.

Er is de VS, met het oog op een stabiele oliemarkt, veel gelegen aan een veilige afvoerroute voor de Azerbeidzjaanse olie, waarbij het potentieel vijandige Iran en het instabiele Rusland worden gemeden.

Rusland probeerde Azerbeidzjan ertoe te bewegen de leiding over Russisch grondgebied te leggen. Iran ijverde op zijn beurt voor een akkoord waarbij Azerbeidzjaanse olie zou worden verkocht in Noord-Iran en olie uit Zuid-Iraanse olievelden door Azerbeidzjan aan de man zou worden gebracht. Zo konden beide landen transportkosten uitsparen. (AP)

Maar Bardhyl Mahmuti, een voormalige UCK-strijder, zei dat er nog steeds 7000 Kosovo-Albanezen worden vastgehouden in Servische gevangenis.

Een getal dat door het Internationale Rode Kruis overigens zo'n 5000 man lager wordt geschat.

Het zijn dergelijke voorbeelden die aangeven hoe verdeeld Kosovo nog steeds is en hoe wantrouwend men tegenover elkaar staat. Mahmuti toonde zich bijvoorbeeld een fel tegenstander van het opheffen van sancties tegen Servië, terwijl de Servische oppositieleider Momcilo Perisic zich daar juist een voorstander van toonde. „Alleen Milosevic profiteert van de sancties", aldus de bij de Joegoslavische president in ongenade gevallen ex-generaal.

Zorgen om gezondheid Tudjman

ZAGREB - De zorgen om de gezondheidstoestand van de Kroatische president Franjo Tudjman nemen toe. Vorige week werd de 77-jarige Tudjman in het ziekenhuis opgenomen met een gepeforceerde dikke darm en sindsdien zijn steeds meer complicaties opgetreden.

Maar Bardhyl Mahmuti, een voormalige UCK-strijder, zei dat er nog steeds 7000 Kosovo-Albanezen worden vastgehouden in Servische gevangenis.

Een getal dat door het Internationale Rode Kruis overigens zo'n 5000 man lager wordt geschat.

Het zijn dergelijke voorbeelden die aangeven hoe verdeeld Kosovo nog steeds is en hoe wantrouwend men tegenover elkaar staat. Mahmuti toonde zich bijvoorbeeld een fel tegenstander van het opheffen van sancties tegen Servië, terwijl de Servische oppositieleider Momcilo Perisic zich daar juist een voorstander van toonde. „Alleen Milosevic profiteert van de sancties", aldus de bij de Joegoslavische president in ongenade gevallen ex-generaal.

Trouw commentaar Journalistiek en verantwoordelijk

Het Algemeen Dagblad bewijst de reputatie van de journalistiek een slechte dienst door geen verantwoordelijkheid te nemen voor de beschuldigingen aan het adres van oud-burgemeester Peper van Rotterdam die het onlangs publiceerde. Strikt juridisch klopt het vermoedelijk wel dat de krant niet op de uitlatingen van oud-ambtenaren kan worden aangesproken, maar daarmee is de kous niet af. Het verweer van de hoofdredactie dat het dagblad louter als boodschapper is opgetreden, is zwak en getuigt van een magere journalistieke taakopvatting. In die opvatting is de krant louter doorgesluik. Dat is gevaarlijk.

Het was anders geweest als het Algemeen Dagblad zich in zijn publicatie over het vermeende misbruik van gemeentecenten door

Peper had bediend van met naam en toenaam bekende bronnen, in plaats van bronnen die anoniem wilden blijven. Daar wringt de schoen, want de in het nauw gebrachte Peper kan nu niemand aanspreken. De bronnen verschuilen zich achter de krant, de krant verschuilt zich achter de bronnen. Daarmee wordt de beschuldigde in een onmogelijke positie geplaatst. Dat is onbevredigend voor Peper zelf, maar ook voor de publieke oordeelsvorming.

Het vervelende van anonieme bronnen is dat ze niet controleerbaar zijn. De hoofdredactie van het AD zegt weliswaar voor de betrouwbaarheid van de veertig geraadpleegde bronnen in te staan, maar het vertrouwen is niet zo ver gegaan dat zij de informatie van de bronnen voor eigen rekening heeft geno-

men. Sterker nog, achteraf ontzich aan elke verantwoordelijke informatie. Dat is een tweeslachtige zaak. Zeker kwaliteitskranten zouden moeten hanteren alleen anoniem op te voeren als ze bereid zijn voor matie hun hand in het vuur te steken, dan nemen ze het risico van ven aan roddelzucht of rancune publieke bestuurders leven in eehuis. De media kijken hen terechtvingers, maar zeker nu beeldvoorlangrijk is geworden, zijn zij erg

De val van de vroegere CDA-fr Heerma, die werd onderuitgeha nieme kritiek, heeft dat pijnlij In een democratie mag het er ste gaan, maar wel open en bloot.

De Albanezen halen ook weer het Servisch vuil op

Gele Ridders

Abe de Vries

11-11-94
Is het voor Albanezen en Serviërs ergens in Kosovo weer mogelijk wordt samen te leven, dan is het in Orahovac", zegt luitenant-kolonel Tony van Loon. Van Loon is commandant van de Gele Ridders. Vijf maanden na de aankomst van de Nederlandse artillerie-afdeling in het gebied is er een hernieuwd contact, zij het voorzichtig en aarzelend, tussen beide bevolkingsgroepen tot stand gebracht.

„Na flink wat overredingskracht van onze kant zijn er ontmoetingen geweest tussen de directeuren van de verschillende fabriekjes. De door Albanezen bemande vuilnisdienst haalt ook het vuilnis van de Serviërs op. Een Albanese groothandel brengt levensmiddelen naar een Servisch dorp. In het begin met een escorte omdat ze niet durfden, maar nu gaan ze alleen. Sommige Serviërs bellen weer met hun Albanese bureaus, bijvoorbeeld met de vraag of iemand soms een mijn in hun wei heeft gelegd. Ondanks de haat die er natuurlijk nog wel degelijk bestaat, wordt het gewone leven weer opgepakt. De mensen willen verder. Dat vind ik heel positief."

"Ora 1" is de basis van de Gele Ridders. Vanuit dit hoofdkwartier op een heuveltop even buiten Orahovac overzien de Kfor-militairen een groot deel van het glooiende land ten oosten van de Beli Drim (Witte Rivier).

Waarschijnlijk zijn nergens in Kosovo zoveel Albanezen omgekomen als in deze streek. In de dorpen rond Orahovac zijn meer dan vierhonderd lichamen gevonden. Volgens Van Loon gaat het voornamelijk om burgers die in de eerste dagen van de Navo-bombardementen door de Servische politie in koelen bloede zijn doodgeschoten.

„Wij hebben een goed beeld van de oorlogsmisdaden die hier zijn gepleegd", zegt Van Loon in de met kaarten en organisatieschema's behangen container, die is bedoeld voor het houden van briefings. „Het meeste onder-

"We hebben veel daders opgepakt"

zoek is gedaan door forensische teams in opdracht van het Joegoslavië-Tribunaal, Scotland Yard, het Duitse Bundeskriminalamt en ons eigen Rampenidentificatieteam. Als men zegt: het klopt niet, het zijn gesneuvelde strijders van het Kosovo Bevrijdingsleger UCK, dan is dat simpelweg niet waar. Die zijn ook wel gevonden, maar in veel kleinere aantallen."

Nu de Gele Ridders over enkele weken worden afgelost door de 41ste Afdeling Veldartillerie uit Seedorf (de commando-overdracht is gepland voor 7 december) blijkt de commandant terug. Van Loon zag het als een van zijn belangrijkste taken om te voorkomen dat de terugkerende Albanezen wraak zouden nemen op Serviërs die niet wa-

ren gevlucht. „Conform onze 'rules of engagement' hebben we de bevoegdheid op te treden tegen zware misdrijven zoals moord, brandstichting, plundering. Het is niet gelukt alles te voorkomen, maar we hebben veel daders opgepakt. Zestig Albanezen, twintig Serviërs en enkele zigeuners."

Soms was hard optreden geboden. In juli heeft Van Loon een paar keer met een M-109 houwitser en een Leopard-tank laten schieten om een groep Albanezen af te schrikken die Serviërs te lijf wilde gaan.

„Natuurlijk hebben we achteraf gezien ook weleens iets minder goed gedaan", geeft de commandant toe. Een patrouille zag een huis branden en hield daarop een verdachte auto aan met vier UCK-leden in uniform. „Ze werden plat op de grond gelegd en vastgebonden. Dat had wel wat minder gekund, want het bleek dat ze het niet hadden gedaan."

Elf van de twintig gearresteerde Serviërs worden verdacht van oorlogsmisdaden. De Gele Ridders hebben meer mogelijke oorlogsmisdadigers in de kraag gegrepen dan welke andere Kfor-eenheid ook. Een toevallige samenloop van omstandigheden, volgens Van Loon: „Al heel snel hebben we een bureau in de stad geopend om informatie te verzamelen. We weten dus veel. En er is hier nu eenmaal veel gebeurd. Serviërs uit de omgeving namen deel aan de moordpartijen. Met een Srebrenica-complex heeft het niks te maken, zoals sommige journalisten hebben gesuggereerd. Dit is een heel andere situatie dan in Srebrenica."

weest, met een ervaring van de woede als gevolg. Maar een van de redenen dat hier geen grootscheepse aanval op de achtergebleven Servische gemeenschap heeft plaatsgevonden, is dat de Albanese bevolking ziet dat wij er iets aan doen. De meeste Serviërs weten ook wel dat we niet zomaar iedereen pakken."

In Orahovac wonen meer dan 30 000 Albanezen, 2500 Serviërs en enkele honderden zigeuners. Het Servische deel - een paar heuvelopwaarts lopende straten - is afgesloten van de rest van de stad. De Serviërs durven hun wijk niet te verlaten uit vrees voor de Albanezen,

"Dit is heel anders dan Srebrenica"

De inlichtingensectie van de Gele Ridders werkt met een database die meer dan 2000 namen bevat. Van verdachten, maar ook van getuigen, familie en UCK-leden. Van Loon benadrukt dat van oorlogsmisdaden verdachte Serviërs pas na een heel zorgvuldig onderzoek worden gearresteerd, „niet zomaar omdat ze op een UCK-lijstje zouden staan, zoals Belgrado beweert".

Over de verdachten moeten minstens twee verklaringen zijn afgelegd en er moet ander bewijsmateriaal zijn, zoals foto's, stukjes kleding of identiteitsbewijzen. „We verzamelen stukjes van een puzzel."

De arrestaties zijn een voorwaarde voor het opnieuw kunnen samenleven, zegt de commandant. „Tot nu toe is er iedere week wel een herbegravenis ge-

en Kfor laat niet iedereen vrij reizen omdat er mogelijk nog enkele oorlogsmisdadigers rondlopen.

De leider van de (voormalige) joodse gemeenschap in Kosovo, Cedimir Princevic, heeft onlangs op een conferentie in Amsterdam gezegd dat de Nederlandse militairen een nieuw "Warschaugetto" hebben gecreëerd.

Van Loon: „Ze zitten in een getto, dat ga ik niet bestrijden. Wij bewaken de inwoners, dat is correct. Hun bewegingsvrijheid is beperkt, tot er weer een normale situatie is ontstaan. Ze mogen er wel uit, maar ze krijgen niet zomaar konvooibeschermering. Vanzelfsprekend, zou ik zeggen, bekijken we of er oorlogsmisdadigers bij zitten. Zij weten wie het hebben gedaan, maar ze vertellen

het ons niet. Toch gaan er regelmatig kleine groepjes naar Servië voor de uitbetaling van salarissen, en laatst bijvoorbeeld om nieuwe schoolboeken te halen. Dan leveren wij begeleiding en halen we ze een week later weer op."

Via zogenoemde 'sociale patrouilles' raken de Gele Ridders op de hoogte van wat er onder de bevolking leeft. Zo ontdekten ze dat de Servische kinderen vaccinatie nodig hadden, en dat de waterleiding in hun hoog gelegen wijk niet goed werkte omdat de druk er te laag was. De Albanezen vragen vaak naar hun vermiste familieleden en willen weten wat Kfor doet om ze op te sporen.

Al maanden blokkeren de Albanezen van Orahovac de noordelijke weg door de bergen naar Malisevo omdat ze niet willen dat een Russisch parabataljon de Gele Ridders komt aflossen, zoals door Kfor is gepland. De impasse is nog steeds niet doorbroken. De blokkade wordt niet met geweld geruimd omdat Kfor het belangrijk vindt een goed contact met de bevolking te houden.

Toen de Nederlanders onlangs het telefoonnet in Orahovac afliuisterden, deden ze een interessante ontdekking: „Onder de Serviërs zitten nog wel degelijk extremisten. Sommigen belden Albanezen op met de mededeling: "Wacht maar tot de Russen komen. Dan zullen we jullie wel krijgen". Erg onhandig", zegt Van Loon.

Hij verlaat Orahovac straks met een gerust hart. „Het is heel bijzonder wat de jongens en meisjes hier voor elkaar hebben gekregen. Ze hebben zich te pletter gewerkt en een goed product neergezet."

Tot 25 jaar cel voor uitmoorden Bosnisch dorpje

DEN HAAG, 14 JAN. De rechters van het Joegoslavië-tribunaal hebben vijf Bosnisch-Kroatische paramilitairen gevangenisstraffen opgelegd die oplopen tot 25 jaar. De vijf hebben in april 1992 het moslimdorp Ahmici uitgemoord en in brand gestoken. Doel was de Lasva-vallei in Centraal-Bosnië etnisch te zuiveren. In Ahmici kwamen ruim honderd moslims om. Beelden van woedende Britse VN-soldaten die de verkoolde lijkken in de kelders vonden, gingen de hele wereld over.

„Vandaag kan die naam (Ahmici) worden toegevoegd aan de lange lijst van voorheen onbekende dorpjes en steden die herinneren aan afstotelijke daden en ons doen huiveren van afkeer en schaamte", zei rechter Antonio Cassese vanmorgen. Hij noemde de namen Dachau, Soweto en My Lai. „Zonder twijfel gaat wat voorviel op 16 april 1992 de geschiedenis in als een van de brutaalste illustraties van onmenselijkheid tegen de medemens."

De hoogste straf was voor politicus Vladimir Santić, die leiding gaf aan de operatie. Zijn rechterhand Drago Josipović kreeg 15 jaar, de broeders Zoran en Mirjan Kupresčić en hun vrouw Vlatko 10 jaar. Een zesde verdachte, Dragan Papić, werd gelaten wegens gebrek aan bewijs. De zaak tegen de Bosnische Kroaten duurde 16 maanden. Er werden 158 getuigen gehoord.

Rechter Cassese beloofde ochtend de zwaarste straffen reserveren voor degenen „die velen gaven en planden, en die allerergste wrede daden begaarden". De vermoedelijke daders drachtgevers voor Ahmici nog niet veroordeeld. Het proces tegen de Kroatische generaal homir Blaskić, indertijd de militaire leider in het naburige streekje Vitez, loopt nog. Ook zijn ondercommandant, Mario Cerkez, Dario Kordić, de politieke topman van de Bosnische Kroaten bevinden zich in het huis van waring van de VN in Schevlergen. Hoofdaanklager Carla del Ponte liet vanochtend weten verhe te zijn over het vonnis. „Dit is de eerste etnische zuivering in de meest brute vorm die door dit tribunaal is behandeld. Het zal een richtpunt zijn." (AP)

Tribunaal onderzoekt ook misdaden UCK

22-12-94
PARIJS - Het Joegoslavië-tribunaal heeft een onderzoek ingesteld naar de misdaden die begaan zouden zijn door het voormalige Kosovo Bevrijdingsleger UCK. Dat heeft hoofd aanklagster Carla Del Ponte gisteren in de Franse krant Le Monde verklaard.

Harde kritiek op defensietop

Justitie-onderzoek Srebrenica belemmerd door achterhouden rapport

22-12-94
Van onze redactie politiek
DEN HAAG - Defensie heeft drie jaar te laat inzage geboden in gedetailleerde rapporten over de val van Srebrenica. Daardoor is justitie-onderzoek naar vermeend wangedrag van Dutchbat-militairen belemmerd. Scherpe kritiek, afkomstig van het openbaar ministerie in Arnhem dat militaire zaken behandelt.

Minister De Grave gaf gisteravond toe dat top-militairen 'voortvarend en opener' hadden moeten zijn. De Defensietop had volgens hem vlak na de val van Srebrenica in juli 1995 te veel de angst dat Dutchbatters zouden

worden gecriminaliseerd. „Daarvoor was er te weinig aandacht voor volledigheid en openheid", zei de VVD-minister over de handelwijze van de toenmalige landmachtleiding.

Justitie ziet intussen opnieuw af van vervolging van de meeste blauwhelmen die in 1995 in de moslim-enclave dienden. In het nieuwe gerechtelijke vooronderzoek naar wangedrag rezen geen harde verdenkingen wegens het overrijden van mensen, het onthouden van medische hulp aan vluchtelingen en bieden van hulp aan de strijdende partijen. Het openbaar ministerie kan zo lang na het Srebrenica-drama in Bosnië geen getuigen meer vinden.

Er lopen nog wel twee andere justitie-onderzoeken: naar het gerucht dat enkele Dutchbatters extreem-rechts gedrag vertoonden en naar de zelfbeschuldiging van een soldaat dat hij Bosnische-Serviërs moest helpen bij de executie van een moslim.

Nederlandse blauwhelmen zagen in 1995 machteloos toe hoe Bosnisch-Servische troepen de

moslimenclave Srebrenica aanvielen en 7300 mannen wegvoerden. Van 2200 mensen zijn de stoffelijke resten gevonden.

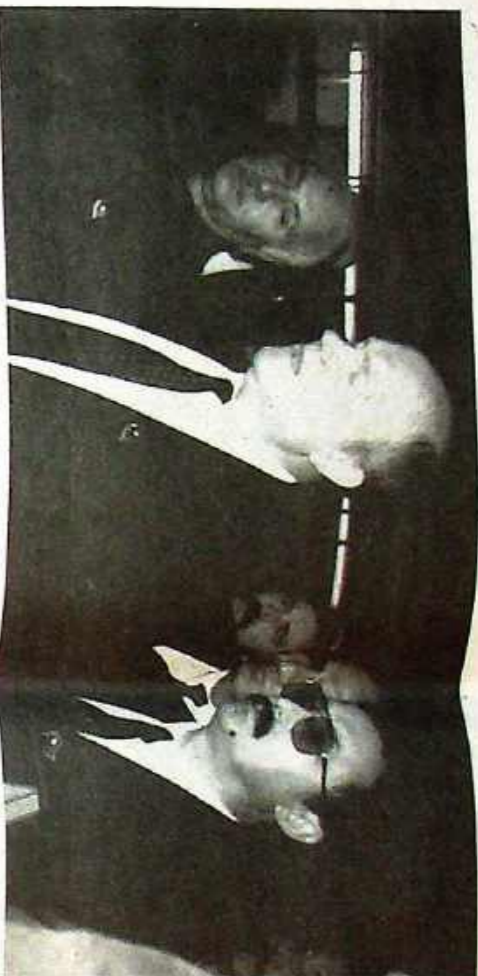
Justitie zag al eerder af van vervolging wegens ongedisciplineerd gedrag. Maar dat was op basis van een globaal verslag van de gebeurtenissen binnen de Nederlandse eenheid. Pas vorig jaar kwam een gedetailleerde versie van de Dutchbat-getuigenissen op tafel, het zogenaamde feitenre-laas. Toen begon een nieuw justitie-onderzoek. Ook ex-minister Voorhoeve, de voorganger van De Grave, wist jarenlang niet dat de landmacht over de gedetailleerde verslagen beschikte.

MEER NIEUWS OP PAGINA 3

KFOR pakt Serviër

94
Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 29 DEC. Nederlandse KFOR-soldaten hebben maandag in Orahovac in Kosovo een Serviër opgepakt. Dat heeft de internationale politiemacht gisteren bekendgemaakt.
De man, de 51-jarige leraar Sava Matic, wordt verdacht van ontvoering tijdens de oorlog van afgelopen zomer tussen de NAVO en Joegoslavië om Kosovo. Ook zou hij zich schuldig hebben gemaakt aan intimidatie.
De Nederlanders arresteerden Matic na een identiteitscontrole in Orahovac. Volgens woordvoerder

Verkiezingen in Rusland Miljoenen bezorgen Poetins partij overwinning

▲ Zjurganov, Moskou 1998. Foto: WvdK.

Van de redactie buitenland (*)

De verkiezingen in Rusland hebben de regeeringsgezinde krachten in het parlement versterkt. Ongehoorde media-manipulatie bezorgde president Poetin's drie maanden oude partij 'Eenheid' een kwart van de stemmen. Van de 103 miljoen stemgerechtigde Russen stemden er 61 miljoen. Ruim 16,5 miljoen Russen stemden communistisch (zo'n 30 procent van de stemmen).

Eerder vorig jaar zagen de peilingen er rampzalig uit voor het Kremlin. Lage lonen, NAVO-bombardementen en tekorten maakten de Russen niet bijster gelukkig met de ploeg in het Kremlin. Op 2 juli nam die daarom het initiatief om het tij te keren. Er werd een verkiezingsstaf gevormd. Vanaf dat

moment werd 'Eenheid' dagelijks op de staats-tv en in de pers gepromoot. Dat was niet zo moeilijk want het Kremlin controleert ook een belangrijk deel van de pers. Boris Beresovski, de huisbankier van het Kremlin, was al aandeelhouder van het televisiekanaal ORT. Nu kocht hij ook 15 procent van de aandelen van het belangrijkste dagblad Kommersant Daily. De sponsor van het televisiekanaal NTV, dat het tegenkandidaten Loesjkov en Primakov te steunen, kreeg last met de belastinginspectie en de banken.

In de verkiezingscampagne was de benoeming van Poetin tot nieuwe premier een ander steunpunt. Hij kreeg het imago mee van de kordate strijder tegen de 'Tsjetsjeense terroristen'. De Russische bevolking was moe getergd door de moordende inval van de Tsjetsjeense separatisten in Dagestan, en de bloedige bomaanslagen in Boeijnask, Volgodonsk en Moskou. Poetins populariteit steeg. Tegelijk werd tegenkandidaat Loesjkov gefilmd in het gezelschap van een Tsjetsjeense zakenman, met de suggestie dat hij samenzweerde met Tsjetsjeense terroristen. Naast de hersenspoeling in de media werden talloze mensen onder druk gezet om op 'Eenheid' te stemmen. Resultaat van dat

alles: de nieuwe partij behaalde 24,3% van de stemmen. Daarmee komt het stemmeringsgezinde partijen (Eenheidse Krachten, Zjirinovski, Jablov) op 56% van de stemmen. Ze veeer 70% van de parlemen nog maar eens de waarde van en mediamanipulatie bepe. Het volk mag om de vier jaardit keer zal uitbuiten.

(*) Gebaseerd op

De uitslag van de

1. **Communistische Partij** Leider is Zjoeganov 24,3 %
2. **Eenheidspartij** Partij van president Jeltsin 23,2%..
3. **Vaderland.** Sociaal-democratische partij 13,1%.
4. **Rechtse Krachten** Rechts liberalen onder leiding van Zjirinovski
5. **Blok Zjirinovski** Nationalistische slogans, streekt naar een nieuw constitutioneel
6. **Jabloko** Pro-Amerikaanse en openlijk onder leiding van Javilinski
7. **Russische Communistische Partij** Marxist-leninistische partij
14. **Stalin-Blok voor de Socialisten** Marxistisch-leninistische partij

Anpilov, 0,61%.

Jeltsin sluipt weg

Door Jef Bossuyt (*)

"Bemoedigend voor de democratie in Rusland", zo noemde VS-president Clinton de machtswisseling in het Kremlin (1). Jeltsin kreeg alle lof: "Zijn belangrijkste daad is de ontmanteling van het communistische systeem en de uitbouw van nieuwe instellingen, geleid door mensen die democratisch verkozen zijn in een grondwettelijk kader." (2) **Democratisch? Grondwettelijk?**

In juli 1991 klaagden Amerikaanse multinationals dat er met de bureaucratische Gorbatsjov niet te werken viel. Een maand later kondigde Boris Jeltsin op een tank staande het einde van de Sovjet-Unie aan. VS-president Bush feliciteerde hem met de overgang "van communistische dictatuur naar de vrije parlementaire democratie".

In 1992 privatiseerde Jeltsins regime de Russische staatsbedrijven. De helft van de fabrieken sloot, de arbeiders verloren hun werk en hun spaarboekjes elke waarde. Enkele handige nieuwe rijken bemachtigden de aandelen, verkochten de grondstoffen van het land uit, kochten Mercedesen in Moskou en kastelen in Zuid-Frankrijk. In oktober 1993 ging zelfs voor de nieuwe Russische burgerij de afbraak van de nationale industrie te ver. Om de catastrofe af te remmen, zette het parlement Jeltsin af. Die ontbond daarop - volkomen ongrondwettelijk - het parlement. Zijn tanks schooten het parlement in brand, zijn speciale troepen arresteerden de parlementsleden en doodden meer dan duizend ongewapende verdedigers.

Ook op het arbeiderfront was het Jeltsinregime

Dag, de groeten, ik ben binnen...
...en dankzij Poetin blijf ik dat.

een ramp. Arbeiders die loon uitbetaald kregen tot fabrieksbezettingen. De Russische deelrepublieken in Vyborg bezette papierfabriek schoot en er zeven gijzertot de massa hen kon o

Jeltsin maakte van R Eind jaren '80 steunde jet-Unie wilden ontbirsche elites kwamen aar republieken. Doedajev de Russische deelrepublieken in Vyborg bezette papierfabriek schoot en er zeven gijzertot de massa hen kon o

In september 1999 vier Tsjetsjenie de Russische Dit dreigde heel de n land af te snijden. Het nen van Rusland als cor petroliummultinationen daarop een groot politieke leiding van e handig gebruik van m kiezingen te winnen.

1. De Standaard, 3 januari
2. Le Monde Interactif, 1 januari
(*) Bron: Solidair 112000, e

Deense dominee beoet voor hulp aan Serviërs

door Petra Sjouwerman
KOPENHAGEN - Een boete van ruim duizend euro: die kreeg de Deense dominee Leif Bork Hansen (58) uit het noorden van Jutland maandag in hoger beroep opgelegd, omdat hij steun had verleend aan uitgewezen Serviërs. De straf was driemaal zo hoog als in eerste instantie, maar Hansen kon nog blij zijn: er was gevangenisstraf geëist en uitzetting uit het ambt van de staatskerk.

De zaak van de dominee heeft in Denemarken tijd de aandacht getrokken. Twee jaar lang zaten ongeveer dertig Serviërs met hulp van Bork Hansen ondergedoken bij verschillende gezinnen. Bork Hansen beoogde dat het te gevaarlijk was de asielzoekers uit Oost-Slavonië terug te sturen; het gebied was bij het Dayton-akkoord van 1995 aan Kroatië toegewezen en Serviërs zouden daar vervolgd worden.

Als gevolg van het debat over de asielzoekers dat door Bork Hansen was aangezwengeld, stuurde Denemarken een fact-finding missie naar Oost-Slavonië in het najaar van 1999. De situatie aldaar werd bevredigend bevonden en de afgehandelde asielaanvragen werden niet heropend, maar de Serviërs durfden niet terug en bleven ondergedoken. Pas kort geleden zijn deze Serviërs opgenomen door de tot Denemarken behorende Faeröer-eilanden, waar zij in de visindustrie aan het werk kunnen. Een klein aantal van hen kwam terecht in Spanje en Zweden.

Dominee Bork Hansen had zich al eerder ingezet voor kinderen van Bosnische vluchtelingen. Deze mochten tijdens de oorlog in ex-Joegoslavië niet naar school in Denemarken. Bork Hansen wist een aantal scholen over te halen deze kinderen toch te plaatsen. De dominee vergeleek in februari 1999 het Deense asielbeleid met de jaren dertig, toen Duitse Joden niet werden toegelaten maar teruggestuurd naar Duitsland. Deze uitlatingen kregen veel aandacht in de media.

In interviews vertelde Bork Hansen dat er op dat moment 27 Serviërs uit Oost-Slavonië ondergronds zaten. „Als er iemand op mijn deur klopt voor

hulp, dan ben ik verplicht die te geven. Ik moet mijn geweten volgen, ook al overtreed ik daarbij de wet”, verklaarde hij.

De dominee is de eerste in Denemarken die wordt vervolgd voor het verborgen van uitgewezen asielzoekers. De rechtszaal zat destijds bomvol. Sommigen hadden zelfs strandstoelen veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van 20 dagen. Zijn beschikking gaat over de mos- en als een verbod

In juli 1999 kwam Bork Hansen ongewild opnieuw in het zoeklicht van justitie. Er was een brief aan privépersonen en organisaties uitgelekt waarin hij vroeg om geld voor de ondergedoken asielzoekers. Opnieuw kwam de officier van justitie in actie en hij eiste nu onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

In april dit jaar stond Bork Hansen terecht voor deze geldinzameling en dus voor hulp aan uitgewezen asielzoekers. De rechter toonde begrip voor de humanitaire beweegredenen van de dominee. De uitspraak: een boete van 800 gulden. Bork Hansen reageerde destijds opgelucht: „De laatste anderhalf jaar waren een nachtmerrie met de dreiging van gevangenisstraf en ont-slag. Ik kreeg een boete. Dit is een grote dag in mijn leven.”

Ook maandag zat de rechtszaal bomvol. Na de uitspraak verklaarde Bork Hansen een diep gelukkig mens te zijn. „Gezien de harde lijn die gevolgd is in deze zaak, had ik me erop ingesteld dat ik moest stoppen met mijn werk.”

Zou hij hetzelfde opnieuw doen? „Deze zaak heeft zijn tol geëist. De telefoon rinkelde constant. Ik ben bedreigd met de dood, mijn huis is beklad met hakenkruisen en mijn vrouw moest naar het ziekenhuis met hartklachten. Maar het is een principiële kwestie, een conflict tussen mijn geweten en mijn verstand. Als we ons als mens niet verantwoordelijk voelen en niet handelen, dan is het gedaan met ons.”

Kosovo

In een zeer aantrekkelijk betoeg tegen internationale militaire actie ter bescherming van mensenrechten (NRC Handelsblad, 14 december) begint J.L. Heldring met het argument dat de actie van de NAVO in Kosovo „niet bepaald een succes geworden” is, omdat zij politiek „eerder een averechts resultaat bereikt” heeft: „in plaats van Servische terreur is er Kosovaarse terreur gekomen.”

Hoe lagen de zaken in Kosovo? Een kleine Servische minderheid (tien procent van de bevolking) heeft jarenlang de Albanese meerderheid onderdrukt en van alle politieke en culturele rechten beroofd. Toen zij in 1999 tenslotte overging tot grootscheepse uitmoording en uitdrijving van de Albanese, greep de NAVO in. Resultaat: voltooiing van de Servische genocide werd voorkomen en honderdduizenden Albanese konden naar hun land terugkeren. En dat alles met een minimum aan slachtoffers door de NAVO-bombardementen.

Dat bij een aantal teruggekeerde Albanese vluchtelingen, die hun huizen verbrand en hun familie vermoord vonden, wraakgevoelens leven tegen waar stellig daden geleid hebben waar stellig ook onschuldige mensen het slachtoffer van zijn geworden, is zeer betreurenswaardig, maar geenszins verbazingwekkend. Een kenner van de geschiedenis als Heldring - die bijvoorbeeld ook weet hoe de Duitse minderheden in Polen en Tsjechoë in 1945 en volgende jaren behandeld zijn - zou dat moeten beamen.

In Nederland zijn in 1945-'46 enkele duizenden NSB-ers in gevangenis en interneringskampen om het leven gekomen. Be-

Dutchbat

In zijn bijdrage 'Opwinding over wangedrag Dutchbat is misplaatst' (NRC Handelsblad, 22 december) stelt J.M. Bik dat we moeten passen voor een al te politiek correcte reactie op de onthulingen in het recentelijk gepubliceerde Feitenrapport over het wangedrag van Nederlandse militairen in Srebrenica. „Een F-side-supporter doet wel ergere dingen”, aldus de heer Bik. Zelden ben ik met zo een regelrechte drogredenering geconfronteerd. Alsof het feit dat voetbalsupporters zich gedrag op een manier waarvan de honden geen brood lusten ook niets afdoet aan het wangedrag van de Nederlandse militairen.

Feit is dat Dutchbat niet hopeloos in haar missie heeft gefaald, maar bovendien doet optreden rechtstreeks de dragers aan menselijk leed. Ik doel hier niet zozeer op de eisen van individuele soldaten maar wel op het pertineren van medische hulp en plaatselijke moslims ook het meehelpen met deportatie van wonden uit de enclave. Voorts zijn de leringen van de he minister van Defensie lachelijk.

Duizenden d waardig optred se militairen e houding van d taire top jege wat conclusie dit alles: watiek optred JIM VAN D Katwijk a

Josep

Het ovc heeft i ber ce de vo dan c was i van O over dac wo spr rig na no F tie ni J. Ro

Ruim vier jaar na de oorlog be-rvindt Bosnië-Herzegovina zich nog immer in een soort interim-periode die vrede noch oorlog is. De in-december 1995 in Dayton bedachte formule werkt moeizaam. Het is niet ge-lukt de twee belangrijkste punten uit het Dayton-akkoord, de terugkeer van vluchtelingen en het berechten van oorlogsmisdadigers, te realiseren. En al evenmin functioneert Bosnië-Herzegovina als een soevereine staat. Er is wel enige vooruitgang geboekt, maar Bosnië staat nog ver af van de democratische samenleving die het moest worden en nog verder van de gewenste multiculturele. In het Bosnië van vandaag bestaan „drie mono-ethnische entiteiten naast elkaar, met drie aparte legers en drie aparte politie-korpsen. De nationale regering funtioneert alleen op papier en is absoluut afhankelijk van de entiteiten”, schrijft de Internationale Crisis Groep (ICG) voor Bosnië in haar onlangs vresche-zen Jaarrapport over 1999. De ICG

noemt als opties voor de toekomst het onmiddellijk terugtrekken van alle internationale vertegenwoordigers uit Bosnië, het veranderen van het Dayton-akkoord en het instellen van een internationaal protectoraat voor Bosnië. De eerste optie zou vermoedelijk onmiddellijk tot een nieuwe oorlog leiden. Kroaten en Bosniaken (de moslims dus) hebben zich militair zo versterkt dat zij menen een nieuwe verdeling van Bosnië te kunnen afdwingen. Met name de moslims waren erg ontevreden met de verdeling van het land zoals die in Dayton was vastgesteld. Het vertrek van de Sfor-troepen uit Bosnië zou dan ook een signaal zijn om een nieuwe oorlog te beginnen. Om van Bosnië een echte staat te maken die zelfstandig kan functioneren, is het nodig om de grondwet (dat is in feite het Dayton-akkoord) zo te veranderen, dat de centrale regering versterkt wordt ten opzichte van de entiteiten. Dat zal niet makkelijk zijn, want de huidige etnische machthebbers willen hun positie niet kwijt. Bestaat de internationale gemeenschap toch dit soort veranderingen in de grondwet door te voeren, dan zal de Hoge Vertegenwoordiger van de Internationale Gemeenschap in Bosnië (momenteel is dat de Oostenrijkse Peterich) al zijn bevoegdheden moeten gebruiken. En dat zou in feite tot een situatie leiden die neerkomt op een protectoraat.

Zo'n protectoraat biedt de mogelijkheid om het Dayton-akkoord te re-writeren en van Bosnië-Herzegovina een echte staat te maken. Bosnië zou ge-de-militariseerd kunnen worden en de drie politiekorpsen zouden kunnen worden samengevoegd en onder bevel geplaatst van de internationale politie-macht die in Bosnië gestationeerd is. In plaats van de huidige etnische op-de-ling zou Bosnië in de toekomst moeten bestaan uit regio's, een vorm die de ontwikkeling van een multinationale samenleving niet in de weg staat. Het zou in zo'n protectoraat ook makkelijker zijn om de op het communisme gebaseerde economie (nog een erfenis van het toenmalige Joegoslavië) om te vormen tot een markteconomie. Dat is nodig om de de toegang van het land tot de Raad van Europa en de EU mogelijk te maken, ten slotte, en dat is niet het minst belangrijke voordeel, zonden de teruggkeer van vluchtelingen en de arrestatie van oorlogsmisdadigers in een protectoraat wel makkelijker uitgevoerd kunnen worden.

Het instellen zo'n protectoraat in Bosnië is niet zo ingrijpend als wordt gedacht. Want ook nu al zijn de bevoegdheden van de Hoge Vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië zo groot, dat hij in veel opzichten al heel wat doet. Het instellen van een protectoraat zou weinig tegenstand opleveren van de Servische of Kroatische minderheden in Bosnië. De nationalistische HDZ-partij van de onlangs overleden president Tudjman heeft in Kroatië de verkiezingen verloren. Daardoor kunnen de Kroatische nationalisten in Bosnië niet meer rekenen op de onvoorwaardelijke steun van de Kroatische regering. Met een internationaal gezeten ge-isoleerd en sterk verarmd Servië is de Bosnische Republika Srpska bijna geheel afhankelijk van internationale hulp, en zal dus weinig weerstand bieden tegen het instellen van een protectoraat. En aangezien de Bosniaken (moslims) sinds het einde van de oorlog helemaal afhankelijk zijn van de buitenlandse hulp, kunnen die zo'n protectoraat al helemaal niet weigeren.

Dat alles zal waarschijnlijk leiden tot een tussenoptie voor Bosnië: officieel geen protectoraat, maar wel de steeds grotere invloed van de Hoge Vertegenwoordiger op de huidige politieke situatie. Daarmee zal het Westen via de zijdeur proberen veranderingen van het Dayton-akkoord door te voeren. Pas als dat niet mogelijk blijkt te zijn, zijn harde maatregelen, in de vorm van een protectoraat, aan de orde. Want het Westen neemt pas extreme maatregelen, hoe zeer die soms ook nodig zijn, als alle andere ingrepen geen resultaten opleveren. Dat was zo ook bij het ingrijpen in Bosnië - en dat was, achteraf gezien, fout. Diezelfde fout dreigt nu opnieuw.

Corran Trkulja is freelance journalist

De internationale gemeenschap moet van Bosnië een protectoraat maken. Alleen dan is er een kans dat Bosnië ooit een multiculturele, democratische staat wordt. Dat wordt nu tegengewerkt door het nationalisme van de leiders van de drie etnische entiteiten in Bosnië.

Na Dayton
Corran Trkulja

De lokale bevolking ziet Bosnië allang als een protectoraat

De lokale bevolking ziet Bosnië allang als een protectoraat

De lokale bevolking ziet Bosnië allang als een protectoraat

Bosnië z'n wil opleggen

De lokale bevolking ziet Bosnië allang als een protectoraat

'Overwinnaarsrecht zegeviert'

Gedetineerde ex-DDR-chef Krenz ziet Kremlin als grote boosdoener

14-1-2000

Van onze correspondent

BERLIN - „Ik ben geen crimineel, ik ben slachtoffer van politieke vervolging.“ Met deze woorden stapte de laatste partij- en staatschef van de DDR, Egon Krenz, gisteren bij zijn woning in een taxi die hem naar een gevangenis in het westen van Berlijn zou brengen.

sympathisanten wachtten hem op bij het moderne complex Hakenfelde in de wijk Spandau waar Krenz zijn straf van zesentwintig maanden moet uitzitten. Ze applaudeerden en wensden hem sterkte: „Alles gute, Egon!“. Krenz moest zich ook door een haag van journalisten en cameramensen worstelen.

Het Constitutionele Hof in Karlsruhe wees eerder deze week

aan dat Krenz had aangevoerd dat zijn veroordeling onterecht is en dat er in het verleden zijn dat uitstel van de straf op zijn plaats is. Hij spant nog een procedure aan bij het Europese hof voor de rechten van de mens in Straatsburg, maar die stap heeft geen opschortende werking.

De opvolger van Erich Honecker werd in november vorig jaar, een dag voordat Duitsland herdenkt dat tien jaar eerder de Berlijnse Muur was gevallen, in hoger beroep tot zesentwintig maanden veroordeeld. Volgens het gerechtshof is hij in vier concrete gevallen verantwoordelijk voor de dood van DDR-burgers die naar het Westen wilden vluchten. De 62-jarige Krenz noemt het

vonnis een *voorbeld* van overwinnaarsrecht. Hij heeft naar eigen zeggen geen enkele DDR-wet overtreeden. *Scherer*: hij beroept zich erop dat door zijn toedoen de plotselinge opening van de Muur geen bloedbad heeft veroorzaakt. Krenz had de grensovereen-

Oud-communist wacht mild regime in een half-open gevangenis

dracht gegeven niet op de burgers te schieten.

De laatste communistische DDR-leider vindt dat de wareschuldigen desjits in het Kremlin in Moskou zaten. Die waren verantwoordelijk voor de strikte deling van Europa en van Duitsland en voor het instellen van

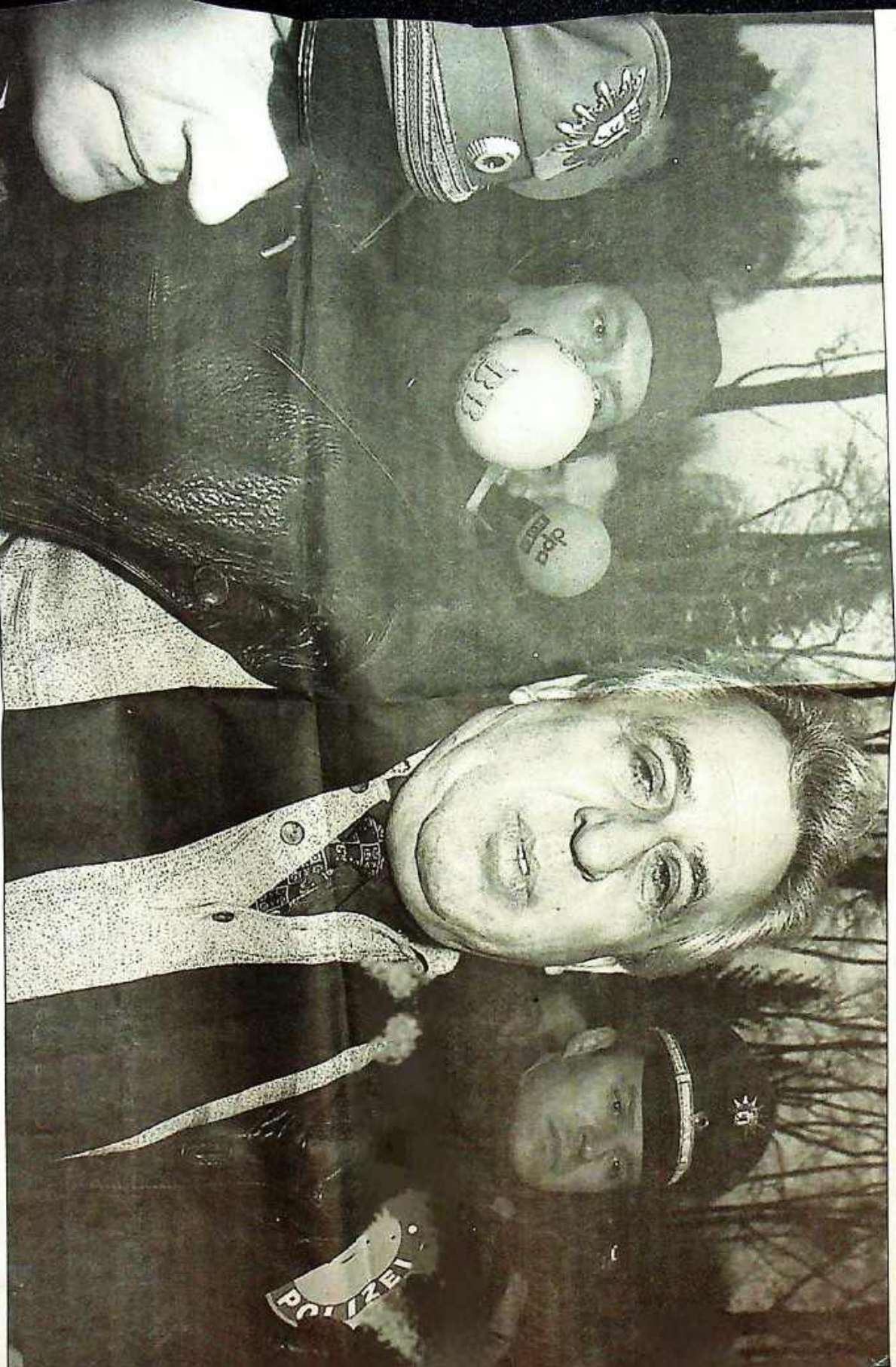
zwaarbewaakte grenzen. „De Koude Oorlog kan niet eenzijdig op de schouders van één man afgewenteld worden“, heeft hij steeds gezegd.

Krenz krijgt te maken met een mild regime in een half-open gevangenis, zonder zware tralies en opvallende bewaking. De plek waar hij zijn straf moet ondergaan mag zelfs geen cel heten. Het is een 'ruimte', die de veroordeelde overtuigen moet delen met vier lotgenoten. Het complex is overvol. Overdag mag Krenz zich vrij bewegen. Het is zelfs mogelijk dat hij op termijn een baanje buiten de gevangenis krijgt. Hij moet zich dan alleen voor de nacht melden.

Net als in Nederland is het in Duitsland gebruikelijk dat een veroordeelde tweederde van zijn

straf uitzit. Krenz komt al met al waarschijnlijk in de lente van 2004 vrij. Op gracie, waarom enkele aanhangers hebben gevraagd, hoeft hij niet te rekenen. Burgemeester Diepgen van Berlijn heeft deze week de gratieverzoeken naast zich neergelegd.

In de gevangenis Hakenfelde heeft Krenz gezelschap van Gün-ter Schabowski, de woordvoerder van het DDR-regime die op de avond van 9 november 1989 aankondigde dat de grenzen open zouden gaan. De twee kunnen elkaar trouwens niet luchten of zien. Schabowski, tot drie jaar veroordeeld en een maand gelededen met zijn straf begonnen, kan op meer sympathie bij de Duitsers rekenen dan Krenz. Want anders dan zijn voormalige chef heeft hij wél schuld bekend.

De westerse verwijten aan het adres van de Servische media die bleven verschijnen ondanks Milosevic' censuur, maken hem razend. De stunts die sommigen van zijn westerse collega's uithaalden in Kosovo eveneens. De Servische journalist Nenad Stefanovic over media en politiek in het land van Milosevic.

FOTO EPA

JOURNALIST ONDER MILOSEVIC

slagen, iemand holde me met de boodschap dat hij wist langs welke weg mijn dochter naar school ging. Ik nam dat bloedserieus. Wekelang heb ik haar gebracht en gehaald."

Het afgelopen half jaar woedde in Servië het gevecht om Vuk. Zowel Milosevic als de kleine oppositiepartijen in de Alliantie voor Verandering trokken aan de leider van de Servische Vrijheidsbeweging, de controversiële schrijver-nationalist Vuk Draskovic, die begin dit jaar nog minister was in Milosevic's federale kabinet. Volgens Stefanovic was de aanslag op Draskovic' leven, begin oktober, het keerpunt. "Hij is nu definitief gewonnen voor de oppositie. Hij heeft het regime beschuldigd van moord en kan niet meer terug."

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Stefanovic (43) is een vooraanstaand journalist in Servië. Hij is verantwoordelijk voor de politieke analyses van Vreme en tekent ook voor de meeste interviews met politici in dit gezaghebende oppositieweekblad. Een vertaaler, dus, in de dreigende taal van de staatsmedia.

Wie tegen het regime van Milosevic schijft loopt gevaar, weet hij uit ervaring. "Tijdens de Bosnische oorlog brachten we een voorpagina met een foto van Karadzic en de kop: De man die Sarajevo om zeep helpt. Onze verkopers werden op straat in elkaar geslagen, iemand holde me met de boodschap dat hij wist langs welke weg mijn dochter naar school ging. Ik nam dat bloedserieus. Wekelang heb ik haar gebracht en gehaald."

Het afgelopen half jaar woedde in Servië het gevecht om Vuk. Zowel Milosevic als de kleine oppositiepartijen in de Alliantie voor Verandering trokken aan de leider van de Servische Vrijheidsbeweging, de controversiële schrijver-nationalist Vuk Draskovic, die begin dit jaar nog minister was in Milosevic's federale kabinet. Volgens Stefanovic was de aanslag op Draskovic' leven, begin oktober, het keerpunt. "Hij is nu definitief gewonnen voor de oppositie. Hij heeft het regime beschuldigd van moord en kan niet meer terug."

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Maar nog steeds hangt de grote donkere wolk van 1997 boven de Servische oppositie. Een stroom wederzijdse verwijten maakte toen een eind aan een verbond tussen Draskovic en Zoran Djindjic van de Democratische Partij. Nu de dagelijkse protesten van de Alliantie zijn mislukt, heeft de oppositie van de Europese Unie twee maanden de tijd gekregen een gezamenlijke koers te stellen.

Aan: Minister v. defensie
F.de Grave, Den Haag
Van: Jenny Ligtenberg
Krijtmoen 3
1703 NJ Heerhugowaard.

*Stroepen aan Heeltje!
Hilbert's eerste foto's, leude te.
Wij fultte nog weggeest. Ruda is
weer op bank, ja a.e. Woensd. een gedag
zeggen. U was te druk bezig. Joop Jansen*

1407'99

Kok, de Grave, v.Aartsen

De misdadige truc van de beruchte wet 5 Nov.1990 101-513 aangenomen door 't Amerikaanse Congres onder Bush en.. het complot tussen de fascisten Genscher, Kohl, v.den Broek, Tudjman, Susak en consorten eveneens anno 1990 met als doel Servie te ontmantelen door al zijn deelrepublieken met geweld af te nemen, mag geslaagd heten voor gewetenloze mensen, (nou ja 'mensen') van de NAVO-regiemen en aanhang, met Clinton als opperhoofd en Jana Korbil, de slang in zijn kielzog. Het merendeel echter vanaf 't begin geïndoctrineerd door de grootste misdadiger in de journalistiek: CNN P.R.Ruder Finn Agency D.C.Washington.

Ik denk dat de CIA toch spijt heeft dat men Milosevic toen niet vermoord heeft zoals de plannen waren? Maar, of U daar gezeten had of ik, de politiek zou, met U of mij, hetzelfde vieze spelletje gespeeld hebben en dictaten voorgelegd die noch door henzelf noch door U noch door mij ondertekend zouden zijn. Een ander JOUW WIL opleggen is in mijn ogen op zich al 'n misdaad. Kortom, de politiek moest een 'boeman' creëren en die heette niet 'de Grave, v.Aartsen of Kok' maar Milosevic. Zo simpel. Menslievend, humaan of eerlijk? Nee dus.

Ik hoop met deze inleiding duidelijk gemaakt te hebben HOE afzichtelijk, onrechtvaardig, in-humaan onze MEDE-MENSEN be(mis)handeld worden wanneer geld, olie DE bases van MACHT vormen.

Het misdadige Westen zal tot ieders dood stinken naar het bloed dat door toedoen van jullie ONNODIG vergoten is op de Balkan en ook elders in de wereld.

Na de val van de muur had de EU beter huiswerk moeten maken en met vereende krachten EEN EUROPA kunnen realiseren inclusief de Balkan-landen en Rusland, waar zoveel rijkdommen in de grond zitten en 't land vruchtbaar is.

Ik ben zelfs bang dat Amerika Europa vroeg of laat nog eens 'n loer draait om de hegemonie in de wereld te bemachtigen. Door de strategische ligging v.d. Balkan heeft 't Europa al afgesneden v.d. olie in de Kaspische zee en is bezig een Amerikaanse nederzetting op te bouwen in de regio. FOEI!

Immorele, onbetrouwbare Clinton is een verrader zoals hij op de topAmsterdam voor miljoenen kijkers Kohl onder de kin kietelde en deze begon te janken. Wat een Judas! Wat een zielig zootje bij elkaar! En dat, moet voor het publiek, met alle onvergeeflijke blunders, leugens, doofpotten en noem 't maar, als intellectuelen doorgaan?!

Onlangs las ik op internet dat U, de Grave zich schuldig maakt aan geschiedvervalsing door te beweren dat Kosovo sinds 1914 Albanees gebied is? Waar haalt U die wijsheid vandaan?

Hebben wij Europeanen, die afhankelijk zijn 'geworden' van

Servische Volk wil vergelijken met de jodenvervolging door Hitler inzake de Albanese vluchtelingen. Het moet gezegd worden dat de 'imperialisten' onder de joden er beter afgekomen zijn dan het 'klootjes-volk' en deel uitmaken van Clinton's regering. Jana K'örbel is daar het beste voorbeeld van. Zij gedraagt zich als een slang, heeft zeer dringend een psychiater nodig. Mensen die hun naam en imago veranderen zijn absoluut gestoord, bovendien ....levensgevaarlijke individuen!

Het mankeert er nog maar aan dat er geen vlegels uit WOII in de regering zitten, maar die krijgen hun inkomen uit Bonn betaald. De nazaten zoals Genscher, Kinkel, Kohl en die van Mussolini de UCK-terroristen doen het in jullie ogen.....voortreffelijk! Wie...zijn hier de fascisten? NIET, de Servische bondgenoten uit WOII die toen geroemd werden als de beste strategen en nu opeens barbaren, verkrachters en wat dies meer zij, zijn? Bovendien 3/4 miljoen mensen slachtoffer werden van de Holocaust, hun kinderen van de deportatie uit de Krajina, 1995. Deze deportatie was geoorloofd, die, door de NAVO uitgelokt en de Serven van beschuldigd in Kosovo, was een drama dat NOG een groter drama werd toen KFOR binnentrok en Albanezen op rooftocht, moord en brandstichting uitgingen. Wie hield zich NIET aan de afspraken van de G8? Amerika en de NAVO, UCK-terroristen hoeft de wapens niet in te leveren hoorde ik staatssecretaris van defensie zeggen toen hij op die onverwachte vraag geen ander antwoord had dan: 'dat hoort bij hun cultuur!!!!' Al deze verschillen in behandeling duiden er toch op HOE misdadig partijdig politiek zich gedraagt OMWILLE van eigenbelang? Wie klaagt de Albanezen aan voor HUN wandaden van NU en VOORHEEN?

Waarom moest het VN-rapport over de milieu-ramp in Servie, de ernstigste na Tsjernobyl door jullie, Nederlandse Regering, weggemoffeld worden naar aanleiding waarvan Jaap Feenstra vragen gesteld heeft aan de diverse ministers? Dit is toch pure verlakkerij om het publiek 'DOM' te houden wat jullie het liefst zouden willen omdat jullie jezelf ZWAAR schuldig voelen en...ook ZIJN! Deze schande moet bestraft worden, zal bestraft worden, want veel mensen op deze aardbol zitten op dit moment ECHT niet stil omwille van DE waarheid, HET ONRECHT en SCHENDING VAN MENSENRECHTEN een volk, het Servische, aangedaan.

John Laughland, Times London, maakt in een artikel de kachel aan met het Tribunaal: 'The anomalies of the international criminal tribunal are legion' en haalt fel uit naar dit illegale door Kinkel geforceerd opgericht Tribunaal. Opgericht door de VN Security Council die deze bevoegdheid daartoe NIET heeft.

Tot besluit Srebrenica: deze grote leugen zal nooit opgehelderd worden wanneer hieraan geen P.E. besteed wordt. Bang voor DE waarheid?!

Wanneer onze Dutchbat's op grond van racisme/discriminatie bestraft gaan worden, steek dan de hand eerst in eigen boezem, gezien jullie tien jaren en..nog steeds bezig zijn met datzelfde te doen naar het Servische volk

Een vruchtbaar gewetens-onderzoek gewenst, vriendelijke groeten,

de dictatuur en terreur van NAVO-regiemen dan toch met surrogaat-intellectuelen te maken die omgaan met waarheid, leugens, macht en recht en ZELFS censuur zoals het hen het beste uitkomt? Democratie of verkapte dictatuur??
Op 24 Juni j.l. hoorde ik OVSEer Evertsen datzelfde strafbare feit de wereld inslingeren: 'sinds een eeuw zijn de Albanezen als tweede rangs burgers behandeld in Kosovo.'
In '87 echter werden er 700.000 Serven uit hun EIGEN land weggepest of vermoord door.... Albanezen?! Zelfs hun eigen Albanese volk de Schipetaren, die daar bijna een eeuw woonachtig zijn, werden door hen weggejaagd of vermoord.
Grote schande is dat deze mensen door terroristische Kosovo Albanezen thans voor 'verraders' uitgemaakt worden.

WAAROM werd Kosovo gebombardeerd, leg dat eens uit?

DE tactiek van Amerika om de exodus op gang te brengen en dit drama emoties op te laten roepen in 't westen?
Hoe was Kok begaan met hun lot?
En, waar was hij nadat de sluwe vos Clinton en zijn JANA hun tactiek bezegeld zagen en de Serven uit HUN eigen land Kosovo verdreven werden, bezittingen geplunderd en verbrand zoals in de Krajina door ustasha, nu een maand geleden?
NOOIT MEER 1940-'45 hoor ik Kok zeggen en NU werkt hij aan alle ellende mee, die je kunt bedenken?!
Daar heb ik geen vertrouwen meer in!

Zelfs Hitler had niet dat vernuft van Clinton en zijn JANA!

Laten we wel wezen dat in de Balkan door iedereen vermoord is en NIET alleen door de Serven!
Echter voor MIJ, blijft Amerika en het corrupte fascistische westen anno 1990-heden DE grootste moordenaars van deze eeuw, DE veroorzakers van het grote leed in v.h.Joegoslavië, in 't bijzonder van de Serven.

WELK land is DOOR de politiek het BEST gezuiverd?
Dat is toch Kroatie?
Onder leiding van fascist en oorlogsmisdadiger Tudjman, opgenomen door zijn fascistenvrienden in de VN?

Het doet goed dat over de hele wereld nog verstandige mensen bestaan die echt onderscheid kunnen maken en waarschijnlijk DE wereld duidelijk gaan maken WIE...JULLIE zijn?
Hollen achter 'dirty Amerika' maar o wee wanneer de dollar blijft stijgen en onze Euro straks geen cent meer waard is!
Wel de boel mee platgooien maar opbouwen? Ho maar!
Wapens, wapens en nog eens wapens produceren, er verarmd uranium instoppen zoals in de Republika Srpska en Servie!
Waar ik in de R.S. slachtoffer van geworden ben.
Slachtoffers maken dat schijnt HET DEVIES te zijn. Servie als DE schuldige aanwijzen terwijl jullie zelf de grootste misdadigers zijn. MENSEN tellen voor Amerika NIET getuige Vietnam, de genocide in Rwanda waaraan MPRI meehielp, Amerika en VN. volledig van op de hoogte waren! FOEI!

Van Todd Emoff las ik op internet: 'Hijacking the Holocaust' waarin de 'spin-machine' van Clinton's administration het

anti-personen-mijnen en de vernietiging ervan aangenomen. Tot 24 mei 1999 hebben 135 landen het verdrag ondertekend en 81 landen hebben hun oorkonde van ratificering of toetreden aan de Secretaris-Generaal van de VN overhandigd. In bijna 60 landen is het verdrag reeds van kracht. Voor landen, die de ratificering of toetreding later overhandigen treedt het verdrag op de eerste dag van de zesde maand na de overhandiging in kracht, zoals bepaald in artikel 17.

OVSE roept op tot bescherming van de Roma

De C. van Y.

De organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa (OVSE) wil de discriminatie en toenemende ellende van de minderheid van de Roma en Sinti in Midden- en Zuid-Europa tegengaan. Dit werd besloten op een conferentie in Wenen, begin september. In landen als Tsjecho, Slowakije en Hongarije zijn er reeds bruto aanvallen van skinheads geweest op de geminachte zigeuners, waardoor er in de laatste jaren tiendallen doden zijn gevallen. In Kosovo zijn de Roma en de, eveneens met een donkere huidskleur, Aschkali openlijk slachtoffer van vervolging. Op de conferentie van de OVSE over de situatie van de Roma in Europa beschreef Gerard Stoudmann, de directeur van het bureau voor mensenrechten in Warschau, hun situatie overduidelijk: "Ze moeten rennen voor hun leven," zei hij. Een missie van de OVSE in Kosovo ontdekte, dat vele huizen van Roma en - zoals in de stad Mitrovica - hele woonwijken door teruggekeerde Kosovo-Albanen in brand werden gestoken. Er wordt verteld, dat leden van de minderheidsgroep door geïnitieerde leden van het Kosovo-bevrijdingsleger, het UCK, werden ontvoerd. Het voorwendsel van collaboratie met de Servits is er volgens de OVSE met de haren bijgesleept, omdat de Roma meestal door Servische milites tot medewerking werden gedwongen. Volgens een rapport van de vereniging voor bedreigde volken werd "in drie maanden tijds het grootste deel van de sinds eeuwen in Kosovo levende minderheid verdreven". Max van der Stoep, de Hoge Commissaris voor de minderheden van de OVSE, onderstreepte op de conferen-

tie in Wenen, dat de situatie van de minderheden ook in het oosten van Midden-Europa in de laatste jaren sterk is achteruitgegaan. De Hoge Commissaris voor minderheden wil zich nu sterk maken voor een meer diepgaande dialoog tussen de commissie voor de Roma en regeringen en lokale instanties. Hulpprogramma's mogen niet meer opgezet worden zonder inspraak van de Roma. Teggen de groeiende discriminatie zou het middel van strafprocessen wegens hetze op grond van racistische motieven toegepast moeten kunnen worden.

Nederlanders arresteren Serviër in Orahovac

24-12-99
ORAHOVAC - Nederlandse en Duitse Kfor-soldaten hebben in Orahovac een Servische Kosovaar opgepakt. De leraar wordt verdacht van intimidatie en ontvoeringen tijdens de oorlog tussen Servische troepen en Albanese separatisten. De 51-jarige verdachte, Sava Matic, is voor verhoor overgebracht naar Prizren.

'Gele Ridders namen meteen filmrolletje in beslag'

27-12-99
Kosovo
Abe de Vries

BELGRADO - Terwijl hoge Kfor-officieren en leiders van het voormalige UCK kerstavond in Pristina vol goede bedoelingen gezamenlijk Kerstmis vierden, was een paar kilometer verderop een konvooi met 46 oude, zieke en gewonde Servische vluchtelingen uit Orahovac op weg naar het Joegoslavië van Milosevic. Ondanks de inspanningen van de Nederlandse Gele Ridders staat Orahovac bovenaan de lijst van onopgeloste problemen in Kosovo. De Servische minderheid, ongeveer tweeduizend mensen onder wie veel vluchtelingen uit de omliggende dorpen, voelt zich opgesloten en onveilig. Vorige week werd bij een aanslag op een Servisch café de eigenaar gedood

en vielen acht gewonden. De Serviërs willen allemaal weg, maar de VN weigeren mee te werken aan een collectieve evacuatie. De Servisch-orthodoxe geestelijke Sava Janjic, bekend als de 'Internet-monnik' en een invloedrijk adviseur van bisschop Artemije, is één van de meer gematigde krachten in Kosovo. Hij durfde als een van de weinige Serviërs tijdens de oorlog de terreur van de Servische politie en paramilitairen hard te veroordelen. 'Vader Sava', zoals de Serviërs hem noemen, zegt in een telefoongesprek de Gele Ridders medeverantwoordelijk te achten voor de problemen in Orahovac. Volgens de Gele Ridders overdrijven de Serviërs. De laatste maanden zou juist grote vooruitgang zijn geboekt. "Vorige week was er een ontmoeting tussen lokale Serviërs en vertegenwoordigers van de VN-

vluchtelingenorganisatie UNHCR, Kfor en het VN-bestuur. Ze hebben aangegeven dat hun toestand onhoudbaar is en dat ze simpelweg willen vertrekken. Omdat UNHCR niet kon garanderen dat er bussen zouden zijn, zeiden ze dat ze desnoods te voet door de sneeuw zouden gaan. Dat geeft wel aan hoe gefrustreerd en wanhopig ze zijn." **Waarom doen UNHCR en Kfor zo moeilijk over de evacuatie die de Serviërs willen?** "Ik weet het niet precies. Ik denk dat UNHCR en Kfor grote angst hebben dat zo iets als in Pec weer gebeurt, toen vluchtelingen uit Orahovac door Albanen werden aangevallen. Negentien auto's werden in brand gestoken en er hadden doden kunnen vallen. Ik denk dat Kfor probeert ieder mogelijk conflict met Albanen te vermijden. Men wil niet

worden gedwongen op Albanen te schieten. Maar dat mag niet de reden zijn om mensen vast te houden die echt weg willen. De kerk vindt dat de Serviërs in Orahovac moeten blijven, maar dan moeten wel de voorwaarden voor een normaal leven zijn geschapen." **Wie treft blaam voor hun situatie?** "Er zijn veel redenen voor hun precaire positie. Ten eerste de politiek van Milosevic die de omstandigheden waarin ze nu zitten heeft veroorzaakt. Dan het gedrag van Albanese extremisten, die wraakacties uitvoeren tegen burgers. Maar het Nederlandse contingent draagt ook een grote verantwoordelijkheid, omdat het er niet in slaagt een beter leven mogelijk te maken. De Serviërs zien de Nederlanders in het algemeen als pro-Albanen. Ze vinden dat de Gele Ridders geen begrip

voor hen hebben. Er is veel onvrede over het Nederlandse detachement. Neem de moord op twee Serviërs bij het dorp Velika Hoca. Onze geestelijken maakten foto's van de lichamen. Toen de Nederlandse Kfor-militairen arriveerden, gingen ze niet onmiddellijk op jacht naar de criminelen. Het eerste wat ze deden was het filmrolletje in beslag nemen." **Wat moet in Orahovac gebeuren zodat de Serviërs er willen blijven?** "In Orahovac en Kosovo moet veel veranderen. Het belangrijkste is dat Kfor en het VN-bestuur de VN-resolutie uitvoeren en een deugdelijk rechtsysteem ontwikkelen. Misdadigers moeten voor de rechter worden gebracht, ongeacht of het Serviërs of Albanen zijn. Nu vinden er in Kosovo misdaden plaats die niet worden bestraft."

OVSE en Stabiliteits-pact

De C. van Y.
Op 1 juli 1999 heeft de Permanente Raad van de OVSE besloten, het stabiliteitspact voor Zuid-Oost-Europa onder de hoede van de OVSE te stellen. De Raad verklaarde zeer vastbesloten "een wezenlijke bijdrage te willen leveren aan de inspanningen inzake het stabiliteitspact" en "te willen terugvalen op de instituten en organisaties van de OVSE om een bijdrage te leveren aan de onderhandelingen over de regio's van Zuid-Oost-Europa en aan de werkgroepen hierover". In dit besluit is bovendien vastgelegd, dat de OVSE om de doelen, die in het stabiliteitspact neergelegd zijn, te bereiken nauw met EU, de Raad van Europa, VN, NAVO, OECD, WEU, de internationale banken, met regionale initiatieven alsook met de landen van Zuid-Oost-Europa zal samenwerken. Op de top over het stabiliteitspact, op 30 juli 1999 in Sarajevo, bevestigde de zittende voorzitter van de OVSE, Knut Vollebaek, minister van Buitenlandse Zaken, de toezegging van de OVSE, over haar actieve rol in de ontwikkeling en het vormen van het pact. Hij verklaarde, dat de OVSE met haar vertegenwoordigingen in Albanië, Bosnië-Herzegowina, Kroatië, voormalig Joegoslavisch Macedonië en in Kosovo, de beste kansen heeft om een redelijke bijdrage aan het stabiliteitspact te kunnen leveren. "De sterke vertegenwoordiging ter plaatse van de OVSE, dwars door heel Zuid-Oost-Europa, zal een samenwerking tussen de landen in de regio makkelijker maken. Het is jullie pact voor stabiliteit. Jullie initiatieven en ideeën moeten op gang gebracht worden en ondersteund", aldus Vollebaek.

Hij zei ook nog, dat het pact de motivatie was voor een samengaan van de landen uit de regio en de internationale gemeenschap. De landen van de regio hebben recht op steun van de internationale gemeenschap, volgens hem, maar de verantwoordelijkheid voor het ontstaan van vrede en stabiliteit in Zuid-Oost-Europa ligt in handen van die landen zelf. De verantwoordelijke taak vrede, democratie en stabiliteit tot stand te brengen, kan echter niet door die regeringen alleen uitgevoerd worden; het stabiliteitspact is er niet alleen om staten te binden, maar moet ook binding zijn tussen de burgers van die landen. Daar is de OVSE al langer mee bezig. Ze organiseerde vlak voor de top twee bijeenkomsten, die tot doel hadden om de rol van de burgermaatschappij, de NGO's en de oppositiepartijen in het kader van het stabiliteitspact te versterken.

IK BEN EEN BALKAN-JUNK

door GUIDO VAN DE KREEKE

PRISTINA (Kosovo), zaterdag

Hij is de vliegende keep van de Balkan. Daan Everts hoeft maar met zijn vingers te knippen en er staat een helikopter van de luchtmacht voor hem klaar. Hij heeft als missieleider van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) auto's met chauffeur, bodyguards en een gebouw vol personeel tot zijn beschikking. Alles om hem maar op volle toeren te laten draaien. En er is haast bij, want Kosovo wankelt nog steeds langs een politieke en economische afgrond.

Everts schetst de dagelijkse praktijk: „De hebzucht viert nog hoogtij. Huizen worden ingepikt of vernietigd. Intimidatie en geweld tegen vooral Serviërs zijn aan de orde van de dag. Het stelen van auto's en appartementen blijft onbestraft. En de mensen vragen om meer en beter bestuur.”

Everts heeft niets van het type gepolijste topdiplomaat dat voor elk diner nog snel even de tafel-

schikking controleert. Hij schuift na een slopende dag voor een snelle hap aan tafel. De omelet die hij krijgt voorgeschoteld bevat niet de bestelde champignons maar, onder zijn grommend protest, zurige snippers worst. Na een paar happen is op zijn mobiel vanuit Londen al weer de BBC voor een interview aan de lijn. „Yes, Hi!” Het maakt hem niets uit, als hij zijn boodschap maar panklaar kan afleveren: 'Er

moet hier een einde aan de Albanese wraak op minderheden komen en zij moeten gaan samenwerken'.

Vallen persoonlijke besloomingen hierbij in het niet?

„Ja, volledig. Je kijkt er niet meer van op als de elektriciteit stopt en je in het donker zit of in de lift blijft steken. Het is altijd een verrassing als er water uit de kraan komt en je je handen kunt wassen.”

De ambassadeur zat in 1997 eerst met 450 EU-waarnemers in een verwoest en verscheurd Bosnië. Toen alle wapendepots in Albanië leeggeroofd waren, werd hij als adviseur van regering en oppositie naar dat losgeslagen land gestuurd.

Uw hulptroepen zijn nu weer bij de ellende in Kosovo neergestreken. Bent u dompteur in een rondtrekkend hulpcircus geworden?

„Ja, over de hele wereld duiken problemen op. Wij hebben alweer last van Oost-Timor. De VN heeft maar schaarse middelen. Er worden nu hier weer mensen weggelokt om daar aan de slag te gaan.”

In de straten van Pristina krioelen de witte jeeps van honderden hulporganisaties. Zij worden vermengd met militaire voertuigen uit meer dan dertig landen. Een ongekend aantal peperdure automobielen van lokale figuren sjeest daar, zonder enig nummerbord, doorheen. De koffiehuizen zitten tjokvol. Bars met leuke meisjes en hippe muziek serveren bij kaarslicht elke denkbare drank.

Gaat het leven hier als een opwindende roes aan u voorbij?

„Dat is deels een toeristische impressie. Er heerst een bevrijdingsroes. Er stroomt opeens door die internationale organisaties een enorme hoop geld binnen. Dat gaat naar een beperkt aantal mensen die huizen verhuren en een baan vinden. Met die hulporganisaties strijken hier mensen uit de hele wereld neer. En in zo'n situatie komen er ook wel vreemde types en misdadigers op af. Dat moet geen grote omvang aan gaan nemen.”

Wat doen de hulporganisaties nu?

„Ik moet hier met mijn OVSE-

missie het zelfbestuur van Kosovo voorbereiden. Er is nu een politieacademie die z'n eerste agenten heeft afgeleverd en we hebben een onafhankelijk tv-station opgezet. De VN en de EU zorgen ervoor dat alle gezinnen nog voor de winter in hun kapotte huizen tenminste één te verwarmen kamer krijgen. Zelfs de 50.000 man sterke Kfor-troepenmacht die overal voor veiligheid en stabiliteit moet zorgen, wordt bij de distributie van die bouwpakketten ingezet. Waar oorlogsweduwen alleenstaan, worden zij geholpen door genietroepen en hulporganisaties. Totaal zijn er 120.000 huizen kapot, waarvan er 50.000 onherstelbaar zijn vernietigd.”

U bent nu al vier jaar daar waar de actie is. Bent u inmiddels zelf een Balkan-zigeuner geworden?

„Dat noemen ze hier een Balkan-junk, iemand die aan de Balkan verslaafd is geraakt. Hoe langer je hier bent, hoe meer je gevraagd wordt, omdat je de gecompliceerde situaties steeds beter kent. Ik ben in die Balkan-crisis redelijk overeind gebleven en je doet het liefst dingen waar je wat van afweet.”

Daan Everts heeft getoond dat hij in achtereenvolgende landen in de kortste keren organisaties met een enorme teamspirit uit de grond wist te stampen. Nog voor hij op de Balkan opdook, leidde hij als plaatsvervangend directeur van het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties enorme hulpoperaties in Afrika, onder meer in Rwanda. In Albanië was hij de man die, toen daar bijna een miljoen vluchtelingen uit Kosovo binnenstroomden, in die wanorde een coördinatiecentrum voor de burger- en militaire hulpoperaties op poten wist te zetten.

Hoe is het ook hier in Kosovo weer gelukt om zo'n internationale staf van 500 man bij elkaar te trommelen? Zijn dit zulke begeerde banen?

„We krijgen duizenden aanmeldingen. Ongeveer vijftig procent leggen we naast ons neer. De kunst is een kwalitatief goed team te formeren op grond van ervaring, aanbevelingen en getoond enthousiasme. De belangrijkste posten benoem ik zelf. Als ik goede medewerkers heb, volgt een kettingreactie omdat die dan ook weer goeie mensen aantrek-

ken. De kunst is het gezamenlijke doel goed voor ogen te stellen en elkaar gemotiveerd te houden. Je moet je mensen ook goed begeleiden, omdat men hier traumatische ervaringen kan opdoen.”

Blijft er zo nog iets van een privé-leven over of gaat dat volledig verloren?

„Dat is wel mondjesmaat. Gelukkig waren mijn vrouw en kinderen hier een maand geleden op bezoek. Je familie kan hier niet bij je blijven. Amerikanen mogen uit veiligheids-overwegingen niet eens hun vrouw en kinderen langs laten komen. Ik probeer eens in de twee maanden even naar huis te gaan. Het is dan een verademing om eventjes op een normale autoweg te rijden, of een huis te hebben waar 24 uur per dag water en licht is. Als dat hier bij verrassing gebeurt, heb je een goeie dag. Je zit hier ook regelmatig tot een halfuur in de lift vast. Ik ben net in Amsterdam geweest, omdat m'n zoon in de econometrie afstudeerde.”

De NAVO-bombardementen werden tijdens de Kosovo-crisis steeds verder opgevoerd omdat er hier tienduizenden mensen zouden worden vermoord. Zijn daar nu ooit bewijzen van gevonden?

„Er zijn al honderden massa-graven met geen honderden maar, erg genoeg, altijd tientallen doden gevonden. Er zijn ongetwijfeld duizenden mensen omgebracht en er zijn verschrikkelijke dingen gebeurd. De opzet van Belgrado was heel Kosovo van Albanen te ontdoen. Het erge is, en dat maakt het allemaal zo emotioneel, dat dit allemaal met medeweten of medeplichtigheid van Kosovo-Serven is gebeurd. Dat maakt het zo intens emotioneel en veroorzaakt die massale etnische naweeën.”

Een stil bewijs daarvan ervaren we zelf in een wijk van Pristi-

na waar Britse militairen de huizen van de laatste Servische families dag en nacht tegen wraakacties beschermen. Een straat ligt vol vertrapte trouwfoto's uit familiealbums. Een huismoeder met haar familienaam met brede verfstreken naast haar deur schilderd, raapt er een paar op. Zij bekijkt ze, scheurt ze in stukken en gooit ze achteloos naast zich neer. Op de vraag of haar kinderen ooit met Serven zullen trouwen, antwoordt zij emotioneel: „Nooit, nooit!”

Nu heeft u de Balkan persoonlijk leren kennen. Kunt u die wraak en wreedheid, met generaties die nooit in eigen bed stierven, bevatten?

„Ik huiver voor generalisaties als: Dat is typisch Balkan! Die oorlogen zijn deels

het gevolg van grenzen die door het Westen op conferentietafels zijn getrokken. Het is moeilijk de diepgewortelde ressentimenten te begrijpen. Het is een accumulatie over tientallen, zo niet honderden jaren. Er zijn hier buitengewoon hartelijke mensen die heel gastvrij zijn en prachtige muziek maken. Die vrolijk kunnen zijn. En kijk naar België of Noord-Ierland, daar hebben ze ook bijna onverzoenlijke haat met of zonder geweld. Wat zitten we hier dan te prediken.”

Wat ziet u als een oplossing voor de toekomst?

„Dat is misschien een Balkan met open grenzen, met meer binding met Europa dat in staat is een toekomstperspectief te bieden. Dat kan die harde spanningen verminderen. Een aantal grote doorgangswegen zou al veel helpen. Als dit gebied niet op een goed spoor wordt gezet, zakt het weg in drugsdoorvoer en misdaad. In Kosovo moet voor alles een rechtssysteem en een registratie van de bevolking worden opgezet, om aan de wetteloosheid een einde te maken.”

Doet u dit werk uit een zucht

naar avontuur?

„Dit is natuurlijk behoorlijk avontuurlijk. Je weet nooit wat er allemaal op je weg komt. Van jongs af aan wilde ik absoluut de wereld in. Buitenlandse Zaken paste daarbij, want dat is een zeer roterend bedrijf.”

Daan Everts is een gevierde figuur die de reputatie van Nederland in een crisisgebied van Europa hoog houdt. „In deze zichtbare functie krijg ik hele aardige reacties van mensen die ik in geen twintig of dertig jaar gezien heb. Het is niet direct verheffend, maar het blijkt dat je dan opeens interessanter wordt.”

Is meneer de ambassadeur op de Balkan nog aan de betere slibowitz verslingerd geraakt?

„Absoluut niet, maar het is wel handig om af en toe de conversatie te smeren. Ik ben niet tegen alcoholgebruik, maar kan zelf nauwelijks een slechte van een redelijke wijn onderscheiden”, aldus de diplomaat die zich ook hier van een weinig elitaire kant toont.

Geniet u van wat u heeft bereikt?

„Genieten is een verkeerd woord. Het is op het ogenblik wel erg zwaar. Ik ben een enorme positivist en probeer dit op mensen als Hashim Thaci, de commandant van de nu opgeheven UCK, over te brengen. Ik appelleer alsmäär aan redelijkheid en tolerantie.

Zij willen allemaal onafhankelijkheid. Dan zeg ik: 'Laten we eerst maar eens een goeie televisie, goeie rechtspraak, een goed bestuur en huizen voor mensen opzetten. Dat is voorlopig veel belangrijker. En daarna zien we wel verder'.”

Everts doet alles om fit voor de job te blijven. Ook vanmorgen begon hij al om halfzeven aan een duurloop van 40 minuten. Zometeen gaat hij naar huis om nog even in zijn flat piano te spelen. „Ja, dat doe ik om even los van de spanningen van de dag te komen. Die piano heeft een uitgeweken Serviër mij in bewaring gegeven. Hij was doodsbenuwd dat zijn kostbare instrument bij gewelddadigheden in barrels zou worden gehakt.”

Tegen middernacht klinken Daans klassieke akkoorden door zijn open raam over de duistere stad.

'Een binding met Europa zou spanningen verminderen'

'Mijn privéleven gaat grotendeels verloren'

Dubbeldsteyn B.V.
ALLE AUTOS MET ZEER VEEL EXTRA'S

ALLE AUTOS 1 JAAR VOLLEDIGE GARANTIE

7351 AL EXE, cosmos	197.98
840 C1 Aut., orient	240.000
5281 Aut. EXE, titan	142.000
5231 Aut. EXE, titan	117.000
5281 Aut. EXE, biarriz	126.000
5281 Aut. EXE, biarriz	123.000
525 TDS Aut. EXE, aspen	115.000
5201 Aut. EXE, orient	102.500
3281-4 EXE (E46), stahlbauw	121.000
3161 Touring, titan	68.000
3161 Touring, avus	65.000
3161 Touring, montebel	66.500
3161 Touring, cosmos	66.500
3161 Touring, cosmos	66.500
3161 S Coupé avus/brau	127.500
3161 Coupé, cosmos	77.000
3161 Coupé, cosmos	67.000
3161 Ti Compact Aut., cosmos	68.000
3161 Compact, cosmos	48.000
3161 Compact, avus	48.000

Neuwprjs. nu

Van Poelgeest BMW
Het grootste voordeel vindt u bij
Telef. 023-528 528 4

CRUCIUSWEG 25 (N201) HEEMSTED
Boekenroede B.V.
Verzekerd met BMW Top Cover.
Vol jaar garantie, vol jaar all-ris

13 T/M 20 NOV. OP ONZE BMW HUISSELECTIE MODELLEN

Boekenroede
Even langs

10-5-99

1. Overview.
2. Major Issues.
3. Task Force Update.
4. Special Information.

Situation Report for Monday 10 May 1999.

- *Albanian officials say they will accept as many as one million refugees if necessary. Macedonian border appears to be closed.*
- *Estimated number of refugees and displaced people has reached more than 718,000 – including 230,900 in FYR Macedonia, 407,000 in Albania and 62,000 in Montenegro.*
- *UNHCR will relocate camps which are within artillery range of Serbian positions.*

Major Developments

- The UN Advance Logistics mission led by Mr. Niels Kastberg of UNICEF to the FYR left Geneva on Sunday. NATO was informed of the mission. The mission is expected to return on 12 May 1999. Mr. De Mello has written to Dr. Toepfer stating that UNCHS (Habitat) cannot join the assessment mission owing to logistical and security considerations.
  - International media outlets and independent experts remain unable to provide independent confirmation of reports from FYR.
  - UNESCO SG has made a statement with regard to the protection of cultural heritage sites in the FYR.
  - WWF has expressed a concern with regard to the impacts of on-going hostilities on the river Danube eco-system.
  - A joint initiative between Switzerland, Greece & Russia has been announced to provide humanitarian assistance to FYR. It will include the provision for an independent environmental assessment.
  - Green Cross International has expressed interest in participating in an appropriate capacity.
-
-

Human Settlements

- UNHCR released estimates indicating that up to 50% of houses within Kosovo province have been rendered uninhabitable.
- UNHCR is beginning to develop contingency plans to provide shelter for refugees during the winter months if repatriation is not feasible. Options being investigated include: prefabricated housing, the refurbishment of public and private buildings, and extension of existing private homes. ECHO have pledged USD 200 million to support this activity.

Infrastructure

- The FYR government report that water to 600,000 citizens in Novi Sad and Petrovaradin was cut, and a further 400,000 around the country are without water.
- FYR and NATO sources report damage/destruction of thousands of homes and public buildings, industrial & trade facilities, infrastructure, and an extensive number of cultural-historical monuments.

Environmental Impacts

- NATO forces have targeted refineries, industrial and electrical power facilities. FYR officials have reported spills of vinyl chloride, ethylene dichloride, highly toxic and carcinogenic "pyralene" and polychlorinated biphenyls. Field sampling will be needed to make an environmental impact assessment.
  - Romania and Bulgaria are collecting daily air, water and soil pollution samples. Sampling has to date indicated that the level of pollutants remains unchanged.
  - There remains a high-risk that military on-going activities directly or indirectly may cause a major environmental disaster. Response teams are in place in Romania and Bulgaria. The current level of preparedness and capacity to respond to a major incident within FYR is unknown.
-
-

Activities of the Task Force (TF)

The UNEP / UNCHS Task on the Balkans was established on 7 May 1999. The membership of the Task Force includes: Surendra Shrestha (Chair), Walter Rast, S. Milad, Vladimir Sakharov, Ron Witt, Jorge Gavidia and John Hogan.

The TF at its initial meeting have developed a draft plan a strategy to implement the terms of reference.

The TF has been organised to collect and assess information with regard to key areas. These key issues including: Water, Chemicals, Hazardous Waste, Industry Cleaner Production, Urban Infrastructure and Human Settlements Reconstruction & Resettlement.

Opfer von NATO-Bomben und Vertreibung hat SODI mit Hilfstransporten nach Belgrad (Foto) und Novi-Sad in Jugoslawien sowie in die Lager für Kosovo-Flüchtlinge in Elbasan, Liberezh und Kavaje in Albanien unterstützt.

Tribunal über NATO-Krieg wird vorbereitet

Die Lehren der Geschichte gebieten es, alles zu tun, damit Verbrechen gegen die Menschlichkeit nicht ad acta gelegt und vergessen, sondern Kriegsverbrechen verfolgt und die Verantwortlichen zur Rechenschaft gezogen werden. Dies gilt umso mehr für einen Krieg in Europa, den die NATO vorgeblich im Namen der Menschenrechte geführt, diese aber massiv verletzt und beschädigt hat. Damit diese massenhafte Verletzung der Menschenrechte geahndet wird, hat sich unter Federführung der Gesellschaft zum Schutz von Bürgerrecht und Menschenwürde e. V. (GBM) ein starkes und aktives Netzwerk von Friedens- und Menschenrechtsgruppen gebildet, um ein Tribunal über den NATO-Krieg in Jugoslawien vorzubereiten. Die Tribunal-Gruppe unternahm eine Reise nach Jugoslawien, um zusätzliche Fakten und Beweise für die Anklageschrift zusammenzutragen. Von jugoslawischer Seite erhielt die Tribunal-Gruppe zwei Dokumentenbände mit umfangreichen Fotomaterial über die NATO-Aggression.

Ende Oktober fand in der Kirche zum Heiligen Kreuz (Berlin-Kreuzberg) ein Europäisches Hearing zur Bildung eines Internationalen Tribunals über den NATO-Krieg gegen Jugoslawien statt. Das Vorbereitungskomitee der Gesellschaft zum Schutz von Bürgerrecht und Menschenwürde hatte in Zusammenarbeit mit der Friedenskoordination Bonn zahlreiche in- und ausländische Experten sowie Friedensaktivisten aus 13 Staaten (u. a. Jugoslawien, GUS, USA, Frankreich) eingeladen. Darunter eine jugoslawische Delegation sowie den Ex-Justizminister Ramsey Clark (USA), den Duma-Abgeordneten Gennadi Raikow und den Leiter der Abteilung Völkerrecht in der Duma Pawel Loptew, die eine umfangreiche Dokumentation über die NATO-Aggression und die angerichteten Schäden während des Krieges in Jugoslawien über-

gaben.

Auf dem Hearing wurde dokumentiert, daß die Angriffe der NATO als eine grobe und vorsätzliche Verletzung und Aushebelung des Völkerrechts, der betreffenden internationalen Konventionen sowie des internationalen Strafrechts und des Kriegsrechts zu bewerten sind.

In vielen Diskussionsreden wurde überzeugend der Nachweis erbracht, daß die angeblichen humanitären Kriegsziele der NATO lediglich eine Ausrede für die tatsächlich langfristig geplanten strategischen Ziele der NATO unter der Führung der USA waren.

Das Hearing bewertete die NATO-Angriffe als Aggressionskrieg, der das Ziel der Zerstörung des ökonomischen und politischen System eines souveränen Staates verfolgte und verfolgt. Ein weiterer Anklagepunkt auf dem Internationalen Tribunal soll der Einsatz von uranhaltiger Munition durch NATO-Truppen sein. Die längerfristigen Auswirkungen auf die Menschen und deren Umwelt sind heute noch nicht abzusehen.

Auch mit der NATO-Kriegspropaganda, die eine breite Öffentlichkeit über die wahren Ziele und Absichten der Aggression hinwegtäuschte, will man sich auf dem Tribunal auseinandersetzen. Ein zentraler Anklagepunkt auf dem Tribunal soll die Ablehnung und Entlarvung der Sanktionsmaßnahmen gegen Jugoslawien sein. Zielen diese doch darauf ab, Jugoslawien weiter international zu isolieren und den berechtigten Ansprüchen auf Reparationszahlungen zu entgehen.

Bis zum Stattfinden des Internationalen Tribunals im Frühjahr 2000 müssen weitere Materialien und Beweise gesammelt und überprüft werden, Zeugen befragt, Arbeitsorgane des Tribunals gebildet, Expertisen in Auftrag gegeben und nicht zuletzt finanzielle Mittel organisiert werden.

VN-Tribunaal houdt aanklacht Arkan geheim

DEN HAAG – Het Joegoslavië-Tribunaal zal de geheime aanklacht tegen de Servische militieleider Arkan niet openbaar maken. Volgens aanklager Carla del Ponte zou dat andere onderzoeken in gevaar brengen.

Arkan, wiens echte naam Zeljko Raznatovic was, werd zaterdag in een hotel in Belgrado vermoord. Carla del Ponte zei dat er nog onderzoeken gaande zijn tegen mensen die Arkan hebben gesteund of op andere manieren met hem verbonden waren. Die zullen volgens haar ooit voor de rechter komen. Del Ponte zei wel dat Arkans misdaden in Oost-Slavonië (Kroatië) en Bosnië grondig zijn onderzocht. Zij ontkende dat de militieleider het tribunaal

18-7-2000
heeft aangeboden om de school te klappen over anderen in ruil voor strafvermindering. „Arkan heeft ons niets gegeven.“

Kroatië blijkt Arkan in 1991 uit de gevangenis te hebben vrijgelaten, nadat de Servische regering een miljoen mark (ruim 1,1 miljoen gulden) had betaald. Dat beweert de voormalige Kroatische minister van binnenlandse zaken Boljkovac. Arkan was veroordeeld wegens ondermijnende activiteit tot twintig maanden cel.

Het is nog steeds onduidelijk waarom en door wie Arkan is vermoord. De speculaties daarover lopen uiteen van de Joegoslavische geheime dienst tot concurrenten in de zakelijke en criminele sfeer. Arkan wordt overmorgen in Belgrado begraven.

Zes doden bij geweld in Kosovo

18-1-2000
PRISTINA – In Kosovo zijn zondag bij verschillende gewelddadige incidenten vijf doden gevallen. Dat heeft de VN gisteren bekendgemaakt. Zondagmiddag werden drie Serviërs die naar Kosovo terugkeerden, bij het dorp Pasjana aangehouden en doodgeschoten. De daders zijn ontkomen. In Pristina werd een etnisch-Albanese man gedood na een hoog opgelopen ruzie om de verkoop van een auto. Een 41-jarige etnisch-Albanese verdachte is gearresteerd. Gisteren werd een 53-jarig schoolhoofd vermoord, volgens sommigen door 'Albanese terroristen'.

21-12-99

Alkmaar

Halo Nico

Hierbij stuur ik je mijn verzameling van het laatste jaar zoals jij gevraagd en ik je beloofd had; het zijn romaar wot berichten die ik min of meer toevallig hoorde.

Zaterdag nieuws op TV Margriet Brandsma (journaliste,
17-4-99

De Serviërs zitten al bij in kampen nadat ze uit Kosovo verdreven waren, ze vertelde haar dat het leven goed was in Jolgo Travie nu word er op de bewoners geschoten en gebombardeert. Als je in Massadonie zegt dat je uit Nederland komt word je uitgescholden

10-3 Er zijn in Kosovo 1,8 mil kossowaken de helft forumfis gevlucht. Dat ging over die verhalen van die 2 g moorden dok v Margriet B.

Netwerk 8-4-99 Aart Teeman

En kassovaar die met zijn broer in nederland belde, die zei hem kom naar kedl. maar hij, zei: ik heb in Zwitserland en in kedl. gewerkt maar in Kossova hadden wij het vóór deze oorlog veel beter dan jullie.

als de oorlog afgelopen is willen we niet naar een ander land.

Dat was wel onder het soc. systeem (R.S.) waarom dan deze oorlog?

23-4 radio 7,45 EO

Van Zessel v h I.K.V. ~~het~~

Het UCK recruteert kinderen van 10 j.

Dit is v d actie tegen kindsoldaten.

23-4 Ron Kas in gesprek met een 29 deskundige op Vrijdag 8,45 uur

Als deze oorlog niet gewonnen word wat dan met de Kavo, ja dan hebben we een groot probleem wat is er dan nog over v d geloofwaardigheid v d Kavo!

27-4 Radio 7 7,30 uur

Herstel van Joego Slavii gaat zeker 60 miljard kosten v.d hulp aan de vluchtelingen en het herstel v d infrastructuur.

18-6 Het UCK slaat een man dood het Kvor beschermd hem niet, UCK verstoppt z'n wapens wel het UCK, kosten van de oorlog 45 miljard De wapen industrie beslist.

Chars bewis: ze worden steenrijk van die oorlog alle staten hebben eigen wapenfabrieken en ze hebben leden in het Congres die lobbyen wat af geld v d verkiezingen elk lid een ekstradje, zo gaat dat met relaties met het pentagon.

Ze maken het volk wijs dat er te weinig geld is voor deventie maar er wordt goud verdient. Werkgelegenheid daar houden ze de mensen mee vast.

De mensen die het weten houden hun mond ze willen weer gekozen worden hun baan kosten wat kost. Ze doen een oproep dat etedel. ook meer moet bewapenen maar wel met wapens uit amerika. Wij hebben geen vliegtuig fabriek meer maar daar hebben zij dus achtel de schermen ook voor gezorgd.

25-6 radio I VPRO. Luiting ~~et~~ antropoloog

De etnische minderheden leefde heel goed samen en verbaasden zich wat er nu gebeurt willen het ook niet maar ze worden aan elkaar uitgespeeld

Massadoni: er gingen 15000 voertuigen over de ring om Thonje 740 km is door de Karo kapot gereden.

27-6 Van Sarken: Ze moeten hun land zelf weer opbouwen, niet afhankelijk van ons worden.

Wij geven nu wel gelden regelen alles militair en economisch dat is onze traditie maar niet lang. etee natuurlijk niet wij gooien het alleen maar stuk (R/S)

Juni 99

Kossovaren die al dood gewaand waren komen druppel gewijs aan de Albanese grens ze waren vermoed volgens de Kara

radio I Jansen en Jansen buro, Wil vd Jehans

10.45 uur De BVD is bezig een nieuwe wet voor zich zelf te regelen waarin ze nog meer bevoegdheden krijgt. De dociers mogen niet meer ingekeken worden enz.

De com leden vd 2e kamer weten van niks bekijken de dociers niet eens, zelfs de minister heeft niets meer te vertellen als die wet er door komt en dat gebeurt via de achterdeur. Die man vertelde ook dat de SP indertijd door 3 mensen is opgericht waarvan één een BVD agent was

En dat ze ook geholpen hebben de CPN te vernietigen en ook actief geweest zijn in O. europa ze werkten samen met de CAI. Of het allemaal waar is weet ik niet maar dat er een BVD agent insat indertijd is wel waar heb ik van een bestuurder vd SP in Alkmaar gehoord maar ze hebben hem er gauw uit gegooid zegt hij.

VPRO juli 99 2,45 uur met Jan v. Hauten en R. Wijk
 Rob zei dat Jervii niet gekapituleert had
 en de Crisis niet voorbij was Rob werd
 gewoon geroepd de mond gesnoerd wat Jan
 deed was schandelijk, waarom hij Rob gevraagd
 had begreep ik niet, hij wou zeker laten
 zien dat hij gelijk had. Dat is tegenwoordig
 de VPRO word ook geïnvaltuerd heb ik gehoord
 door frylansers sldat dan naar rechts dan naar links

Juli 99 TV Verarmd uranium in Irak gebruikt, veel mis-
 vormde baby's, kanker gewillen bij amerikaans
 soldaten, de deskundigen hebben er belang bij
 om te zeggen dat het geen kwaad kan maar
 de beelden zeggen genoeg.

De Ekavo heeft toegegeven dat er in Jervii en
 Kosovo verarmd uranium wapens zijn gebruikt

12-7-99 Oltmans zegt: de journalistiek word
 gecontroleert door den Haag de kranten schrijven
 wat de lezer wil lezen al zijn zo zegt den Haag
 niet zijn voor de Waarheid, of den Haag is er
 bang voor denk ik (R.S) en was er 15 j geleden
 bang voor, die krant "de Waarheid" wel te verstaan

Sept 99 Dik Leurdijk Clingelmaal.

De belijds makers over de Ekavo bombardementen
 zitten in Washington.

Sept 99. Een oud adviseur van Kovicanan
 TV zei dat de serviërs in Kosovo erg
 vernedert zijn, ook in Bosnië en Kratië
 dat al die volkeren daar door elkaar
 wonen en als je dat doet je rancune kan
 verwachten.

9-11-99 Kowenstein Rob v Wijk en Jan v d Putten
 radio hadden het over de oorlog in Tetsjenii daar
 kwam ook Kosovo nog even aan te pas
 Daar werd gezegd dat de berichtgeving v d
 media niet eerlijk en overtrokken is daar
 blijkt uit dat later uitkomt water niet
 waar was. Dat het UCK beschermd word
 en de Serviërs de slechte zijn. Het blijkt hoe
 het UCK aan het moorden is en er over die
 massagraven heel andere verhalen zijn, dat
 is ook zo met Tetsjenii en O. Timor, aldus die heren.

Nov 99. Prascowitz en Gliazowitz willen allebei een
 radio demonstratie organiseren maar de verslaggever
 betwijfelt of dat lukt z'n grote demonstratie
 met 10.000 tegen Chilasowitz als 3 j geleden
 die krijg je nu niet meer de stemming is lauw
 Maar we hebben 2 weken geleden nog z'n grote
 demonstratie gezien, was dat soms een oude
 opname van 3 j terug, net zoals die magere man
 achterdat hek in dat kamp? (RS)

Als Toetje nog een paar

Juni 99 Raketten van NKorea bedreigen de VS
radio met gemische wapens, miljarden worden
weer besteed aan starwars en oefeningen
om paniek te zaaien, er wordt geoevend op
scholen wat ze dan moeten doen, maar het
zijn wel zwarte scholen.

nog een Thull ging in '85 weg uit Curasou ze
hadden een grote verbuiling achter gelaten
er is een berg asvalt achter gelaten dat in
een meer gestort is en die vervuult de omgeving
en de vis, ze hebben nog een vergunning gekregen
v d n l regering toen ze nog onder n l hoorde.

Oet 99 De muur: in het centrum van een groot
TV gebaun, de Rijksdag, stond voorheen het
wapen v d DDR een hamer en een passer
een pracht embleem, die is er af er staat nu
een enge adelaar het wapen v W Duitsland
die sagen we in de oorlog ook overal.

Die is nooit vervangen ook het Volkshied
Duitsland iiber alles klinkt daar luid.

De duitseche rechters hebben gewoon door gewakt
tot hun pensioen de zelfde die in de oorlog
noeiel mensen de dood ingejaagd hebben.

Zij hebben een dik pensioen of hun weduwen
en over de beroepsverbode die won 20 j geleden!

socialisten en communisten veroordeelde en broodcroefde hoorde je toen en ^{nu} nog niets.

Het beroepsverbode committee had ze in die jaren hier in Elkhmaar te gast en wij hoorden hun verhalen, lees het boek "De Allie" en "Opening v zaken" van Gunter Walrave. En wat zien we nu weer gebeuren met de fascistten in Duitsland en Oostenrijk om van Köhl nog maar even te zwijgen

8-99 Het Zwitserse jongetje dat in Colorado ^{gevangin aan} is vrij vanwege vormfouten hij werd in Augustus '34 avond om 10,30 van zijn bed geligt hij sliep allang werd in de boeien geslagen en heeft 2 maanden in een jeugd gevangenis gezeten. Hij werd opgepakt omdat een buurman had gezien dat hij incest pleegde met zijn zusje van 5 j hij was zelf 10 j. Ja Amerika vecht voor de rechten v d mens. Niks doktertje spelen.

30 jaar geleden werd Presto Cop veroordeeld tot de dood omdat hij van een blanke vrouw 1,95 dollar had gestolen hij was zwart en 16 j. Hoeveel vooral zwarte zuchten al jaren in de cel omdat hun vonnis, ter dood veroordeeld, maar niet uitgevoerd word soms 20 j zelfs op onbewijsbare gronden.

In Afrika (daarom de) duren de oorlogen maar voort, laat maar moorden de wapens en daarmee de schulden die komen vanzelf wel.

radio Jac Willems Eucomenische hulp in Africa zegt: Er is een stuk grond verkocht aan Amerika niemand hoort er over maar Amerika stuurt een chekje aan die regering (ik heb helaas niet gehoord welk land) en de rechten zijn verkocht, er zit Olie en diamand.

Toen er in Denver 20 kinderen op een school dood geschoten werden door fascistie laaide de discussie over de wapenhandel weer op maar het strand altijd weer door de wapenlobby die vele handelingen heeft in het Congres

In 1953 werd het echtpaar Rosenberg op de el. stoel gezet vanwege spionage aan de russen ze hadden de formule v d atoom bom onder het blad v d keuken tafel geschreven, als ze bekende rei Eisenhower die toen president was, zou het vonnis geweczigd worden maar er viel niets te bekkenen het proces was een aanfluiting en zij gingen op de stoel, ik vergeet die dagen nooit.

Ach ik zal het hier maar bij laten al heb ik nog een berg gegevens over van alles en nog wat en misschien weet jij het meeste wat

ik hier gesehreven heb ook al maer dan nog is het goed se even op een rijtje te zetten ook voor mij zelf, ik wil nu in januari een seholing gaan starte voor vrouwen o a die v d S P. Van de seholing v d S P afd hebben we sehoon genoeg.

Okou Okou ik hoop dat je er toek nog wat uit vist waar je wat aan hebt, vis gelijk maer even maer de fouten ik sehrijf het nu niet meer over en bring hem gelijk op de post.

Verder wens ik je prettige dagen en een stijdbaar 2000

Kameradesehappelijke groeten

Rie Steek

Himmerwaard 86 1824 SP

Alkmaar tel 072-5611977

6 Recommendations

The following recommendations are aimed at highlighting activities that are urgent to halt or mitigate the further degradation of the state of the environment in FRY, and diminish the risks to human health.

The main responsibility for clean-up efforts rests with the FRY authorities. Nevertheless, the international community must be ready to take action when urgent humanitarian needs are in question, or when and where the democratic development of the entire region could be enhanced.

An unhealthy and dangerously polluted environment does not provide a sound basis for the well-being of human populations or for business and trade. However, the implementation of the recommendations will not only depend on the availability of funds; political concerns related to the international embargo of Serbia will also have to be taken into account. In the current context, international assistance for reconstruction will only be available for the Republic of Montenegro and Province of Kosovo. However, the hot spots of special environmental concern identified in Serbia will require immediate action from a humanitarian point of view.

The recommendations made by BTF are based on the findings of the technical field missions, Desk Assessment Group, and extensive discussions within an international network of individual experts and organisations. They also take into account ongoing initiatives, such as the projects implemented by FOCUS.

The recommendations distinguish between short-term actions aimed at immediate clean-up, and longer-term recommendations, also taking institutional strengthening, reconstruction and resumption of industrial activities into account. Normal economic activities, including production at some of the contaminated sites, have begun to resume. This could aggravate the situation, and the BTF emphasises that clean-up and careful handling of contaminated material has to be given a particularly high priority at these sites.

Industrial Sites

■ Immediate Action

The first four paragraphs refer to all of the heavily-contaminated industrial sites; specific recommendations for the major hot spots follow.

- 1 Detailed groundwater studies and monitoring of drinking water should be conducted to determine whether pollution has contaminated sources of drinking water (this recommendation should be implemented for all of the hot spots - Pančevo, Kragujevac, Novi Sad and Bor - and other sites potentially at risk).
- 2 Surface soil contaminated with heavy oil, PCBs, heavy metals and other hazardous substances should be given remedial treatment and, if necessary, removed from all industrial sites (i.e. Pančevo, Kragujevac, Bor, Novi Sad, Barič, Kraljevo, Niš, Novi Beograd, Obrenovac region, Prahovo and Priština), and securely stored (see below).
- 3 A detailed waste disposal plan should be developed and implemented for every site, and for the FRY as a whole. Immediate action should be taken for the secure storage of hazardous waste (including medical waste), even if facilities for its final treatment or disposal are not yet available (see also page 80).
- 4 Monitoring of air, water, soil, agricultural products and human health, as well as communication of the results of such monitoring to the population around all industrial 'hot spots', should be continued, and, if necessary, increased.
- 5 **Pančevo:** urgent remedial action should be taken at the wastewater canal heavily contaminated with EDC and mercury. Immediate clean-up of the mercury spill at the petrochemical factory should also be implemented. Detailed recommendations are to:
  - a) consider the wastewater canal as an environmental hot spot, with special risk to the aquatic environment of the Danube, and implement the following

Damaged VCM tank at the petrochemical plant in Pančevo

Photo: BTF

measures as soon as possible:

- complete isolation of the canal water and sediments from the Danube by construction of a physical barrier (alternative wastewater facilities to be implemented at the same time);
- removal of oil attached to the banks and vegetation along the canal and around its confluence with the Danube (to be done before next Danube flood period);
- detailed mapping of EDC, oil and mercury distribution in the canal;
- use of a suction dredger to remove the bottom sediments contaminated with EDC (based on the results of EDC mapping) ;
- secure disposal of the contaminated sediments.

- b) remove and securely store the metallic mercury on the floor of the petrochemical plant; recover as much of the main spillage as possible by suction, and use chemical binding to assist with removal of residual quantities.
- c) implement in situ remedial actions to clean up the groundwater which is highly contaminated with chlorinated solvents.
- d) clean collector channels at the oil refinery to prevent further potential contamination of the Danube with oil and oil products.

6 Kragujevac: at the Zastava car plant, action should be taken to improve storage of the significant quantities of hazardous waste generated by operation of the factory, as well as by the air strikes. Immediate steps should be taken to clean up PCB and dioxin contamination. Specific recommendations are to:

- a) inform the managers of the site about the contaminated areas and associated risks, in particular with regard to the security of workers conducting the clean-up operations;
- b) remove the concrete floor of the paint works with extreme care and as thoroughly as possible to a depth of at least 5cm;
- c) place the PCB- and dioxin-bearing deposits and the broken concrete in secure, dry storage. Ideally, the material would be taken to a hazardous waste treatment facility;
- d) empty the water tanks before any major clean up and reconstruction of the paint shop is considered. Carry out a more detailed study to gain additional information about the pollutants present in the different tanks. Do not

release the water from the tanks into the river or wastewater system. Take urgent measures to prevent rainwater from increasing the volume of the tanks or causing them to overflow;

- e) use available techniques to treat the polluted water in the tanks, for example through some type of filtration or through adsorbing materials (like active carbon or a peat bed).

7 Novi Sad: detailed studies should be carried out to determine whether oil and oil product pollution has contaminated the groundwater. Specific recommendations are to:

- a) carry out further investigations within the refinery compound. Soil contaminated with heavier oils should be removed and disposed of under controlled conditions, using recovery technologies wherever possible. Soil and groundwater contaminated by lighter, more volatile oil products should be treated using in situ methods;
- b) drill an observation well to confirm that free-phase gasoline is floating on top of the groundwater. Any floating gasoline should be removed using in situ methods, contaminated groundwater should also be cleaned up using in situ treatment;
- c) continue abstraction from the well which was closed (well test and water quality sampling should also be carried out periodically), so that contaminating substances (oil, etc.) are also withdrawn, thereby reducing the risk of contaminating adjacent wells (hydrological barrier);
- d) carry out appropriate tests to assess the hazard posed to the drinking water supply of Novi Sad through location of wells close to the oil refinery.

8 Bor: immediate action should be taken to prevent further releases of large amounts of sulphur dioxide gas in the atmosphere; damaged transformers and capacitors containing PCB oils should be removed and stored securely. Specific recommendations are to:

- a) resume the production of sulphuric acid, thus binding the sulphur dioxide now released into the atmosphere;
- b) treat the leaking capacitors and transformers, together with contaminated soil, as hazardous waste and deal with it accordingly.

Environmental impacts on the Danube

The result of laboratory analysis of samples taken from the Danube sediment and biota revealed significant chronic pollution, both upstream and downstream of the sites directly affected by the conflict. It is therefore strongly recommended that:

- 9 Follow-up monitoring be carried out with extension of the sampling to the confluence of major tributaries, e.g. Drava, Sava, Tisa and Morava rivers, as well as to the upstream (Hungarian) and downstream (Romanian - Bulgarian) reaches of the Danube.
- 10 An appropriate monitoring programme should be developed and implemented. This should be based on existing programmes but designed to be fully compatible with the ICPDR's TransNational Monitoring Network for the Danube River Basin (also see page 81).
- 11 Significant long-term efforts should be made to reduce both acute, point-source pollution and chronic pollution from industrial and urban effluent through investment in appropriate production and waste management processes.

Depleted Uranium

■ Immediate Action

- 12 It is necessary to obtain information from NATO confirming if, how and where DU was used during the Kosovo conflict. This is a prerequisite for verifying initial risk assessments, making necessary measurements, and taking precautionary actions.
- 13 Further measurements should be organised as soon as possible to identify possible contamination and verify assumptions. Highest priority should be given to finding pieces of depleted uranium, heavily contaminated surfaces and other 'hot spots'. Measures should be taken for the secure storage of any contaminated material recovered.
- 14 A thorough review of the effects on health of medium- and long-term exposure to depleted uranium should be undertaken under the auspices of the World

Health Organisation.

- 15 At places where contamination has been confirmed, measures should be taken to prevent access. The local authorities and people concerned should be informed of the possible risks and appropriate precautionary measures.

■ Monitoring

- 16 Appropriately designed health examination programmes should be established in areas where use of DU is confirmed.

Biodiversity

■ Immediate Action

- 17 Clearance of unexploded ordnance remaining in protected areas (primarily cluster bomblets) should be undertaken and measures implemented to issue warnings and restrict access to certain areas.
- 18 There is an urgent need to rebuild the nature conservation infrastructure and management system in Kosovo; as a first step, efforts should be made to recover all relevant information on biodiversity in the province.

Bomb craters in Fruška Gora National Park Photo: BIT

■ Management and Monitoring

- 19 Management plans should be prepared and implemented for each of the damaged sites. The planning process should take environmental risks of reconstruction activities into account. The threats to national parks posed by tourism, changes in traditional land management practices and other legal and

- illegal economic activities should be assessed.
- 20 Priority should be given to establishment of the proposed Prokletije National Park, both because of its exceptionally high biodiversity and its significant potential role as a transboundary 'peace park' (Kosovo-Montenegro-Albania). Preparations and research on the Kosovo and Montenegro sectors were well advanced prior to the conflict.
- 21 Long-term monitoring of the impacts of the conflict on protected areas, including the effects of reconstruction activities, should be conducted.

Human Settlements Priorities for Action in Kosovo

- 22 Medium-term housing rehabilitation strategies should be developed in close consultation with local stakeholders. Given the particular conditions of Kosovo, such strategies should enable the recovery of local capacities in the construction industry, building materials production and the operation of financial systems. Establishing traditional programmes of assistance that will prolong Kosovo's dependence on external support.
- 23 An assessment should be made of the resources available within Kosovo, including the income due to remittances and trade, that can be put at the service of rehabilitation activities. Such assessments are absolutely necessary before a credible rehabilitation strategy is in place, both to ensure the maximum use of local capacities and to target such programmes to the most needy sectors of the population.
- 24 As part of BTF/UNCHS (Habitat) on-going support activities to UNMIK, medium-term technical support programmes should be developed in the areas of:
- production of guidelines and procedures for municipal administration;
  - the regularisation of housing and property rights and the establishment of an independent mechanism to deal with these issues;
  - the development of a cadastral information system and the upgrading of

Long-Term Institution Building

- property registries and documentation.
- 25 The capacities of the environmental administration in the FRY, the Republic of Serbia, the Republic of Montenegro and the Province of Kosovo, as well as at the municipal level, should be strengthened by providing sound economic frameworks and targeted training activities.
- 26 The environmental Monitoring System in the FRY should be redesigned and strengthened at both the federal and local levels, focusing on water, air, biodiversity and human health, and, in particular, targeting environmental hot spots. The environmental information network should be strengthened by establishing an internationally (i.e. EEA, UNEP, international environmental conventions) compatible system.
- 27 The potential benefits of FRY participation and full integration, when political circumstances permit, in the work of international organisations and regional environmental processes (Environment for Europe, Danube Convention, etc.) should be recognised (see pages 80-81 for information on Basel and Danube Conventions, of special relevance to BTF findings).
- 28 The private sector (business, industry) should be more involved in environmental planning and take environmental considerations into account during reconstruction and when taking up industrial activities.
- 29 The non-governmental sector should be strengthened; for example, by raising environmental awareness, improving access to environmental information and promoting greater involvement in environmental policy-making locally, nationally and internationally. This will strengthen civil society and contribute to greater stability of the entire region.
- 30 The United Nations Mission in Kosovo (UNMIK) should develop capacity on environmental issues and integrate environmental considerations into other components of its activities.

Basel Convention on the control of transboundary movements of hazardous wastes and their disposal

The Basel Convention, which was adopted in 1989 and entered into force in 1992, is a global legal instrument developed by UNEP in collaboration with the international community to ensure the protection of human health and the environment against harmful effects caused by exposure to hazardous wastes. The Convention is not only an instrument for the control of the transboundary movements of hazardous wastes, but also for the environmentally sound management of such wastes. At the time of writing, there are 130 Parties to the Convention.

The Balkans Task Force has identified hazardous wastes as defined under the Basel Convention in several places in Yugoslavia, including both Serbia and Kosovo. These wastes include inter alia mercury, PCBs and soil contaminated by oil products. Military waste may contain hazardous wastes according to the definition of the Basel Convention if it is explosive, flammable, ecotoxic or liable to cause liberation of toxic gases in contact with air or water, and provided that it belongs to one or more of the categories of wastes listed in Annex I of the Convention.

In order to dispose of such wastes in accordance with the provisions established under the Convention, the treaty aims to ensure that disposal is undertaken as close as possible to the source of generation of the wastes, so that transboundary movements are minimised. In relation to the wastes identified by the BTF, it is evident that some were already in the area before the conflict started, though people and the environment might have been exposed to them as a result of the conflict. Other wastes related to military activities could have emanated either from within or from outside the region.

In view of the above-mentioned obligations and provisions of the Basel Convention, the first task in relation to the treatment and disposal of those wastes is to decide whether there might be any possibility to do this within Yugoslavia in an environmentally sound way.

If this is not possible, it will be necessary to transport the hazardous wastes to another country, which has appropriate facilities for environmentally sound disposal. This is likely to be the case for PCBs and mercury, for example. If transboundary movement is required, the distance should be minimised. States such as Finland, France, Germany, the Netherlands, Switzerland and the UK might have facilities for the treatment of some of these wastes. However it should be noted that any transboundary movements of hazardous wastes are subject to approval by importing and transit states through a notification procedure in accordance with the provisions of the Basel Convention. In this connection, it should be noted that Yugoslavia is not a Party to the Convention. Therefore, in order to export waste to a country which is a Party of the Convention (e.g. any of the above-mentioned countries), a bilateral agreement would have to be concluded with the recipient country, in accordance with the provisions of Article 11 of the Convention.

The Danube River Protection Convention (DRPC)

In June 1994, in Sofia Bulgaria, eleven of the Danube Riparian States and the European Union signed the Convention on Co-operation for the Protection and Sustainable Use of the River Danube (known for short as the Danube River Protection Convention or 'DRPC'). The Convention is aimed at achieving sustainable and equitable water management in the Danube basin. The signatories have agreed:

- on "conservation, improvement and the rational use of surface and ground waters in the catchment area";
- "control of the hazards originating from accidents involving substances hazardous to water, floods and ice-hazards"; and
- to "contribute to reducing the pollution loads of the Black Sea from sources in the catchment area" (Article 2.1.)

The signatories have also agreed to co-operate on fundamental water management issues by taking:

- "all appropriate legal, administrative and technical measures to at least maintain and improve the current environment and water quality conditions of the Danube river and of the waters in its catchment area and to prevent and reduce as far as possible adverse impacts and changes occurring or likely to be caused." (Article 2.2.)

For this purpose, the Convention calls for regional co-operation in the fields of: prevention, control and reduction of transboundary impacts, specific water resource protection measures, emission limitations, water quality objectives and criteria, emission inventories, action programmes, progress reviews, and monitoring (Articles 5 - 9).

The main bodies established under the DRPC are: the Conference of the Parties; International Commission for the Protection of the Danube River (ICPDR); Permanent Secretariat to the Commission; Expert Groups; ad-hoc Groups, and a special supporting body - the Programme Management Task Force (PMTF). The Conference of the Parties, which will convene every few years, is the highest-level body established by the DRPC, and provides the overall policy framework for activities under the Convention.

In May 1998, the last of the nine ratifications required under Article 27, triggered the entry into force of the DRPC with effect from 22 October 1998. As of 5 October 1999, ten Danube States (Austria, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Germany, Hungary, Moldova, Romania, Slovak Republic and Slovenia), together with the European Communities, had become Contracting Parties to the Convention. The ICPDR is the main decision-making body under the Convention. It meets either in Plenary (which approves the annual work programme and budget) or as the Steering Group (which provides the management of technical activities). The first meeting of the ICPDR took place in Vienna from 27 to 29 October 1998.

PRESS NOW /
p.a. De Balie / Kleine-Gartmanplantsoen 10 /
1017 RR Amsterdam / The Netherlands /
Tel +31.20.5535165 / Fax +31.20.5535155 /
Internet <http://www.dds.nl/pressnow/> /
E-mail pressnow@pressnow.nl / Postbank 7676

PRESS NOW

Now gy support free press in the Balkans

Aan: Alle donateurs en sympathisanten van Press Now

Voor u ligt de eerste nieuwsbrief van Press Now. Het bij veel van onze donateurs bekende kwartaalblad *Now Future!* komt deze maand met haar laatste nummer. De geheel uit vrijwilligers bestaande redactie heeft dit blad met grote inzet jarenlang uitgegeven, maar moet wegens tijdgebrek stoppen. Daarom wil Press Now nu via een nieuwsbrief donateurs en sympathisanten op de hoogte houden van haar activiteiten. De nieuwsbrief zal enkele malen per jaar verschijnen.

De spanningen die al lange tijd in Kosovo speelden escaleerden vanaf maart 1999 tot die verschrikkelijke oorlog. Afschuwelijke beelden van honderdduizenden vluchtelingen, verwoestingen, massamoorden en het gigantische verdriet en lijden staan ons nog helder voor ogen. De vredesonderhandelingen afgelopen zomer maakten een geleidelijke terugkeer van de bevolking naar het verwoeste Kosovo mogelijk. Hele dorpen werden vernietigd. Er is een groot gebrek aan huisvesting, medische zorg en onderwijs.

De verwoesting van de media in Kosovo en de toenemende repressie van onafhankelijke media in Servië waren onderdeel van het oorlogsgeweld. Press Now stelde alles in het werk om de Kosovaarse media, uitgeweken naar Macedonië en Albanië, te ondersteunen, zodat zij hun publicaties en uitzendingen in ballingschap konden voortzetten.

Sinds de zomer keerden ook de media geleidelijk terug. Directe noodhulp was hierbij geboden. In deze nieuwsbrief komt aan de orde op welke wijze Press Now aan deze eerste hulp een bijdrage levert.

Een belangrijk neveneffect van de oorlog in Kosovo is de toenemende repressie en censuur van onafhankelijke media in Servië. Zo werd al in de eerste fase van de NAVO luchtacties het radiostation B92 in Belgrado door de Servische autoriteiten uit de lucht gehaald. Publicatieverboden, boetes en arrestaties, gesanctioneerd door repressieve perswetten, en zelfs bedreigingen en aanslagen op journalisten en redacteurs zijn in toenemende mate middelen die in Servië worden toegepast om onafhankelijke berichtgeving te beknotten. Sommige media zijn tijdelijk naar Montenegro uitgeweken, waar een grotere mate van persvrijheid bestaat, maar velen proberen zich in Servië te handhaven.

Aandacht en steun voor deze media zijn letterlijk levensnoodzakelijk.

Onze extra hulp in Servië en Kosovo bedroeg meer dan 500.000 gulden. Zonder uw hulp is adequate steun niet mogelijk. Geeft u daarom voor vrije media in Kosovo, Servië en de overige Balkanlanden waar Press Now actief is. Door invulling van de antwoordkaart kunt u ons structureel ondersteunen. Met periodieke bijdragen kan een beleid op wat langere termijn worden uitgezet. Voor een eenmalige bijdrage is een acceptgiro bijgevoegd.

Met vriendelijke groet,

Paul A.J. Staal,
directeur Press Now

n.b.: Lezers van Pro (PvdA) en het GroenLinks Magazine hebben in oktober een mailing van ons ontvangen. Dit heeft geleid tot vele donaties alsmede verzoeken om meer informatie over ons werk. Deze nieuwsbrief beantwoordt mogelijk aan de vraag naar informatie.

HET KLEINE ONGEMAK

Er zijn ergere dingen in Kosova maar het kleine ongemak bestaat ook. Drie van de zeven avonden valt de stroom uit. In de straten van Pristina veranderen voorbijgangers in schimmen. Steegjes, dichtbij het centrum waar de putdeksels van de riolering verdwenen zijn, worden ineens levensgevaarlijk. In de bergen afval op de trottoirs ritselen ratten. Op terrassen gloeien sigaretten op. Computers op krantenredacties vallen stil. Liften worden onbruikbaar. Koplampen van auto's doorboren zoekend de duisternis. Achter de ruiten van kiosken dansen kaarsvlammen. In restaurants branden peertjes, gevoed door generatoren.

Als na uren de stroomvoorziening ineens weer wordt hervat, applaudiseren in de straten flanerende mensen die genieten van de vrijheid. Dan ineens stopt de toevoer van water dat de volgende morgen weer op miraculeuze wijze gaat stromen.

Het zogenaamde media-gebouw achter het Grand-hotel is 15 verdiepingen hoog. Op de veertiende verdieping zit Radio 21. Vierhonderdtwintig treden omhoog en vierhonderdtwintig treden omlaag. De lift is sinds lang buiten gebruik. Op de vijftiende verdieping worden studio's gebouwd. Elke computer, elk bureau, elke montagetafel, elke baksteen, elke plank, elke jerrycan benzine voor de generatoren worden te voet naar boven gebracht. Het trappenhuis is versleten, lampen zijn kapot, treden zijn aangetast door betonrot. Het merendeel van de etages is gevuld met sloopafval dat niemand komt ophalen. Schuifelend, op de tast en uitrustend op stinkende overgangen, slepen bezoekers zich omhoog door het labrynt.

De grens naar Macedonië is zo'n honderd kilometer verder. Al kilometers voor de doorlaatpost wordt bereikt, begint een lange file vrachtauto's. In een strook niemandsland eindigt de rit van de taxi uit Pristina. Taxichauffeurs uit Skopje strijden om

het vervolg van de tocht. Te voet gaat de reiziger met z'n nieuwe begeleider richting grens. Elke dag hetzelfde vernederende beeld. Honderden mensen, oud, jong, moeders met kinderen, wachten om doorgelaten te worden. Drie zware, potige Macedonische grensbewakers roepen, vloeken, intimideren en zaaien angst om de wachtenden in bedwang te houden. Het duurt drie uur, het duurt vier uur. Een oude man met een stok valt van vermoeidheid neer. Twee oude vrouwen laten zich verdwaasd ondersteunen en zijgen tenslotte neer. De grensbewakers dreigen met stokken die zij als liniaal gebruiken om de wachtenden in rechte lijn te houden. Als iemand zich buiten de lijn waagt volgt een nieuwe scheldpartij. Intussen wringen zich op een ander deel van de smalle weg jeeps, auto's, bussen en militaire konvooiën in volstrekte ordeloosheid langs de doorlaatpost.

Na vier uur en een kwartier mogen de mensen mondjesmaat de grenspost passeren. De oorzaak van de chaos wordt nu snel duidelijk. De Macedonische regering heeft welgeteld twee maal twee grensbeambten ingezet die minutieus de documenten van de passanten controleren. De chef van het tweetal in het provisoire grenshokje kijkt de reiziger vorsend aan, raadpleegt een computer, kijkt weer en geeft vervolgens het paspoort terug. Ik bespeur minachting.

Hij wuift ongeduldig met de hand richting Skopje en mompelt zoiets als 'opschieten man'.

Rudie van Meurs

Journalist en trainer voor Press Now. Dit artikel is een impressie van zijn laatste bezoek aan Pristina.

ONAFHANKELIJKE JOURNALIST ERNSTIG GEWOND BIJ BOMAANSLAG IN BANJA LUKA

Op 22 oktober 1999 is Zeljko Kopanja, hoofdredacteur van de Bosnisch Servische onafhankelijke krant "Nezavisne Novine" en eigenaar van "Nes Radio", ernstig gewond geraakt bij een bomaanslag in Banja Luka. De bom, die onder de auto was geplaatst, explodeerde toen de journalist de auto startte. Kopanja verloor beide benen en liep ernstige verwondingen op aan zijn buik. Nog recentelijk publiceerde zijn krant een serie artikelen over oorlogsmisdaden van Serviërs tegen Moslims aan het begin van de Bosnische oorlog. "Nezavisne Novine", dat ook een weekeditie uitgeeft, is een dagblad dat zich tegen nationalistes keert en dichtbij de gematigde politieke kringen in de Servische Republiek staat. Op 9 juni verhinderde de politie van Servië de import van de dag- en weekeditie van deze krant.

Press Now steunt zowel "Nezavisne Novine" als "Nes Radio" en betreurt de aanslag op Zeljko Kopanja.

Zoran Djukanovic

Essayist en stafmedewerker Press Now

STEUN AAN KOSOVAARSE MEDIA

De media waren onder de eerste slachtoffers van het geweld in Kosovo. Kort na het begin van de NAVO bombardementen werden de drukkerijen van Kosova Sot en van Koha Ditore door Servische paramilitairen vernield. Het kantoor van Koha Ditore werd beschoten, waarbij de bewaker om het leven kwam. De studio van Radio 21 werd geplunderd. De berichten dat Baton Haxiu (hoofdredacteur van Koha Ditore) vermoord zou zijn, bleken achteraf gelukkig niet waar. Maar veel journalisten namen het zekere voor het onzekere en doken onder

of vluchten naar Macedonië of Albanië. Daar zetten zij, met hulp van onder meer Press Now, hun kranten en radiostations in ballingschap op. Koha Ditore, Kosova Sot en Rilindja werden in de vluchtelingenkampen verspreid. Radio Nederland Wereldomroep en internet provider XS4ALL hielpen bij het in de lucht brengen van Radio 21. Voor het eerst kon een Kosovaars radiostation in de hele regio (via kortegolf) beluisterd worden.

Zoals de meeste vluchtelingen, zijn intussen ook de redacties weer naar huis teruggekeerd. De meeste kranten verschijnen weer in Kosovo, al worden ze nog steeds in Macedonië gedrukt. Radio 21 kon eindelijk vanuit Kosovo zelf gaan uitzenden, iets wat onder het Servische bewind nooit mogelijk was geweest. Maar onafhankelijke journalisten die zich uitspreken tegen het geweld tegen de Servische minderheid, worden geïntimideerd. De opbouw van media verloopt moeizaam. De telefoon werkt niet. De elektriciteit valt vaak uit. Bovendien betalen de internationale organisaties veel hogere salarissen dan de media zich kunnen veroorloven. Press Now helpt de media met geld om hun kantoren weer in te richten en salarissen te betalen, met contacten (met Radio Nederland Wereldomroep) en met apparatuur.

Steven Assies
Stafmedewerker Press Now

Bezoek ook onze website: <http://www.dds.nl/pressnow>

IMPORTVERBOD REPORTER DOOR JOEGOSLAVISCHE AUTORITEITEN

Dat buitenlandse onafhankelijke media ook staatsvijand nummer 1 zijn blijkt uit de recente maatregel van het Joegoslavische Ministerie van Binnenlandse Zaken tegen Reporter. Het meest kritische en onafhankelijke weekblad uit Republika Srpska (Bosnië-Herzegovina) is de toegang tot Servië ontzegd.

Sinds 16 oktober is het onafhankelijke weekblad Reporter niet meer in Servië te koop. Data Press, Reporter's distributiebedrijf in Servië, is een permanent verbod opgelegd om het weekblad vanuit Republika Srpska (Bosnië-Herzegovina) te importeren.

Het importverbod volgde op een eerdere confiscatie op 21 september van Reporter's gehele Joegoslavische oplage. 15.000 stuks van het weekblad werden op die dag aan de grens tussen Bosnië-Herzegovina en de Federale Republiek Joegoslavië door de Servische autoriteiten in beslag genomen. Reporter kon zich ruime tijd zonder noemenswaardige problemen op de Joegoslavische markt begeven. Als buitenlands periodiek was zij minder kwetsbaar voor de Servische staatscensuur en repressie dan de Joegoslavische media zelf. Als gevolg van een vorig jaar ingevoerde mediawet kregen deze dit jaar in totaal 1,1 miljoen gulden aan boetes opgelegd. Vier Joegoslavische kranten werden verboden en twintig media werden bestraft voor "staatsondermijnende" informatie. Het steeds beperktere aanbod van onafhankelijke pers binnen Servië vergrootte de ondersteuning voor de kritische verslaggeving van Reporter. Uit veel ingezonden brieven van lezers uit Joegoslavië bleek een groeiende steun voor de journalistieke werkwijze van Reporter en angst voor repressieve maatregelen tegen het weekblad.

Door Reporter een importverbod op te leggen hebben de Joegoslavische autoriteiten echter een nieuw middel gevonden om ook een onafhankelijk en invloedrijk buitenlands periodiek van het Servische territorium te verdrijven en buiten de deur te houden. Het onafhankelijke radio netwerk ANEM verklaarde dat dit nieuwe middel gezien moet worden als een waarschuwing dat de repressie van onafhankelijke media in Servië zal toenemen nu er stemmen opgaan voor vervroegde verkiezingen in Servië. Kritische en onafhankelijke berichtgeving van zowel binnenlandse als buitenlandse media is daarbij door de autoriteiten niet gewenst.

Reporter wordt door Press Now ondersteund

Lydian de Kruiff
Medewerker Press Now

Press Now steunt media projecten in de volgende landen: Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Albanië, Roemenië, Moldavië, Bulgarije, Macedonië, Federale Republiek Joegoslavië (inclusief Vojvodina) en Kosovo.

Holbrooke verwijt Bosniërs 'fiasco'

NEW YORK, 13 JAN. De Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties, Richard Holbrooke, tevens voorzitter van de Veiligheidsraad, heeft gisteren felle kritiek geuit op het Bosnische staatspresidium.

Holbrooke zei namens de leden van de Veiligheidsraad „behoorlijk gefirriteerd” te zijn over het feit dat het Bosnische staatspresidium in november met veel fanfare plechtige beloften heeft gedaan die vervolgens niet zijn nagekomen. De beloften hadden betrekking op de oprichting van een gemeenschappelijke douanediens en grenspolitie, de vestiging van een permanent secretariaat van het staatspresidium, de intensivering van de strijd tegen de corruptie en het bevorderen van het thema van de terugkeer van vluchtelingen tot topprioriteit. Vooral de gemeenschappelijke douanediens is van het grootste belang; tot nu toe houden de Bosnische Serviërs en de Bosnische Kroaten er eigen douanediensten op na, als gevolg waarvan de Bosnische staat alle inkomsten uit heffingen misloopt.

De gemeenschappelijke verklaring van de drie leden van het Bosnische staatspresidium (Alija Izetbegović namens de Bosnische moslims, Ante Jelavić namens de Bosnische Kroaten en Živko Radišić namens de Bosnische Serviërs) werd in november begroet als een belangrijke doorbraak. Maar

sindsdien is van de verwezenlijking van de plechtige voornemens niets terecht gekomen. De Bosnische Serviërs hebben tot twee keer toe in het Bosnische parlement een wetsontwerp dat voorzorg in de vestiging van een gemeenschappelijke douanediens en grenspolitie tegengehouden. Holbrooke sprak ten aanzien van de uitvoering van het akkoord van „een fiasco”.

Volgens Holbrooke is het november-akkoord van het staatspresidium ondergraven door één lid van het presidium, dat na terugkeer naar Bosnië had betoogd dat het om een intentieverklaring ging die niet was ondertekend en die dus tot niets verplicht. Holbrooke noemde de naam van dat lid niet, maar duidelijk is dat hij op de Serviër Radišić doelde. Volgens Holbrooke zijn veel bestanden, akkoorden en overeenkomsten in het Bosnische conflict niet ondertekend, maar wél verplichtend.

Holbrooke zei dat het vredesproces in Bosnië hapert omdat velen in Bosnië het streven van de internationale gemeenschap saboteren. „Zij vertegenwoordigen de krachten der duisternis, etnische verdeling, racisme en haat”, aldus Holbrooke. „Vaak vertegenwoordigen ze doodgewone mafiagroepen. Het gaat om criminelen en boeven die hun misdadigheid verbergen achter de dekmantel van etnische verdeling, demagogie of nationalisme.” (Reuters, AP)

Olie van Europese Unie mag Servië alsnog binnen

BELGRADO, 13 JAN. De Joegoslavische autoriteiten hebben gisteren alsnog een konvooi van achttien tankwagens met olie uit de EU toegelaten. Het konvooi was dinsdag aan de grens met Macedonië tegengehouden. De olie is bestemd voor de stadsverwarming van de Servische steden Niš en Pirot, die worden bestuurd door de oppositie tegen het bewind van president Milošević. De EU-hulp aan deze 'oppositiesteden' maakt deel uit van het programma 'democratie voor energie', waarmee de Europese Unie de oppositie in Servië wil helpen. (Reuters)

Grenswet Bosnië buiten parlement om vastgesteld

SARAJEVO - De hoogste vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië, Wolfgang Petritsch, heeft een wet op het versterken van de landsgrenzen opgelegd. Het multi-etnische parlement was er niet in geslaagd het voorstel, waarover de drie presidenten van Bosnië eind vorig jaar een akkoord bereikten, aan te nemen. Volgens Petritsch lagen vooral Bosnische Serviërs dwars. De wet moet onder andere een eind maken aan wijdverbreide smokkel, illegale immigratie en grensoverschrijdende misdaad.

Nieuwe opzet voor bestuur in Kosovo

PRISTINA, 15 DEC. Het VN-bestuur in Kosovo heeft overeenstemming bereikt met de leiders van de Kosovaren over de vorming van een gezamenlijk bestuur. Dat moet zes tot negen maanden in functie blijven en verkiezingen organiseren.

Het akkoord voorziet in deelname van de Servische gemeenschap van Kosovo aan het gemeenschappelijke bestuur, al zijn de leiders van de Serviërs consequent weggebleven van het overleg.

Binnen de Overgangsraad, een orgaan dat UNMIK (het VN-bestuur) bijstaat met advies, moet volgens het gisteren bereikte akkoord een zogenoemde Interimraad worden gevormd. Deze raad wordt geleid door Bernard Kouchner, de chef van de VN-missie in Kosovo. Hij krijgt een recht van veto op alle besluiten. De raad bestaat verder uit vier vertegenwoordigers van de bevolking van Kosovo en vier afgevaardigden van UNMIK. Er komen twee vice-voorzitters, een namens UNMIK en een namens de bevolking van Kosovo. Die laatste functie zal elke drie maanden rouleren onder de vier belangrijkste politieke leiders van de regio: Hashim Thaçi (de zelfbenoemde 'premier' van Kosovo en oud-leider van het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK), Ibrahim Rugova (de gematigde 'president' van Kosovo), de schrijver-politicus Rexhep Qosja en de leider van de Servische gemeenschap in Kosovo.

Het gezamenlijk bestuur krijgt dertien departementen, of 'ministeries', die elk een vertegenwoordiger van UNMIK en een vertegenwoordiger van de bevolking als voorzitter krijgen. Doel van de nieuwe constructie is een eind te maken aan de diverse parallelle structuren die de afgelopen maanden zijn ontstaan, op regionaal en op gemeentelijk niveau. Als gevolg van de bestuurlijke onduidelijkheid worden besluiten geblokkeerd, met name op gebieden als de bestrijding van misdaad en etnisch geweld, en woekert de rivaliteit tussen mensen en groepen die met het oog op de toekomstige verkiezingen vooral op gemeentelijk niveau zoveel mogelijk macht en gezegenschap willen verwerven.

Hoe werkzaam het nieuwe bestuur wordt, zal in hoge mate afhangen van de vraag of de diverse Albanese groeperingen bereid zijn met het VN-bestuur samen te werken. De Overgangsraad wordt op dit moment behalve door de Kosovo-Serviërs ook geboycot door Hashim Thaçi en een andere invloedrijke politicus, Veton Surroj. (AFP)

Toch leverantie Europese olie aan Joegoslavië

NIŠ, 7 DEC. De eerste olieleveranties van de Europese Unie aan door de oppositie bestuurde steden in Servië zijn vannacht in de stad Niš aangekomen, na bijna twee weken door de Joegoslavische douane aan de grens te zijn tegengehouden.

Het EU-konvooi heeft dertien dagen lang - sinds 24 november - aan de Joegoslavisch-Macedonische grens gestaan. De douane gebruikte allerlei argumenten om de olie niet door te laten, variërend van computerstoringen tot de noodzaak de olie chemisch te analyseren en formaliteiten die aan de import van olie zijn verbonden.

Vannacht kreeg het veertien vrachtwagens tellende konvooi eindelijk toestemming Servië binnen te rijden. De chauffeurs moesten zich melden bij de douanekantoor op het vliegveld van Niš voor aanvullende inspectie. De eerste van de vrachtwagens reed niettemin direct door naar de stadsverwarming van Niš; volgens de chauffeur had hij alle papieren die hij nodig had. Omdat niemand in Niš hem stond op te wachten - de toestemming kwam onverwachts en burgemeester Živković van Niš stond nog aan de grens met Macedonië - moest hem de weg worden gewezen door lokale journalisten.

De Europese Unie wil met het project 'energie voor democratie' de steden helpen die worden bestuurd door de oppositie tegen het

regime van president Slobodan Milošević. Tegen Joegoslavië zijn talrijke sancties van kracht, waaronder een olie-embargo. Om de inwoners van de 'oppositie' Servische steden deze winter niet de dupe te laten worden van het beleid van een president die ze afwijzen, heeft de EU besloten die steden 25.000 ton gratis stookolie te leveren. De eerste zending betrof 300 ton olie. Het is de bedoeling dat naast Niš ook het nabijgelegen Pirot van deze eerste zending profiteert. Beide steden worden bestuurd door de oppositionele Democratische Partij.

EU-functionarissen wilden vannacht nog geen conclusies trekken uit de onverwachte toestemming van de douane. „Ik ben heel voorzichtig na wat er de afgelopen dertien dagen is gebeurd”, zei de EU-vertegenwoordiger in Belgrado, Michael Graham. Hij zei dat de permissie mogelijk ten doel heeft verwarring te zaaien onder de ministers van Buitenlandse Zaken van de EU, die in Brussel bijeen zijn om de 'oliecrisis' aan de grens te bespreken.

Deze ministers besloten gisteravond de sancties tegen Joegoslavië te verscherpen: de lijst met namen van medewerkers van Milošević die niet tot landen van de Europese Unie worden toegelaten, werd uitgebreid van 305 tot 688. Het gaat daarbij om Serviërs uit de industriële, de bank- en de mediawereld. (Reuters, AFP, AP)

Clingendael: Europa moet vredesmissie Kosovo leiden

Door een onzer redacteurs DEN HAAG, 6 DEC. De leiding van de vredesoperatie KFOR in Kosovo zou van de NAVO moeten worden overgedragen naar de EU. Dat stellen B. Kreemers en D. Zandee van het instituut Clingendael in een studie naar de toekomst van de Europese Defensie, die deze week verschijnt.

Volgens D. Zandee kan het voorstel een „concrete invulling” zijn van het Brits-Franse plan voor de oprichting van een Euroleger, dat onafhankelijk van de NAVO zou moeten kunnen opereren. Het Brits-Franse voorstel staat deze week op de agenda van de EU-top in Helsinki. „Daar zal het plan worden goedgekeurd”, zegt Zandee. „Grote landen als Engeland, Frankrijk en Duitsland, maar ook Italië, zijn voor.”

Om een EU-legermacht voor de duur van 2 jaar in Kosovo te leggen, zijn in totaal zo'n 150 à 200.000 militairen nodig, schatten

de Clingendael-onderzoekers. Op grond van het Nederlandse defensiebudget (zo'n vijf procent van wat de EU in totaal aan defensie besteedt) zou een geloofwaardige Nederlandse bijdrage aan deze legermacht gedurende twee jaar 7.500 à 10.000 militairen moeten zijn, vinden Zandee en Kreemers. Nederland is niet in staat om zo'n bijdrage de komende jaren te leveren, ondanks de uitbreiding van de parate sterkte waarin de Defensienota van minister De Grave voorziet.

Zandee: „De defensienota gaat niet ver genoeg. Vooral de landmacht moet nog beter inzetbaar worden.” Om een vredesmissie als in Kosovo zelfstandig uit te kunnen voeren, is op korte termijn uitbreiding van de Europese transportcapaciteit nodig, zowel over zee als in de lucht. Verder moeten er drie à vier hoofdkwartieren worden ingericht, die bij toerbeurt het commando in Kosovo kunnen

voeren. Het hoofdkwartier van het Duits-Nederlandse legerkorps in Munster zou hierbij goede diensten kunnen bewijzen, vinden de Clingendael-onderzoekers. Zandee: „Wij zijn nooit voor het opheffen van het legerkorps geweest.”

Volgens de Britse premier Tony Blair zou het toekomstige Eurokorps ook in staat moeten zijn tot 'vredesafdinging'. Maar grootschalige oorlogsoperaties zonder hulp van de Amerikanen zijn nog heel ver weg, stelt Zandee. „De laatste vijftig jaar is Europa volledig afhankelijk geworden van de gevechtsinlichtingen van de VS. Wil Europa zelfstandig kunnen opereren, dan zijn enorme investeringen nodig in satellietcommunicatie, maar ook in hoogwaardige wapentechnologie. Het beeld dat Blair schetst van een Eurokorps dat in 2003 een crisis in de eigen achtertuin zou kunnen oplossen, is dan ook misleidend.”

Ephimenco
16-11-04
Helaas heeft schrijfster Lulu Wang en met haar de talloze aanhangers van de spirituele bestseller 'Een cursus in wonderen' ongelijk. Deze wereld van natuurrampen en menselijk geweld is geen illusie waarachter een goddelijke werkelijkheid van liefde en harmonie zou schuilen. Wij zijn niet de slachtoffers van een vorm van collectieve zinsbegoocheling en onze zintuigen doen alleen hetgeen waarvoor ze gemaakt zijn: de werkelijkheid waarnemen. Lulu Wang zat op haar twaalfde in een Chinees heropvoedingskamp waar dagelijks mensen stierven. Ze besloot dat de destabiliserende ellende die haar omringde onecht was. Het bloed dat ze zag vloeien, de kreten die ze hoorde of de dode lichamen die ze kon aanraken waren schijn. Het vijvertje met kikkers, lilies en vogels dat achterin het kamp lag werd voor haar de enige werkelijkheid. Wat een te respecteren overlevingsstrategie is voor een jong meisje dat in de hel belandt, wordt, indien langer toegelast, een uiting van zelfbedrog voor de vrouw die naar het genormaliseerde leven is teruggekeerd. Gek genoeg werd het betoog van Wang, met bestaande woorden en hoorbare adempauzes, dit weekeinde in Nijmegen, niet door haar 1 500 geloofsgenoten als een illusie ontvangen maar als een reële optie voor zelfverlichting luid toegejuicht. Een kwestie van particularistische selectiviteit. Helaas kun je niet door extase, subjectiviteit of geloof de objectieve wereld wegwuiven die we deels hebben geschapen. De bommen op Grozni, de haat in Pristina, de gebouwen in puin in Turkije zijn geen droom of fantasie. Wel behoeven ze, voorzover mogelijk, stevige correcties. Daarvoor zijn mensen nodig op deze planeet die weigeren zich via spirituele ontsnappingsroutes uit de voeten te maken. Omdat ze in het veld werken, hun eigen lot ondergaan of alleen begaan zijn met hun medemensen weten ze beter dan de contemplatieve lezers van spirituele bestsellers wat illusie niet is. Ze prefereren ten allen tijde het engagement boven het reliëscapisme dat tot passiviteit en afzijdigheid leidt. Al die heilige boeken, moderne variaties op de versleten visies van onze prehistorische bijbels, brengen niet het begin van een echt antwoord op al onze legitieme vragen. Waarvandaan, waar naartoe en waarom. Men kan alle goden en geloven bij elkaar verzinnen die men wilt, - daar hebben we ons duizenden jaren lang goed in bekwaamd -, maar de oplossing is nog ver weg. Dan maar hier en nu de mouwen opstropen.

Sylvain Ephimenco

Clinton hamert op verzoeening Kosovo

Van onze correspondent

BOEDAPEST, woensdag

De Amerikaanse president Bill Clinton heeft gisteren tijdens een bliksembezoek aan de Servische provincie Kosovo er in soms emotionele betogen op gehamerd dat er een einde moet komen aan de etnische haat.

Op de laatste dag van zijn tiendaagse bezoek aan Zuid-oost-Europa deed de president de Kosovaarse plaats Urosevac aan. Volgens Clinton vormt de angst voor iemand die anders is het grootste gevaar voor de 21e eeuw. Bijna alle conflicten in deze eeuw kwamen voort uit religieuze of rassengeschillen, aldus Clinton.

De president stelde zijn eigen troepen ten voorbeeld. Deze mengelmoes van rassen en godsdiensten is volgens Clinton een voorbeeld hoe men door samenwerking veel kan bereiken.

Met zijn dochter Chelsea aan zijn zijde benadrukte Clinton tijdens speeches voor de Amerikaanse troepen en de burgers van Urosevac „dat de blinde haat uit het verleden moet worden afgezworen om een maatschappij te creëren waarin alle kinderen van Kosovo veilig kunnen leven.”

„Wij wonnen de oorlog, maar alleen jullie kunnen de vrede veroveren”, aldus Clinton.

In Urosevac, waar de bevolking massaal was uitgelopen om met Amerikaanse vlaggetjes te zwaaien in een sfeer die deed denken aan de NAVO-intocht nu vijf maanden geleden, werd Clinton enthousiast ontvangen. Hetzelfde gold voor het onthaal door de Amerikaanse soldaten, waar-

mee Clinton een vervroegd 'Thanksgiving' diner nuttigde.

Angst

De vrolijke sfeer kon echter niet verbloemen dat Kosovo nog steeds door veel problemen wordt geplaagd. Het grootste deel van de Servische bevolking is gevlucht en de Serviërs die zijn gebleven leven in voortdurende angst het slachtoffer te worden van op wraak beluste Albanezen.

„We hopen dat de huidige tragedie in Kosovo niet is, wat de Amerikaanse bevolking in het hoofd had toen zij het opnam voor de etnische Albanezen”, schreef de orthodoxe bisschop Artemije in een open brief aan Clinton. Volgens de bisschop zijn er sinds de 'vrede' zo'n 400 Servische burgers in Kosovo vermoord.

De ongeveer 42.000 soldaten van de internationale KFOR-macht trachten de Serviërs wel te beschermen maar kunnen niet overal tegelijk zijn.

Ook de internationale hulp kent nog tal van gebreken. Water en elektriciteit ontbreken soms nog. De hoogste VN-gezant voor Kosovo, Bernard Kouchner, werd gisteren wat kwaad om al die verwijten.

„Hou daar toch eens over op, we hebben scholen en huizen herbouwd, geven mensen te eten. Er is hier meer bereikt dan na vijf jaar in Bosnië”, beet hij de pers toe.

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) was in een gisteren gepubliceerd rapport echter ook zeer kritisch over de situatie in de westerse Balkan-landen. Volgens de samenstellers van de nota tiert de corruptie er welig en bestaan er samenwerkingsverbanden tussen de georganiseerde misdaad en de regering.

„Het is opvallend welk een groot deel van de politieke elite zich heeft afgekeerd van de armeren.”

'Schenders rechten van de mens mogen er niet mee weggkomen'

Erasmusprijs

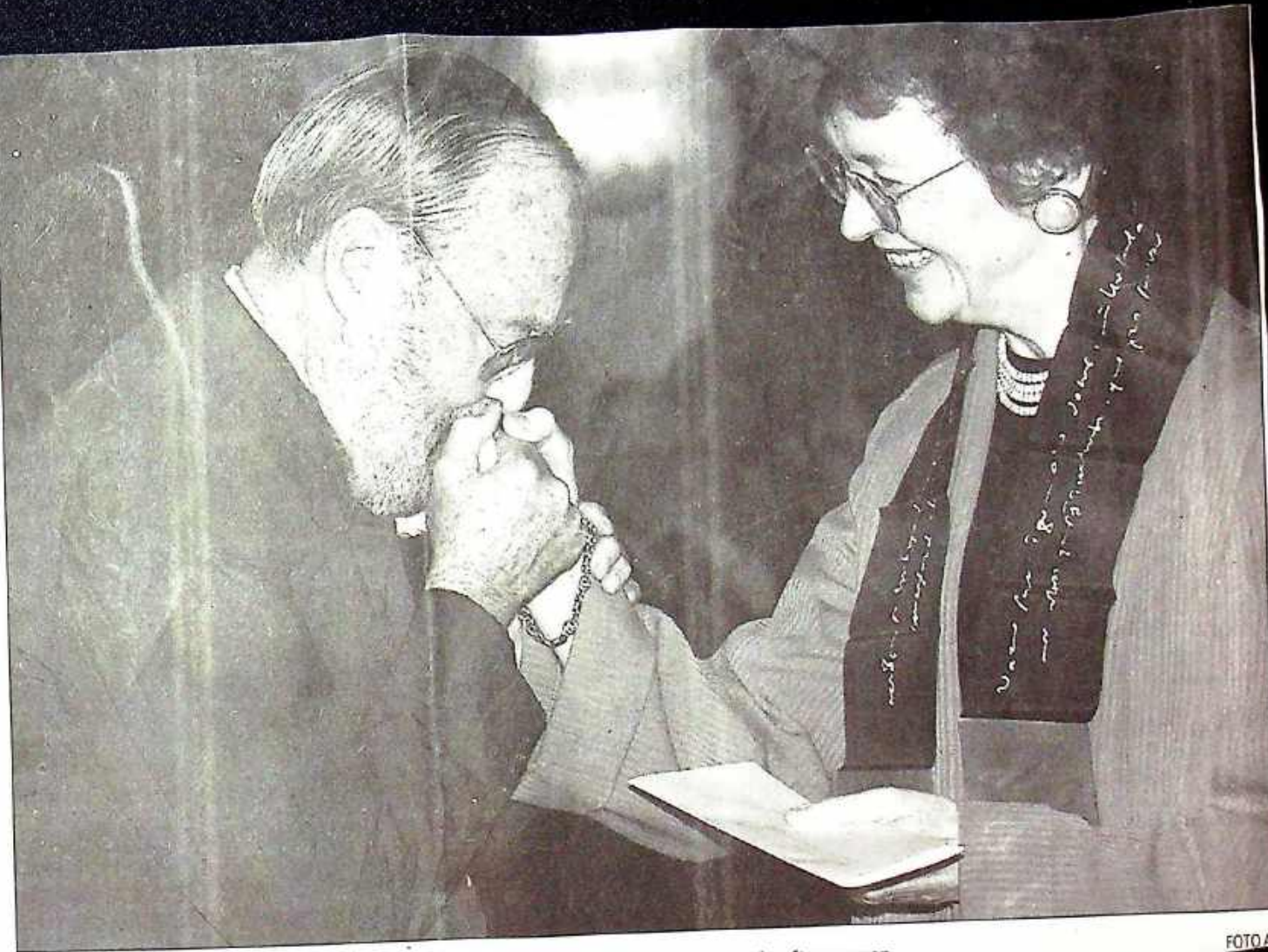
redactie buitenland

AMSTERDAM – Lord David Owen, de Britse oud-minister van buitenlandse zaken, is goed voor wat intrigerende opmerkingen. „Wij liberale westerlingen juichen de verzoening tussen anders en slachtoffers in Zuid-Afrika en Zimbabwe toe en in Europa jagen we vijftig jaar na de Tweede Wereldoorlog nog steeds op oorlogsmisdadigers. We prijzen de verzoening ver van ons bed en hier willen we alleen maar dat het recht zegeviert.”

David Owen sprak gisteren op een bijeenkomst in de Amsterdamse Rode Hoed, die was georganiseerd ter gelegenheid van de uitreiking van de Erasmusprijs van dit jaar aan Mary Robinson, oud-president van Ierland en momenteel Hoge Commissaris voor de rechten van de mens van de Verenigde Naties. Andere sprekers op de bijeenkomst, voorgezeten door de publicist Paul Scheffer, waren de schrijvers Alfred Grosser en Michael Ignatieff.

Thema's van het debat waren de rechten van de mens, het al of niet universele karakter ervan en de vraag hoe die rechten nu zijn af te dwingen in soevereine staten die van inmenging in hun binnenlandse aangelegenheden niets willen weten. Het had een nogal hoog filosofisch gehalte, een beetje tegen de zin van Robinson in, die zelf vooral naar praktische oplossingen van problemen rondom de rechten van de mens zoekt.

David Owen ontpopte zich als de realistische politicus, die compromissen moet sluiten en het haalbare nastreeft. Op de vraag waarom militaire en/of humani-

Prins Bernhard kust de hand van Mary Robinson die zojuist de Erasmusprijs in ontvangst heeft genomen.

taire interventies selectief zijn, dus waarom wel in Kosovo wordt ingegrepen en niet in Rwanda of Tibet, zegt hij dat gewoon niet alles haalbaar is en dat de machtige landen wel in het ene conflict willen ingrijpen en niet in het andere. „Zo is het leven.”

Maar hij voegt er onmiddellijk aan toe dat mensenrechtenorganisaties die realistische politici daar wel op moeten aanvallen. „Mensenrechtenorganisaties moeten vechten tegen hun eigen ministerie van buitenlandse zaken. Zij moeten consistent zijn, de politiek is dat niet. Westerse landen, die de rechten van de mens hoog in het vaandel voeren, leveren wapens aan militaire regimes, dat is niet consistent, maar zo zit de politiek in elkaar. Wij kiezen onze politici democratisch, maar we sturen ze ook op pad om orders binnen te brengen en dus vuile handen te maken.”

En terugkomend op het thema verzoening versus het voor de rechter brengen van personen

die de mensenrechten schenden, vindt Owen dat het Joegoslavië-Tribunaal zou moeten stoppen met het uitvaardigen van nieuwe aanklachten tegen mogelijke oorlogsmisdadigers. De mensen die aangeklaagd zijn moeten voor de rechter, maar de Veiligheidsraad van de VN, die het Tribunaal heeft ingesteld, moet zorgen dat er geen nieuwe mensen aangeklaagd worden. Het zou de verzoening op de Balkan makkelijker maken. „Recht is niet altijd beter dan verzoening”, aldus Owen, die zich afvraagt of we over enkele jaren niet tot de conclusie zullen komen dat de militaire interventie in Joegoslavië helemaal niet zo verstandig is geweest en dat we er beter buiten hadden kunnen blijven.

Relaas verkrachting

Verslag van een vrouw (21) en een vrouwelijk familielid (februari '99): „Om zes uur, terwijl we wachtten op de bus, arriveerden vijf politiemannen. Ze waren 25 tot 30 jaar oud, op één na, die ouder was, hij was ongeveer 50 en kaal. Ze vroegen wat we in onze tassen hadden. „Julie hebben bommen”, zeiden ze. Ze doorzochten onze tassen en zeiden: „Julie moeten mee naar het politiebureau.” Ik liet mijn identiteitsbewijs zien. „Je naam is Jachternaam ontbreekt. Je bent zeker van het UÇK.” Ze vroegen of we wilden instappen in de auto. We zeiden dat we liever wilden lopen naar het politiebureau. Ze duwden ons de auto in. De oudste vroeg of we mee wilden naar een hotel. Ik deed alsof ik getrouwd was. Hij zei: „Wees goede meisjes. Ook al wil je het niet doen, je moet.” De chauffeur, de jongste, zei: „Laat ze toch gaan”. De oudste weigerde, want „onze mensen worden vermoord door het UÇK”. We reden drie uur buiten Prizren. We kwamen bij een veld naast een

'Vrouwen en kinderen doelwit'

genstelling tot jongens die wel werden gedood omdat ze als potentiële soldaten van het UÇK, het Kosovo Bevrijdingsleger, werden beschouwd. Tijdens de vlucht naar Macedonië en Albanië werden de kinderen vaak verbaal bedreigd door de Servische (paramilitairen. Volgens de OVSE was dit ook bedoeld om de volwassenen te vernederen. Kinderen werden uit de konvooiën geplukt, kregen een mes op de keel of een geweer tegen het hoofd, en werden bedreigd. „Verzet of opstand van volwassenen werd meedogenloos afgestraft”, aldus de OVSE.

'Verkrachting maakte deel uit van de etnische zuivering in Kosovo'

over het oorlogsgeweld signaleert de OVSE een ontwikkeling waarbij bij de vrouwen en kinderen relatief zwaar hebben geleden in vergelijking met de oorlog in Bosnië. De OVSE heeft veel voorbeelden van vrouwen die zijn opgepakt, verkracht en vervolgens of vrijgelaten of vermoord. Bij de gruweligheden werd soms gebruik gemaakt van verdovende middelen. Veel vrouwen willen niet leven met een dergelijke ervaring en plagen zelfmoord. Op dit moment worden speciale hulpprogramma's gestart om de slachtoffers te begeleiden. Volgens de OVSE wilden de Serviërs met het systematisch toepassen van deze vorm van geweld „de Albanese samenleving vernederen en ontrenten”. „Verkrachting maakte onderdeel uit van de etnische zuivering”, schrijft de OVSE „omdat de Albanese vrouwen fysiek of psychisch niet meer in staat zijn kinderen te krijgen.”

tober 1999. „Volgens de OVSE hebben de Joegoslavische en Servische troepen – samen met politie, paramilitairen, en sommige burgers, de mensenrechten en de regels die gelden bij een oorlog buitensporig geschonden”, schrijft Bernard Kouchner, chef van het VN-bestuur in Kosovo, in zijn voorwoord.

De OVSE toont zich nog steeds bezorgd over de veiligheidssituatie in Kosovo waarbij de wreedheden zich nu richten op de Servische bevolking. „Het motief is: wraak”, schrijft het hoofd van de OVSE-missie in Kosovo, Daan Everts.

Toch verwachten de verschillende internationale organisaties dat Kosovo op termijn een vreedzame multi-etnische samenleving kan worden waarbij Serviërs en Albanese vreedzaam zullen samenleven. Maar voor de korte termijn is het ondenkbaar dat de UNMIK, de VN-missie in Kosovo, het land zal kunnen verlaten. „Wij zijn erg bezorgd over de positie van de minderheden”, aldus Kouchner. Volgens hem wordt het ge-

weld tegen bijvoorbeeld de Serviërs en Roma (zigeuners) begaan door individuen. „Geen enkele organisatie of politieke groepering eist de verantwoordelijkheid op.” In de rapporten worden de gruweldaden geïnventariseerd en wordt getracht een trend te ontdekken. Ze zullen door het VN-tribunaal in Den Haag worden gebruikt om de oorlogsmisdadigers te veroordelen. De rapporten bevatten geen cijfers over het totaal aan gepleegde oorlogsmisdadigheden; daarvoor is het volgens de OVSE nog te vroeg. En de rapportage richt zich ook met name op de 'trend'. Op dit moment worden er trouwens nog steeds gegevens verzameld en graven ontdekt. Het

Wrouwen en kinderen vormden het favoriete doelwit van de Serviërs tijdens de oorlog in Kosovo. Dat concludeert de OVSE in haar vandaag verschenen rapport over de situatie in Kosovo sinds het begin van dit jaar.

Door onze redacteur CEES BANNING ROTTERDAM, 6 DEC. De Servische (para)militairen en politie hebben tijdens de oorlog in Kosovo met het systematisch verkrachten en vermoorden van vrouwen en kinderen geprobeerd het moreel van de etnisch Albanese bevolking te breken. „Het oorlogsgeweld richtte zich, in vergelijking met andere conflicten, zeer sterk op deze groepen.” Dat concludeert de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) in het vanmorgen gepubliceerde rapport *Kosovo, As seen, As told* waarin verslag wordt gedaan van de bevindingen van de OVSE in Kosovo in de periode oktober 1998 tot en met ok-

Beatrix' ergernis over de pers is geheel terecht

7-12-99

De krant is een meneer, en meneer is op zijn pik gekke manlief. Al een week zijn de media in rap en roer over de opmerkingen die koningin Beatrix Genootschap van Hoofdredactoren veroorloofde in haar gesprek met een groepje journalisten. Want hoezeer de Nederlandse pers ook is gesteld op kritische kanttekeningen bij 'importe' welk maatschappelijk fenomeen, als het gaat om een aanval op haar eigen handelen, reageert zij alsof vijandelijk troepen het land dreigen te bezetten.

Wie op zaterdag 27 november legde over de koningin stond, merkte binnen enkele minuten dat zij woedend was. De majesteit sprak op bittere toon en met strakke mond over het falen van 'slands verslaggeverkorps. Zwaaiend met een vingertje wees zij letterlijk en figuurlijk reporters terecht. In goede aarde is haar vervolgens alom gepubliceerde vermaan niet gevallen. Commentaarschrijvers, columnisten en andere opiniemakers ridiculiseren Beatrix' betoog; het is even ontzinnig als wereldvreemd. Voor zo ver het de koninklijke opvatting betreft dat de kwaliteit van de pers de afgelopen twintig jaar ernstig achteruit is gegaan (conclusie: 'De leugens regert'), is die verbodigen rechte van journalisten terecht. Door de uitbreiding van redacties, het aanstellen van meer en meer universitair geschoelde specialisten, de steeds frequenter inzet van researchers en het uitdijfende correspondentennet is de betrouwbaarheid van de meeste media toegenomen.

Maar net zo overdreven als de kritiek van de koningin is de kritiek van de pers daarop. De Nederlandse journalistiek blinkt niet in zelfanalyse. André Spoor, prajng hoofdredacteur van C Handelsblad, mag die houter graag hekelan. Hij schreef: „De journalistiek is een schappelijk machtsveld dat niet ter discussie stelt. En site is nodig om viraal en lebaar te blijven. Het gevaar anders dat, terwijl men

Hoe slecht de Nederlandse pers tegen kritiek kan, bleek toen de koningin vorige week de media onder vuur nam. Frénk van der Linden, een van de verslaggevers die het gewraakte gesprek met de vorstin voerde, betoogt dat de kern van Beatrix' litanie serieus moet worden genomen.

vroeger de boodschapper vaak dood sloeg, de boodschapper zichzelf nu doodzwijgt." Spoor liet dan ook blijken scherpe observaties van buitenaf te verwelkomen. Vrijwel alle reacties van de media op de beschaafde tirade van koningin Beatrix getuigen van een minder welwillende benadering: de koninklijke klacht dat de leugens regert in de pers is onzin, punt uit. Op die manier wordt het kind met het badwater weggegooid. Felt is dat kranten, weekbladen, het journaal en actualiteitenrubrieken groeien in mankementen. Dat is niet verwonderlijk: journalistiek

Artikelen over Emily en Maxima leken niet zelden aan de goktafel geschreven

komt over het algemeen neer op het binnen een te korte tijdsperiode en kampend met een tekort aan kennis en redactionele ruimte moeten weergeven van zoiets ingewikkelds als de maatschappelijke werkelijkheid en waarheid. Geen speegeldiagram, geen ambtelijke werkgroep, geen artiest zoe een product durven presenteren waaraan zoveel hapert als aan journalistieke waar. Niet dat de mislagnen moedwilling worden gemaakt, het zijn de faux pas van mensen die werken op een plek waar de onvoornamelijkheid heerst, het tekortschieten ontvermijdbaar is. Ook mijn kopij draagt er de sporen van.

De ruwe schets van de geschiedenis die lezers en kijkers dagelijks in de kolommen en op de buis krijgen, voorgeschoteld bevat vaak kleine, soms grote fouten. Van de

gen terug het begrip monarchale ongelooftwaardigheid nieuw leven in door mee te delen dat hij geen commentaar kon geven op de af-fare-Beatrix omdat hij er niets over had vernomen (al ik heb niks gelezen en niks gezien?). Toch is het zwijgen van de Oranges en hun voortlichtingsapparaat geen overtuigend excuus voor journalistiek falen. Bij vrijwel zit er in dergelijke gevallen niets anders op dan publiciteit (deels) achterwege te laten en verder te spitten naar onderbouwde informatie. Uit concurrentie- overwegingen en primairgebelheid wordt dat bevestigd regelmatig vergeeten. Mogelijk heeft koningin Beatrix uit gekwetsheid en ergernis over zo'n getrekkige moraal de pers ondoordacht en geargereerd beoordeeld.

Het kan geen kwaad de kern van haar litanie over slordigheden, spel fouten, eenzijdigheid, onzorgvuldigheden en leugenachtigheid serieus te nemen en tegenover het publiek te brengen. Het is bestaand er tot op de dag van vandaag een klimaat van verzet in de media tegen het bekennen van blunders. lang niet ieder dagblad bijvoorbeeld heeft een correctie rubriek, laat staan een redacteur die zich full time bezighoudt met het checken en verantwoorden van gekritiseerde reportages of interviews. David Broder, getrekkend politiek columnist van *The Washington Post*, schrijft al decenna aan het eind van december een beschouwing waarin hij zijn bloepers en verkeerde inschattingen van het achterliggende jaar uit de doeken doet; de Nederlandse Broder moet anno 1999 nog opstaan.

In haar reactie op de 'slip of the tongue' van Beatrix laat de pers zich van een benepen kant zien. Als de journalistiek aanspraak wil blijven maken op het etiket 'Koninkrijn der aarde', doen de vertegenwoordigers van die zelfcomplimenterende professie er verstandig aan te kiezen voor een royaler gebaar.

Frénk van der Linden is medewerker van NRC Handelsblad.

Nieuw bewind Zagreb belooft Samenwerking

ZAGREB, 6 JAN. Het nieuwe bewind in Kroatië zal, anders dan het vorige, samenwerken met de internationale gemeenschap, inclusief het Joegoslavische tribunaal. Het zal ook gevulde Kroatische Serviers loestaan naar hun oorspronkelijke woonplaatsen terug te keren.

Dat zei gisteren Ivo Račan, de toekomstige premier van Kroatië. Op een persconferentie in Zagreb zei de leider van de sociaal-democraten (ex-communisten), die zondag in een coalitie met de sociaal-liberalen de parlementsverkiezingen wonnen, dat de nieuwe regering „zal bewijzen dat het aankompen van nauwere banden met Europa in het belang van het land is”.

Zagreb zal, aldus Račan, zijn verplichtingen jegens het VN-tribunaal voor oorlogsmisdadigen in ex-Joegoslavië volledig respecteren. Bovendien zal de rechtspraak in Kroatië worden ontdaan van alle politieke controle, mede om de justitie in staat te stellen een onderzoek in te stellen naar oorlogsmisdadigen die zijn begonnen jegens Kroatische Serviers tussen 1991 en 1995.

In dat laatste jaar maakten de Kroaten met twee militaire blokssemcampagnes een eind aan de „republiek” die de Serviers in 1991 op Kroatisch grondgebied hadden gevestigd. De toekomstige premier zei dat gevulde Serviers, wier terugkeer naar hun woonplaatsen door het bewind van wijlen president Tudjman op allerlei manieren werd gesaboteerd, van

het nieuwe bewind „de garantie krijgen dat er geen problemen bestaan voor wie wil terugkeren”.

Račan beklagde zich op de persconferentie over het bestuurlijke vacuüm dat dreigt te ontstaan. De oppositie heeft zondag wel de verkiezingen gewonnen, maar volgens de grondwet moet een nieuwe premier door de president worden benoemd. Kroatië heeft geen president sinds het overlijden van Franjo Tudjman op 10 december vorig jaar. Op 24 januari moet een nieuwe president worden gekozen. Inmiddels hebben zich negen kandidaten voor de functie aangemeld.

Als geen van die kandidaten voor het presidentschap in de eerste ronde een absolute meerderheid haalt, volgt twee weken later een tweede ronde, die de beslissing moet brengen. Dat betekent dat in het ongunstigste geval de nieuwe regering onder Ivo Račan pas op 10 februari kan aantreden. Račan zei te hopen op een beslissing in de eerste ronde, om het maatschappelijk zo beperkt mogelijk te houden. (Reuters)

Mediaoorlog na verkiezingen voorbij

frontaal. Nu de Kremlin-partij heeft gewonnen, zo voorspelde Berезовskij, zal de media-oorlog luwen.

Een eerste teken dat het Kremlin de pers weer wat vrijheden toestaat kwam gisteravond. Het late nieuws op de commerciële zender NTV toonde voor het eerst beelden van gedode Russische soldaten in de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny. Hun pantsercolonne was een week geleden in een hinderlaag gelopen en door rebellen vernietigd. Dat bericht, opgetekend uit de eerste hand door de persbureau Reuters en AP, werd in Mos-

[* Vervolg van pagina 1] Zakentycoon Boris Berезовskij gaf gisteren toe dat hij de „mediaoorlog” namens het Kremlin samen met presentator Sergej Dorenko van de staatszender ORT heeft georkestreerd. „Het was onvermijdelijk”, zei hij. De hoffinancier van het Kremlin beaamde dat hij Dorenko van munie had voorzien in de vorm van tips over hoe deze de Moskouse burgemeester in verband kon brengen met de moord op een Amerikaanse zakenman. Twee bestuurlijke clans, de ene rond het stadhuis van Loezjkov, de andere rond het Kremlin, botsten

RUSLAND

Del Ponte maakt aanklacht tegen Arkan niet openbaar

Aanklager Carla del Ponte bij het Joegoslavië-Tribunaal maakt de geheime aanklacht tegen de vermoorde Servische militieleider Arkan niet openbaar.

Zij heeft daartoe besloten, omdat nog onderzoeken gaande zijn tegen mensen die Arkan hebben gesteund of op andere manieren met hem waren verbonden. Het tribunaal diende in 1997 een geheime aanklacht in tegen Zeljko Raznatovic, alias Arkan.

Bel Ponte wil wel kwijt dat Arkans activiteiten in Oost-Slavonië, dat deel uitmaakt van Kroatië, en in het oosten en noordwesten van Bosnië tussen 1991 en 1995 grondig zijn onderzocht. Het spijt de aanklager dat Arkan niet meer voor het tribunaal zal verschijnen om op de aanklacht te reageren. Twee dagen na de liquidatie blijft de achtergrond van de aanslag nog duister. De 47-jarige Arkan werd zaterdag neergeschoten in een hotel in Belgrado. Hij wordt donderdag in de Servische hoofdstad Belgrado begraven. Kroatië heeft Arkan in 1991 uit de gevangenis vrijgelaten, nadat de Servische regering 1.1 miljoen gulden had betaald. Dat heeft de voormalige Kroatische minister van Binnenlandse Zaken, Josip Boljkovac, gezegd. De Servische president Milosevic zou er één miljoen gulden voor hebben betaald. (AFP/AP)

Kfor-militair opgepakt om moord meisje

PRISTINA - In Kosovo is een 35-jarige Amerikaanse sergeant van de internationale troepenmacht Kfor aangehouden wegens de moord op een Kosovo-meisje.

Het meisje van twaalf jaar werd donderdag in de omgeving van de Zuidoost-Kosovaarse plaats Vitina gevonden door een Amerikaanse Kfor-patrouille. Dit gebied staat onder controle van Amerikaanse eenheden. Het staat vast dat zij is vermoord. Autopsie moet duidelijk maken of zij ook is misbruikt.

Kfor-commandant Reinhardt toonde zich geschokt en beloofde een grondig onderzoek naar de zaak. Hij condoleerde de familie van het meisje en het hele Kosovo-volk.

„Kfor is hier om het geweld te stoppen. De ontdekking dat een van onze eigen mensen mogelijk betrokken is bij moord is afschuwelijk en maakt me woedend”, zei de commandant in een verklaring. De sergeant zal worden overgebracht naar de Amerikaanse militaire gevangenis in Mannheim. Hij komt mogelijk voor de militaire rechtbank.

Bij het ouderlijk huis van het meisje in Vitina verzamelden zich bureaus om haar ouders hun medeleven te betuigen. Sommigen toonden zich woedend op de Amerikaanse soldaten als zodanig, maar de vader zei dat niet alle Amerikanen voor de dood van zijn dochter Merite verantwoordelijk mogen worden gesteld.

Bosnische Kroaten boos op VN-Tribunaal

VITEZ - Zo'n duizend Bosnische Kroaten hebben gisteren in Vitez de hoofdweg tussen Sarajevo en het westen van Bosnië geblokkeerd. De actie, die een half uur duurde, was een protest tegen de uitspraak van het Joegoslavië-Tribunaal afgelopen vrijdag. Het tribunaal veroordeelde vijf Bosnische Kroaten voor hun aandeel in de massaslachting in het dorp Ahmic, nabij Vitez, in april 1993. De zwaarste straf, 25 jaar, was voor de inmiddels 41-jarige Vladimir Santic, die als politiecommandant mede leiding aan de moordpartij had gegeven.

Vertrek Djindjic zou oppositie Servië schaden

De Servische oppositie maakt ruzie. De dagelijkse demonstraties tegen Milosevic zijn op een fiasco uitgelopen. De president zit nog altijd stevig in het zadel. Wat heet: het is oppositieleider Zoran Djindjic zelf die aan opstappen denkt. Zaterdag neemt hij zijn besluit.

Van onze correspondent Michel Maas

BOEDAPEST

In de zomer voorspelde Zoran Djindjic dat het nog maar een kwestie van weken zou zijn voordat de oppositie de regering van Slobodan Milosevic omvergeworpen zou hebben. Djindjic blaakte van zelfvertrouwen. Maar opnieuw blijkt hoe zwak en verdeeld de Servische oppositie is. Zaterdag beslist niet Slobodan Milosevic, maar Zoran Djindjic of hij opstapt.

Djindjic gaf zijn nederlaag woensdag toe: 'Als protestdemonstraties niets uithalen, als de mensen geen veranderingen willen, als wij, ten slotte, niet in staat

zijn een verandering van regering te bewerkstelligen, zijn wij verplicht in de oppositie zelf veranderingen aan te brengen. En aangezien ik alleen iets te zeggen heb over mijn eigen positie, ben ik van plan mij een tijdje terug te trekken.'

De definitieve beslissing valt zaterdag tijdens een bijeenkomst van het uitvoerend comité van de Democratische Partij. Behalve over de positie van Djindjic wordt daar ook over de toekomstige lijn van de partij beslist, en over die van de Alliantie voor Verandering - de bundeling van enkele tientallen oppositiepartijen en partijtjes waarvan de Democratische Partij deel uitmaakt.

Djindjic' mogelijke vertrek volgt op het besluit van de Alliantie voor Verandering op te houden met de dagelijkse demonstraties tegen het bewind-Milosevic. Die hebben nooit de massaliteit gekregen van de betogingen van de winter van 1997/98, toen honderdduizenden Serviërs Milosevic dwongen de resultaten van de door de oppositie gewonnen lokale verkiezingen te accepteren.

De Serviërs hebben hun geloof in demonstraties verloren. Zij hebben gezien dat zelfs de zwaarbevochten overwinning van

1997/98 uiteindelijk geen wezenlijke veranderingen heeft gebracht. De macht van Milosevic kwam geen enkel moment in gevaar, en de belangrijkste oppositieleider, Vuk Draskovic, liep uiteindelijk zelfs over naar het regeringskamp en werd vice-premier. De Serviërs waren murw, en ze

Tegenstanders Milosevic zwak en verdeeld

waren teleurgesteld in hun eigen oppositie. Op zijn hoogtepunt bracht de nieuwe reeks demonstraties - georganiseerd door de Alliantie voor Verandering om vervroegde verkiezingen af te dwingen - daarom niet meer dan enkele tienduizenden mensen op de been. Veel minder bijvoorbeeld dan de concerten in Belgrado tijdens de NAVO-bombardementen. De laatste demonstraties werden nog maar door een handjevol mensen bezocht.

Djindjic had zich lelijk verkeken op de taaiheid van Milosevic, op de vermoeidheid en de gelatenheid van het Servische volk, en op het absolute onvermogen van de

Servische oppositie om één lijn te trekken.

De leiders van de partijen en partijtjes in de Alliantie voor Verandering vliegen elkaar via de media voortdurend in de haren. Bovendien ontbreekt in de Alliantie de belangrijkste partij: de Servische Vernieuwings Beweging (SPO) van Vuk Draskovic, die na een kort verblijf in de regering weer is overgestapt naar de oppositie. Draskovic voelt zich sterker dan de rest, en laat dat de Alliantie bij elke gelegenheid weer voelen.

Hij heeft steeds geweigerd zich met zijn aanhang bij de demonstraties aan te sluiten. Alleen met Draskovic' steun hadden de protesten groot genoeg kunnen worden om levensvatbaar te zijn. Maar Draskovic voert zijn eigen beleid en heeft aangekondigd op 15 januari zijn eigen straatprotesten te beginnen als de regering niet toegeeft aan zijn eisen.

En als andere oppositiepartijen een rondetafelconferentie beleggen doet Draskovic niet mee. Hij overweegt binnenkort de oppositieleiders zelf bijeen te roepen voor een eigen conferentie. Draskovic voelt zich te goed voor de Alliantie. En met reden: bij de jongste verkiezingen haalde zijn SPO bijna net zoveel stemmen als

de rest van de oppositie bij elkaar. Als de SPO zou opgaan in de Alliantie zou dat alleen maar stemmen kosten, zei Ivan Kovacevic, de woordvoerder van Draskovic, deze week. De SPO zal op eigen kracht de verkiezingen in gaan.

De Servische oppositie blijft door de houding van de SPO verdeeld. Zelfs een oproep van vertegenwoordigers van de Europese Unie en de Verenigde Staten om de krachten te bundelen lijkt geen effect te hebben.

De hele week maken de partijen in Belgrado nu al ruzie over de vraag of hier sprake is geweest van alleen maar een 'verzoek' van de internationale gemeenschap om in een maand of twee tot eenheid te komen (SPO), of een 'eis met een ultimatum' (Dragoslav Avramovic, kandidaat-premier van de Alliantie).

Het eventuele vertrek van Djindjic zal de Servische oppositie geen goed doen. Het zal ook de woorden van Vuk Obradovic, een van de andere leiders in de Alliantie, niet geloofwaardiger maken. Obradovic: 'We zijn zeer dichtbij een overeenkomst over een gezamenlijke strategie tegen het bewind van Milosevic en ik geloof dat de oppositie vervroegde verkiezingen kan bewerkstelligen.'

Belgrado ruziet over rockfeest

Van onze correspondent Michel Maas

BOEDAPEST

Belgrado zal feestvieren met oud op nieuw. Zoveel is zeker. Maar wiens feest het precies is waar Bajag, Oliver Mandic en Dejan Sukic zullen spelen weet niemand.

De Belgradose rocksterren treden op op het Plein van de Republiek, zegt een programma dat in de stad circuleert: het programma van het Stadsbestuur. Maar er circuleert een ander programma voor een rockfeest op hetzelfde podium op hetzelfde plein en dezelfde tijd, maar met de namen van heel andere sterren: het programma van het Ministerie van Cultuur en twee jongerenorganisaties van regeringspartijen. En niemand in Belgrado weet welk van beide feesten het zal worden.

Beide organisaties hebben bij

de politie een vergunning aangevraagd, en allebei gaan ze door met hun voorbereidingen, niet bereid het bijtje erbij neer te gooien. De stad wacht af wie het touwtrekken gaat winnen. 'Ergens zal iemand, een wijs iemand, een beslissing moeten nemen', zegt een Belgradose journalist. Wie die iemand is, en op welk niveau hij zich bevindt, weet niemand. Formeel is de beslissing aan de politie die de vergunning moet verlenen, maar in Belgrado weet iedereen dat politiek gevoelige beslissingen elders worden genomen.

En het rockfeest in Belgrado is politiek gevoelig. Als het stadsbestuur de organisatie krijgt zal het een manifestatie worden voor de oppositie. Een half miljoen mensen bijeen op het plein zou de inzakkende oppositie in Servië opnieuw tot leven kunnen wekken. Een druk bezocht rockfeest onder de vlag van de

regering daarentegen zou krachtige propaganda zijn voor president Slobodan Milosevic, zowel in binnen- als in buitenland.

Met groot gevoel voor de propagandistische kant van de zaak hebben het Ministerie van Cultuur en de Milosevic-getrouwe jongeren hun festival 'Het lied heeft ons gered' genoemd. De naam verwijst naar de aanhoudende rock-concerten die tijdens de NAVO-bombardementen in Belgrado werden gehouden. Dat waren emotionele concerten waar de Serviërs van alle partijen in Belgrado zich verenigd voelden tegen de gemeenschappelijke vijand.

Uiteindelijk is het ook mogelijk dat er twee concerten plaatsvinden. 'Je weet het maar nooit', zegt een redacteur van het onafhankelijke persbureau Beta: 'In Belgrado is alles mogelijk, niets onmogelijk. Dus eigenlijk weten we niets, totdat het zover is.'

'Medeplichtige aan moord Arkan opgepakt'

BELGRADO - Regeringsgezinde Joegoslavische kranten melden dat een medeplichtige aan de moord op de Servische militieleider Arkan is aangehouden. De arrestatie zou de bewering weerleggen dat president Milosevic Arkan uit de weg heeft laten ruimen. Volgens Politika en Vecernje Novosti is de man zwaargewond geraakt bij de schietpartij van zaterdag. De politie in Belgrado kon de aanhouding niet bevestigen.

Albanees vast op verdenking moord

PRISTINA - De 27-jarige Albanese aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij de moord op een 63-jarige Servische man. De Serviër werd vermoord in de nacht van 28 op 29 november, toen de Albanese in Kosovo de stichting van het onafhankelijke Albanië vierden. Tijdens die festiviteiten verzamelde een grote menigte zich in Pristina om de auto van de 63-jarige Servier, die vervolgens werd vermoord. Twee vrouwen, van 51 en 76 jaar, die bij hem in de auto zaten, raakten zwaargewond.

Achter de dood van Zeljko Raznatovic, alias Arkan, oorlogsmisdadiger van beroep, schuilt een evidente paradox. Buiten Servië personificeerde de meedogenloze etnische zuiveraar het kwade zelf. Het noemen van zijn pseudoniem was al voldoende om gevoelens van diepe afkeer op te roepen. Voor het overgrote deel van de mensheid, christelijk of niet, blijft het moeilijk te bevatten dat iemand uit haar midden in staat kan zijn zoveel leed in koelen bloede bij zijn naasten te veroorzaken: verkrachtingen, martelingen, massamoorden. Op het doden of laten doden van kinderen rust een taboe dat wanneer het doorbroken wordt ons verplicht schemergebieden te verkennen die aan krankzinnigheid grenzen. De mens Raznatovic maakte het ons weliswaar ietwat gemakkelijker door na verloop van tijd te veranderen in Arkan de Tijger. Als de dood een geschenk is, blijkt uit de reacties van velen dat dit geschenk Arkan niet was gegund. Sterven is banaal en uiteindelijk onontkoombaar. Een vluchtige afrekening in een hotel in Belgrado heeft geleid tot een te snel en onbevredigende afwikkeling van het geval Arkan. Teleurstelling alom, melden de kranten. Voor deze dader van buitengewoon formaat stond in Den Haag een zorgvuldig voorbereide aanklacht te wachten. De verplichte confrontatie van Arkan met zijn slechtheid via de rechters zou vele van zijn nog in leven zijnde slachtoffers enigszins kunnen troosten. Ik betwijfel dat. Zeljko Raznatovic was geen Augusto Pinochet of Slobodan Milosevic. Machtige heersers, aan pracht, praal en égards gewende despoten, scheppers van hun eigen mythologie, voor wie alleen het idee om als criminelen voor een gerecht te moeten verschijnen synoniem staat met verval en straf. Arkan was maar een uit de goot geslopen delinquent, toegegeven een verschrikkelijke, die gevang en gerecht van binnen uit door en door kende. In het blikveld van de internationale camera's in de rechtszaal had Arkan, verslaafd aan aandacht en media als hij was, zijn kans met beide handen gegrepen. Provocerend, arrogant, kwetsend en onuitstaanbaar zou hij geen kans onbenut hebben gelaten zijn venijn in het gezicht van zijn rechters en slachtoffers te spuwen. Dan had geen enkele celstraf als tegengif kunnen werken. Daarom begrijp ik de opluchting in Bosnië en Kroatië: met de ordinare dood van Arkan is een hoofdstuk van een weerzinwekkend boek tenminste afgesloten.

Sylvain Ephimenco

Servische en Kosovaar gehuldigd

15-1-2000

Uitreiking Geuzenpenning

MAASSLUIS - De Geuzenpenning gaat dit jaar naar de Servische Natasa Kandic en de Kosovaar Veton Surroi. De stichting Geuzenverzet 1940-1945 ziet hen als verdedigers van de rechten van de mens in de Federale Republiek Joegoslavië.

Natasa Kandic is mensenrechtenactiviste in Belgrado. Veton Surroi is journalist/eigenaar van het dagblad *Koha Ditore* in Pristina.

Met de onderscheiding eert de stichting Geuzenverzet 1940-1945 uit Maassluis jaarlijks mensen en instellingen die strijden tegen de verontmenselijking van de samenleving. De penning is nu voor de veertiende keer toegekend.

Eerder werden onder anderen de Duitse oud-president Von Weizsäcker, de Anne Frank Stichting, oud-minister Max van der Stoep, de Argentijnse Moeders van het Plaza de Mayo en de Turkse mensenrechtenorganisatie Imsan Haklari Dernegi onderscheiden.

Door de penning dit jaar toe te kennen aan een Servische en een Kosovaar wil de stichting een pleidooi houden de etnische scheidslijnen in de Federale Republiek Joegoslavië te doorbreken. Bovendien wil ze tolerantie en democratie bevorderen in het gebied waar nog dagelijks conflicten opvlazen

en de mensenrechten nog steeds op afschuwelijke wijze worden geschonden.

Natasa Kandic is al ruim dertig jaar actief als mensenrechtenactiviste. Ze werkt voortdurend en ondanks alle druk aan de bevordering van democratie en betere levensvoorwaarden voor de burgerbevolking in Joegoslavië. Zij werkt samen met de mensenrechtenorganisatie Helsinki Watch en was de laatste jaren directeur van de Humanitarian Law Fund. Deze instelling heeft zich zeer ingespannen om feiten te verzamelen over oorlogsmisdaden en schending van de mensenrechten. De staf van het fonds staat in voortdurend contact met het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag, meldt Geuzenverzet.

Veton Surroi is een van de meest vooraanstaande journalisten in Kosovo. Hij is oprichter en eigenaar van het dagblad *Koha Ditore* in Kosovo, dat gedurende de laatste twee jaar is uitgegroeid tot de populairste krant. Surroi, volgens Geuzenverzet een onafhankelijke intellectueel, vertegenwoordigde Kosovo bij de Rambouillet Conferentie en was medeondertekenaar van de Overeenkomst van Parijs.

De onderscheiding wordt maandag 17 maart uitgereikt in de Grote Kerk in Maassluis.

Kosovaren beleven geen lol meer aan kaarslicht

Kosovo kampt met een groot gebrek aan stroom en warm water, onder meer de wrange erfenis van NAVO-bombardementen.

Door onze correspondent YAËL VINCKX

PRISTINA, 19 FEBR. „Mag ik bij je onder de douche?“ Het is geen ongewone vraag in Pristina. Elektriciteit is schaars, warm water is zeldzaam. Laatst, op een wijn- en kaas-feestje van een Zwitserse hulpverlener, ontdekte één van de bezoekers stromend water in de badkamer. Snel verdwenen de gasten één voor één onder de douche.

Acht maanden lang, sinds de komst van de multinationale vredesmacht KFOR en de Verenigde Naties, zit Kosovo grote delen van de dag zonder stroom. Op het platteland weten de Kosovaren zich aardig te redden - daar is men gewend op houtfornuizen te koken. In de steden draaien de huishoudens echter op stroom. Gasfornuizen en -kachels zijn onbekende verschijnsels; de vrouwen koken op elektrische kookplaten en het water voor de (collectieve) centrale verwarming wordt rondgepompt. In veel appartementen is het toilet al dagen lang niet doorgetrokken. „In het begin was het leuk“, zegt een medewerker van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). „Eten bij kaarslicht, met een zaklantaarn over straat. Nu is het ronduit vervelend.“ Hij zit al vier dagen zonder water; de tandpasta zit aangekoekt in de wasbak.

Vorige maand daalde de temperatuur in de Kosovaarse hoofdstad Pristina 's nachts tot min 25 graden. Het advies van de Verenigde Naties luidde: blijf bij elkaar in een kamer. „Ik heb mijn zwangere dochter en drie kleinkinderen naar mijn flat gehaald“, zegt een oudere

vrouw op straat in Pristina, „en 's nachts kruipen we in twee bedden bij elkaar.“

De Verenigde Naties hebben berekend 620 tot 640 megawatt nodig te hebben, 200 megawatt meer dan wat Kosovo vandaag de dag krijgt. De oorzaken voor het stroomgebrek zijn divers. Servië, voorheen een belangrijke stroomvoorzieners, levert nog nauwelijks stroom aan Kosovo. Het land heeft immers zelf een tekort aan elektriciteit wegens een olieboycot en staat bovendien niet te trappelen het gehate VN-bestuur van stroom te voorzien. Zo is Kosovo aangewezen op de eigen twee elektriciteitscentrales, eenvoudig Kosovo A en B geheten.

Maar de door de VN ingehuurd stroomspecialisten zijn zich doodgeschrokken van die op kolen gestookte centrales; het materieel is oud en slecht onderhouden en de kolen zijn van bedenkelijke kwaliteit. Laurence Pycroft van het Britse bedrijf Mott MacDonald moet de elektriciteitsvoorziening van de gebombardeerde Servische provincie weer op gang krijgen. Hij zegt: „Ik zag elektriciteitscentrale A en dacht: die kan zo op de schroothoop. De centrale is vijfendertig jaar oud en hopeloos verouderd, het vuil lag kniehoog tegen de muren.“

Elektriciteitscentrale B, gelegen in Obilic, is jonger (negentien jaar) maar helaas, daar brak vorige maand brand uit. „De Albanen houden de centrale niet schoon. Overall ligt er olie. Waarschijnlijk is de brand ontstaan door een vonk in een plas olie“, aldus een woordvoerder van de VN.

Van de kant van de Kosovo-Albanen krijgen de Verenigde Naties weinig hulp. De Albanen zijn, sinds Milošević' aantreden in 1989, consequent uit overheidsfuncties gezet. De Trepça-mijnen, de spoorwegen, de elektriciteits-

centrale - ze werden het afgelopen decennium door Serviërs geleid. Nu zijn de meeste Serviërs uit Kosovo weggejaagd en weet niemand meer hoe de centrales bediend moeten worden.

Enkele weken geleden hadden de VN een oplossing bedacht: „We gaan stroom halen uit Griekenland.“ Griekenland kon zestig megawatt per dag leveren; dertig megawatt moest over het Macedonische net worden getransporteerd en dertig megawatt over het Albanese net. Maar al snel doemde een nieuw probleem op: de elektriciteitsnetten van Albanië en Macedonië zijn niet berekend op de extra stroom.

Albanië heeft sowieso een slechte infrastructuur en Macedonië kampt met een kapotte verbinding met Kosovo - gebombardeerd door de NAVO zelf, tijdens de crisis vorig jaar. Maar al snel bleek er een tweede reden voor de Macedonische weigering te zijn: geld. Het net mocht dan niet berekend zijn op extra stroom, Macedonië bood wel aan zijn gesloten Negotino-centrale te heropenen en van daaruit stroom aan Kosovo te leveren, voor de 'lieve' prijs van 220 miljoen dollar voor 140 megawatt.

Maar de laatste week is de situatie plotseling verbeterd. Allereerst is de temperatuur gestegen tot 20 graden boven nul. Daarnaast hebben de Britse specialisten de centrales Kosovo A en Kosovo B aan het werk gekregen - al weet Laurence Pycroft niet voor hoe lang. Er zit een lek in één van de boilers en dat wordt iedere dag groter. „Om dat lek te repareren, moeten we de hele centrale voor minimaal vierentwintig uur stil leggen“, aldus Pycroft.

De medewerkers van Mott MacDonald verwachten het gat volgende week te zullen repareren. Dan zit Kosovo weer zonder stroom.

Kfor staakt huiszoekingen in Mitrovica

23-2-2000

BELGRADO - De Franse Kfor-commandant in Kosovska Mitrovica heeft het nachtelijk uitgaansverbod versoepeld en de huiszoekingen naar wapens opgeschort in een poging de spanning in de stad weg te nemen.

Generaal Pierre de Saqui de Sannes zei dat de avondklok gisteren om 20.00 uur zou ingaan in plaats van om 18.00 uur. Over de huiszoekingen zei hij dat internationale troepenmacht zich het recht voorbehoudt die op ieder tijdstip en iedere plaats te hervatten.

De Verenigde Staten en Joegoslavië hebben elkaar de schuld gegeven van de opgelopen spanning in de stad in het noorden van Kosovo. Maandag wisten de Kfor-troepen ternauwernood te voorkomen dat zo'n paar duizend Serviërs de confrontatie aangingen met 30.000 etnische Albanen die vanuit Pristina naar de stad waren gekomen.

De Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties, Richard Holbrooke, beschuldigde de Joegoslavische regering in Belgrado ervan de onrust in de stad te hebben aangewakkerd. De Joegoslaven tekenden op hun beurt protest aan bij de VN-Veiligheidsraad in New York.

Volgens Belgrado is het geweld in de stad veroorzaakt door het 'gewelddadige' en 'arrogante' optreden van de Kfor-troepen tegenover de Serviërs tijdens de huiszoekingen van afgelopen zondag.

Tribunaal straft vijf Bosnische Kroaten

DEN HAAG - Het Joegoslavië-Tribunaal heeft gisteren vijf Bosnische Kroaten veroordeeld tot 25 jaar wegens de slachting onder de moslimbewoners van het Bosnische dorp Ahmici, in 1993. Een zesde verdachte werd vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs.

In Ahmici werden in 1993 zeker 103 mannen en kinderen vermoord. Huizen van moslims werden in brand gestoken. Het proces, onder meer met 158 getuigeverklaringen, duurde maanden geduurd.

Vladimir Santic, het hoofd van de politie, werd door het tribunal veroordeeld tot 25 jaar straf. De vier andere verdachten, een militie die samen met de politie, kregen samen een vijftienjarige veroordeelde militie inwoners van Ahmici. Het getuigen mensen afschieten. Ze al hun hele leven met wie ze voor de omliggende plaatsen omgingen. Tegen Santic, commandant van de politie in Ahmici, moet het nog uitspraak doen.

Rechter Antonio Cassese zei dat Santic in Ahmici moet worden veroordeeld tot 25 jaar straf. „aan de lange lijst van verdachten die weezinwekken in herinnering roepen. Het is een zware taak om de misdaden van Ahmici te onderzoeken en te straffen.“ Als andere verdachten, werd hij veroordeeld tot 25 jaar straf.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 8 februari 2000 1:29
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: 16 (http://news.suc.org/bydate/Feb_07/16.html)

<<http://news.suc.org/>>

Search suc.org:

[<http://news.suc.org/images/black1px.gif>](http://news.suc.org/images/black1px.gif) Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C.
Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian
History Serbian Art Book Library Become a member
[<http://news.suc.org/images/black1px.gif>](http://news.suc.org/images/black1px.gif) [<http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>](http://news.suc.org/images/suc_grb.gif)

[<http://news.suc.org/images/1px.gif>](http://news.suc.org/images/1px.gif)

Yugoslav Defense Minister Killed, AP, Feb 7

Monday February 7 5:37 PM ET

By JOVANA GEC Associated Press Writer

BELGRADE, Yugoslavia (AP) - An unidentified attacker shot Yugoslavia's defense minister as he dined in a Belgrade restaurant Monday, killing the official and wounding two dinner companions, police said.

Defense Minister Pavle Bulatovic, a loyal aide to President Slobodan Milosevic, died at the Belgrade military hospital where he was taken after being shot in the dining area of the soccer club Rad, police said.

Montenegrin police said the gunman fired through a window of the restaurant, hitting Bulatovic; the restaurant's owner, Mirko Knezevic; and banker Vuk Obradovic from behind with automatic weapon fire.

The Yugoslav government, which met for an urgent session, said in a statement that Bulatovic "was the victim of a classic terrorist act" and pledged to fight against "terrorism."

Yugoslavia's official Tanjug news agency said an urgent government session was called for later Monday to discuss the assassination.

The attack came less than a month after Serbia's most infamous warlord, Zeljko Raznatovic, known as Arkan, was gunned down in a Belgrade hotel.

More than a dozen prominent people, some close to Milosevic, have been killed in Belgrade in the past decade. Most of the killings have never been solved, and the killers remain at large.

Shortly after the shooting, the area where Bulatovic sat at a corner table was covered with blood and the floor was littered with debris. Pieces of plates and broken glass were scattered around. Bullet holes were seen on the walls.

Bulatovic, 52, had been defense minister of Yugoslavia since 1994. Bulatovic was largely a figurehead minister, with all the major decisions being made by Milosevic.

>From 1992 to 1994, Bulatovic served as Yugoslav interior minister in the government of Milan Panic, a Serb-born businessman who was sacked by Milosevic.

Bulatovic was a member of a pro-Serb faction in Montenegro loyal to Milosevic and his Socialist Peoples Party is at odds with the Montenegrin pro-Western government of President Milo Djukanovic. Yugoslavia is made up of two republics, Serbia and the smaller Montenegro.

Bulatovic is survived by his wife and two children.

home <<http://news.suc.org/>> | suc home <<http://www.suc.org/>> | suc info
<<http://www.suc.org/sucinfo/>> | site map <<http://www.suc.org/sitemap.html>> | membership
<<http://www.suc.org/membership.html>> | contact <<http://news.suc.org/comments.html>>
© 1996-99 Serbian Unity Congress.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 4 januari 2000 0:39
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: news.SUC.org - Book Reviews (<http://news.suc.org/bookreviews/>)

<<http://news.suc.org/>>

Search suc.org:

 [<http://news.suc.org/images/black1px.gif>](http://news.suc.org/images/black1px.gif) [Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C.](#)
[Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian](#)
[History Serbian Art Book Library Become a member](#)
 [<http://news.suc.org/images/black1px.gif>](http://news.suc.org/images/black1px.gif) [<http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>](http://news.suc.org/images/suc_grb.gif)

Suggested Books & Reviews

[<http://news.suc.org/images/1px.gif>](http://news.suc.org/images/1px.gif) _____

The New Military Humanism : Lessons from Kosovo
By Noam Chomsky

Format: Hard Cover
ISBN: 1567511767
Publisher: Common Courage Pr.
Pub. Date: September 1999

Noam Chomsky's book *The New Military Humanism: Lessons From Kosovo*, ably demonstrates how far we've come and, inadvertently, suggests how far there is to go. Chomsky contends that almost everything you have read or heard or seen on television about Kosovo has been a partial truth or outright falsehood. For a general readership such an assertion would seem like fiction, as if *Animal Farm* were actually our controlled society. And Chomsky goes further, asserting that after NATO's war for Kosovo the malicious use of American power has become, more than ever before, the dominant fact of international politics.

Full Review by George Kenney <http://news.suc.org/bydate/Dec_20/4.html>

Buy it from: Amazon.Com <<http://www.amazon.com/exec/obidos/ISBN%3D1567511767/thenationA/102-6257922-1848839>>

_____

Kosovo Crisis: A Study in Foreign Policy Mismanagement
By Vojin Joksimovich

Format: 460 pages - Soft Cover
ISBN: 1-882383-10-9
Publisher: Graphics Management Press
Pub. Date: 1999

For those wanting a second opinion, or in the case of Kosovo, any opinion other than Madeleine Albright's and her compliant media spin doctors, Kosovo Crisis: A Study in Foreign Policy Mismanagement by Dr. Vojin Joksimovich is a first. It's the first book authored by this nuclear scientist, the first comprehensive detailed volume about the war in Kosovo as told from a non-NATO perspective. It's also the first "no-holds barred" attack on the NATO propaganda machine and their dirty little illegal war.

Full Review by William Dorich <http://news.suc.org/bydate/Dec_04/14.html>

War of Words: Washington Tackles the Yugoslav Conflict
By Danielle S. Sremac

Format: 296 pages - Hard Cover

ISBN: 0-275-96609-7

Publisher: Praeger Publishers. Westport, Conn. 1999

Pub. Date: Oct 1999

During Yugoslav ethnic conflicts that caught global attention in the 1990s, why did Washington target only the Serbs? What led the U.S. to bomb a sovereign country-Yugoslavia? Was America's first intervention in an ethnic conflict in the post-Cold War era successful? In answering these and other questions, Sremac goes behind the rhetoric and propaganda to reveal how Yugoslavia's Bosnian Muslim, Croat, and Albanian ethnic factions sought to win the heart of Washington and draw U.S. military intervention to help them battle their adversaries-the Serbs.

More info <<http://www.balkanaffairs.org/>>

Buy it from: Amazon.Com <<http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/0275966097/qid%3D944451387/002-2103262-4270608>>

Art of Kosovo: The Sacred Land
by Gojko Subotic

Format: Hardcover, 253 pages

ISBN: 1580930069

Publisher: The Mancelli Press

Pub. Date: 1999

The Balkan region of Kosovo was in the Middle Ages a center of exceptional artistic activity. Closely bound to the sea and to European trading routes, this territory was deeply influenced by Byzantine lands to the east, resulting in a reach fusion of Eastern and Western styles. Today more than 1,300 Serbian medieval monuments remain: this volume represents the first time they are published for a Western audience.

Buy it from: Amazon.Com <<http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/1580930069/qid%3D941004470/002-8372660-2602655>>

Dubious Mandate

y Phillip Corwin

Dubious Mandate, the title of Corwin's book, goes right to the heart of the matter. It is, ultimately, a book about UN's fall from grace in the unraveling months of the Bosnian War. From his position in Sarajevo, Corwin was able to witness the disintegration of the last shreds of UN credibility and impartiality. His journal entries read like a Greek tragedy, with growing awareness of the impending disaster literally rolling in from behind the hills. (Full Review)
<http://news.suc.org/bydate/Oct_21/12.html>

Buy it from: Amazon.Com <<http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/0822321262/qid=940500733/sr=1-1/002-8103022-0710633>>

THE NEW TOTALITARIAN SOCIETY and the destruction of Yugoslavia

By Emil Vlajki

Professor's Vlajki's book illustrates that the West did not attempt to solve the Yugoslav problem to minimize the tragedy, but instead embarked on their own rampage of hate, hysteria and military violence against the main ethnic group. This did not minimize the suffering of any ethnic group, but maximized that of everybody. The United States became the essence of the problem culminating in their illegal bombardment and destruction of Serbia and the Serbs.

Price: 16 US\$, or 22 can.\$ plus shipment

Payment: send personal checks or a draft ("mandat international") on the name of "LEGIS"
Address: P.O. BOX 36074, 1318 Wellington St., Ottawa, K1Y-3A0, On., Canada

Find more from this Press Release. <http://news.suc.org/bydate/Oct_20/20.html>

Serbia

By JoAnn Milivojevic

Format: Hardcover, 144pp.

ISBN: 051621196X

Publisher: Children's Press

Pub. Date: April 1999

Recommend Age Range: 12 and up

Though children are the primary audience, the book has been popular with adults who want a quick read on this troubled land. Readers will find out why Kosovo is so important to the Serbs, and discover the history, geography, and popular culture of Serbia today. The book contains full color photos, maps, and fast facts.

Find more from this Press Release. <http://news.suc.org/bydate/Oct_16/21.html>

Buy it from: Barnes&Nobel <<http://shop.barnesandnoble.com/booksearch/isbnInquiry.asp?userid=4KIXLOUV6D&mscssid=G4HRARV5GUS12JKF00JP424CRKSSDF60&srefer=&isbn=051621196X>> Amazon.Com <<http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/051621196X/qid=940126717/sr=1-30/002-8372660-2602655>>

A brief history of Serbian Music
Compiled by William Dorich

This book was inspired by the research of Professor Stana Djuric-Klajn and is dedicated to the singers and musicians in the diaspora who devoted their lives to preserving Serbian music.

Price of this book is \$25.00 plus \$3.00 postage. Make checks payable to Graphics Management.
Send to: P.O. Box 241811, Los Angeles, CA 90024 Telephone (310) 475-0327

More Info. <<http://www.4cbiz.net/Dorich/sm/>>

home <<http://news.suc.org/>> | suc home <<http://www.suc.org/>> | suc info
<<http://www.suc.org/sucinfo/>> | site map <<http://www.suc.org/sitemap.html>> | membership
<<http://www.suc.org/membership.html>> | contact <<http://news.suc.org/comments.html>>
© 1996-99 Serbian Unity Congress.

Lessen voor toekomstige vredesmissies

J.H. Sampioen

Het zoveelste onderzoek naar Nederlandse vredesoperaties, ditmaal door de Kamer, heeft al enig houvast voor de toekomst opgeleverd. Dat houvast wordt niet ontleend aan de kennis die is verworven over het niet vaststellen van ministeriële besluiten, het niet zien van memo's door geadresseerden of de mate waarin de premier niet op de hoogte was van de handelingen van betrokken ministers. Dat behoort allemaal tot het bekende terrein van ambtelijke verkokering en politieke rivaliteit, een terrein dat aandacht verdient, maar niet typisch is voor vredesmissies.

Het houvast zit hem in de heldere vaststelling door de toenmalige minister van Defensie, Voorhoeve, dat men, tegen beter weten in, maar gedwongen door de omstandigheden en toch nog hopen op een diplomatische uitweg, aan de bij voorbaat verloren stelling Srebrenica vasthoudt. Alle partijen die Dutchbat en de omsingelde inwoners uit hun nood hadden kunnen verlossen, weigerden een hand uit te steken: de VN, in wier naam men opereerde, de bondgenoten alsook de regering in Sarajevo. Van garanties voor luchtsteun in het geval de enclave zou worden aangevalen, was geen sprake.

Het houvast is dat Nederland en Nederlands militairen niet meer in een dergelijke situatie mogen gera-

Nederland mag niet meer alleen komen te staan

ken. Dat is een helder uitgangspunt voor de toekomst. De besluitvorming door de vaderlandse politiek met betrekking tot deelname aan vredesmissies is toe aan actualiserend onderhoud. De contro-verses tussen de ministers Ter Beek en Kooijmans - die Dutchbat uitzenden - over de taakstelling, en tussen Ter Beek en zijn generaal (door deze bewindsman onkend) over de militaire opvoering van de missie, zijn niet meer relevant. Maar ook Voorhoeve en Van Mierlo, die hun ambt aanvaardden in de wetenschap van de penibele situatie in Srebrenica, waren beroerd door de greifheid die hun voorangangers er toe had verleid de in het oog lopende bezwaren van stationering in Srebrenica terzijde te schuiven.

De gelukkige omstandigheid doet zich voor dat in Nederland het denken over voorwaarden voor deelname aan vredesmissies al is begonnen. In een interventie in de Veiligheidsraad naar aanleiding van het VN-rapport over Rwanda somde de Nederlandse vertegenwoordiger vier lessen op die uit die tragedie - waarin het koninkrijk overigens geen rol had - betrokken konden worden. Het vredesproces zelf mag het belang van de volken niet in de weg staan. Aan een vredesproces dat niet meer relevant is, moet niet worden vastgehouden. Meer aandacht moet worden geschonken aan de ervaring van niet-gouvernementele organisaties in de regio. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen daders en slachtoffers, waar zich genocide voordoet is neutraal, niet geen verdienste.

Hadden de VN deze lessen in Bosnië toegepast, dan hadden de tragedie in Srebrenica en de andere 'veilige havens' voorkomen kunnen worden. Althans dan had UNPROFOR niet een 'tobuuster' mandaat gecopeerd dan nu het geval was. En dan hadden de blauwhelmen zich niet laten leiden door de slogan dat er geen bad guys en geen good guys waren, een slogan waarmee Dutchbat bewust werd geïndoctrineerd en die tot de

laatste dag van hun aanwezigheid in Srebrenica de Nederlandse militairen parten heeft gespeeld. Het is daarom goed de interventie van de Nederlandse vertegenwoordiger in de Veiligheidsraad bij voorgenoemde deelname aan toekomstige missies in gedachten te houden. Want niemand is gebaat bij vergeetachtigheid op dit punt: de vredesoperaties al evenmin als de mensen die van hun bescherming afhankelijk zouden zijn.

Overigens zouden daarmee niet alle problemen zijn opgelost. De Nederlandse vertegenwoordiger wreef er bij de behandeling van het Rwanda-rapport op dat er ook bij een toekomstige missie ruimte kan ontstaan tussen de mate van veiligheid die vervolgens verwachtten en de veiligheid die ter plaatse geboden kan worden. Een nieuwe humanitaire tragedie is daarom niet bij voorbaat uit te sluiten. Maar, zo kan hieraan worden toegevoegd, het maakt wel verschil of de interventierende partij zich van haar verantwoordelijkheid bewust is of dat men zich verschuilt achter de eigen neutraliteit in het onderhavige conflict.

Er is nog een andere dimensie aan het thema vredesmissies dan de voorwaarden waaronder deze moeten plaatshebben. Nederland doet mee aan de oprichting van een Europese snelle-interventiemacht, die over een paar jaar zeshonderd man in het veld moet kunnen brengen. De macht moet autonoom zijn, dat wil zeggen zij moet kunnen opereren zonder steun van de NAVO, lees de Amerikanen. Dat laatste zal nog wel een langere adem hebben dan de strijdmacht sec, waarvan de opbouw zelf al de nodige hoofdtekens oplevert - afgezien van de ambitie ervan waarmee vanuit de ruimte te verrichten en autonoom te reageren. Een gevoelig onderwerp is bijvoorbeeld de moeizame omschakeling van de Bundeswehr naar een gedeeltelijk professioneel leger - waarover deze zomer de beslissing moet vallen.

Voorzover de voorbereiding van deze als min of meer permanente vredesmacht bedoelde strijdkrachten tot het publieke domein is doorgedrongen, gaat het om de militaire problemen die zich aandienen. De politieke doelstelling en uitvoering dienen intussen niet te worden veronachtzamd. In de eerste plaats moeten de gezamen worden aangegeven waarbinnen de macht zal opereren. President Chinae, die zich als aanjager van het project manifesteert, heeft daar onlangs enige duidelijkheid over laten ontstaan. Volgens hem zal de actieradius gericht zijn op Zuidoost-Europa en de noordelijke kusten van de Middellandse Zee. Hoe dan ook, dit past binnen de Atlantisch-Europese zone waartoe de NAVO zich bij de herdenking van haar vijftigjarige bestaan een jaar geleden bepaalde.

Maar daarmee is niet alles gezegd. Strijdkrachten van Europese lidstaten zullen ook ter beschikking blijven van de VN. De actieradius van de VN is wereldwijd. Bovendien hebben enkele Europese landen nog wel eens de neiging eenzijdig te interveniëren in veraf gelegen conflicten, zie nu het Verenigd Koninkrijk in Sierra Leone en Frankrijk tijdens de Rwandese crisis in het gebied van de Grote Meren. 'Mission creep' ligt hier op de loer, zoals in Sierra Leone valt waar te nemen. Wat is bijvoorbeeld de positie van de Europese strijdmacht als daaraan deelnemende maar in VN-verband of op eigen houtje opererende landen elders militair vastloopt?

Tijdens de interventie in Kosovo had Nederland weinig in te brengen. In Bosnië was Nederland helemaal aan zichzelf overgelaten. Binnen de Europese vredesmacht zal dat radicaal anders moeten zijn.

J.H. Sampioen is commentator voor NRC Handelsblad.

gisteren). In elk geval: tijd voor verdere onderminning van de plicht van de regering tot volksvertegenwoordiging, nu voor pogingen dit te voorkomen.

Maar zitten we niet al lang waarin verantwoordelijkheid 'ropa' weglekken zonder dat van de verantwoording bevestigd is? Ja, dat is zo. Europese heeft ons dit schoonheidsfoukoop toe doen nemen. Maar pese defensie gaat het om me en dan is zo'n nonchalance n schoonbaar.

Nederland is niet de enige schuitje zit. Daarom ligt het in die tussentijd steun te zoeken meestal kleinere - landen die zelfde positie bevinden. Het ropa, waar staatssecretaris B zo graag over heeft, kan dan bewijzen. Maar dat vergt daarland afstand van zijn gewet het contact met de groten invinden. Het vergt ook een diplomatiek apparaat dan dat ben, want binnenkort besta uit 25, zo niet dertig, landen.

Bij het bespelen van dit Nederland met idealisme niet het slechts omdat de ervaringen meeste Europeanen hen me geverfd hebben dan ons land Scandinavische, betrekkelijk door de geschiedenis is gekraag overgeeft aan illusies

Idealisme zonder illusies kan niet

DEZER DAGEN

J.L. Heldring

eerder uitzondering dan regel. Toch kunnen ook minder traumatische ervaringen de vraag doen rijzen of ons idealisme wel altijd loont. Op het beleid ten aanzien van Bosnië had Nederland, ondanks een niet geringe militaire bijdrage, geen enkele invloed. Het zat niet in de zogenaamde Contactgroep van grote landen, die daarover ging. Dat betekent dat in laatste aanleg anderen over de inzet van Nederlandse soldaten beslissen, en dat is voor geen regering die verantwoordelijk is voor het leven van die soldaten, een in beginsel aanvaardbare toestand. Een beroep op idealisme heeft dan slechts een beperkte levensduur.

In Kosovo van hetzelfde laken een pak. Nederland is trots op de bijdrage van zijn luchtmacht aan de bombardementen op Servië. Die was groter dan die van, bijvoorbeeld, de Duitse luchtmacht. Minister van Defensie De Grave geeft er in de *International Herald Tribune* van gisteren nog hoog van op. Maar invloed op de oerlogvoering heeft die bijdrage Nederland niet opgeleverd. Gelukkig dat er aan onze kant geen doden zijn gevallen. Anders zou de openbare mening wel anders geïpopt hebben.

In feite hebben we bij de constructie van een gemeenschappelijke Europese defensie met hetzelfde probleem te ma-

'Idealistisch', zij het 'zonder illusies' - zo hebben de ministers Van Aartsen en Herfkens het Nederlandse buitenlandse beleid - hun eigen beleid dus - genoemd in hun Memorie van Toelichting van 1999. Dat is mooi, maar hoe lang houdt een natie het vol een politiek zonder illusies te steunen? Een politiek, en vooral een politiek die zichzelf idealistisch noemt, moet toch enig uitzicht bieden op succes? Anders haken de mensen geleidelijk af en ontstaat de kans dat cynisme ervoor in de plaats treedt. Het is niet onmogelijk dat in Nederland dit stadium thans in zicht is.

Immers, met groot idealisme heeft Nederland bijgedragen aan vredesoperaties in Bosnië. En wat is het resultaat van dit idealisme geweest? Srebrenica. Zeker, de slachting die daar onder de burgerbevolking heeft plaatsgehad, is niet aan de Nederlanders te wijten. Niettemin heeft Srebrenica, omdat juist Nederlandse blauwhelmen geacht werden die burgerbevolking te beschermen, ons een reusachtige kater bezorgd.

Het zou een wonder zijn als dat niet een domper zou zetten op ons idealisme. Moet aan zulke vredesoperaties dan voortaan 'zonder illusies' begonnen worden? Een minister die dat aan de Kamer zou voorstellen, zou niet veel steun krijgen. Idealisme bevat altijd een grote dosis illusies. De scheiding die Van Aartsen en Herfkens tussen idealisme en illusies proberen aan te brengen, is een valse.

Maar trauma's zoals dat wat Nederland in Srebrenica heeft opgelopen, zijn

POZAREVAC Marko houdt schrik erin

[• Vervolg van pagina 1] Deze rijkdom doet binnen de partij van zijn vader, de SPS, de wenkbrauwen doet fronsen. Veel voormalige communisten - 'eerlijke socialisten', zoals ze hier heten - staan een sobere levensstijl dan die van Marko Milošević. Naast een disco, een pretpark en een radiostation is deze geblondeerde jongeman zeer actief in de zwarthandel van benzine, drank en sigaretten. De politie sluit de toegangsweg naar Požarevac nog regelmatig af om hem te laten racen. „Mijn jonge, trotse hengst!”, noemde zijn moeder Mira Marković hem. Moeder Mira duldt geen inbreuken op het rijkje van haar zoon. Zondagavond bezoekt ze Požarevac voor topoverleg. „Huurlingen en gangsters”, noemt ze de studentenoppositie. Even later maakte het stadsbestuur bekend dat op hetzelfde plein waar de oppositie vandaag wil betogen, de overwinning op het Duitse nazisme zal worden gevierd. Het regime maakt zich kennelijk zorgen over een heropleving van het studentenprotest. In de winter van 1996-'97 waren het stu-

9-5-2000

22-12-2000

Vonnis vertrakt
Bosnië definitief
DEN HAAG - De Bosnische-Kroaat Anto Furundzija (31) heeft gisteren in zijn hoger beroep voor het Joegoslavië-Tribunaal tien jaar gevangenisstraf gekregen. De rechters wezen het hoger beroep van de advocaten van Furundzija op alle vijf punten af. Furundzija werd in december 1998 veroordeeld tot tien jaar wegens verkrachting, marteling en schending van de menselijke waardigheid.

20-11-2000 1999

Lulu Wang: 'De wereld van mijn jeugd was vol onderdrukking, chantage'

ERFELIJKE M

Haar tweede boek is in een gigantische oplage van 200.000 exemplaren gedrukt. *Het tedere kind* is gruwelijk. 'Het boek gaat over iemand die emotioneel vreselijk is beschadigd en toch probeert het leven te aanvaarden. *Het tedere kind* gaat dus ook over liefde. Dat is toch erotisch?'

'Maar het is toch ook een erotisch boek.' Twee keer beklemtoont Lulu Wang het op een dringende toon, als ze het heeft over *Het tedere kind*, de huiveringwekkende opvolger van haar succesroman *Het lelietheater*. Twee keer zijn we een beetje uit het lood geslagen, allicht omdat de roman die uitpuilt van fysiek en psychisch geweld nauwelijks een associatie met erotiek oproept. 'Het boek gaat over iemand die emotioneel vreselijk is beschadigd en toch probeert het leven te aanvaarden', verduidelijkt ze. 'Mijn personage doet veel moeite om van het leven te genieten. *Het tedere kind* gaat dus ook over liefde. Dat is toch erotisch?'

In passages die zich afwisselend afspelen in het Den Haag van de jaren negentig en het Peking van de jaren zestig, voert Lulu Wang in *Het tedere kind* haar hoofdpersonage Lilan op als de vrouw van nu en de baby van toen. Daartussenin komen de jaren zeventig in Chongqing in beeld, het tijdperk waarin Lilan samen met andere kinderen van partijfunctionarissen naar een prestigieuze militaire academie wordt gestuurd. De vrouw van nu heeft het moeilijk mensen te vertrouwen. Ze wil met niemand naar bed, behalve met mannen die haar sadomasochistische fantasieën voor lief nemen. 'Het hoofdpersonage is niet in staat tot liefde', verklaart Lulu Wang. 'Er blijven sporen van haar verleden achter. Lilans wantrouwen is te groot, ook tegenover haar eigen familie en haar vrienden.'

De baby Lilan is zich van zijn bestaan bewust vanaf de baarmoeder. Hoe ongehoofwaardig dat ook klinkt, het komt alle-

Lulu Wang: 'Ik weet al twintig jaar dat ik dit boek wil schrijven'

MISDAADEN

maal vrij overtuigend over. Zo maakt de foetus het mee dat zijn moeder een abortus vraagt, maar naderhand toegeeft aan de druk van een paar kameraden – vooral de dokter en haar echtgenoot – die haar aansporen het kind te houden. De baby hoort zelfs hoe zij aan haar naam komt. De ouders willen het kind Wan'er noemen, wat 'het tedere kind' betekent. Maar omdat de grootouders die naam afwijzen, herdopen ze de baby. Het wordt Lilan, 'een mooie orchidee'. 'Het was jammer dat ze niet langer teder was, maar 'schoon' leek haar ook wel boeiend', laat Lulu Wang de wetende baby zeggen.

Naarmate het boek vordert, wordt duidelijk hoe in die naamswijziging een addertje onder het gras schuilt. Het kind wordt uitgeleverd aan de vaak gruwelijke gevoelens van de volwassenen. Wanneer de baby zes maanden oud is, komt de Man Zonder Hoofd voor het eerst op bezoek. Hij mishandelt en misbruikt de baby. Spoedig wordt het bestaan van Lilan overschaduwd door de angst dat hij opnieuw toeslaat. Meer nog, stapvoets gaan zijn vernederende uitspraken deel uitmaken van haar eigen gevoelswereld.

'Ik was er vanaf het begin van overtuigd dat ik dit boek moest schrijven vanuit het perspectief van het kind dat het allemaal meemaakt. Het is onmogelijk over dit thema te schrijven vanuit een volwassen gezichtspunt. Een kind is volgens mij een kleine 'pot' die oortjes heeft. Het weet precies wat er aan de hand is. Als je dit boek zou schrijven vanuit het perspectief van een volwassene, zou je de vrouw die nog altijd de kwetsuren draagt die zij als kind heeft opgelopen, nooit op het spoor kunnen komen. Ik weet al twintig jaar dat ik dit boek wil schrijven. Na *Het lieftheater* was ik er rijp voor. En toch wachtte ik nog eens tweeënhalf jaar voor ik eraan begon. Het is toch afschuwelijk om dit boek te schrijven. Het is vreselijk om zo diep te duiken in menselijk leed. Ik heb met tientallen misbruikte mensen gesproken en sta honderd procent achter elk woord in mijn boek, zowel emotioneel als intellectueel. Daarom doet het ook zoveel pijn. Ikzelf ken deze materie ook heel goed. Maar ik noem dit boek wel een fictie.'

De Man Zonder Hoofd komt alleen niet opdagen in de perioden dat de baby een goede oppasser heeft. Eerst is dat de oudere dame die oma Chen wordt genoemd. Maar zij wordt de laan uitgestuurd omdat ze tijdens de hongersnood de melk van het kind afroomt. 'O, hoe graag had Lilan oma verteld dat ze innig van haar hield en dat ze het helemaal niet erg vond dat ze haar melk opdrong', laat Wang de wanhopige baby zeggen. De tweede vriendelijke verzorgster is tante

Weihsuan, de zus van Lilans vader. Ook zij wordt aan de deur gezet. Ze is verliefd geworden op een man die wegens zijn contrarevolutionaire familiebanden voor altijd is verbrand, wat een smet dreigt te werpen op de Lilans ouders. De geliefde van de zus roept in het boek uit: 'Mijn misdad is erger dan wat je zojuist hebt opgesomd. De mijne is erfelijk. Ik hoef er niets voor te doen, als je mijn geboorte niet als bewaste misdad meerekent. Mijna vader is een contrarevolutionair.'

Wat bedoelt de schrijfster als ze het heeft over erfelijke misdaden in het communistische China van de jaren zestig? Lulu Wang: 'China wilde een klassenloze maatschappij creëren, maar bleef de mensen indelen in verschillende categorieën. Het waren wel niet dezelfde klassen als vroeger – er ontstond een nieuwe, revolutionaire klasse – maar de hiërarchie bleef sterk aanwezig. Ik heb zelf ervaren hoe de mensen elkaar minachtten. Alles wat je in de Chinese maatschappij van toen bereikte, hing af van de klasse waartoe je behoorde en de familie waaruit je kwam. Het volstond dat één persoon een fout beging om de hele familie

'Het gezin is niet alleen een haven voor liefde, maar ook een broedplaats voor haat'

te compromitteren. Net als de verloofde van de tante in mijn boek werden mensen die iets 'tegen de revolutie' hadden gedaan naar het platteland gestuurd. En hoewel de boeren in theorie deel uitmaakten van het maatschappelijke ideaal, werd in de praktijk op hen neergekeken. Het verschil in welvaart tussen de stad en het platteland was enorm. Ik kom zelf uit de stad en heb gezien hoe groot het verschil in rijkdom was tussen ons gezin en mijn familie op het platteland. Tijdens de Culturele Revolutie werden mensen voor straf naar het platteland gestuurd. Ik was zelf nog klein toen dat gebeurde, maar mijn ouders hebben het meegemaakt. Ik vind het trouwens wel grappig dat de vragen over dit boek ook over *Het lieftheater* kunnen worden gesteld. Dat valt me nu pas op.'

Heeft ze zelf iets uitgespookt wat haar familie in een lastig parket bracht? Lulu Wang: 'Nee. Maar omgekeerd wel. Mijn ouders waren zogenaamde intellectuelen. Daar heb ik voor moeten lijden. Andere kinderen pestten me om die reden. Ik kon daar niets tegen doen. De kudde-mentaliteit leefde heel sterk in China. Ik

Dertig jaar praten

Na dertig jaar praten – zie ook HN van 6 november – hebben de lutherse wereldfederatie en de rooms-katholieke kerk in het Duitse Augsburg een besluit genomen: Luther had gelijk toen hij aan de vooravond van de Reformatie het geloof tot de enige bron van zaligheid uitriep. Ik krijg de indruk, dat de roomse onderhandelaar, kardinaal Cassidy, zich daarbij lelijk in de luren heeft laten leggen. Luther heeft indertijd om zijn stelling 'door het geloof alleen' te kunnen handhaven hele stukken uit zijn bijbel moeten scheuren. De brief van Jacobus bijvoorbeeld noemde hij een strooien brief, omdat daarin staat dat het geloof zonder de werken dood is. Evenmin wist hij weg met het evangeliegedeelte waarin mensen letterlijk de hemel worden ingeprezen louter om hun inzet voor zieken, ontheemden, vreemdelingen, hongerenden en gevangenen. Maar toch houdt ook het nu gesloten akkoord van Augsburg net als Luther vol: verlossing is niet het resultaat van goede werken.

Overigens had Luther wel volop gelijk met zijn verzet tegen de afaathandel, waarbij vergeving van zonden te koop werd aangeboden. Maar dat gesjacher had meer te maken met financiële manipulatie dan met theologie. Om de curie te kunnen betalen voor zijn benoeming in drie belangrijke kerkelijke ambten had aartsbischop Albrecht van Brandenburg namelijk bij het bankiershuis Fugger, toevallig ook in Augsburg, dertigduizend dukaten geleend tegen twintig procent rente. Met instemming van Rome organiseerde hij de afaathandel om met het daarmee verdiende geld snel van die dure lening af te komen. Het protest van Luther tegen de afaatpraktijken kwam paus en bischop dus slecht uit. De oplossing was hem als ketter te bestempelen en op die manier onschadelijk te maken.

Het dertigjarige luthers-roomse gesprek in Augsburg had beter over kerkelijk machtsmisbruik en de rol van het pausschap kunnen gaan. Volgens de Franse priester en historicus Daniel Olivier berustte het conflict tussen Rome en Luther ten diepste op de tegenstelling tussen de pontifex als behoeder van de bestaande orde en de profeet die vanuit zijn roeping weinig opheeft met de traditie. Zolang er in de strijd om de vrijheid van het menselijk geweten geen mogelijkheid wordt gevonden om in de kerk die twee met elkaar te verzoenen, blijft het tobben. Waar ruimte voor profeten ontbreekt, komt het (kerk)volk om.

Loes van Lennep

kwam nu eenmaal uit een 'foute' familie.' Dat de bevolking haar medewerking verleende aan het heersende systeem van terreur, heeft een verklaring. Lulu Wang: 'Al tijdens de keizers was er veel onderdrukking en terreur in China. Het was zo geïnstitutionaliseerd dat het heel gemakkelijk was om het systeem van Mao in China in te planten. Het was vroeger namelijk ook zo, al tweeduizend jaar lang.'

Het vreemde is dat Lulu Wang in haar boek maar een paar keer uitdrukkelijk het verband legt tussen de Man Zonder Hoofd die de baby misbruikt en de vaderfiguur. Meer nog, de baby is ervan overtuigd dat de vader, als hij thuis zou zijn, de rol van beschermer op zich zou nemen. Door die weglating - het wegstrepen van het verband en zelfs van het hoofd van de vader - wordt de beschrijving van wat er omgaat in het kind dat wordt misbruikt zowel geloofwaardiger als afschuwelijker. Wang heeft die wreedheid niet willen ontwijken. 'Ik denk dat eerlijkheid de enige oplossing is voor dit onderwerp', zegt ze overtuigd. 'Je mag die dingen niet verbloemen. Doe je dat wel, dan weten mensen die het zelf niet hebben meegemaakt na afloop nog steeds niet hoe het in zijn werk gaat. En de mensen die het wel hebben meegemaakt, krijgen nergens een gevoel van herkenning. De eerlijkheid die ik in mijn boek nastreef, is pijnlijk. Veel boeken over kindermisbruik en kindermishandeling maken gebruik van suggestie. Die weg heb ik niet willen bewandelen. Mijn boek is de schaamte voorbij.'

Wat geldt ook voor de sado-masochistische fantasieën die Wang haar personage laat beleven. Dat is het geval wanneer Lilan in het begin van het boek opgewonden raakt bij de gedachte aan seks met een baby. Wordt kindermisbruik volgens de schrijfster overgedragen naar de volgende generatie? 'Daarover schrijven was niet leuk, maar wel nodig. Ik denk dat de slachtoffers zich bewuster zijn van die dingen dan degenen die geen slachtoffer waren. Maar ik ben er ook van overtuigd dat pedofilie eigen is aan de menselijke natuur. Veel mensen zijn pedofiel, of dat nu komt door hun ervaring of door hun karakter. De samenleving moet dat bespreekbaar maken. Ze moet vooral kinderen duidelijk maken en leren dat ze voor zichzelf moeten opkomen als ze iets niet leuk vinden. Ze zijn wel klein en kunnen soms niet reageren. Maar ze kunnen wel heel veel verdriet hebben.'

In de crèche waar Lilan rond haar derde jaar terecht komt, zingen de kinderen Mao-liedjes. Ze zijn zich al perfect bewust van de politieke kleur van de ouders van hun leef-

tijdgenootjes. Kinderen van ouders die politiek niet correct zijn, zullen dat geweten hebben. Ze krijgen verwijten naar het hoofd geslingerd en worden uitgesloten uit de groep. Ook roepen de leidsters van de crèche de peuters regelmatig op het matje voor kleine wandaden tegen de revolutie. Niet meedoen met de groep, is zo'n contrarevolutionaire daad, net als

'Ik ben ervan overtuigd dat pedofilie eigen is aan de menselijke natuur'

'niet willen praten'. Wanneer Lilan als driejarige in de crèche terechtkomt, spreekt ze nog niet. Het contact met een lotgenootje, een kind dat eveneens wordt mishandeld en misbruikt, helpt haar over de taalbarrière heen. Maar wanneer Lilan na een weekend thuis en een bezoek van de Man Zonder Hoofd opnieuw in stilzwijgen vervalt, interpreteren de juffen dat als onwil en stellen haar gedrag aan de kaak.

Lulu Wang heeft het leven in de communistische crèche in de jaren zestig meegemaakt: 'Dit is een realistisch boek, hoor. Geen enkel detail is gelogen. Kleine kinderen werd geleerd zo te handelen.'

Lulu Wang beschouwt kindermishandeling niet als een Chinees monopolie: 'Het

komt overal voor, helaas. Het gezin niet alleen een haven voor liefde, maar ook een broedplaats voor haat. Veel spanningen en terreur vinden plaats binnen het gezin. In mijn boek zie je bijvoorbeeld dat de moederfiguur uit onmacht een medeplichtige wordt. In plaats van het probleem onder ogen te zien, gaat de moeder de weg van de minste weerstand: het kind aanpakken. Je ziet trouwens vaker dat moeders medeplichtig zijn aan misbruik en incest. De stilte rond het thema is overal groot. De daders spreken er niet over en ook de slachtoffers zwijgen. In Nederland is er de laatste jaren wat meer openheid gekomen over kindermisbruik. In China word je nog steeds voor gek verklaard als je het onderwerp aansnijdt. De mensen zijn er zeker van dat het slachtoffer ook de schuldige is.'

Lulu Wang is ervan overtuigd dat de kindertijd een belangrijke rol speelt in het leven. 'In China hebben we een uitdrukking die zegt dat je vanaf het derde jaar kunt zien hoe een mens is als hij tachtig jaar is. Ik denk dat daar veel waarheid in schuilt. De kindertijd is erg bepalend voor je latere gedrag. Wat je dan meemaakt, geeft je verdere leven vorm.'

Hoe heeft ze haar eigen kindertijd in China ervaren? 'Vanaf het begin was er veel angst en terreur. Ik voelde het overal, op school, bij de burens en thuis. Mijn ouders waren zelf ook altijd bang. Ze hadden angst voor de collega's en voor de partij. Rapporten van zelfbeschuldiging waren aan de orde van de dag. Tijdens mijn

schooltijd kwam China in de greep van een nieuwe politieke stroming: de Contra Bourgeois-invloeden Beweging. We moesten onszelf bekritisseren als we zinnelijke verlangens hadden gekoesterd. We waren verplicht op te biechten dat we wel eens van een reep chocolade of van een partijtje zwemmen hadden gedroomd. We moesten anderen aangeven als ze ons hadden toevertrouwd dat ze zin hadden om naar de film of naar het circus te gaan. Eigenlijk mochten we enkel houden van de arbeid en van de partij. Ik heb die strenge tucht zelf ervaren. Het was een harde tijd, maar ik durfde niet te hopen dat het anders kon zijn. Nu ben ik blij dat de wereld niet hoeft te zijn zoals in mijn jeugd, vol onderdrukking, chantage en intimidatie. Maar ondanks de angst en de onzekerheid waren er ook mooie dingen. We genoten, ondanks het verdriet. Ik zou niet willen ruilen met een westerling. Mijn verleden is mijn verleden. Ik vind het prima zo.'

Sofie Messelman en Piet de Moor

Lulu Wang: Het tedere kind. Uitgave Vassallucci. Prijs f 39,90.

'Mijn boek is de schaamte voorbij'

Foto: Klaas Koppe

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zondag 16 januari 2000 0:02
Aan: Ruza Despotovic; Herman TI; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: 10 (http://news.suc.org/bydate/Jan_15/10.html)

<<http://news.suc.org/>>

Search suc.org:

<http://news.suc.org/images/black1px.gif> Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C.
Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian
History Serbian Art Book Library Become a member
<http://news.suc.org/images/black1px.gif> http://news.suc.org/images/suc_grb.gif

<http://news.suc.org/images/1px.gif>

UN prosecutor to review Nato's bombing of Yugoslavia, Guardian, Jan 13

Kosovo: special report

Richard Norton-Taylor

The chief prosecutor at the UN war crimes tribunal, Carla del Ponte, will visit Nato next week when she is expected to discuss allegations that the alliance violated international law during its bombing of Yugoslavia, her spokesman said yesterday.

During her visit to Brussels next Wednesday, she will meet the Nato secretary general, Lord Robertson, and take questions from the North Atlantic Council, the alliance's policy-making body, her spokesman, Paul Risley, said.

Her staff are studying a dossier of claims made by an international group of lawyers, though she recently insisted that no formal investigation of Nato's actions was under way.

Ms del Ponte has also said she will press Nato to step up its efforts to arrest more suspects wanted by the tribunal. Key among them are the former Bosnian Serb leader, Radovan Karadzic, and his military commander, Ratko Mladic.

The tribunal was handed a dossier last year by a group of international lawyers led by Michael Mandel, a law professor at York university in Toronto. It accused Nato of "grave violations of international humanitarian law", including "wilful killing".

The dossier referred to the civilian deaths from Nato's bombing raids, including the mistaken attack on a hospital in Nis, in central Serbia.

"This is a historic opportunity to demonstrate the even-handedness of international justice," Professor Mandel said after delivering the dossier last year.

Other international lawyers argued that such statements could be counter-productive and place the tribunal in an untenable position.

the even-handedness we expect of the chief prosecutor does not mean treating allegations equally," Diane Orentlicher, director of the war crimes research office at the American university in Washington, said last week.

home <<http://news.suc.org/>> | suc home <<http://www.suc.org/>> | suc info
<<http://www.suc.org/sucinfo/>> | site map <<http://www.suc.org/sitemap.html>> | membership
<<http://www.suc.org/membership.html>> | contact <<http://news.suc.org/comments.html>>
© 1996-99 Serbian Unity Congress.

Steun aan Navo-actie

Kosovo splijt IKV

12 sept 2000

De steun van het Interkerkelijk Vredesberaad aan de gewapende tussenkomst van de Navo in Kosovo heeft tot ernstige interne verdeeldheid geleid. Van het IKV zijn negen kerken lid. Twee 'historische vredeskerken', de Doopsgezinde Broederschap en de Quakers, hebben hun lidmaatschap tijdelijk opgeschort. De aard van de tegenstelling is pacifisme tegenover interventionisme.

De stap van de twee lid-kerken is een 'zwarte slag voor het IKV', aldus de handleiding voor de vredesweek 1999. 'Het kan het samenwerkingsverband opblazen.' Het IKV roept plaatselijke raden van kerken op, samen met doopsgezinden en quakers, zich komende maand te beraden en uit te spreken over keuzen en dilemma's in het kerkelijke vredeswerk.

In de Vredeskrant 1999, die verschijnt met het oog op de komende vredesweek (19 tot en met 26 september) wordt een publieksactie aangekondigd.

President Milosevic van Joegoslavië behoort voor het internationale tribunaal in Den Haag te verschijnen.

Het IKV start een brievenactie om hem voor de rechter te krijgen.

Lezers wordt opgeroepen een 'persoonlijke brief' te sturen aan een bekende 'politicus of minister'. Ook kunnen handtekeningen worden verzameld en naar het IKV worden gestuurd.

Het initiatief tot de petitie om Milosevic voor het Joegoslaviëtribunaal te krijgen,

maakt deel uit van een breed informatiepakket over de vredesweek. Het thema is dit jaar 'Delen in veiligheid, een begin van vrede.' Daarmee wordt bedoeld dat particulieren, kerken en andere instanties daadwerkelijk initiatieven kunnen nemen om

vrede een stapje dichterbij te brengen.

Het IKV is de afgelopen jaren betrokken geraakt bij vredesinitiatieven in de Balkan, de Kaukasus en het Midden-Oosten. Bezorgdheid over conflicten en medeleven met slachtoffers hebben geleid tot concrete medewerking aan initiatieven om een meer duurzame vrede tot stand te brengen.

Het IKV stelt zich tot doel mensen een handvat te bieden om aan de moedeloosheid die het zien van oorlogsbeelden op tv teweeg brengt, te ontsnappen. Vandaar dat in het informatie-materiaal de nadruk legt op praktische adviezen, ingebed in liturgisch en ander bezinningsmateriaal. 'We moeten niet in onmacht blijven steken', aldus het IKV. Het raadt kerken aan discussies te organiseren, onder andere over de toekomst van de Nederlandse krijgsmacht.

Speciale aandacht wordt gevraagd voor Irak, dat nog steeds door een economisch embargo

wordt getroffen. Het IKV vraagt zich af wie daardoor het meest wordt getroffen, het regime of de bevolking, en of het misschien tijd wordt het te herzien.

IKV, Den Haag. Tel. (070) 350 71 00.

Wild west op de Balkan

Waar komt de hulp terecht?

'Mostar is een broeinest van de Kroatische maffia. De banden met de politiek zijn sterk. Als zo'n partij als de HDZ de vinger tussen een hulpproject krijgt, weet je wel hoe het afloopt.' Wie is er verantwoordelijk voor het geknoei met internationale hulpfondsen in Bosnië? Toch niet Van Aartsen?

In Sarajevo zitten de ramen nog steeds niet in de schoolgebouwen. Hans van den Broek (CDA) dacht vorig jaar als lid van de Europese Commissie nog wel orde op zaken te hebben gesteld bij de hulpprojecten in Bosnië, maar er blijkt niet veel te zijn verbeterd. Toen ging het om het omstreden Echo, een Europees bureau voor humanitaire noodhulp dat samenwerkt met de UNHCR, de Vluchtelingenhulporganisatie van de Verenigde Naties. Geld, bedoeld voor de wederopbouw na de burgeroorlog, kwam terecht in de kassen van fictieve firma's in Luxemburg die contracten met Echo hadden afgesloten.

Bovendien was de samenwerking tussen Brussel en Sarajevo op z'n zachtst gezegd chaotisch. Niemand wist precies hoe de geldstromen liepen. Het kostte Eurocommissaris Manuel Marín de kop en leidde zelfs tot het opstappen van de voltallige Europese Commissie (waarbij de rol van commissaris Edith Cresson niet moet worden vergeten). De Uclaf, de antifraudedienst van de Europese Commissie, bleek volstrekt ongeloofwaardig bij het opsporen en bestrijden van fraude in de eigen gelederen.

Nu blijken de Bosnische politici zelf met ontwikkelingsgeld aan de haal te zijn gegaan. *The New York Times* wist de hand te leggen op een vierduizend pagina's tellend vertrouwelijk rapport van de antifraudedienst van de Hoge Vertegenwoordiger van de Internationale Gemeenschap. Tien westerse ambassades en internationale hulporganisaties zouden minstens twintig miljoen dollar zijn kwijtgeraakt aan lokale 'politici' van Kroatische, Servische en moslimpartijen. Alleen de Zwitserse ambassade erkende openlijk het gat in de begroting. In totaal zou 1 miljard dollar zijn verdwenen.

Opmerkelijk dat er een rapport voor nodig is om de zaak wakker te schudden, want alle instanties ter plaatse hebben kunnen zien dat het niet opschiet met de wederopbouw van Bosnië. Vandaar ook dat het Europees Parlement er al twee jaar vragen over stelt.

Albanese vluchtelingen in Bosnië

Foto: EPA

Europarlementariër Arie Oostlander (CDA) bezocht Bosnië verschillende malen met diverse collega's en zag hoe traag en inefficiënt de wederopbouw in bijvoorbeeld Sarajevo tot stand kwam. Oostlander: 'Van den Broek heeft toen wijzigingen aangebracht. De EU-ambassade zou worden uitgebreid. Er zou minder vanuit Brussel worden geregeld en meer ter plekke. Kennelijk was dat allemaal niet genoeg. Wat nu aan het licht is gekomen, valt in de eerste plaats onder de verantwoordelijkheid van Van den Broek. Uitstekend dat 't wordt aangepakt. De personele bezetting ter plekke zou verder moeten worden versterkt. De Europese Unie heeft nog steeds te weinig mensen in Sarajevo zitten. Amerika heeft veel meer ambassadepersoneel dan de EU. Niet alles kan vanuit Brussel worden geregeld. De Europese Commissie is verantwoordelijk voor de goede gang van zaken. In het Europees Parlement zal worden besproken hoe dit soort fraude te voorkomen is.'

Maar alle betrokkenen erkennen dat in een land waar een verwoestende burgeroorlog heeft plaatsgevonden, gesjoemel met ontwikkelingsgeld niet te voorkomen is. Oostlander: 'In de derde wereld kun je niet voorkomen dat een bepaald percentage hulpgeld verkeerd terecht komt. Dat moeten we ook niet te neurotisch controleren, want dat werkt de uitvoering van hulpprojecten tegen. Een zeker percentage dat in de zakken van de verkeerde mensen vloeit, wordt dus op de koop toegelaten. Maar 10 procent, zoals nu in Bosnië wordt genoemd, is wel ontzettend veel.'

In 1991, vlak voor het uitbreken van de oorlog, stelde de Europese Commissie 1,2 miljard ontwikkelingsgeld ter beschikking voor Bosnië, dat toen gold als ach-

tergebleven 'mediterrane land', dat daarvoor in aanmerking kwam. Wat er tijdens de oorlog met dat geld is gebeurd – uitgegeven of niet – weet niemand. Pas na het Dayton-akkoord van 1995 kon de wederopbouw beginnen.

Vorig jaar was de Europese Unie op papier met 2,5 miljard gulden de grootste donor van voormalig Joegoslavië. Waarschijnlijk is slechts 15 procent daarvan op de goede plek terechtgekomen. Nederland doneerde 140 miljoen.

In totaal is door alle donorlanden 10,6 miljard gulden in Bosnië gestoken, waarvan de helft sinds de totstandkoming van 'Dayton'. Een tiende deel zou nu dus op de zwarte markt zijn terechtgekomen. Het geld was bedoeld voor de economische, administratieve, politieke en infrastructuurle wederopbouw van de Moslim-Kroatische Federatie. Volgens *The New York Times* verzwegen de ambassades in Sarajevo bewust dat er geld verdween, uit angst donoren af te schrikken. Oostlander wijt de gebrekkige coördinatie van de hulpprojecten aan de ambassades. 'Ik pleit voor een sterkere bezetting van de Nederlandse ambassade, zowel kwantitatief als kwalitatief. Bezuinigen op personeel is niet altijd goed, dat blijkt wel. We hebben gespecialiseerd personeel nodig, toegerust op de financiële controle.'

Bilateraal

Minister van Aartsen van buitenlandse zaken heeft na het reces meteen wat uit te leggen in de Tweede Kamer. De PvdA-fractie wees er in 1996 al op dat de Bosnische verkiezingen van dat jaar veel te vroeg waren. Buitenland-woordvoerder Bert Koenders: 'Daardoor konden allerlei politici die in de oorlog actief waren

tijd van de kruistochten als in het huidige Israël steeds een verslechtering hebben veroorzaakt in de onderlinge verhoudingen tussen respectievelijk christenen en moslims en Israëli's en Palestijnse Arabieren in die regio.

Een ander interessant aspect van haar studie is haar analyse van de sympathie in het Westen voor de staat Israël. Die blijkt nogal ambivalent te zijn. Nog voor de 'heilige oorlog' van de nazi's tegen het joodse volk was er sympathie voor een onafhankelijke staat voor het joodse volk. Die kwam vooral in de Verenigde Staten voort uit een zekere verering voor wie bereid waren in 'woeste gebieden' waar 'ongeciviliseerde volken' wonen een eigen beschaving te stichten. Dat hadden immers de *Pilgrim Fathers* in Noord-Amerika gedaan die als een verwijzing naar de komst van de joden in Kanaän hun steden oud-testamentische namen gaven.

Vooral in Europa was er ook antisemitisme als achtergrond voor de steun aan een onafhankelijke staat voor het joodse volk. Wanneer die er zou zijn, was men immers 'verlost' van de 'eigen' joden. De fascinerende studie van Armstrong maakt verder ook duidelijk dat het Westen eindelijk eens in het reine moet komen met zijn geschiedenis van 'heilige oorlogen'.

In Jeruzalem heeft een aantal Amerikaanse en Europese christenen daar voor wat betreft de kruistochten een begin mee gemaakt door op 15 juli bij de 900-jarige herdenking van de val van Jeruzalem excuses aan te bieden voor de ver-

schrikkingen die toen door de kruisvaarders zijn aangericht.

Duitsland is voor wat betreft de 'heilige oorlog' van de nazi's tegen het joodse volk, het eerste land dat een monument voor de slachtoffers ervan opricht. Elk land heeft zijn monumenten voor de eigen slachtoffers, maar nooit voor de slachtoffers die het bij andere volken heeft gemaakt. Zo kennen wij wel een monument voor de kruisvaarder Van Heutz en voor Nederlandse slachtoffers in onze koloniale oorlogen. Zo is er wel een gedenksteen voor de 4585 Nederlandse militairen die in de jaren veertig in de zogeheten positionele acties zijn omgekomen, maar niet voor de vele tienduizenden - vaak ongewapende - Indoneziërs die zij hebben omgebracht omdat die een onafhankelijke staat wilden. Zo mag er langzamerhand ook wel eens een monument komen voor de vele slachtoffers van de Nederlandse slavenhandel, die toch het karakter had van een commerciële 'heilige oorlog'.

Gelovige socialisten waren geneigd tot ketterjacht

Karen Armstrong heeft met haar studie de kruistochten ontdekt van dat zorgvuldig door West-Europese geschiedschrijvers opgebouwde geïdealiseerde en geromantiseerde beeld en de vloek van 'Gott mit uns' zichtbaar gemaakt. Die vloek heeft andere volken ook veel ellende bezorgd en historici kunnen dus voorlopig vooruit.

Johan S. Wijne

Karen Armstrong: *Heilige Oorlog: De kruistochten en de wereld van vandaag*. Uitgeverij Ambo/Anthos. Prijs f 69,50.

Karen Armstrong

Carla Bogaards

Augustus-restitutie

Tijd voor de augustusblues. De kanarie is in de rui, u weet wel, Pietie. Het begon met lange pauzes tussen zijn gezang in, tenslotte viel hij stil.

Ik voelde me een beetje schuldig, Piet was meestal alleen in de kamer, ik zat boven te werken aan mijn bureau. De andere vogels zijn ook in de rui, Piet kon zich daar niet geestelijk aan optrekken. Zijn staart is gehalveerd, zijn lijfje ziet er vreemd plukkerig uit, de grond bezaaid met veertjes.

De tuin woekert, niet treurig stemmend, ik had mijn groene-vingers-tuinjaar, maar ik weet dat die wildgroei duidt op een afscheid. De zomer nadert zijn bestemming; de herfst. En dat doet me even stilstaan bij de overijling waarmee het leven zich voortspeelt.

Ik laat het weer snel los, teveel nadenken kan je behoorlijk deprimeren. Dit jaar dus geen serieuze augustusblues. Met het hondje Donna gaat het ook goed, tijdens de hittegolf lag zij uitgestrekt op de voordeurmat, daar moet dus een flinke kier zitten. Ze is te dik, dus op dieet; slechts één maaltijd bestaat uit hondenvlees, de andere uit gekookte sperziebonen. Ik ben er ook dol op. Nee, we eten niet uit hetzelfde bord, bij haar meng ik er een lepeltje kattenvoer doorheen, oh wat vies. Maar Donna *loves it*.

Tijger de kat ontpopt zich naar haar toe als een knuffelbeest. Omdat hij lelijk kan uithalen met zijn klauwtjes, houdt ze hem scherp in de gaten, ze raakt er een tikje gestrest door. Tijger heeft een muis gevangen, samen met Donna was het lol trappen, ja het is wreed, toen Tijger eindelijk het nekje brak, klonk het KRAK, alsof je een sperzieboon doorknakt. Ik stond op een stoel toe te kijken, heel rolbevestigend, dat erken ik.

De vissen zijn oké, ze overleefden een paar keer een ramp, namelijk het leegpompen van de vijver door de fontein die verkeerd stond afgesteld, het water werd buiten de vijver gesproeid. Goudvissen zijn echte overlevers, maar ze zijn opeens wel iets afstandelijker bij het voeren, ik bedoel, het was mijn schuld. Dus snel naar de dierenwinkel, vragen of er weer verse levende watervlooien zijn, hun delicatessen, mijn goedmakertje.

Carla Bogaards

Hulp aan Turkije

De tulpen komen er vandaan, en Sinterklaas, dus het werd tijd dat we eindelijk iets terug kunnen doen. De betrekkingen tussen Nederland en Turkije zijn hartelijker dan ooit.

Rampspoed verbreedert. De speciale televisie-actie voor de slachtoffers van de aardbeving komt op een goed moment, net nu de zomer afloopt. Op de radio hoorde ik een verslaggever waarschuwen dat we ons niet moeten verliezen op de hitte (veertig graden) van dit moment. Ook in Turkije staat de winter voor de deur.

Op zo'n moment smelten alle harten. We hebben de Russen al eens door de winter geholpen en vervolgens de Bosniërs. Ook Kosova dreigde een winterhulpprogramma te worden, maar dankzij de zegenrijke bombardementen konden de vluchtelingen op tijd terug naar hun land.

De Turkse regering zal waarschijnlijk met grote dankbaarheid kennisnemen van het Nederlandse gebaar. Hetzelfde Nederland dat vorig jaar nog ten onrechte van discriminatie werd beschuldigd. Een Turkse minister reisde met opgestoken zeilen naar Den Haag om de Nederlandse regering de les te lezen voor een treurig geval van brandstichting in Den Haag, waarbij een vrouw en drie van haar kinderen om het leven kwamen. Discriminatie, luidde het spontane volksoordeel. Totdat bleek dat een dolgedraaide neef van de familie de brand op z'n geweten had.

Zo gaan de internationale betrekkingen. Ze balanceren tussen emotie en ratio, tussen strategisch inzicht en onbaatzuchtige naastenliefde. Geen stap wordt gedachteloos gezet, geen woord uitgesproken zonder dat over de gevolgen is nagedacht.

Met Nederland-Turkije zal het niet anders zijn. Met de relaties zijn grote belangen gemoeid, die volop in discussie staan: het primaat van de mensenrechten, het oprollen van drugsorganisaties, al of niet in de Europese Unie, de gevaren van het fundamentalisme, de handelsrelaties, de toekomst van de Koerden, de beeldvorming van Turken in Nederland.

Het beste dat Nederland kan aanbieden, is hulp bij het maken van sterker beton en van betere flatgebouwen. De vaderlandse bouwers staan al in de startblokken. Waarom geen verantwoorde en schokvrije vinex-locaties aan de randen van Istanbul? Dat scheelt een boel narigheid in de toekomst.

En als extraatje hulp bij de corruptiebestrijding en de opbouw van democratische verhoudingen. Onderwerpen die toevallig ook hier ter discussie staan. Zo komen we ook zelf weer een stapje verder.

Jan Goossensen

Reindert Brongers

weet, democratisch gekozen worden.' DA'er Maxime Verhagen wil in schriftelijke vragen weten welke maatregelen Nederland gaat nemen tegen fraude, nu blijkt dat eerdere ingrepen niet hebben gewerkt. Hij heeft de minister ook gevraagd na te gaan wat er met de Nederlandse 140 miljoen is gebeurd.

Het probleem is dat 'ons' geld niet rechtstreeks naar Bosnië gaat, maar via instanties als de Wereldbank en het IMF (Internationaal Monetair Fonds) en via de EC bij de wederopbouwprojecten belandt. Er is geen officiële bilaterale hulp. Bilaterale vrijwilligersorganisaties met een keurige boekhouding, zoals de Stichting Hulp aan Bosnië-Herzegowina in Rotterdam, krijgen geen geld van de EC. Daardoor kunnen ze vaak hun werkzaamheden, bijvoorbeeld het opknappen van schoolgebouwen, niet afmaken.

Het irriteert het CDA vooral dat er geen zicht is op wat er met Nederlands hulp-geld gebeurt. Van Aartsen zou navraag moeten doen bij de instanties die het geld beheren. Maar is hij verantwoordelijk voor de corruptie in Bosnië?

Niet alleen de oppositie wil helderheid. D66-Kamerlid Jan Hoekema is benieuwd naar de lezing van de betrokken bewindslieden. 'Ik verwacht van Van Aartsen en ook Herfkens (ontwikkelingssamenwerking) dat ze volgende week - bij het begin van het parlementaire jaar - verantwoording afleggen in de Kamer. Dan zullen we eens kijken hoe het verder moet.'

Maar qua financieel beheer valt Nederland niet veel te verwijten, meent D66. Hoekema: 'Die 140 miljoen zullen niet over de balk zijn gegooid, daar ben ik van overtuigd. Natuurlijk wil ik ook weten waar dat geld gebleven is. Maar ik luid niet de alarmbel. Ik weet zeker dat een deel van dat geld goed terecht is gekomen.'

Ook Oostlanders kritiek op het Nederlandse ambassadepersoneel deelt D66 niet. 'Europa' zou de hand in eigen boezem moeten steken. Hoekema: 'Er is geen reden om de Nederlandse ambassade in Sarajevo in een kwaad daglicht te stellen. We hebben een kleine ambassade en in gebieden waar dit soort hulp plaatsvindt, worden fouten gemaakt. Maar laat Europa eerst eens kijken naar de fouten die de EU-instellingen zelf hebben gemaakt. Dit is niet de eerste signalering van fraude. Met name bij het Echoprogramma is veel misgegaan. Als er één ding in Europa moet verbeteren, is het de ontwikkelingshulp. Echo heeft niet uitgeblonken in accuratesse en efficiëntie. Europa heeft op dat gebied een buitengewoon slechte naam.'

Aangezien de Moslim-Kroatische Federatie, 51 procent van Bosnië, nauwelijks bestuurbaar is, horen zwarte markt en corruptie er nu eenmaal bij. Maar Oostlander erkent dat Europa tekort is geschoten. 'De hervormingen zijn duidelijk nog niet voldoende in Bosnië. Er moet meer autoriteit komen uit Brussel en de VN zou rücksichtloos moeten optreden. Er heerst daar een hoge graad van weteloosheid. Het hele gebied is eigenlijk nog een beetje wild west, net als nu in

Kosova. De Bosnische regering functioneert niet.'

De nieuwe EU-vertegenwoordiger in Bosnië, de Oostenrijker Wolfgang Petritsch, heeft aangekondigd elke dollar, elke mark aan corruptie aan te pakken. Zijn vernieuwde antifraudedienst onderzoekt nog 220 fraude- en corruptiegeval-len.

Strijkstok

Zou het niet verstandig zijn even te stoppen met geld doneren? Oostlander: 'Nee, zeker niet. Dat zou 't er niet beter op maken. We moeten juist sterker present zijn. Beter internationaal samenwerken met het IMF, de Amerikanen, de Wereldbank. De VS hebben de kracht om te beslissen, omdat ze daar met meer mensen zitten. Maar Europa geeft het meeste geld, dat is het erge. We moeten de zaak nuchter bekijken en de ontwikkelingen in de klauw houden. Zorgen dat het geld sneller wordt uitgegeven op de goede plaats. Al zal er altijd 5 procent aan de strijkstok blijven hangen, denk ik.'

Blijft de vraag wie de schuldigen zijn en wat er met hen moet gebeuren. Oostlander: 'Als ze aanwijsbaar zijn, moeten we ze die poot weer uitdraaien. Ze moeten op hun donder krijgen. Maar het probleem is dat we wel met een deel van die politici moeten samenwerken. Ik heb wel aanwijzingen wie het zijn. De leidende partijfiguren van verschillende etnische partijen, vooral van de Kroaten en de Moslims. Want de Republika Srpska krijgt geen ontwikkelingsgeld (wel humanitaire hulp, RB). In de Moslim-Kroatische Federatie heerst een wereldje van vrienden die elkaar de bal toespelen, maffioze groeperingen, politici met een boevenverleden die ik voor geen cent zou vertrouwen. Kennelijk vervagen op dat gebied wel etnische tegenstellingen. Het is wijdverspreid. Neem een stad als Mostar. Hotels zijn er in handen van de maffia. Hoeveel mensen wonen er niet in gestolen flats? Mostar is een broeinest van de Kroatische maffia. De banden met de politiek zijn sterk. Als zo'n partij als de HDZ de vinger tussen een hulp-project krijgt, weet je wel hoe dat afloopt. De moslimpartij SDA maakt zich er ook schuldig aan, maar ik heb de indruk dat de Kroaten, zoals de HDZ, de sterkste posities innemen. Hun partijleiders zie ik met dubbele naamkaartjes rondlopen. Politici die tegelijkertijd bij een of ander bouwbedrijf horen. Dat loopt daar allemaal door elkaar.'

Hoekema (D66) ziet dezelfde problemen als Oostlander. 'Het is in dit soort landen heel moeilijk vast te stellen wie corrupt zijn en wie niet. De hulp moet via betrouwbare kanalen gaan en het is moeilijk om vlak na een oorlog de bokken van de schapen te scheiden. Er moet meer overleg komen tussen instanties zoals de VN en de EU. Maar 100 procent garantie dat 't geld goed terecht komt, heb je nooit.'

11 sept 2000

Thema:

Macht en onmacht van de vredesbeweging

Macht komt voor de vredesbeweging niet uit de loop van het geweer. De macht waarvoor wij kiezen bestaat uit drie componenten: onze solidariteit met de slachtoffers van geweld, onze ideeën om het geweld te beëindigen en mensen die worden bedreigd te beschermen en onze politieke actie om onze ideeën gerealiseerd te krijgen. Welnu, als je de verhalen in deze editie van Loopgraven leest ontcom je niet aan de indruk dat het ideeëngoed zoals dat de laatste jaren door het IKV is ontwikkeld en uitgedragen nogal slecht is overgekomen. Zeker in de politieke wereld. Maar ook in de rest van de vredesbeweging.

Vanaf 1992, toen de oorlog in Bosnië begon, hebben wij ons gebogen over de vraag of het gezien de aard van de conflicten waarmee de wereld geconfronteerd werd, namelijk oorlogen gericht tegen burgers, niet zaak was te gaan pleiten voor vormen van humanitaire interventie. Daaronder verstaan wij het effectief beschermen van burgers, vaak op de vlucht geslagen, daar waar zij zich op dat moment bevinden. Bijvoorbeeld door het inrichten van een 'onveilig gebied', dus goed beschermd, rondom die bedreigde mensen. Het gaat derhalve om bescherming die op de grond geleverd moet worden, want daar immers bevinden die mensen zich. Zo hebben we in de jaren '92 tot '94 campagnes gevoerd voor het instellen van safe havens in Bosnië. En de afgelopen tijd hebben we gepleit voor humanitaire interventie in Kosovo, teneinde de Albanen die bloot stonden aan etnische zuivering waar mogelijk bescherming te bieden. De bommenoorlog van de NAVO tegen Milosevic hebben we afgewezen, omdat die geen bescherming bood aan de Albanen. Als die al zou worden gewonnen door de NAVO zouden weliswaar de etnisch gezuiverde Albanen hopelijk kunnen terugkeren. Maar vervolgens, zo moest worden gevreesd, zouden zij op hun beurt de Serviërs verdrijven uit het gebied. Voor ons stond daarom vast: de etnische zuivering als zodanig moest worden voorkomen. Daar moet het om gaan bij een humanitaire interventie, en

daarop zou in het bijzonder de NAVO (te land, ter zee en in de lucht) zich moeten voorbereiden.

We hebben alle partijen in de Nederlandse politiek (en elders) hierop aangesproken. Helaas zonder veel gehoor te vinden. De regeringspartijen, alsmede het CDA en GroenLinks, kozen voor de bommenoorlog tegen Milosevic, terwijl de SP als verklaard tegenstander van de NAVO ongewild Milosevic in de kaart speelde. Gaande de oorlog werd het steeds moeilijker onze positie helder voor het voetlicht te krijgen. Een oorlog produceert zoiets als een dwingende logica. Je wordt in een bepaald vakje gedrukt. Je bent vóór of tégen de heersende aanpak. Alternatieven zijn niet meer aan de orde. In dit nummer komen verschillende woordvoerders van politieke partijen aan bod die op het IKV reageren. Uit de commentaren kun je aflezen dat vrijwel geen van hen zich rekenschap heeft gegeven van wat het IKV nu werkelijk voorstond. Ze waren slechts geïnteresseerd in de vraag of het IKV hun eigen partijstandpunt nu wel of niet deelde.

In dit nummer ook een interview met de eerste woordvoerder van de NAVO, Jamie Shea. Hij was de man bij uitstek die de oorlog aan de publieke opinie moest 'overkopen'. De hoofdvraag daarbij was voor hem: is dit een 'rechtvaardige oorlog'? Shea vindt van wel. Hij heeft de klassieke kerkelijke leer van de rechtvaardige oorlog er nog eens bijgehaald om zijn gelijk te onderstrepen. Dit lijkt me een goed aanknopingspunt voor een discussie tussen de kerken en de NAVO. Wat mij overigens verbaasd heeft in het gesprek met Shea is dat hij het eerste criterium van de leer van de rechtvaardige oorlog buiten beschouwing laat. Dat luidt namelijk dat de oorlog gevoerd moet worden door een wettige overheid. Welnu, in het onderhavige geval betrof dat de VN. Maar die werd opzettelijk buiten spel gezet door de NAVO-landen! Hoezo rechtvaardige oorlog?

Mient Jan Faber

Kwartaalmagazine over vredesvraagstukken

¥ De macht en onmacht van de vredesbeweging ¥

<u>Thema</u>	2
<u>De NAVO: de grootste vredesbeweging ter wereld?</u> Interview met Jamie Shea, woordvoerder van de Navo	3
<u>Hoewel macht heeft de vredesbeweging?</u> Kamerleden over de beleidsbeïnvloeding door het IKV	7
<u>'Als je een oorlog voert, moet je het goed doen.'</u> Interview met Ina Brouwer, directeur Coördinatie Emancipatiebeleid, ministerie SZW	10
<u>'De vredesbeweging kon 'Kosovo' enkel voorspellen, niet voorkomen.'</u> Ben Schennink over de machteloosheid van de vredesbeweging	12
<u>'Biedt jongeren iets tastbaars.'</u> Jongeren over het engagement van 'de jeugd van tegenwoordig'	14
<u>Ko Mol</u>	16

'Als beleidsmedewerker Buitenlandse Zaken en Defensie voor de PvdA-fractie in de tijd van het kruisraketendebat heb ik het IKV van dichtbij gevolgd. Het IKV voerde toen een zeer goed georganiseerde politieke campagne op één onder-

zen heen. De publieke opinie is erg belangrijk voor de politiek van vredesoperaties. Het IKV kan de publieke opinie informeren en mobiliseren. Het moet de visie van de mensen in de crisisgebieden, via de goede contacten die het IKV heeft, laten doorklinken in

Nederland. Dit in een goed georganiseerde campagne.'

Arie Oostlander (63) zit sinds

tien jaar namens het CDA in de Evangelische Volkspartij (EVP) van het Europees Parlement. Daarvoor was hij veertien jaar directeur van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA en van diens voorloper de dr. A. Kuypertstichting. Arie Oostlander heeft onder andere de Balkan en uitbreiding van de Europese Unie in zijn portefeuille.

'Mijn eerste contacten met het IKV zijn van de tijd van de kruisraketten. In een emotionele ontmoeting verweet ik de vredesbeweging dat ze niet naar het oordeel van de onderdrukte mensen, die leden onder het communistisch geweld in het Oostblok, gevraagd had. Later is de vredesbeweging wel met dissidenten van onder andere Charta77 en Solidarnosc gaan praten.

De relatie met het IKV kende haar 'hoogtepunt' tijdens de Bosnische crisis. Mensen die de ethiek in de politiek belangrijk vonden en wilden ingrijpen ter bescherming van de slachtoffers, waren verenigd. De 'realisten' die een 'schone-handenpolitiek' wensten, stonden daar lijnrecht tegenover. Alexander Langer van de Italiaanse Groenen trok op basis van de oorlog in Bosnië de volgende conclusie: "Geweldloosheid is een voortreffelijk principe, maar niet als het gaat over de ruggen van de slachtoffers." Deze conclusie betekent in

Harrewijn: 'Het IKV wordt nu geassocieerd met de NAVO-luchtacties.'

werp. Door mobilisatie van het publiek en de kracht van de beweging had het IKV veel invloed op de politiek. De situatie is nu bagrijpelijkwijzsgewijzigd: het IKV probeert nu de politiek te beïnvloeden op meerdere punten zonder de massademonstraties. Ik kan een voorbeeld geven van de invloed van het IKV. In de zomer van 1998 had de PvdA Mient Jan Faber uitgenodigd om over Kosovo en de rol van het Kosovaarse verzet te praten. Westerse regeringen zagen de Kosovaren toen meer als probleem en niet als deel van de oplossing. De geldende opvatting was dat het Kosovaarse verzet in bedwang moest worden gehouden uit angst voor een domino-effect op de Balkan. Ik had kritiek op deze stellingname en mijn mening werd versterkt door de informatie die Mient Jan ons verstrekke. De invloed van het IKV is daarna minder sterk en minder effectief geworden. Er was geen georganiseerde campagne en geen visie op de toekomst van de Balkan. Het IKV wilde per dag meeregeren en veranderde zijn positie. Naar mijn overtuiging moet het IKV minder vaak willen meeregeren en vaker belangrijke onderwerpen op de politieke agenda zetten. De gehele vredesbeweging kan een belangrijke rol spelen in het buitenlands beleid van de toekomst. Er komen steeds meer taken voor het Nederlandse leger over de gren-

Hoeveel macht heeft de vredesbeweging?

Albert van Hal

In de jaren tachtig werd de macht van de vredesbeweging bepaald door de massa's die ze in het kruisraketendebat op de been bracht. De vredesbeweging moet het heden ten dage niet meer hebben van de macht van het getal. Nu worden andere middelen ingezet om de doelen te bereiken. Maar hoeveel macht heeft de vredesbeweging daadwerkelijk? Waar slijpen de stellingnames van de vredesbeweging door in de politieke machtsstructuren en worden ze vastgelegd in beleid?

Loopgraven vroeg kamerleden van de verschillende politieke partijen of en hoe zij in hun mening zijn beïnvloed door stellingnames van het IKV.

Harry van Bommel (37) is sinds mei 1998 lid van de Tweede Kamer voor de SP. Voor zijn fractie is hij woordvoerder voor defensie. Daarvoor was hij beleidsmedewerker van de Tweede Kamer-fractie van de SP en was hij fractievoorzitter van de SP in de gemeenteraad van Amsterdam.

Tijdens de Kosovo-crisis word je als lid van de Tweede Kamer voortdurend bestookt met informatie van verschillende bronnen: uit de krant, van de NAVO, van de Joegoslavische ambassade en van actiegroepen, zoals AMOK. Mient Jan Faber bezocht tijdens de Kosovo-crisis samen met mensen uit de Balkan de commissie Buitenlandse Zaken. We lazen zijn brieven aan de fractie en zijn ingezonden stukken in de krant. De SP heeft vele 'Beter dan Bommen'-debatten georganiseerd over de Kosovo-crisis. Het is moeilijk aan te geven of het IKV ons heeft beïnvloed, vooral omdat het IKV zijn positie in het debat heeft gewijzigd. De SP was van meet af aan tegen het dreigen met luchtaanvallen omdat dat vrijwel automatisch tot escalatie zou leiden. Daar heb-

ben we helaas gelijk in gekomen. De NAVO moest om haar geloofwaardigheid te behouden wel geweld toepassen. De aanvallen hebben de etnische zuivering niet kunnen stoppen; integendeel, ze hebben de haat slechts verergerd. Ook het politieke doel om Serviërs en Kosovaren samen te laten leven, is ver weg. Veertien Servische boeren zijn vermoord en Milosevic zegt nu dat hij zijn troepen wil terugsturen om de Servische bevolking te beschermen. De NAVO kan de veiligheid van de Serviërs niet garanderen. De luchtaanvallen hebben niet gebracht wat de voorstanders ervan verwacht hadden. Wat mij betreft moet de vredesbeweging het bestaansrecht van de NAVO ter discussie stellen. De vraag hoe om te gaan met conflicten in de wereld en ook het vraagstuk van de kernwapens zijn direct afgeleid van het voortbestaan van de NAVO en ons lidmaatschap daarvan.'

Jan Dirk Blauw (58) is sinds 1978 lid van de Tweede Kamer voor de VVD. Voor 1978 was hij officier bij de Koninklijke Marine. Blauw is voor de VVD-fractie woordvoerder voor defensie.

'De VVD heeft veel contact met het IKV over Bosnië en Kosovo.

We delen informatie en zitten vaak op dezelfde lijn. Dat was in de jaren tachtig wel anders. Ten tijde van de kruisraketten stonden we diametraal tegenover elkaar.

De goede, intensieve contacten met het IKV begonnen vanaf 1989. Ik was Internationaal Secretaris van de VVD ten tijde van de val van de Berlijnse Muur. Samen met het IKV dachten we na over een beleid van opbouw van de voormalig communistische staten in Centraal en Oost-Europa.

Tijdens de Kosovo-crisis hadden we

verschillende standpunten. Ik was in een fel debat met Mient Jan Faber verwickeld in de hal van de Tweede Kamer. Oorspronkelijk zouden we met meerdere mensen debatteren, maar het debat liep zo gesmeerd dat het op tv is uitgezonden. Mient Jan was van mening dat er grandtroepen moesten worden gestuurd. Was dat trouwens de mening van het IKV of was dat de mening van Mient Jan Faber? Volgens mij was deze opvatting verre van realistisch. Voor een dergelijke militaire operatie moet ver van tevoren een planning zijn gemaakt. De contingenten soldaten moeten klaarstaan en adequate ondersteuning moet zijn geregeld. Bij een conflict tussen Oost en West volgt een algemene mobilisatie en wordt de gehele samenleving ondergeschikt gemaakt. In het geval van een vredesoperatie in Bosnië of Kosovo moet de samenleving gewoon doordraaien en is zo'n adequate ondersteuning veel moeilijker. Kijk maar naar de problemen die de Russen hebben in Kosovo.'

Antwoordapparaat, D66

'De Tweede Kamerfractie van D66 is met zomerreces. U kunt de afdeling voorlichting bereiken bij de u bekende telefoon-, gsm- of semafoonnummers.'

Koenders: 'Het IKV moet minder vaak willen meeregeren'

Bert Koenders (41) is sinds 1997 lid van de Tweede Kamer voor de PvdA. Hij is woordvoerder Buitenlandse Zaken. Voordat hij volksvertegenwoordiger werd, heeft hij voor de Europese Commissie en voor de VN in Mexico, Mozambique en Zuid-Afrika gewerkt.

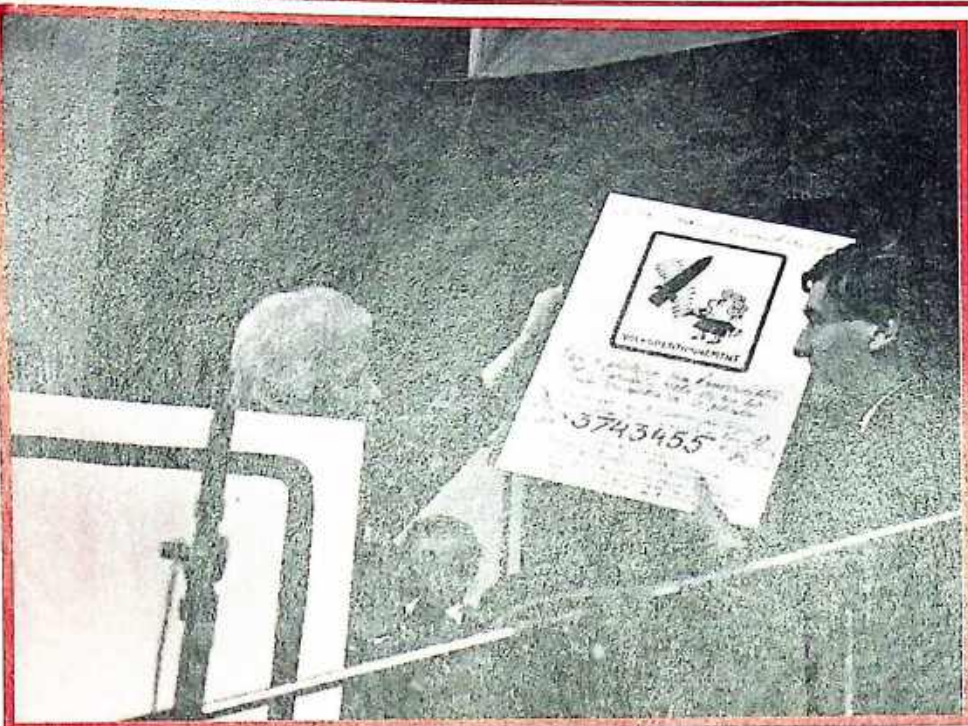

Foto: Jan Stegeman

mijn ogen ook de afbraak van de steun aan de vredesbeweging, omdat deze het principe van geweldloosheid loslaat. Je verliest de pacifisten. Ik had erg veel respect voor Alexander en voor de conclusie die hij trok. Ik heb voor Centraal Weekblad een 'in memoriam' over hem geschreven. Alexander is bezwaken onder de druk van de hoop die (potentiële) slachtoffers in hem vestigden. Een half jaar voor beëindiging van de oorlog heeft hij zich opgehangen. Ik heb erg veel profijt gehad van de verhalen van Mient Jan Faber en Jan ter Laak, wanneer ze terugkeerden van een reis naar Bosnië. En andersom was dat volgens mij ook het geval. Het ondersteunde je in het gevoel dat je toch de juiste positie had ingenomen. Je kunt namelijk in dit werk geen schone handen houden en dus is er ook nooit reden tot zelfvoldaanheid. De tijd van simpele Oost-Westtegenstellingen en kruisraketten is voorbij. Oorlogen zijn nu etnisch en racistisch. De vredesbeweging heeft als belangrijke taak te werken aan civiele vrede: doen van recht en scheppen van verzo-

ning tussen volkeren. Dat is een ongelooflijk essentieel en weerbarstig werkterrein. Slechts met noeste vlijt en kleine stappen kunnen we verder komen.'

Ab Harrewijn (44) kwam in mei 1998 in de Tweede Kamer en is woordvoerder Defensie en Sociale Zaken van de GroenLinks-fractie. Hij was voorzitter van GroenLinks en industrie-predikant in Amsterdam.

We hadden als fractie van GroenLinks een afspraak gemaakt met Mient Jan Faber om over de toekomst van het Nederlandse leger te praten. Vanwege de actualiteit (de bombardementen op Servië waren net begonnen) werd uitsluitend over militair ingrijpen en over de situatie in Servië en Kosovo gesproken. Zijn bezoek heeft onze mening duidelijk beïn-

vloed. GroenLinks onderkende in zijn standpunt de noodzaak voor militair ingrijpen en pleitte voor stationering van troepen in Albanië, omdat daar een preventieve werking vanuit zou gaan. Uiteindelijk heeft GroenLinks de afzonderlijke luchtacties ook zonder begeleiding van grondtroepen gesteund. Dit in tegenstelling tot het IKV dat meende dat een luchtactie zonder grondtroepen de humanitaire catastrofe zou vergroten. GroenLinks volgt het IKV dus niet blindelings. Het latere standpunt van het IKV of van Mient Jan Faber om de bombardementen onconditioneel te stoppen en te gaan onderhandelen omdat de humanitaire ramp reeds voltrokken is, vonden wij het stomste wat je kunt doen. Door met lege handen naar de onderhandelingstafel te gaan, zou Milosevic de gelegenheid hebben gekregen om op z'n dooie akkertje de etnische zuivering te voltooien. Het IKV wordt nu, net als GroenLinks, geassocieerd met de NAVO-luchtacties. Zowel het IKV als GroenLinks zijn in principe bij uitstek geschikt om na te denken over conflictpreventie en de rol daarin van de burgers, van de politiek en van economische maat-

9

'Het IKV moet de visie van de mensen in de crisisgebieden laten doorklinken in Nederland.'

regelen. Het IKV zou daarin ook veel scherper naar buiten moeten treden. Een goed voorbeeld is Macedonië: hoe kunnen we ervoor zorgen dat daar de vrede intact blijft? Een andere belangrijke taak van het IKV is om in Kosovo, nadat de wapens zijn neergelegd, vredesactivisten, verzoeningsinitiatieven en mensenrechtenactivisten te ondersteunen. Het is minder spectaculair voor de tv maar wel verrekte belangrijk. En probeer het zichtbaarder te maken.'

De vredesbeweging emancipeert

Een interview met Ina Brouwer

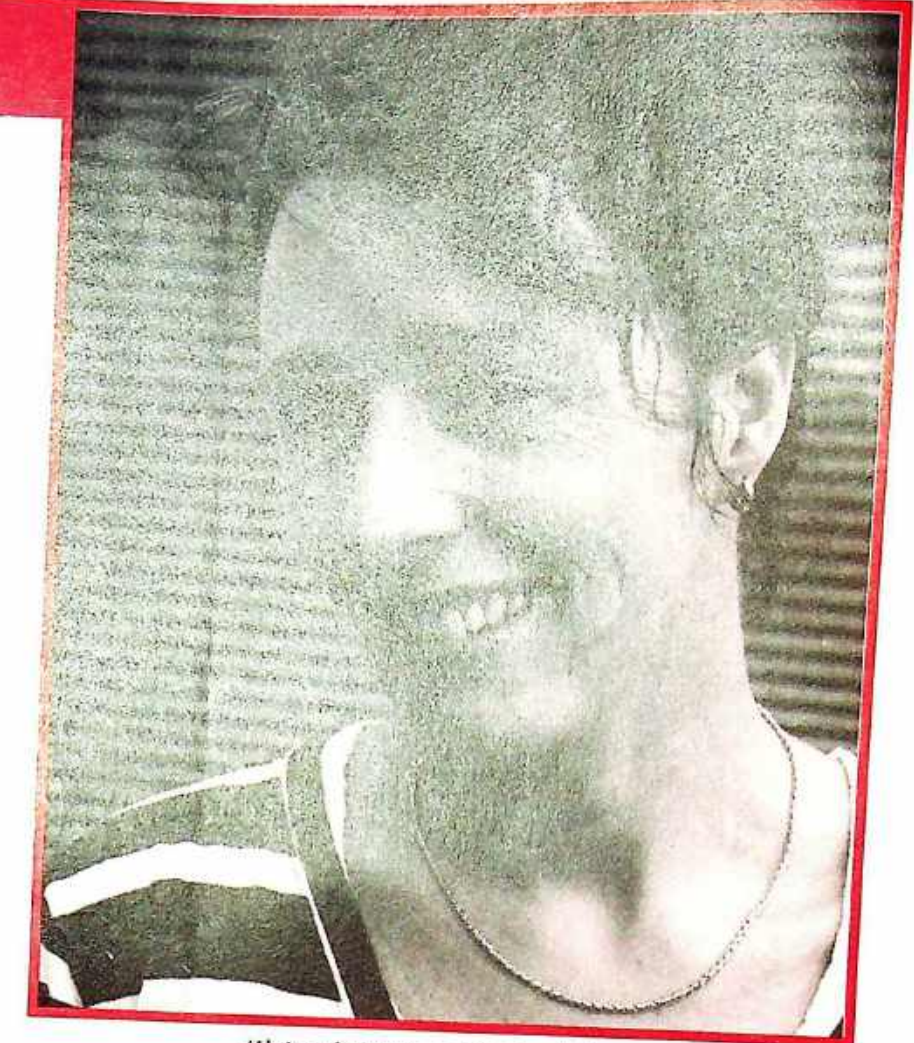
Igo Corbière
en Juul Muller

Wat doen redacteurs van een magazine voor vredesvraagstukken op het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid? Ina Brouwer, directeur Coördinatie Emancipatiebeleid op het ministerie, voormalig fractievoorzitter van de CPN en oud-lijsttrekker van GroenLinks, legt uit hoe er naar haar mening parallellen lopen tussen de vrouwenbeweging en de vredesbeweging. Beiden gingen zij aan zij in hun strijd. Doen zij dat ook in hun succes, dan wat hun teloorgang?

10 'De vrouwenbeweging en de vredesbeweging hebben veel met elkaar gemeen. Beiden huisvestten zeer verschillende groepen mensen die lange tijd onder één noemer hebben kunnen optreden. Bij de vredesbeweging was die noemer: 'conflicten oplossen zonder geweld'. Daarnaast ontstonden beide bewegingen als reactie op monomaan denken: het man-vrouddenken en het Oost-Westdenken tijdens de Koude Oorlog.' Hoe men ook mocht denken over het communisme, volgens Brouwer deelden vredesbewegers van toen de analyse dat het denken in machtsblokken leidde tot een geweldspiraal. 'Men was ervan overtuigd dat blokdenken nooit kon leiden tot het oplossen van conflicten. Een voor die tijd goede en vernieuwende gedachte.'

Zwart-witdenken

In die tijd viel antimilitarisme min of meer samen met een anti-NAVO-houding. 'Een vrij simpel wereldbeeld', aldus Brouwer. 'Toch was dat nodig om aan te geven wat voor ellende je aanricht met militaire 'oplossingen' die voortkomen uit blokdenken. De vredesbeweging heeft dit bewustzijn geïntroduceerd en doorbrak hiermee het automatisme van militair geweld. De generatie militairen die nu aan de top staat, is door deze denkbeelden

'Als je oorlog voert, moet je het goed doen.'

beïnvloed. Door demonstraties, door publicaties, dialogen en discussies. Ik noem dat 'vredesdenken', of liever 'beschavingsdenken'. Een vorm van beschaving om in welke positie je ook zit, veel genuanceerder te gaan denken over bijvoorbeeld de achtergronden van conflicten.' Brouwer onderstreept dat er ook aan de kant van de vredesbeweging sprake was van zwart-witdenken. 'Het vormde onze grote kracht om ons in te zetten tegen de oorlog in Vietnam of tegen apartheid. Maar ter wille van ons eigen gelijk hebben wij ook een deel van de werkelijkheid niet onder ogen willen zien.'

Natuurlijk heeft mijn denken sinds de Koude Oorlog een verandering ondergaan. Er is een andere

tijd aangebroken. De blokken vielen uiteen. Er is veel meer informatie beschikbaar.' Brouwer legt uit dat zij indertijd met name tegen massavernietigingswapens was, niet tegen de NAVO, evenmin als zij vóór de Sovjetunie was. De CPN, waar zij fractievoorzitter van was, koos niet voor het blokdenken, aldus Brouwer.

Slecht voorbereid

Brouwer is geen pacifist, zij is mede gevormd door het verleden van de CPN, inclusief het gewapend verzet tegen fascisme. 'Ik geloof niet in een internationale gemeenschap die zegt vóór mensenrechten te zijn, maar niet bereid is daarvoor desnoods met militair geweld op te treden.' Zodoende kon zij achter het NAVO-optreden

slaan, maar niet zonder kritiek. 'Ik ben er absoluut van overtuigd dat militair geweld nodig was tegen Milosevic en de zijnen. Maar, als je besluit een oorlog te gaan voeren, dan moet je dat goed doen. Er is te weinig voorbereiding geweest. De zaak is onderschat. Al jaren geleden had men, met behulp van moderne technieken en inzichten, een aanvang moeten maken met de verzameling van de nodige informatie. Een internationale denktank had kunnen voorkomen dat de oorlog zo primitief gevoerd werd. Door middel van dwarsverbindingen tussen verschillende disciplines had men moeten proberen de verkokerde organisaties die overheidsinstellingen vaak zijn in te zetten. Militaire organisaties zijn daartoe niet voldoende toegerust. Daarnaast is het onvoldoende scherp waar en wanneer we gaan optreden bij het schenden van mensenrechten en zijn de alternatieven voor militaire middelen niet voldoende helder. Overigens een belangrijke taak van de vredesbeweging om met deze vragen aan de slag te gaan en hier antwoorden op te vinden.'

Kosovo heeft duidelijk laten zien dat de vredesbeweging nu verschillende mensen huisvest die zich niet meer laten scharen onder de noemer 'conflicten oplossen zonder geweld'. 'De reacties uit de vredesbeweging waren heel verschillend. Neem het optreden van Herman van Veen en Freek de Jonge. Ik zag de zeventiger jaren gewoon! Ik zag mensen die terugverlangen naar de zekerheid dat je voor het goede staat. Ik vond het meer een uiting van eigen onvrede dan dat het de mensen in Kosovo hielp. Dat is één reactie. Een andere: de opstelling van Mient Jan Faber van het IKV. Het viel mij op dat hij het ook niet zo goed wist. Hij hield vol overtuiging een pleidooi voor NAVO-optreden met grondtroepen. Een andere keer weer niet, wat ik

zo hoorde... Hij bewoog mee met de reacties uit Kosovo. Begrijpelijk, want er was veel ellende en het is maar zeer de vraag of het NAVO-optreden meer of minder ellende heeft gebracht. Dat zullen wij nooit kunnen vaststellen.'

Weinig goeds

Wat dat betreft vormde de tweespalt binnen de vredesbeweging een afspiegeling van de tweespalt binnen GroenLinks. 'Het pacifistische deel van GroenLinks stond erg afwijzend tegenover de NAVO-operatie. Ze vonden het onverteerbaar om vuile handen te maken en verantwoordelijk te zijn voor geweld. Als je altijd hebt gepleit tegen geweld is dat niet met je geweten in overeenstemming te brengen. Vraag dan niet aan diezelfde mensen wat er moet gebeuren als er niet met geweld wordt opgetreden tegen

genocide in Kosovo.' Naast deze pacifisten zijn er ook GroenLinkers geweest die zich lieten leiden door hun ideologisch reflex. Zo zegde Marcus Bakker, die Brouwer voorging als fractievoorzitter van de CPN, zijn lidmaatschap van GroenLinks op. 'Hij beschouwde de NAVO vanaf de oprichting als een militaire organisatie waar volgens hem geen goeds uit voort kan komen.'

Ook voor Brouwer is de omslag naar het beeld van de NAVO als vredestichter wel erg groot. 'Begin jaren negentig geloofden wij in VN-optreden. De afgelopen jaren bleek echter dat de VN niet in staat waren om het ultieme machtsmiddel te gebruiken tegen genocide. Kennelijk is de NAVO zo georganiseerd dat zij op dit moment effectiever tegen dictators kan optreden.'

Pacifisme versus interventionisme: een keuze tussen 'nooit meer oorlog' of 'nooit meer Auschwitz'

'Kosovo' heeft de vredesbeweging in hoge mate verdeeld. Is geweld toegestaan bij het stoppen van een genocide? De pacifist Jan Schaken (Kerk en Vrede) versus de interventionist Mient Jan Faber (IKV).

IKON-radiodebat

Schaken: 'Ik geloof niet in gewelddadig ingrijpen. Je moet veel meer investeren in conflictpreventie en de vredeskrachten in het gebied zelf versterken. De vraag is of militaire interventies een genocide kunnen voorkomen. Ik ken erg weinig voorbeelden waar dat het geval is. Ik denk dat er te snel afscheid wordt genomen van alternatieven: het werken met vredeskrachten, het bestrijden van haatcampagnes, het stimuleren van de vrije pers.'

Faber: 'Als je ziet dat het misgaat in Europa en als er een militair apparaat is wat in staat is hieraan een halt toe te roepen, dan vind ik dat je de plicht hebt om in te grijpen. (...) Je kunt ook heel theoretisch praten over humanitaire inter-

ventie en over de voorwaarden waaraan dat moet voldoen. Maar waar het uiteindelijk op aan-

komt, is of je in een situatie waarin mensen daadwerkelijk worden bedreigd, een keuze durft te maken. Dat is essentieel. En ik stel gewoon vast dat dat door de vredesbeweging in haar breedte niet gebeurt. Integendeel...'

Schaken: 'Het is een dilemma tussen 'nooit meer oorlog' of 'nooit meer Auschwitz'. Alleen ik geloof niet dat je met een oorlog een Auschwitz kunt voorkomen. Binnen de pacifistische beweging voeren we hier lange discussies over.'

Faber: 'Ook binnen IKV-gelederen voeren wij deze discussie. Komt er een moment waarop je moet oproepen tot humanitaire interventie met militaire middelen? Twee kerkgenootschappen van het IKV, de Quakers en Doopsgezinden, vinden zo'n moment onbespreekbaar en hebben zich hier binnen het IKV altijd tegen gekeerd. De discussie is nog niet ten einde.'

Kosovo en de machteloosheid van de vredesbeweging

Ben Schennink

'De best voorspelde oorlog', noemde Franklin de Vriese van Pax Christi Vlaanderen in augustus 1998 het conflict in Kosovo. Hiermee doelde hij op de oorlog tussen het Kosovo's bevrijdingsfront (UCK) en de Servische veiligheidstroepen in de Drenica-regio in begin 1998. Het ergste moest toen nog komen. De internationale gemeenschap en de vredesbeweging bleken er nauwelijks op voorbereid en slaagden er niet in om de oorlog te voorkomen. Dat duidt niet op veel invloed van de vredesbeweging op de internationale gemeenschap en de strijdende partijen. Is de vredesbeweging die in de jaren tachtig nog zoveel mensen wist te mobiliseren, een te verwaarlozen factor geworden nu er echt gevochten wordt, of oefent zij nu op een andere wijze invloed uit?

Bij de campagne tegen de kernwapens ging het IKV ervan uit dat het doel - de verwijdering van kernwapens uit Nederland - niet direct te bereiken zou zijn, maar wel indirect via educatie en mobilisatie van maatschappelijke en politieke organisaties en de publieke opinie. De vredesbeweging was succesvol in het mobiliseren van de publieke opinie. Zij motiveerde velen tot deelname aan massale demonstraties in Amsterdam en Den Haag en tot deelname aan het Volkspetitionnement. Maar de vraag rijst of dit daadwerkelijk invloed heeft gehad op de politieke besluitvorming? In de ogen van de deelnemers werd de kans daarop kleiner met het verloop van de campagne. In 1981 verwachtte 22,7 procent van de demonstranten dat de regering zich niets zou aantrekken van de demonstratie. In 1983 was dat 40,3 procent. Van de tekenaars van de petitie in 1985 verwachtte 65,4 procent dat de petitie geen effect zou hebben. Hoewel de vredesbeweging succesvol was in het mobiliseren van protest, was het effect op de besluitvorming in de ogen van de deelnemers daaraan minder naar-

mate het massaal werd. Achteraf bezien hadden deze sceptische deelnemers gelijk: het effect was gering gemeten aan datgene wat zij wilden bereiken. Toch moet ook vermeld worden dat de acties op lange termijn een indirect effect hadden. Zij veranderden in de loop der jaren het opinieklimaat. Dat zorgde er samen met andere factoren voor dat kernontwapening uiteindelijk op gang kwam.

Complementair

De macht van het aantal telt dus maar in beperkte mate. Na de Koude Oorlog werd dat middel amper meer gebruikt. Niet uit principiële overwegingen, maar omdat het niet meer nodig was. De vredesbeweging - althans een groot deel daarvan - en de regering waren het in hoofdlijnen eens over de probleemdefinitie. Zij verschillen alleen van tijd tot tijd van mening over de vraag welke oplossingen mogelijk waren. In de eerste fase van de oorlog in Bosnië bijvoorbeeld was de vredesbeweging niet machteloos in het beïnvloeden van het Nederlandse beleid, ondanks het heersende gevoel van machteloosheid. Het gevoel van machteloosheid had vooral betrekking op het onvermogen de oorlog in Bosnië te beëindigen. Zo pleitte het IKV, daartoe aangezet door zijn lokale hCa-con-

tacten (Helsinki Citizens' Assembly), al in 1992 voor de instelling van safe havens. De internationale gemeenschap was daar toen nog niet aan toe. De 'oplossingen' waarvoor de vredesbeweging wel steun kreeg van parlement en regering betroffen zaken die Nederland kon doen, maar die op zich onvoldoende waren om tot vrede in Bosnië te leiden of Bosniërs daadwerkelijk bescherming te bieden. In het verdere verloop van het conflict in Bosnië werd duidelijk dat de netwerken van de vredesbeweging in de regio eigen mogelijkheden hadden om bij te dragen aan vredesopbouw. Ook de regering zag dat in en voorzag de vredesbeweging van middelen om bij te dragen aan de opbouw van local capacities for peace. De rollen van de regering en de vredesbeweging werden meer en meer complementair. Een beroep op de publieke opinie was niet nodig, omdat men toegang had tot het centrum van beleid en omdat de publieke opinie een actief vredesbeleid in de regio steunde en steunt.

Geen strijdpunt

In Kosovo en met name in Servië had de vredesbeweging in de eerste helft van de jaren negentig al contacten, vooral via het netwerk van de hCa. In die jaren werden op vele plaatsen in Servië, Montenegro, Vojvodina, Sandzak en Kosovo activiteiten georganiseerd, zoals summerschools, onderzoeksmissies, stedenbanden, informatiecampagnes en conferenties. Die activiteiten leidden er in 1993 toe dat IKV'ers, waaronder Mient Jan Faber, uit Joegoslavië werden verbannen en tot 'vijand van het Servische volk' werden gebrandmerkt. Ook lokale hCa-activisten, zoals Sonja Licht, werd het werken voor vrede en verzoening moeilijk gemaakt. Toen de OVSE in 1993 Joegoslavië in de ban deed vanwege de oorlog in Bosnië, zegde Joegoslavië de

medewerking op aan de waarnemersmissie van de OVSE in Kosovo. De vredesbeweging kon dat vacuüm niet opvullen. Op de hCa-vergadering in Ankara eind 1993 werd de aanwezige Kosovaren beloofd dat de hCa een bureau in Pristina zou openen, maar die belofte kon men niet meer waarmaken. In 1994 begonnen Pax Christi Nederland en Vlaanderen een dialoogproject met jongeren uit Pristina en Belgrado, dat al gauw steun kreeg van de Nederlandse en Vlaamse overheid. Kosovo scoorde echter niet op de agenda van de internationale gemeenschap en werd in Dayton 'vergeten'. Ook pogingen van het Balkan Peace Team, de Internationale Helsinki Federatie en enkele mensenrechtengroepen haalden ternauwernood de agenda. Het onderwijsakkoord tussen Rugova en Milosevic, tot stand gebracht door bemiddeling van de San Egidio-gemeenschap in Rome, werd niet uitgevoerd en de internationale gemeenschap reageerde hier nauwelijks op. Pas toen onder invloed van het uitblijven van enige verbetering de weg van de geweldloosheid werd verlaten,

nam de aandacht in 1997 en 1998 toe. De opkomst van het UCK en de pogingen van Servië dat met grof geweld te onderdrukken, tastten de stabiliteit in de regio verder aan en vooral dat zette Kosovo op de internationale agenda. De aandacht van de media groeide gedurende deze periode. De VN veroordeelden het geweld en in oktober 1998 verscheen de OVSE weer op het toneel. Het geweld ging door, de OVSE nam het waar en de NAVO-optie werd ontwikkeld om druk te zetten op de besprekingen in Rambouillet. Toen deze mislukten, terwijl het geweld niet ophield en ook meer en meer door de media werd belicht, was er inmiddels massale steun voor ingrijpen door de NAVO. Links - ook GroenLinks - en rechts omarmden the war for human rights. Deelname aan de NAVO-operatie was geen strijdpunt meer. De vredesbeweging kon hoogstens nog invloed uitoefenen op de wijze van optreden. Mient Jan Faber pleitte voor humanitaire interventie op de grond teneinde de etnische zuiveringen te stoppen, maar dat was één stap te ver. Het pleidooi heeft waarschijnlijk wel

invloed gehad omdat het de steun van links voor de NAVO-operatie meer acceptabel maakte.

Weinig invloed

De contacten in de regio waren evenals in Bosnië - de belangrijkste bron van invloed. De invloed op de Nederlandse overheid was echter beperkt. Voor oktober 1998 was er weinig aandacht voor Kosovo en erna was het al gauw geen strijdpunt meer: de beslissing voor deelname aan de NAVO-interventie werd vrijwel unaniem gesteund. Ook de publieke opinie steunde de interventie en het leger wilde graag meedoen. Het NAVO-kader, waarin het Nederlandse beleid gevat was, maakte het moeilijk daarna een afwijkend beleid te ontwikkelen. Op de strijdende partijen en de internationale gemeenschap had de vredesbeweging eveneens weinig invloed. Er was geen internationale beweging die een geloofwaardig alternatief presenteerde. De contacten die er waren, onder meer via de hCa, het dialoogproject van Pax Christi en de Internationale Helsinki Federatie, bevestigden al vóór het NAVO-optreden hoe groot de kloof tussen Servië en Kosovo was. Bovendien raakten de Kosovaren in de aanloop naar de oorlog verdeeld over de te volgen weg, waardoor het moeilijk was via hen

Campagne tegen kernwapens het opinieklimaat in Nederland veranderd.

een geloofwaardig alternatief voor de NAVO-interventie te ontwikkelen. De vredesbeweging had voldoende contacten om de oorlog te voorspellen, te weinig om haar te voorkomen.

Ben Schennink is medewerker aan het Studiecentrum voor Vredesvraagstukken aan de Universiteit van Nijmegen.

Foto: Jan Stegeman

'Biedt jongeren iets tastbaars'

Marianne Hoek van Dijke

Jongeren zijn niet meer geïnteresseerd in politiek en maatschappij. De vredesbeweging vergrijsst en de opkomst van jongeren bij verkiezingen is bedroevend laag. Wil de jeugd van tegenwoordig alleen nog maar pillen slikkend housen op de Megafestatie? Of gebeurt er meer in het jongerencircuit? Loopgraven vroeg het aan drie jonge vertegenwoordigers van de vredesbeweging, politiek en vkbeweging. 'Ik wil me best inzetten, maar dan moet het wel iets concreets opleveren.'

Het gaat goed met de maatschappij in de beleving van veel jongeren. Ze worden alleen nog enthousiast van dingen die hun directe beleving raken', begint Rindert de Groot (23). Rindert vertrekt begin oktober voor een maand naar de Verenigde Naties (VN), waar hij als jongerenvertegenwoordiger gaat lobbyen en voor de Algemene Vergadering van de VN een speech van acht minuten mag houden. Die speech zal gaan over het belang van Internet en andere nieuwe technologieën voor de ontwikkeling van jongeren wereldwijd. Verder gaat Rindert voorlichting geven op scholen. De student Internationaal Recht en Politologie heeft zich voor ruim een jaar verbonden aan deze vrijwilligersfunctie. Zijn interesse ontstond toen hij op zijn zestiende simulatiespelen over de VN ging spelen.

Lineke Maat (28) is het met Rindert eens. 'Het moet tastbaar zijn, dicht bij jezelf of je omgeving staan. Jongeren worden door de maatschappij ontzettend gepusht om zich te richten op hun carrière. Daardoor verandert hun betrokkenheid. De cultuur van massale protestacties verdwijnt, maar lokale jongerenraden zijn in opkomst.' Lineke is voorzitter van de

V.l.n.r.: Yvonne Timmermans, Lineke Maat en Rindert de Groot

Jongerenorganisatie CNV. Gewoon een baan, zegt ze, die ze drie jaar geleden in de krant zag staan. Maar door haar betrokkenheid werkt ze wel meer dan de 36 uur per week die in haar contract staan. Tijdens haar studies Personeelswerk en Algemene Sociale Wetenschappen was ze geen lid van een vakbond.

Demonstraties zijn ook harder geworden sinds de tijd van de kruisraketten en dat radicaliseert', zegt Yvonne Timmermans (25). 'Ik denk dat nog steeds de meerderheid van de mensen tegen kernwapens is, maar wanneer ze op televisie beelden zien van een groep demonstrerende autonomen die vecht met de politie, identificeren ze zich daar niet mee.' Yvonne deed in 1993 mee aan de grote studentendemonstratie in Den

Haag, die op een enorme vechtpartij uitliep. Dat was het begin van vele acties, onder andere bij Greenpeace. Later richtte ze de antimilitaristische actiegroep Onkruid Vergaat Niet! op. Yvonne werkt 36 uur per week als brandweervrouw en besteedt al haar geld en vrije tijd aan acties. Haar collega's weten wat ze doet, maar zolang haar werk er niet onder lijdt, is haar vrijetijdsbesteding voor hen geen probleem.

De eerste stap om jongeren te bereiken is scholing', vindt Rindert. Yvonne: 'Juist in de puberteit moet je jongeren blijven aanspreken. Ik merkte het bij Greenpeace: kinderen zijn heel enthousiast over de acties, maar in de puberteit vinden ze het opeens niet meer cool.' Rindert: 'En je moet zoeken naar vormen die jongeren aanspreken.'

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 18 januari 2000 23:49
Aan: Ruza Despotovic; Annamiek Vermeulen; Dolf Loth
Onderwerp: 11 (http://news.suc.org/bydate/Jan_18/11.html)

<http://news.suc.org/>

Search suc.org:

<http://news.suc.org/images/black1px.gif> Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C.
Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian
History Serbian Art Book Library Become a member

<http://news.suc.org/images/black1px.gif>

http://news.suc.org/images/suc_grb.gif

<http://news.suc.org/images/1px.gif>

Imperialism fails again, WorldNetDaily.com, Jan 17

When will Americans learn that imperialism – whether practiced by us or by some other country – never succeeds, except, perhaps, to alienate entire countries from future U.S.-led initiatives?

Though it isn't in the headlines much these days, the most recent example of failed U.S. imperialism is manifesting itself in Yugoslavia, where large contingents of NATO forces and U.N. police are stationed, ostensibly to "ensure the peace" after nearly 80 days of "allied" bombing that ended last June.

If you'll recall, every blessed globalist from the Clinton administration – aided and abetted by plenty of "bipartisan" leaders in Congress – told Americans and the world several months ago that in order to curtail the "slaughter" of ethnic Albanians in Kosovo, the "allies" led by NATO would have to bomb Serbia into the Stone Age.

Never mind that shortly after the attacks began, hundreds of thousands of Kosovar Albanians began to flee that enclave, driven out partially by angry Serb forces who were only there to quell a civil war led by Kosovo Liberation Army rebels in the first place. Mission failure No. 1.

After acquiescing to superior NATO force, the Serbs were forced to withdraw from their own territory, but only after Serb and NATO officials agreed on an occupation plan that was supposed to be designed to help protect both ethnic Albanians as well as Serb nationals. Most Americans bought this imperialistic farce and went on about their lives as if anything this administration has attempted to do militarily has been successful.

But, as Clinton foreign policy so often has, this "plan" is failing – but it is failing the people we pledged to "protect."

In one report published this week, Serb officials – especially those manning border patrol offices near Kosovo – are complaining that NATO forces have been unable to stop cross-border attacks from KLA guerillas and rebels. In the past several weeks, "at least 16 Serb policemen and civilians have been attacked near Kosovo border areas since the June withdrawal of Serb army forces."

Attacks from Kosovo-based ethnic Albanians have increased on Serbian civilians and police, despite the presence of NATO-led military and law enforcement personnel," the report said.

Meanwhile, some U.S. personnel aren't behaving much better. According to several reports over the weekend, a staff sergeant from Ft. Bragg serving with the international peacekeeping force in eastern Kosovo was charged Sunday with sexually assaulting and killing an 11-year-old ethnic Albanian girl.

While there has yet to be a trial in this matter, the evidence so far certainly suggests that this nincompoop is guilty as hell -- a photograph given to the family shows that she was "battered and bruised," and it appeared as though she had been raped.

Eleven years old. And this from one of America's finest.

What are we doing in Kosovo?

In fact, what are we doing in dozens of places all over the world?

Granted, if this soldier is guilty it wouldn't be the first time military personnel -- from a variety of nations -- have committed such heinous acts. And maybe this sergeant was unstable anyway; who knows?

What I do know is that this 11-year-old girl our forces were supposed to protect is now dead. Meanwhile, Serb civilians and police are getting slaughtered as well -- and what are we doing about it?

Nothing. Nothing but eating up tax money and alienating yet another race of people, another region of the world, from us -- probably for generations.

Some accomplishment. Thank you, Clinton Co.

We ought to be ashamed of what we've allowed our anointed, pointy-headed little Napoleons in Washington to do "on our behalf" all across this world of ours. But we let them go ahead and do whatever in blazes they please, and then scratch our heads in confusion, wondering why more and more people around the globe either don't like us or don't trust us.

Go figure.

If we send any message to our next crop of wannabe anointed, it should be this: Stay out of other people's business because it's obvious we cannot guarantee unbiased "assistance"; we cannot seem to behave well enough to justify our "help." Imperialism cloaked in any form or disguised as "compassion" is still imperialism, and it is doomed to failure.

Jon E. Dougherty is a staff writer for WorldNetDaily.

home <<http://news.suc.org/>> | suc home <<http://www.suc.org/>> | suc info
<<http://www.suc.org/sucinfo/>> | site map <<http://www.suc.org/sitemap.html>> | membership
<<http://www.suc.org/membership.html>> | contact <<http://news.suc.org/comments.html>>
© 1996-99 Serbian Unity Congress.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: donderdag 13 januari 2000 23:12
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Washington without a long-term strategy (<http://www.serbia-info.com/news/2000->

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

KOSOVO AND METOHIA <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>
<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>
<<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>
<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

Kissinger: Washington without a long-term strategy

January 11, 2000

<<http://www.serbia-info.com/g3/images/1.jpg>>

New York, January 11th - Catastrophic mistakes of the US foreign policy under current administration in Washington are once again being criticized by the former US Foreign Minister Henry Kissinger, who, in a text published in Los Angeles Times, indicates that Clinton's clique carries out a policy without a long-term strategy.

In a text published by the L. A. Times, titled "How the U.S. Is Wasting Its Global Predominance", Kissinger makes certain evaluations of foreign policy of the administration guided by internal turmoil and pressure exerted by the local groups, at the same time pointing to a total fiasco that Washington suffered launching the military intervention against FRY. Kissinger is labeling the policy of the current administration as a series of incoherent decisions regarding specific crises, claiming that these decisions by no means represent a strategic whole. Clinton's team is preoccupied with the local political scene and its engagement in a "new time" in which the so-called humanitarianism plays the central role.

"Ironically, Clinton's administration has, more than any other team after the WW II, been resolute to use military force", said the former US high official, who is considered an eminent person whose words and political evaluations draw much attention.

Looking back, Kissinger stated that the US does not even come close to the achievements of the Roman and British empires, transforming its power into a consensus, and its principles into widely accepted norms.

For the outside observers, the decisions made by Washington seem highly arbitrary, said

Kissinger, and added that this kind of behaviour of the US officials has led, apart from everything else, to the regrouping of nations which are trying to achieve greater liberty on the national and regional level.

The habit of making one-sided decisions after the end of the cold war was continued regardless of what the reaction from the rest of the world and other nations might be and what the price would be. Kissinger also added that, as a reaction, there were ongoing major events in the world.

As the key tendencies, he stated inclinations to create the "Asian block", increasing resistance of South America, while in Europe the EU decided to form its own military forces.

Criticizing the US policy regarding the Gulf and Iraq, the former US State Secretary reminded that the bombing of Iraq commenced without any political request, and ended without any "political benefit" to the US.

As to the bombing of FR Yugoslavia, Kissinger labeled it as "the most dramatic use of NATO military power since WW II".

"The fact that during the 78-day bombing that was destroying the infrastructure of Serbia, a country that represents no strategic threat, best illustrates the emotional prioritizing of the administration", Kissinger said ironically.

Washington and London kept talking about their "humanitarian foreign policy as a progressive alternative to the traditional diplomacy". Life, said Kissinger, proved to be much more complicated. "The Kosovo intervention did not solve the political problem."

"NATO occupation of Kosovo is based on the UN Resolution which describes in detail Kosovo as a sovereign part of Yugoslavia and certifies the territorial integrity and sovereignty of the entire FR Yugoslavia."

Furthermore, Kissinger stated that in the name of humanitarian foreign policy, NATO placed itself in a position in which it condemned itself either of the long-term occupation of Kosovo, or of seeking a different approach to the UN, which would allow an independent Kosovo-Metohija. However, the independent Kosovo is just the thing all NATO countries are trying to avoid.

At the end of this commentary, the former US Foreign Minister stated that the moral lectures could not replace historical evolution, neither could the foreign policy be defined with final solutions. The worst would be if the policy should be formulated on the basis of myth, current public opinion or self-illusion, said Henry Kissinger in the text published in the Los Angeles Times in which he, once again, criticized the fatal foreign policy of the current US administration.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: donderdag 13 januari 2000 23:22
Aan: Ruza Despotovic; Dolf Loth; Globalreflexion; Annamiek Vermeulen; Herman TI; Jan Beentjes
Onderwerp: Bibliography on NATO aggression (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01/05/16>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/news/index.html>

CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>

POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>

MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>

KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>

ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>

SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>

<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Bibliography on NATO aggression

January 05, 2000

http://www.serbia-info.com/g3/images/mete-targets_m.jpg

Since the beginning of NATO aggression on Yugoslavia, numerous books were published, which analyze, from different points of view, the economic, social, political and psychological consequences of the brutal, illegitimate and illegal destruction of a sovereign country. Compiled in early December on the basis of the Serbian National Library data, the bibliography is incomplete because numerous books are being published and new ones regarding this topic announced daily.

TARGETS - victims and resistance (I and II)
In Serbian and English
Belgrade, Yugoslav Army Press Center, 1999

http://www.serbia-info.com/g3/images/trace_of_inhumanity.jpg

TRACE OF INHUMANITY (I and II)
In Serbian and English
Belgrade, "Vojska" magazine, 1999

ESTIMATION OF WAR DAMAGE INFLICTED DIRECTLY OR INDIRECTLY BY THE NATO
AGGRESSION ON THE REPUBLIC OF SERBIA REFERENCE BOOK
Serbian Ministry of Construction and Serbian Ministry of Justice, Belgrade, Yugoslav Official

gister, 1999

**APPEAL TO WORLD'S CONSCIENCE DUE TO NATO USING OF ARMS INCLUDING
DEPLETED URANIUM ON THE YUGOSLAV TERRITORY**

Parallel text in Serbian and English
Serbian Writer's Association, Belgrade, 1999

NATO COUNTRIES WEAPONRY

(ground troops and navy)
compiled by Aleksandar Ardeljan
Belgrade, "Vojnoizdavacki zavod" and "Verzal pres" publishing houses, 1999

NATO WEAPONRY IN THE AGGRESSION ON FR YUGOSLAVIA compiled by Aleksandar
Ardeljan Belgrade,

"Vojnoizdavacki zavod" and "Verzal pres" publishing houses, 1999

NATO AGGRESSION AGAINST YUGOSLAVIA

in Serbian and English
testimony of Dr Ramsey Clark, US Attorney General in the Governments of J. F. Kennedy and L.
B. Johnson

prepared by Milos Aleksic
Belgrade University, Center for Strategic Studies, 1999

FORCE AND RIGHT: NATO aggression on Yugoslavia and interpretations

Editor Milo Gligorijevic
Belgrade, Novosti, 1999

F-117 OR THE FALL OF NATO STRATEGICS

Zoran Gluscevic
Belgrade, "Verzal press", 1999

Clinton's dog suffers heart attack

Jelena Grozdanovic Radovanovic
Belgrade, "Svi smo mi zrtve" (We are all victims) humanitarian organization, 1999

RED ENDING OF YUGOSLAVIA

Savo Ilic
Belgrade, "Strucna knjiga" publishing house, 1999

ROCKET BATTERY WAR JOURNAL

YA Air Defence "Strela-1" unit Kraljevo March 23 - June 13
Aleksandar M. Jasovic
Kraljevo, "Riza", 1999

TO BE REMEMBERED

Dusan Jerinic, Ivana Ivkovic, caricatures Zoran Mihajlovic, Zeljko Puzovic
Preface Branislav Ivkovic
Belgrade, Serbian Academic Information Center, 1999

WAR, LAW AND ENVIRONMENT: the attack on Yugoslavia

Vladan Joldzic
Belgrade, "Popadic" publishing house, 1999

<http://www.serbia-info.com/g3/images/nato_crimes_in_yugoslavia.jpg>

NATO CRIMES IN YUGOSLAVIA

In Serbian and English

documentary evidence : 24 March - 24 April 1999

Belgrade, Federal Ministry of Foreign Affairs, 1999

Preface Zivadin Jovanovic

NATO CRIMES IN YUGOSLAVIA

In Serbian and English

documentary evidence: 25 April - 10 June 1999

Belgrade, Federal Ministry of Foreign Affairs, 1999

CRUISING DEMOCRACY: NATO aggression on Yugoslavia, March 24 - June 11 1999

Milos Knezevic

Belgrade, "Djuro Salaj", 1999

MAJOR GAMES IN THE BALKANS

Tomislav Kresovic

Belgrade, "Graficom", 1999

PREDICTION

Russian Foreign Ministry declaration regarding NATO

Belgrade, "Prometej", 1999

<http://www.serbia-info.com/g3/images/harmful_effects.jpg>

HARMFUL EFFECTS OF NATO BOMBING ON EDUCATIONAL FACILITIES

In Serbian and English

Belgrade, Serbian Ministry of Education, Research and Development Dept., 1999

Compiled by Stanoje Ivanovic

EXPERTS' ASSEMBLY "The effects of Depleted Uranium on people and environment caused by NATO bombing"

Publishers: "Bela breza" environmental movement and Trayal Corporation Krusevac, 1999

NATO AIR STRIKES ON NIS AND THE SURROUNDING AREA

Dragoljub Z. Mircetic, preface by Jovan M. Zlatic

Belgrade, Serbian Institute for textbooks and teaching aid;

Nis, "Niski zbornik" magazine, 1999

WHAT DID YOU DO DURING THE WAR: voices from a black hole

Interviews prepared and conducted by Snezana Ristic and Radonja Leposavic

Belgrade, K.V.S., 1999

IF PLATO WERE ALIVE (fragment from "Sredjivanje dnevnika II")

Jovan S. Mitrovic

Belgrade, Rivel Ko, Bor, Srpska Danica, 1999

NEW WORLD ORDER AND THE BALKANS

(social and geopolitical discussions)

Ljubisa R. Mitrovic

Nis, Student Cultural Hall, 1999

THE AGGRESSION ON YUGOSLAVIA: "Nobel anvil" of the New World Order
Vojislav Micovic
Belgrade, Tanjug, 1999

KOSOVO AND THE WORLD WAR: CHRONICLE OF AN UNDECLARED WAR
Mile Nedeljkovic
Belgrade, "Verzal press", 1999

AN OPEN BOOK: against Aggression
editor Tihomir Nestic, translated by Vesna Lopacic, photographer Sasa Djordjevic
Nis, Prosveta, 1999

NATO AND THE HAGUE
Collection of works from the round table held in the Serbian Association of Serbs from Bosnia-Herzegovina
editor Dusko M. Petrovic
Belgrade, the Serbian Association of Serbs from Bosnia-Herzegovina, 1999

DEFENCE OF THE COUNTRY: Yugoslav athletes against the NATO aggression
Marko M. Rados, translated to English by Goran Zelenovic, Bojana Zec, Mija Djuric
Belgrade, Yugoslav Ministry of Sports, 1999

NIS IN WAR FLAMES: the bombing in 1999 (war results, chronology of war events, economic and other consequences of war)
Novica S. Randjelovic
Nis, the Federal Bureau of City Planning and the National Museum, 1999

ENVIRONMENT AND HEALTH - consequences of the NATO aggression on Yugoslavia
XVII Experts' conference of the Belgrade Institute of Public Health, and the Serbian Chemical Association,
texts in Serbian and English
editor in chief Jasna Ristic, translated by Vesna Dacic-Zivojinovic Belgrade, Belgrade Institute of Public Health, 1999

THE EFFECTS OF NATO AGGRESSION ON VALJEVO
Editor in chief Jovan Stojic, photographs by Veroljub Popovic and others
Valjevo, Municipal Assembly, 1999

THE DOCTRINE OF VIOLENCE
Zivan Stojkovic, Hranislav Rakic
Leskovac, "Nasa rec", 1999

FEDERAL REPUBLIC OF YUGOSLAVIA'S SECURITY (public and state) in the war caused by NATO aggression
A discussion
Editorial board: Momcilo Talijan, editor in chief, photographs by Bojan Ruzic, Milomir Arandjelovic, Zoran Zivkovic
Zemun, Police Academy, 1999

RASINA COUNTY IN THE NATO AGGRESSION: March 23 - June 9 1999
Vladimir Tasic, Cedomir Bursac, Dragisa Milosevic, photographs by Rade Stankovic, Tomislav

icevic
rusevac, Historical archive, 1999

<http://www.serbia-info.com/g3/images/sumrak_zapada.jpg>

TWILIGHT OF THE WEST (Statements made by world intellectuals on killing of Yugoslavia)
compiled by Novo Tomic, translated to English by Linda Louise Krstajic, Ivana Trbojevic-
Milosevic, Roman Petrovski
Belgrade, Vecernje novosti, 1999

**DOCUMENTS of the Serbian P.E.N. Center on Civil Rights, the University and Media Laws,
Kosovo Crisis and NATO's Destruction of Serbia, September 1998 - September 1999**
Introduction Predrag Palavestra
translated to English by Alisa Tosic
Belgrade, Serbian P.E.N. Center, 1999

BELGRADE UNDER BOMBS
Djoko Tripkovic, photographs by Sava Starcevic
Belgrade, City Hall, Ministry of Information, 1999

NEW WORLD ERA IS BEGINING
Gojko Vesovic
Belgrade, "Univerzitetaska rijec", 1999

NATO WAR AND THE CONFLICT IN KOSOVO
Includes supplements of a group of German and world wide intellectuals
Translated to English by Milena Zarkovic
Belgrade, "Draslar partner", 1999

KLA AGAINST YUGOSLAVIA: Hoe we lost Kosovo-Metohija
Marko Lopusina
Cacak, "Legenda", 1999

SERBIA IN KOSOVO: contribution to the struggle against media lies
Miroslav Markovic
Belgrade, "Otadzbina", 1999

INTELLECTUAL CAPITAL: apologies of the human spirit
Vladimir R. Milacic
Belgrade, GOSA Institute and European Center for Peace and Development (ECPD) of the UN
University for Peace, 1999

TRIUMPHAL DEFEAT OF SERBIA
Stanislav Pantic
Belgrade, S. Pantic, 1999

THE BALKANS - POSIBILITIES OF THE REGIONAL SECURITY SYSTEM
Radovan Radinovic, Trivo Indjic
Belgrade, The Institute for European Studies, 1999

KOSOVO AND METOHIJA - political-geographic and geopolitical perspectives
Milomir Stepic
The authors: Miroljub Milincic and Ljubisa Gvoic
Belgrade, "Znamen", 1999

http://www.serbia-info.com/g3/images/ratni_dnevnik_makazama.jpg

WAR JOURNAL WITH SCISSORS (and II)
Sasa Pajic and numerous co-authors
Belgrade, "Odiseja", 1999

I WAS IN KOSOVO (literary prose journal)
Agata Marvel Vrelin
Translated to English by Sabina Popara Kitaljevic
Belgrade, "Obelezja", 1999

DEFINITION OF THE AGGRESSION
Nikola M. Misljenovic
Belgrade, "Pentagram press", 1999

NATO AGGRESSION ON YUGOSLAVIA: seven questions and seven answers to psychological,
socio-economic and legal-political dilemmas
Jovan Ciric
Belgrade, the Crime and Social Research Institute, 1999

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> |
Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 18 januari 2000 23:38
Aan: Ruza Despotovic; Jan Beentjes; Herman TI; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Ethnic Albanian terrorists shelled a Serb house in Orahovac (<http://www.serbia>

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

Ethnic Albanian terrorists shelled a Serb house in Orahovac

January 17, 2000

Kosovo-Metohija today - destroyed Serbian houses <<http://www.serbia-info.com/g3/images/kuca2jpg.jpg>>

Kosovo-Metohija today - destroyed Serbian houses

Orahovac, January 16th (Tanjug) - Tonight around 7.30 p.m. another Serb house, owned by Blagoje Radic, was shelled before the very eyes of KFOR in Orahovac, reported the radio amateurs.

The house was shelled from a bazooka while the owner's wife was in the basement. She was slightly injured.

The material damage is immense.

KFOR soldiers blocked the house and are, allegedly, conducting the search for Albanian terrorists who are more and more ruthlessly exerting pressure and committing assaults on the Serbs in the town.

According to the same source, a Serb woman, Jelica Filijovic (59), died waiting for KFOR help for more than 5 and a half hours.

As a chronically ill patient, she sought medical help at a clinic located in the Serbian part of Orahovac. The doctor on duty found her seriously ill, so KFOR troops were requested to escort her to the clinic in the Albanian part of the town, where she could receive the necessary

intravenous therapy.

Although her relatives, according to radio amateurs, have already asked KFOR troops at 7 a.m. that morning to escort her, KFOR refused and Jelica died at the clinic, waiting for their help.

The radio amateurs reminded that since August last year, more than 2,500 Serbs living in Orahovac are practically freezing.

The temperatures during the night reach even minus 14 degrees Celsius, and there is not enough fuel, winter clothes and footwear, electricity and drinking water.

Due to all these shortages, numerous deceases, practically uprooted in most parts of the world, have been reported. The drinking water shortage has caused numerous cases of jaundice, particularly among children, said the radio amateurs.

There is also an epidemic of influenza, easily and quickly spreading among the citizens whose immunity is already weakened by freezing and healthy food and fruit shortages. What is even worse, clinics and pharmacies have no necessary medicines, including the plain penicillin, so the Serbs from Orahovac appeal for help, at least in medicaments.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 18 januari 2000 23:42
Aan: Ruza Despotovic; Herman TI; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Foundation "Mother Theresa" arms the KLA terrorists (<http://www.serbia-info.co>)

Annamiek, kunnen we al wat lezen op het internet? Groetjes, Ruza

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/news/index.html>

CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>

POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>

MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>

ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>

CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>

SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovo and Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>

<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

"Il Piccolo": Foundation "Mother Theresa" arms the KLA terrorists

January 18, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>

Trieste, January 17 - "Mother Theresa" foundation used to and still does deliver weapons through the port of Trieste and Albania, camouflaged as humanitarian aid, to the so called KLA, published Italian magazine "Il Piccolo" in last issue.

The magazine reminds that two members of so called KLA were arrested in port of Trieste eleven months ago because automatic weapon, guns and explosive devices were found in their car.

The drivers of the trucks full of rifles, missiles, explosive devices, radio satellite connections, automatic rifles, which came directly from Drac, confirmed that this kind of humanitarian aid is being delivered by "Mother Theresa" organization, says the article adding that it's normal that the humanitarian aid for the Albanians consists of weapons.

"Il Piccolo" reports in an article the atmosphere from the money aid delivery of Tirana which was attended by the representative of Republic of Kosovo in Albania. The first issue of "Mother Theresa" magazine was presented, stressing that everything turned into glorification of "Great Albania" which has intentions to attach Kosovo, part of Macedonia, Montenegro and Greece.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 18 januari 2000 23:39
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth
Onderwerp: Peacekeepers kill - a crime of the US soldier in Kosovo and Metohija (<http://w>

www.serbia-info.com/news

[<http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)

CIVIL ISSUES [<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html)

POLITICS [<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html)

MILITARY [<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/military/index.html)

ECONOMY [<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html)

CULTURE AND RELIGION [<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html)

SPORT [<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html)

[<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif)

Guide through Kosovo and Metohia [<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html)

[<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif) [<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif)

[<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/header.gif)

[<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html)

[<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif)

Peacekeepers kill - a crime of the US soldier in Kosovo and Metohija

January 18, 2000

[<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>](http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg)

Politika, January 18 - Kosovo and Metohija, but Federal Republic of Yugoslavia as well was shocked by a series of tragedies: a 35 years old soldier of KFOR was accused for murder and rape of an Albanian girl Merita Sabiju, who was only 11 and a half years old.

According to reports of foreign agencies, the US soldiers was imprisoned in Bondstill base in Kosovo, and transported later on to the military prison in Meinheim in Germany. The NATO and UN officials first informed that a woman was killed, then raped, hiding the fact that it was about the girl younger than 12.

This tragedy, although the world agencies say it was the first one, doesn't confirm that there are no similar files in brave US army.

Five years ago in Japan, three US soldiers were also accused for rape of twelve years old schoolgirl from Okinawa. The case shocked the public, and caused a referendum on further destiny of US soldiers in Japan. Japanese politicians said it was endangering of sovereignty of Japan. "Yankee go home" said 89% of Japanese said, and 85.000 people gathered in a protest requesting reduction of US bases in this island 1.600 kilometers from Tokyo.

Only a year later, a similar incident happened in Hungary. Three workers in the kitchen in NATO

base in Tasar, accused US soldiers for sexual molesting.

According to foreign and local media, the uniforms of peacekeepers are being worn by people who enjoy killing, or those who don't enjoy killing but also do not regret.

Behind the official emblems of US, British, German peacekeepers, there are people who left bloody traces on almost all war fields around the world in the last few decades.

Also, after the two British soldiers died in an explosion in village of Negrovci, it was discovered that these two were not British, but Nepal Gurks. On question who were the Nepal Gurks, foreign and local media replied quickly that they were warriors, experts for quiet murder. Great Britain recruits them from Nepal. According to "Vojska" magazine, Gurks cut the throats of their curved knives called "Kukri". They believe if they take the kukri out, blood has to be released before they put it back to the sheath.

Training of the members of the Sweden battalion from KFOR before the arrival in Kosovo shows what kind of people is sent as peacekeepers. According to the TV shot of their "senior prom exercise", future KFOR members were sheltering themselves with shields from the enraged people armed with sticks, stones and singes written in Cyrillic alphabet. The role of the enraged Serbs was played by skinheads, which cause big problems for the Sweden police. With their hairs cut short, they were paid from the state budget to be enraged and to train the soldiers for the future tasks.

There are public rumors that British SAS members are in Kosovo, since there is no official information. According to foreign media, they are camouflaged as members of signal-corps unit, cooks, or lower-rank officers. The media claims that these are murderers programmed to carry out their task no matter what, without guilty conscience.

The media claims that the French shipman includes the first horseman regiment of the Foreign Legion, as well as the eleventh parachute division which soldiers were in the theaters of operations in Zaire, Chad, Somalia, the Sahara desert...

There some well-founded doubts in public that within its units Germany has sent members of commando special forces, which are, alike all other special units, under the command of American command for special operations.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home](http://www.serbia-info.com/index.html) <<http://www.serbia-info.com/index.html>> | [Encyclopedia](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) <<http://www.serbia-info.com/enc/index.html>> | [Facts&Figures](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) <<http://www.serbia-info.com/facts/index.html>> | [News](http://www.serbia-info.com/news/index.html) <<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Vredesoverleg Kosovo negeret de weerlozen

J.H. Sampimonon

De mensen om wie het allemaal zou zijn begonnen, hebben niets te vertellen. Zij staren in het voorbijgaan troosteloos in de camera's. Vragen worden niet meer gesteld. De verslaggevers kennen het antwoord al. Het zijn Albanese vliechtelingen die voor de zoveelste keer een heenkomen zoeken voor het Servische geweld. Ondanks of juist wegens het vredesoverleg in Rambouillet zijn de Serviërs weer in de aanval gegaan. Hun excuus is dat het OVK, het Kosovoarse guerrillaleger, het heeft voortzetten op Servische agenten en burgers. Maar politiek wordt gezicht de daders te vallen, niet vervolgens zelf onschuldig te maken. De tragiek van de burgeroorlog is dat het gezag partij is geworden en buren elkaars doodsvrienden. De weerlozen zijn de echte slachtoffers. Zij zijn te midden van het moorddadige tumult aan zichzelf overgelaten.

Hoewel het vredesoverleg aan de weerlozen was opgedragen, waren zij niet in Rambouillet aanwezig. Als met hun belangen rekening was gehouden, was er nu een akkoord geweest dat de veiligheid van de Kosovoarse bevolking, Albanen en Serviërs, had verzekerd. NAVO-troepen zouden de strijdende partijen hebben gescheiden en ontwapend en andere internationale instanties de veiligheid hebben geboden met de medewerking van Kosovo te bepalen. Maar het akkoord is ruim twee weken uitgesteld. Omdat de Serviërs de NAVO niet wilden toelaten, omdat de vertegenwoordigers

De tragiek is dat het gezag partij is geworden

van het OVK geen genoegen namen met autonomie, omdat de beniddende Contactgroep in wezen te verdeeld was om de partijen de vrde op te leggen.

Het feit dat de leiders van met elkaar overhoop liggende bevolkingsgroepen de gezondheid van hun volgehingen ondergeschikt maken aan hun streven naar macht is geen nieuws. Het gemak waarmee Milošević de Kroatische en Bosnische Serviërs veroefende aan een internationaal vergelijkbaar zijn macht bezegelde, is alom gesterend, niet in het laatste door de geofferdend zelf. Maar ook de Bosnische regering, bestaande uit de moslimleiders in die jonge staat, bekwam zich niet om het lot van haar geloofsgenoten in het oorlogsgebied. Verdeeld als die regering was, bleef zij tot het laatste obstakel voor het akkoord dat in Dayton zijn beslag kreeg en dat in Bosnië tenminste de wapens tot zwijgen bracht. De Kosovoarse afvaardiging in Rambouillet speegelde zich zo bezien aan de Bosnische delegatie in Dayton.

Het drama van het uiteenvallen van de Joegoslavische staat begon toen en is er nu, na een bloedige omweg via Slovenië, Kroatië en Bosnië, teruggekeerd. Joegoslavie zelf was het product van vredesoverleg na de Eerste Wereldoorlog. Het verval van de oude imperia maakte het ontstaan van nieuwe staten in Europa fysiek mogelijk. De bijbehorende ideologische wereld geleverd door een wilsoniaans leer van zelfbeschikking op basis van ethniciteit. In feite stond Joegoslavie als veelvolkerenstaat haaks op die leer, maar het eerder vanuit Rusland geïntroduceerde pan-Slavisme leek voor samenhang te kunnen zorgen. Zuid (=Joego)-Slavie was voortaan het

hand van de Zuid-Slaven. Dat er, op het grondgebied van het voormalige Servische koninkrijk, ook nog Albanen leefden werd niet als een onoverkomelijk obstakel beschouwd.

Totdat Slobodan Milošević eind jaren tachtig in Kosovo een kans zag om de macht te grijpen. De communistische leer had als machtsmiddel afgedaan. De communistische partij in Kosovo werd grote meerderheid in die Servische provincie. Milošević beschuldigde de Albanen van onderdrukking van de Servische minderheid en ging over tot zuivering van partijleiding en kader. De door Tito verheerde autonomie werd Kosovo algemeen. Milošević nam de leiding over in geheel Servië. Slovenen, Kroaten en, in Bosnië, moslims zagen de tekens en splitsten zich af van het door de Serviërs gedomineerde Joegoslavie. De burgeroorlog was een feit.

De internationale gemeenschap wordt heen en weer geslingerd tussen twee Polen. Formeel zijn internationale grenzen praktisch onaanvaardbaar verklaard en daarmee de staten binnen die grenzen. De achterliggende gedachte: te vaak zijn in het verleden grensoverstapen en etnische tegenstellingen door grotere staten misbruikt om hun macht uit te breiden. Gewaarborgde grenzen, juist die van kleinere landen, bestendigen de relaties tussen de grootmachten. Maar sinds in het oude Joegoslavie de etnische tegenstellingen gewelddadige vormen hebben aangenomen, wenst de internationale gemeenschap zich daarmee looch te beschrijven. Met name de Europese landen vinden het onaanvaardbaar dat in een tijd van vooruitstrevende Europese integratie aan de periferie de anarchie toelaten. Die instelling beperkt zich niet tot de Balkan, maar door de burgeroorlog aldaar is het gebied wel in het middelpunt van Europa's zorgen terechtgekomen.

Hozeer oude voorstellingen nog levensvatbaar waren bleek toen in 1991 Joegoslavie uiteenviel. De Duitsers werd verweten het voor hun oude vrienden, de Kroaten, op te nemen. Frans en Britten konden van de weeromstuit historisch bepaalde loyaliteitsgevoelens met de Serviërs nauwelijks onderdrukken. De Russen haalden het oude paar van de Slavisch-orthodoxe broederschap van stal, hoewel de communisten van stal, hoewel de communisten Tio in de communistische Sovjet-Unie jarentlang de grootste bedrijving had gezien. De arsenalen die kalari lagen voor een guerrillastrijd, mocht het Rode leger het broedervolk komen onderwerpen, leverden het Joegoslavische federale leger de wapens om eerst de Slovenen en vervolgens de Kroaten tot de orde te roepen. Tevergeefs overigens, dankzij het ingrijpen van de internationale gemeenschap.

De spagaat tussen het dogma van de statussovereïnteit en de onaanvaardbaarheid van doorzikkende anarchie aan de periferie heeft ook de bemiddelaars in Rambouillet parten gespeeld. Maar het aangeboden compromis - autonomie voor Kosovo, formeel binnen het Joegoslavische staatsverband en gewaarborgd door een internationale troepenmacht - is noch voor de Serviërs noch voor de Kosovaren acceptabel. De Serviërs vrezden, niet zonder reden, dat van autonomie onafhankelijkheid komt, de Kosovaren, althans het OVK, willen onafhankelijkheid nu. Het 'vredesproces' in voormalig Joegoslavie is nog niet ten einde. Maar de weerlozen verwachten er weinig meer van. De leiders spelen tenslotte hun eigen spelletjes.

J.H. Sampimonon is commentator voor NRC Handelsblad.

Scheldkanonnade van Milošević tegen oppositie

De Servische oppositie heeft nieuwe demonstraties tegen Milošević aangekondigd. De president slaat terug met scheldpartijen.

Door onze correspondent YAËL VINCKX

SKOPJE, 18 FEBR. „Landverraders, dieven en corrupte zwakelingen”, noemt de Joegoslavische president Slobodan Milošević hen. „Ze ruïneren de steden die ze leiden”, aldus de president gisteren op een partijcongres in de hoofdstad Belgrado. Ze - dat zijn de Servische oppositiepartijen.

De jacht op de oppositie en de onafhankelijke media in Servië is geopend. Oppositieleiders worden uitgemaakt voor rotte vis en - veel erger in Joegoslavische ogen - voor landverraders. Onafhankelijke journalisten krijgen geen toegang tot het partijcongres van de Socialistische Partij van Servië (SPS), het vierde congres sinds Milošević aantreden in 1989.

De verslaggevers lagen al dagen onder vuur. Ze werden ervan beschuldigd op de hoogte te zijn geweest van de moordaanval op minister Pavle Bulatović (Defensie). De journalist Aleksandar Tijanić wist ervan, zo klonk het al snel, hij spioneert immers voor Westers inlichtingendiensten.

„Milošević heeft besloten mee stroom in zijn campagne tegen de Servische oppositie en de media te brengen, in een poging om hun geloofwaardigheid bij het volk te ondermijnen”, aldus een bron binnen de SPS gisteren op het congres. Die stroom bestaat voorlopig uit laster, achterklap en een bombardement aan regeringsgezinde slogans. Daags voor het partijcongres braakten de staatsmedia Milošević' boodschap uit: wederopbouw, ontwikkeling en verandering.

De aanval komt niet onverwachts. De oppositiepartijen, verenigd in de Alliantie voor Verandering, hebben aangekondigd op 9 maart opnieuw met hun protestde-

monstraties te beginnen. Die demonstraties waren eind vorig jaar doodgebloed. Nadien is echter de populaire oppositieleider Vuk Drasković tot de Alliantie toegetreden en hebben de partijen besloten hun persoonlijke grieven opzij te zetten en samen te werken.

Milošević ruikt het gevaar van een verenigde Servische oppositie en heeft de aanval ingezet. Die aanval werd gewaardeerd door de 2.318 delegatieleden op het congres en de honderden genodigden uit Afrika, Zuid-Amerika en het Midden-Oosten. Uit Nederland was Wil van der Vliet aanwezig, internationaal secretaris van de Nieuwe Communistische partij Nederland. Ze klapt hun handen blauw op het congres dat herinneringen oproep aan de communistische partijbijeenkomsten van weleer in de Sovjet-Unie. Milošević werd opnieuw tot partijleider

gekozen; met 2.308 stemmen voor en vijf onthoudingen.

Belgrado zelf was een vesting tijdens het congres. Speciale politie-eenheden stonden naast de duizenden belangstellenden in de straten. De 'supporters' waren, zo verklaarden enkelen, gestuurd door de lokale afdeling van de SPS of door hun werkgever.

Waar was de Servische oppositie zelf? In de Kroatische hoofdstad Zagreb, bij de inhuldiging van de oude dissident Stipe Mesić tot president. Mesić volgt de in december overleden Franjo Tuđman op; de autoritaire leider die het Westen tegen zich in het harnas joeg en zo zijn land in een politiek isolement bracht. Na zijn dood volgden parlements- en presidentsverkiezingen, die Tuđmans partij (HDZ) wegvaagden en de oppositie aan de macht bracht.

In Zagreb kregen de Servische oppositanten een voorproefje van wat hun te wachten staat nadat hun autoritaire leider Milošević is verdwenen. De inhuldiging van Mesić mocht dan een bescheiden evenement zijn, de hoogste Westerse vertegenwoordigers zaten aan tafel zoals de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Albright.

De nieuwe Kroatische premier, voormalig opposant Ivica Račan, was niet bij de inhuldiging aanwezig. Hij was gisteren in Brussel om daar voor zijn land de waarnemersstatus van het Partnership for Peace-programma in ontvangst te nemen uit handen van NAVO-secretaris-generaal Robertson. Een dag eerder hadden de ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie Račan warm omhaald.

De Servische oppositie kan voornamelijk alleen van zulke tafereelen dromen. Ze moet eerst Milošević verslaan; bij de lokale verkiezingen die in april worden verwacht of bij de landelijke verkiezingen. Eén ding is zeker; Milošević zal hen, na het diner met de in Joegoslavie gehate Albright, weer betitelen als spionnen.

Montenegro is voorzichtig

DEN HAAG/PODGORICA, 5 FEBR. Premier Filip Vujanović van Montenegro wil graag beter samenwerken met het Joegoslavie-Tribunaal, maar hij vreest dat het tot bloedvergieten komt als hij probeert verdachten van oorlogsmisdaden te laten arresteren. Dat heeft Vujanović gisteren in Den Haag gezegd. Woensdag heeft Belgrado alle handelsbetrekkingen tussen Servië en Montenegro verboden. Er zijn strenge grenscontroles; Montenegrijnse vrachtwagens mogen Servië niet meer in; belangrijke levensmiddelen mogen niet meer uit Servië naar Montenegro worden geëxporteerd. Dat meldde de Montenegrijnse radio donderdag.

„Het is in ons belang dat alle misdaden aan het licht komen”, aldus Vujanović. „Alle misdadigers moeten worden gestraft. Het is in ons belang om samen te werken. Wij zijn bereid tot arrestaties, tot de uitlevering van alle aangeklaagde personen - als daardoor geen intern conflict ontstaat, met talrijke slachtoffers. Dat zou ook niet in het belang van de internationale gemeenschap zijn.” (ANP,DPA)

Joegoslavie-Tribunaal krijgt kantoor in Kroatië

DEN HAAG - Het Joegoslavie-Tribunaal krijgt een vast contactpersoon in de Kroatische hoofdstad Zagreb. Het moet leiden tot de betere samenwerking, die al was toegezegd door de onlangs gekozen president Mesić. Onder de overleden leider Tuđman botste het nogal eens. Tuđman weigerde verdachten uit te leveren.

Milosevic achter de onlusten. Volgens de Navo zou het Joegoslavische leger bovendien bezig zijn, zijn strijdkrachten in het grensgebied met Kosovo op te bouwen. De Joegoslavische generaal Vladimir Lazarevic, commandant van het Derde Legerkorps, deed dit gisteren af als 'nonsens'.

Het idee dat Milosevic het geweld in het noorden van Kosovo zou aanwakkeren werd ook van de hand gewezen door een Joegoslavische dissident. Ljubodrag Stojadinovic, een voormalige legerwoordvoerder die tegenwoordig optreedt als militair analist, zei dat Milosevic alleen maar geïnteresseerd is in het behoud van zijn macht in de rest van Servië. De Serviërs in Kosovo hebben ieder vertrouwen in Milosevic verloren.

om te tonen dat ze zich 'in heel Kosovo vrij kunnen bewegen'. Zondag trokken Amerikaanse troepen zich terug uit het Servische stadsdeel toen ze tijdens wapencontroles met stenen werden bekogeld. Sindsdien waren ze er niet meer geweest. Gisterochtend vroeg werden bij drie uur durende huiszoekingen zeker acht personen gearresteerd wegens illegaal wapenbezit. Daarna marcheerden de 300 Amerikaanse soldaten in volle gevechtssuitrusting naar het zuiden van de stad, nageschreeuwd door Serviërs. „Dit maakt deel uit van de voortdurende inspanningen om onze standvastigheid te tonen”, zei de Amerikaanse majoor Erik Gunhus.

De Navo en de VS zien de hand van de Joegoslavische president

Navo stuurt nieuwe troepen

Amerikaanse troepen zoeken opnieuw naar wapens in Mitrovica

WASHINGTON - Frankrijk stuurt 600 tot 700 extra militairen naar Kosovska Mitrovica in het noorden van Kosovo, om het geweld tussen Serviërs en etnische Albanen te helpen beteugelen. De VS overwegen een eenheid mariniers naar Kosovo te sturen.

De Amerikaanse minister William Cohen zei dat nog niet is besloten om extra troepen te sturen, maar volgens een hoge Amerikaanse functionaris staat een eenheid van de mariniers paraat voor mogelijke uitzending naar de Franse Kfor-sector van Kosovo.

Amerikaanse troepen hadden gisteren onverwacht wapencontroles uitgevoerd in het overwegend Servische noorden van de Kosovoarse stad Kosovska Mitrovica.

KEEFTERS

DE NAVO IN KOSOVO DOOR FRANS OOSTERWIK

Help! De bevridders komen

■ *Op dit moment is de situatie in Kosovo het spiegelbeeld van die van drie maanden geleden. De Albanesez komen terug en de Serviërs ontvluchten het gebied uit angst voor verginging voor hun torredheden. De Nato kwam op voor de Albanese Kosovaren. Nu bescherm ze hun vijanden, de Servische Kosovaren. Ondertussen lijkt de singer van de nacht in Kosovo door te slaan naar het UCK, het Kosovoarse bevriddingsleger.*

Veeg die grijs van je gezicht. Of vind je het lekker naar het ongeluk van anderen te kijken? Het gesprek met de vluchten- de Servische boeren dat zo vreedzaam was begonnen, loopt in snel tempo uit de hand. De gebeten hond is onze Macedonische tolk Vladio, wiens enige misdaad het is dat zijn gezicht bijna altijd een lach lijkt uit te stralen. Ge-

schrokken en spierwit doet Vladio een stap terug. Ook wij beseffen dat het me-nens is. Er hangt een stevige dranklucht en maar weinig van deze vluchtreinigen lijken vatbaar voor Hollandse rede. Een van de boeren pakt mijn Navo-badje en begint te trekken. Dan grijpt Simo M-ladinovic in. Hij schreeuwt wat, de erg-ste boosheid zakt en we kunnen ons ge-sprek vervolgen. 'Sorry,' zegt Mladino- vic, 'we zijn allemaal doodsbang en op

van de zenuwen. Toen we afgelopen nacht in ons dorp schooten hoorden klin-ken, dachten we dat het UCK eraan kwam. We hebben in vliegende vaart onze karren en wagens volgeladen en zijn vertrokken. In elk dorp werden we door de Albanesez weg gehoord en na-gejuwd. *Rat op en kom nooit meer terug, Kosovo is van ons*, dat soort teksten. In sommige plaatsen zijn we zelfs met ste-nen bekogeld.'

De regerende socialistische partij van president Milosevic voerde de afgelopen weken streng campagne om de in Kosovo wonende Serviërs ervan te overtuigen om daar te blijven en de komst van de Navo en de terugkeer van de vluchtelin-gen gelaten over zich heen te laten ko-men. Een advies dat maar door weinigen serieus wordt genomen. Uit angst voor wraak van de Albanese bevolking willen de Serviërs maar één ding: weg. De groep van Mladinovic is afkomstig uit

Amerikaanse MFOR-soldaten worden door de Albanesez bevroet als hun bevridders

Musutiste, een dorpie vlak bij Suva Reka; dertig higgende en puffende trac-toren die karren en wagens voorttrek-ken. Ze zijn volgepakt met huistraad en afgedekt met plastic zellen. Daarachter volgt een rij schamele auto's die huifkar-ren vervoeren die zijn volgeladen met complete gezinnen. Wij willen via Pris-tina naar het noorden van Kosovo. Daar zitten de Russen, de enigen die ons kun-nen beschermen. En als we daar niet vel-lig zijn, dan trekken we verder naar Ser-vië.'

Mladinovic en de zijnen zijn niet de eni-gen die op de vlucht zijn geslagen. Tien-tallen auto's met Servische Kosovaren banen zich slingerend een weg tussen de Britse legertrucks en de witte jeep's van UNHCR. De zoveelste volksverhuizing

in Kosovo is een feit. 'Wie zal ons beschermen nu het Joegoslavische leger en de Servische politie de aftocht blazen?' vraagt Mlladinovic. 'De Navo zegt dat ze vrede brengt, maar dat geldt niet voor ons.'

De vooroorlogse bevolking van Kosovo werd geschat op ongeveer 1,8 miljoen, van wie tweehonderdduizend van Servische afkomst zijn. In de hoofdstad Pristina en het landbouwgebied rondom Sava Reka wonen de grootste concentraties Serviers. Duizenden, voornamelijk vrouwen en kinderen, trokken de afgelopen weken onder de druk van de Navo-bombardementen al weg naar Servië en Montenegro, de rest houdt het vandaag voor gezien. 'Wij zijn bang dat het UCK de macht zal overnemen en wrak op ons zal nemen,' zegt Mlladinovic.

Dat de Navo er ook is om de Serviers te beschermen, gaat er bij hem niet in. 'De Navo heeft voor de Albanen en het UCK gevochten. Zij heeft hun strijd gestreden. Zou ze zich nu opeens tegen het UCK keren? In alle plaatsen die we zien gepasseerd, hebben we UCK-mensen heeft geen enkele autoriteit om ze te ontwapenen. Ik weet zeker dat het UCK slachtingen gaat aanrichten.'

Eng begrip voor de Albanese-Kosovaarse sentimenten kan hij niet ophoeven. Okay, misschien is het waar dat sommige Albanen met verschrompelde henneringen rondlopen, dat hun huizen in brand zijn gestoken of geplunderd, dat hun bestaan is vernietigd. Maar wat konden zij daaraan doen? 'Wij zijn boeren, wij hebben part noch deel gehad aan de gewapende strijd. Als er schuldigen zijn, dan is het Milosevic en het Servische leger. Mijn geweten is rein, ik heb nog nooit een wapen in handen gehad. In de tijd die aan de oortog voorafging, werden wij juist gecorrigeerd door de Albanen. Dat is de afgelopen maanden gewoon doorgegaan. Tien jongeren zijn door het UCK gekidnappt en twee mensen vermoord. Laat niemand zeggen dat alleen de Albanen te liiden hebben gehad.'

Maar dat zijn subtiliteiten waar niemand zich druk om maakt, weet Mlladinovic. De slinger van de macht slaat door naar het UCK. 'Als het UCK en de Albanese Kosovaren dezelfde wredeheden uithalen als het Servische leger, worden dat dan ook etnische zuiveringen genoemd?' zegt Mlladinovic. 'Of zal het Westen zeggen dat we vrijwilling zijn vertrokken?' Dan, agressief: 'Wij zullen terugkeren, wij kunnen nergens anders heen, onze families wonen al duizend jaar in de omgeving van Sava Reka, het is niet zo goed onze grond als die van hen.' Hij wijst op een afbeelding van Sveti Nikola, die hij voorop zijn tractor heeft opgesteld. 'Hij is de patroonheilige van de orthodoxe christenen. Moge hij ons beschermen.'

Dan zet zijn groep zich weer in beweging. Het is een droevig gezicht. Even droevig als drie maanden geleden de vlucht van de Albanese Kosovaren in de richting van Albanië en Macedonië. Op de zijkant van een van de tractoren zit een vrouw. In haar handen houdt zij een margarinebuis met daarin een baby. In een van de huifarren houden twee stokoude mensen elkaars handen vast. Huiltend buigen ze de hoofden naar elkaar toe.

De Navo-bombardementen en de daaropvolgende vredesoperatie bemoeilijken de oplossing van de etnische

problemen in Kosovo eerder dan ze te vergemakkelijken. Dat blijkt al voordat de KFOR-konvoien de Macedonisch-Kosovaarse grens zijn gepasseerd. Op trekkend vanuit Skopje worden ze bij de vluchtelingenkampen nog massaal toegejuicht. Kinderen klimmen op de tanks, maken V-tekens. Honderden mensen zijn de bergellingen opgeklimmen en staan daar te schreeuwen en te juichen over de aanstaande intocht. Maar meteen bij de grens slaat de stemming om. Met strakke blikken en superieure minachting laten de Macedonische grenswachten de immense Navo-konvoien passeren. Terwijl de Engelse Challenger- en Warrior-tanks voortderden, zegt een van hen: 'De Navo weet niet wat ze met haar acties op haar geweten heeft. Door de komst van de Albanese vluchtelingen is ook in Macedonië de balans tussen de bevolkingsgroepen volledig omverricht. Iedereen is bang dat de vluchtelingen blijven hangen en dat wij op termijn dezelfde etnische problemen krijgen als Kosovo.' Zijn rassentheoretische beschouwing wordt gevolgd door een economische analyse. 'De Macedonische industrie is voor dertig procent afhankelijk van de Servische. Nu die is verwoest, gaan wij daar als eersten de gevolgen van merken. Mensen zijn bang om hun baan te verliezen. Daarom willen we dat iedereen ophoopt. De Navo net zo goed als de vluchtelingen. Pas als zij weg zijn, kan ons leven weer doorgaan.'

Het blijft niet bij woorden alleen. De eerste vluchteling die de grens overgaat, era oud mannetje op sokken en de karakteristieke eiermuts op zijn hoofd, wordt nog met enige egerds behandeld. Maar als de stroom vluchtelingen die in het kielzog van de troepen mee naar binnen trekt groter wordt, wordt het getrag van de grenswachten al naar ontbeschofter. Er wordt geschreeuwd, mensen worden afgeblaft. De meeste vluchtelingen laten deze laatste vernedering gelaten over zich heen komen. Even voorbij de grens staan ze met hun schamele bagage in de hand te liften.

Niemand die stopt. De legertankvoien bewegen zich als een trage, mechanische rups naar voren, en ook de journalisten hebben wel wat anders aan hun hoofd. Enkele kilometers na de grens drukken al de eerste UCK-strijders op. Ze dragen groene uniformen, rode barretten en zijn ongewapend. 'We hebben de afgelopen maanden doorgebracht in de bergen bij de grens, vandaag komen we voor het eerst naar beneden,' zegt een duo dat zich voorstelt als Bushi en Bushi. Hun gezichten stralen. 'Vijf maanden hebben we het Servische leger belaagd. Met behulp van de Navo hebben we de strijd in ons voordeel beslist.' Nee, voor wraak hoeven de Serviers niet bang te zijn. 'Dat is propaganda, bedoeld om ons in diskrediet te brengen.'

De afstand naar Pristina bedraagt zeventig kilometer, maar het kost lawerend tussen de legeronderdelen, zes uur om er te komen. Overal is de aanblik hetzelfde: huizen waarvan de daken zijn verwoest en waarvan de ramen zijn ingegoooid, uitgebrande auto's en tractoren, huistaad dat over het balkon is gegooid, mensen die tussen de puinhopen rondschartelen en hun bestaan weer op poten proberen te krijgen. Toch zijn de verwoestingen minder desastreus dan verwacht. Je krijgt eerder het idee dat er een groep voetbalsupporters heeft huisgehouden dan een leger met zwaar ge-

schut. Hardnekkig zeurt de vraag: wie hebben die puinhopen veroorzaakt? De Serviers of de 'humanitaire' bombardementen van de Navo? Links en rechts begint het gewone leven alweer: op het land halen boeren het hooi binnen, een getuigenhouder doet zijn best om zijn door de konvoien opgeschrikte kudde bij elkaar te houden. Ploetseling schiet er een lichtgroene Mercedes uit een van de zijwegen te voorschijn. Met driftige armen gebaren gebaart de bestuurder ons te stoppen. Hij stelt zich voor als Mufail Ramani, van beroep vrachtwagenchauffeur. Hij wijt alleen maar praten en zich volzagen met informatie over de Navo-invasie. Ramani blijkt een van de 500.000 Albanese Kosovaren te zijn die het vertrekken te vluchten en gewoon in Kosovo zijn gebleven. Nadat hij uit zijn huis in het dorpje Gadime e Uljet was verdreven, sloeg hij met zijn gezin aan het zwerven. Op de vlucht voor Servische kogels en Navo-bombardementen verschooten zij zich in leegstaande huizen in andere dorpen. 'Ik heb op zes plaatsen gewoond,' zegt hij trots. 'De laatste

weken hebben wij in de bergen gebivakkeerd.' Vandaag is zijn odysee ten einde gekomen en derde hij voor het eerst weer naar zijn dorp, ook al is dat door de Navo nog niet vrij van mijnen verklaard. 'Het huis staat er nog, maar alle huusraad is verdwenen,' rapporteert hij matter. Belangstellend informeert hij naar het welzijn van Rudi Carrell en Linda de Mol. 'Als chauffeur ben ik overal in Europa geweest, maar ik heb nog nooit zulke mooie en fijne tv-mensen gezien als der Rudi en Linda.'

Pristina biedt de aanblik van een surrealistisch schiedrij. Er denderen tanks door de straat. Gewapende Servische soldaten lopen aan de ene kant van de straat, Navo-militairen aan de andere. Het Grand Hotel is volledig door teams en journalisten in beslag genomen. Een CNN-diva klaagt dat ze de afgelopen weken nog geen dag vrij heeft gehad. Een journalist van het Engelse tabloid *News of the World* vertelt een collega dat hij van zijn bazen een dorp moet opzoeken waar nog geen Navo-militair

AP PHOTO

Russische soldaten op het vliegveld van Pristina

is geweest - het risico van mijnen en boobytraps is toch te verwaarlozen. Pal achter het Grand Hotel bevindt zich het hoofkwartier van de Servische troepen. Tientallen kantoorkasten scheiden de ingang van de straat, uit twee brandende containers stijgen zwarte rookwolken op. De twee soldaten die het hoofkwartier bewaken hebben elk militair decorum verloren. Ze zitten lui op oude banken, het geweer tussen de benen, en nemen vol argwaan elke voorbijganger op.

Het enige commentaar waartoe een van hen is te verleiden, is dat Servie de oorlog heeft gewonnen. Ogenblikkelijk krijgt hij van een van zijn collega's roegschreeuw dat hij zijn mond moet houden, en gaat ook dit gezicht weer op hard en ondoorgroendelijk.

Op straat staan de inwoners van Pristina bij te komen van de gewapende macht die hun stad heeft overweldigd. De stemming is geladen, grimmig en bepaald niet pro-Navo. 'Waarom zou ik sympathie hebben?' vraagt Zica, een student van Albanese afkomst die met een groepje vrienden de intocht van de

Navo-troepen gadesjaat. 'Veel is er in Pristina niet gebeurd. De stad is nauwelijks gebombarderd en van geweldadigheden en moordpartijen van de Serviers hebben wij niet veel gemerkt. Voor mij zijn de Navo-troepen de terroristen. Hoe zou jij het vinden als je stad met panserwagens en tanks wordt ingomen?'

Als een Britse tank passeert kijkt hij strak naar de soldaten en spuigt dan op de grond. 'Wij hebben de Navo niet nodig om in vrede met elkaar te leven,' zegt Selman Selmani, een gepensioneerde bouwvakker van Albanese afkomst. 'Ik heb al dertig jaar twee Servische families als buren. Dankzij hun aanwezigheid heb ik me de afgelopen maanden geen moment onwilling gevoeld. Geef ons de gelegenheid zelf het leven hier weer te herstellen.' Die woorden vermogen een meelisterend groepje Serviers niet gerust te stellen. Hun naam willen ze niet noemen, ze willen alleen kwijt dat ze af-

komstig zijn uit de stad Knin in Kroatië. Vijf jaar geleden werden ze door de Kroaten verjaagd en vluchten ze naar Pristina. 'En nu dreigen we door het UCK verniaagd te worden. Waar moeten we heen, wie kan ons een veilige woonplaats garanderen?'

Vladan Peinicovic studeert rechten aan de universiteit van Pristina. Die ochtend is hij om zes uur weggereden om in Servie sigaretten, boter en bakolie op te halen - de smokkelactiviteiten waar hij de afgelopen maanden een leuke cent mee heeft verdiend. Toen hij 's middags terugkwam waren de Navo-troepen Pristina binnengetrokken. Hij kijkt zijn ogen uit van verbazing en ook wel bewondering. 'In 1969 diende mijn vader in de VN-vredesmacht die naar Egypte werd gezonden. Ik heb groot respect voor de Navo en vind dat ze terecht hebben ingegrepen. Of ze ook in staat zijn ons bescherming te bieden, zal pas blijken als de Albanese vluchtelingen naar de stad zijn teruggekeerd.'

Bij geruchte heeft Peinicovic gehoord

dat er in de stad UCK-sluipschutters actief zijn, dat er drie Servische soldaten zijn neergeschoten. Hij is bang dat een kleinigheid de lont definitief in het kruiwart kan steken. 'Vanavond speelt Joegoslavië in de halve finale van het WK handbal. Als we winnen wordt er van vreugde misschien in de lucht geschoten. Ik hoop dat die Navo-lui een beetje stressbestendig zijn en niet meeren optit slaan.'

Club 23 ligt aan de drukste straat van Pristina en wordt van oudsher vooral bezocht door Serviers. Als we het terras betreden worden we toegeschreeuwd dat we moeten ophoepelen, 'samen met die legerstrij van jullie'. Twee Servische militairen zijn toeschietelijker. Zij bieden wat te drinken aan en laten weten dat ze niet graag in de schoenen zouden staan van de Servische bevolking van Pristina.

Morgen zijn wij vertrokken en staan die mensen er alleen voor. Op de Navo kunnen ze niet vertrouwen. In Kroatië en Bosnië hebben de VN-troepen toch ook niemand bescherming geboden? Waarom zou de Navo dat wel kunnen? Of willen?

De man op het terras begint opnieuw te schreeuwen dat 'die Navo-journalisten moeten ophoepelen'. Dan komt Zoran Markovic, de eigenaar van de zaak, in actie. Als de man zijn mond niet houdt, kan hij verdere consumpties vergeten. Dat helpt. Markovic verontschuldigt zich voor het gedrag van zijn clientèle. 'De mensen zijn doodsbenauwd. Niemand weet wat hij moet doen. De mensen hebben de afgelopen weken hun gezin al naar Servie of Montenegro gestuurd. Nu vragen ze zich af wat ze zelf moeten doen: weggaan of blijven.' Niemand die hen bij die beslissing kan helpen. 'Kosovo bevindt zich niet alleen in een militair, maar ook politiek vacuum. Alle regionale politici hebben als eersten het hazenpad gekozen. De mensen voelen zich verraden en in de steek gelaten.' Zelf heeft hij de keuze al gemaakt. Nooit zal hij weggan. Maar de hoop dat het ooit nog goed komt tussen de Albanese en Servische Kosovaren, heeft hij opgegeven. 'Hier in Pristina zal het nog wel lukken. Hier heerst de mentaliteit van de grote stad. Mensen studeren, willen zaken doen met elkaar, en zijn niet geïnteresseerd in de vernietigingspolitiek van een oude communistische gek in Belgrado. Maar op het platteland heeft de terreur over en weer wonden geslagen die niet meer te helen zijn. Er loopt daar geen Servier of Albanese rond die géén familie heeft verloren. Nu de Navo toch bezig is, kan zij het beter meteen goed doen. Trek een lijn door Kosovo. Voeg noord bij Servie en zuid bij Albanie. Als dat niet gebeurt, zullen de problemen gegarandeerd weer de kop opsteken. Zeker het UCK laat zich niet intomen.'

Zo gereserveerd als het onthaal in Pristina is, zo uithoudig worden de Navo-troepen begroet in Prizren, de tweede stad van Kosovo. De tanks en jeeps worden niet bloemen versierd en de soldaten met bloemen versierd en de soldaten worden haarschoonlijk toegewuicht. Op het pleinje bij een moskee klinkt keiharde housemuziek. De grootste durfål beklimt de grootste lanarnaampaal en hijst de rode Albanese vlag, symbool van de separatistische aspiraties van het UCK. Beseibusjes rijden toeterend rond. Het lijkt wel alsof de plaatselijke voetbalclub kampioen is geworden. Uit honderden kelen klinkt: 'UCK, UCK, UCK.' De vreugdetranen stromen Agim Osmanagi, een werkloze jurist, over de wangen. 'De Serviers zijn hier als bees-

ten tekeergegaan. Het zijn misdadigers. Ze verdienen het om zwaar gestraft te worden.' De afgelopen weken was het leven in Prizren als in een gevangenis, zegt Osmanqaj. 'We zagen voortdurend opgesloten in onze huizen, of de Nawo voerde bombardementen uit, of het Servische leger vocht met het UCK.'

Het laatste incident vond de vorige avond plaats, vlak na het binnen trekken van de Duitse roepen. 'Twee beschonken Serviers die deel uitmaakten van de paramilitaire troepen, provocerden twee Duitsers,' legt hij uit. 'Er vond een schotenwisseling plaats die de Serviers met de dood moesten bekopen.'

Prizren wordt voor 90 procent bewoond door Albanen, maar in wrak van het UCK gelooft Osmanqaj niet. 'Het UCK is de meest militante stroming onder de Albanese nationalisten, maar er zijn meer leiders dan alleen Hashim Thaci. Ibrahim Rugova en Rexhep Qosja zijn gematigder en hebben hier in Prizren van oudsher altijd de overhand gehad.' Maar het zal moeilijk worden om nog met de Serviers samen te leven, zegt Osmanqaj. 'Wie schone handen heeft, kan blijven. De rest kan beter wegblijven. Vervolgens zullen wij heel voorzichtig moeten proberen om weer een nieuw evenwicht op te bouwen.'

In de stad verblijft nog steeds een kleine eenheid Servische soldaten. In de oude school die ze als hoofdkwartier gebruiken, is de spanning om te smlden. De enige tank die nog over is, heeft zijn loop gericht op de tegenoverliggende moskee. Dertig soldaten liggen er zitten achter de muren die de tuin van het gebouw van de straat afschermen, geweest in de aanslag. Ze zien er doodelijk vermoed uit, maar ook uiters paraat. Hun ongeschoren gezichten en harde stotische blik verraden dat ze de afgelopen maanden niet in een vakantiekamp hebben doorgebracht. Het getreiter van de jeugd van Prizren die eerst een V-teken maakt en dan de middelvinger omhoog steekt, gaat langs hen heen. 'We wachten op de bussen die ons zullen wegbrengen,' legt de vriendelijkste soldaat in vloeiend Engels uit. 'Vanmiddag is al een konvooi van vijfduizend Serviers - soldaten, politie en burgers - vertrokken. Ik zal bij zijn als wij ook weg zijn.'

Een Russisch orthodoxe geestelijke loopt de school binnen met twee kinderen aan zijn hand. Ook die zullen meegaan. Ploetsing komt een van de Servische soldaten naar buiten. Aan zijn hand voert hij een man mee met een deeltijk

toegegeteld gezicht. 'Hier, dan kun je zien wat het UCK met de Serviers van plan is.' De man stelt zich voor als Jovanovic Mirslav, directeur van een elektrotechnisch bedrijf. 'Vanmorgen ben ik overvallen door het UCK. Ze namen me mee naar een leegstaand huis en hebben me in elkaar geslagen. Ik ben beroofd van al mijn geld en mijn auto.' Hij staat erop dat een foto van zijn gezicht wordt gemaakt en drupt teleurgesteld af als er geen fotograaf aanwezig blijkt te zijn.

Ploetsing klinken er schoten. Iedereen duikt verschrkt weg. De geweren gaan in de aanslag. Bij de Engels sprekende soldaat lijkt er iets te knappen. Toonloos zegt hij dat zijn leven kapot is. 'Ik stond op het punt te trouwen toen ik werd opgeroepen. Straks kom ik terug in een land dat is teruggeworpen in de Middelen eeuwen. Ik ben opgeleid voor ingenieur, maar de eerste tijd kan ik een baan wel vinden. De werkloosheid in Servie zal torenhoog zijn. Please, schrijf dat ook Servie financiële hulp nodig heeft.'

Niet als Pristina heeft Prizren weinig te jiden gehad van de bombardementen van de Nawo. De Serviers hebben de gebouwen van het UCK verwoest, de Nawo legde de kazernes van het Servische leger in puin. Veel dorpen en dorpjes in de omgeving zijn volledig aan flarden gesloten en vertonen de sporen van bominslagen. Wie wie heeft aangevallen is onduidelijk. De woningen van Albanen Kosovaren hebben gewoonlijk een muur om het erf. Die van de Servische Kosovaren niet. Maar de verwoesingen zijn aan beide zijden even groot.

De enige levende wezens in deze spookdorpen zijn de patrullies van het UCK. Een enkeling loopt in uniform, de meesten dragen zwarte spijkerbroeken, zwarte vesten en zwarte T-shirts. Ze zijn stuk voor stuk bewapend met kalasnikovs en lijken net als hun Servische tegenstanders doortrond in elk facet van de guerrillavoering. 'Wij ontwapenen?' vraagt een van hen. 'Daar heeft de Nawo niets over te zeggen. Het UCK is een beweging die zijn eigen doelen en opdrachten formuleert en alleen luistert naar zijn eigen commandant.'

Over het voorzichtige in Nawo-kringen geopperde idee om het UCK om te vormen tot een soort legale politie, kan beter nog maar even worden gezweven.

ST

Kenners noemen het gewoontje tussen Servie en de Nawo een 'asymmetrisch' conflict. Dat betekent dat de ene kant zoveel sterker is dat de militaire uitkomst wel duidelijk moet zijn. Maar het is de politieke afloop die telt. De winnaar is degene die de langste adem blijkt te hebben. De luchtvaart werd door de Nawo gewonnen, maar het conflict is nog niet beslist.

Wie de 'andere' kant was, was duidelijk. Maar wie de 'ene' kant was, niet helemaal. Ging het om de Nawo, de Verenigde Staten, het Westen of de 'internationale gemeenschap'? Steeds duidelijker werd dat niet de Nawo maar Amerika zich als die ene kant ontpopte en dat Duitsland, Rusland en China niet echt meespeelden. Duitsland en Rusland zorgden voor het G8-compromis, maar dat werd vorige week na de handtekening van Milosevic verkocht als een vierentwintigkaraatsoverwinning.

Wie probeerde Milosevic het conflict te winnen?

Door het de Nawo zo zuur mogelijk te maken, tot dat het bondgenootschap zou bezwijken. Door onredelijk en onvoorspelbaar te handelen, won hij tijd. Door deportaties en het vormen van menselijke schilden gecompliceerde hij de luchtvaart, ontgeleid hij zijn buurlanden en bespeelde hij de tv-kijker in het Westen. Dat werkte overigens ook in zijn nadeel, want nadat die kijker eerst vond dat de Nawo de etnische schoonmaak alleen maar aanmoedigde, won uiteindelijk de herinnering aan Auschwitz.

Wie probeerde de Nawo het conflict te winnen? Door bij elkaar te blijven en de bombardementen onverstoorbaar op te voeren. Net zolang totdat toch de grondoorlog in zicht kwam. Maar het belangrijkste was dat Milosevic geen haarscheutjes in het bondgenootschap veroorzaakte, terwijl elke twee dagen zijn land één jaar terug in de tijd werd geschoten. En dat werd steeds erger.

In een *chicken game* gaat het erom dat wie als eerste een krimp geeft, verliest. Twee gebeurtenissen moeten Milosevic ervan overtuigd hebben dat hij de verliezer zou worden. Natuurlijk was er de voortdurende bommenregen, maar nog belangrijker was dat Clinton zelfs bereid was twee extra risico's te nemen - op cruciale momenten - om te laten zien dat het menens was. Eind mei stelde hij materiaal ter beschikking aan het Internationaal Gerechtshof waarmee aanklager Louise Arbour niet anders kon dan Milosevic in staat van beschuldiging te stellen als oorlogsmisdadiger. Ook weigerde Clinton, een week later, om het vredesleger in Kosovo over te laten aan de halfzachte Nawo-landen, zoals Milosevic en Tsjernomyrdin wilden. De Verenigde Staten wilden een alles-of-niets akkoord, althans zeker een akkoord dat als *alles* uitgelegd zou kunnen worden. Dat laatste is ook gebeurd en heeft eerst bij de Serviers (in de tent in Kumonovo) en vervolgens bij de Russen kwaad bloed gezet. Hoe symbolisch ook, de 'overval' van de tweehonderd Russen op het vliegveld van Pristina is niet meer dan stampvoertij om regen het 'winnersakes all'-gedrag van de Nawo te protesteren. Natuurlijk ontkent Jeltsin dat hij hier iets mee te maken had. Maar daarmee bereikte hij alleen maar dat hij zijn reputatie als onberekenbare drinkbroer en machteloze Japzans nog eens bevestigde. Als hij er wel achter zit - dan gaat het om de kleinste meesterzet waarover Rusland nog beschikte - onderstreep hij hiermee

DE SLOTSOM DOOR KO COLLIN EN PAUL RUS

Lessen uit de Kos

alleen maar de tragische onberekenbaarheid van een vallende reus. Als hij het niet wist, dan is de goede trouw van Rusland gered, maar in dat geval illustreert de munitie dat in Rusland de regering niet langer de baas is. De Nawo is over de Russische actie not amused, maar kiest voor chique interpretaties. Onze analyse: vrijwel zeker gaf Jeltsin wél zijn zegen aan de 'overval' in Pristina. Dat past ook in de reeks daden waarmee Rusland in de Kosovo-crisis zijn invloed heeft proberen op te blazen: loze dreigementen met kerntoepen en marineschepen. Het middel is erger dan de kwaal, want steeds kwam als een boemerang terug dat Rusland militair niets kon uitrichten, terwijl het gelooft in de goede trouw wegspeelde. Ook bij de Russische bevolking.

Ook al lijkt het erop dat het ene conflict nu alleen maar opgelost kan worden door er tijdelijk een ander voor in de plaats te creëren, een paar lessen kunnen nu toch al getrokken worden. Over onze eigen defensie, over de rol van Rusland en over het internationale recht, uit naam waarvan de oorlog werd gevochten.

De oorlog om Kosovo heeft de Nawo opgezadeld met een rare zege van het luchtwapen. Raar, omdat je nu de conclusie zou moeten trekken dat het wondermiddel nu is gevonden. De consequenties zijn paradoxaal en brengen de Nawo in grote verlegenheid. De publieke opinie eist volgende keer weer een rechtvaardige luchtvaart met nul slachtoffers. Maar intern beseften de militair-

LOUTERS

Duitse Navo-soldaten bij de grens tussen Joegoslavië en Albanië. Albanezen wachten op het moment dat ze Kosovo binnen mogen

bruikbaar, lijdt zijn leger honger, is de economie verschrompeld tot Belgische omvang en de belastingopbrengst tot die van een ontwikkelingsland. Door de VN in grijzeling te houden, heeft het land eindelijk straf verdend. Tien jaar uitsluiting uit de Veiligheidsraad. Tenslotte heeft de overwinning ook een verlies voor de VN opgeleverd.

De Navo nam met de bombardementen een voorschot op het internationale recht. Zou het lukken om tirannen die hun eigen bevolking terroriseren met een interventie te doen stoppen, dan zou de rechtsorde achteraf wel bijdraaien. Het beginsel van niet-inmenging in interne aangelegenheden zou wel wat inschikken. De VN moesten daartoe nu even de andere kant uits kijken. Volkenrechtensmen zeggen: vooruit, als je dan maar tenminste het 'proportionaliteitsbeginsel' eerbiedigt. Dus niet overdreven hard optreden en daar weer meteen mee ophouden zodra het doel is bereikt. Daarwinst de schoen, want de oorlog waarmee de Navo tirannen op hun nummer wil zetten, zal, als het aan generaal Clark ligt, niet zo proportioneel mogen zijn. Wat zouden de volkenrechtgeleerden daarvan zeggen? Veel beter zou het natuurlijk zijn als de VN-Veilighidsraad zijn rol zou spelen en een ingrijpen (vooral) juridisch mogelijk zou maken. Maar helaas. In Irak heeft de Veiligheidsraad zijn geloofwaardigheid al verloren, in Kosovo werd het duo Kofi Annan-Blid door de Verenigde Staten uitgeraaid en frustreerden China en Rusland vroege oplossingen. Het aloude monopolie van de VN, volkenrechtelijk correct oproepen tot het desnoods met wapens stoppen van onrecht, is dus doortrokken. De resolutie-Kosovo kon weinig meer doen dan de Navo-acties legitimeren.

Waarom is dit zo zorgelijk? Waren de VN niet altijd al een ledenpop? Nee. In de eeuwentwintigste eeuw zullen we de VN zelfs nog harder nodig hebben dan in de afgelopen vijftig jaar. Dan gaat het om een nieuw soort problemen dat de nationale staten echt niet meer aankunnen. Oorlogen om bloed en bodem zullen natuurlijk blijven, maar er zullen zich conflicten voordoen over een ander soort veiligheid met een mondiale dimensie. Dus over de

afbraak van de ozonlaag, de verdeling van water, de toegang tot bronnen van welvaart en de gevolgen van het broekas-effect. Of over de betrouwing van technieken die moedwillig ziekten (met biowapens) of maatschap-

perlijke ontwijking (met cybervirus-sen) veroorzaken. Zonder een versterking van de 'internationale gemeenschap', waarvan de VN de meest complete uitdrukking is, zijn conflicten over zulke zaken bijna niet te beheersen. Laat staan op te lossen of te voorkomen. Ook in oudervetse conflicten kunnen we niet zonder de VN. De klus die de Navo nu heeft geklaard, is niet gauw voor herhaling vatbaar, alleen in vergelijkbare gevallen heel dicht bij Europa. Voor Afrikaanse en Aziatische Kosovo's is de Navo dus geen alternatief voor de VN. En die conflicten zijn minstens zo dreigend als Europese.

TAN

VO-oorlog

ren dat dat niet kan. Zij begroeten de zegen op Servië met opluchting, en de Navo weet donders goed dat bij een volgende luchtoorlog van meer af keihard de beuk een zal moeten gaan (burgerdoelen raken zonder burgers te doden). Voor een snel succes zal dus juist tegen de publieke opinie in gebombardeerd moeten worden.

De oorlog heeft nog een andere ongemakkelijke conclusie opgeleverd: er moet nu eindelijk een Europese defensie komen. Dat lukt al vijftig jaar niet. Het opgeven van nationale speelruimte op dit vlak kost nog veel meer tranen dan het opgeven van de Duitse mark of het Britse pond. Toch is het nu kiezen of delen: de Amerikanen delen verder de lakens uit óf Europa droogt zijn tranen en stopt heel veel euro's in een gezamenlijke defensie.

Het Nederlandse staartje van de oorlog om Kosovo is dat het debat over de krijgsmacht een vreemde wending krijgt. Stop de bezuinigingen, zeggen Melkert en Kok. De logica daarvan moet nog maar aangevoerd worden, want nooit eerder zijn de overmacht van de Navo en de machteloosheid van Rusland ondubbelzinniger aan het licht getreden dan nu. Maar daar valt nog een zinnig debat over te voeren. De luchtmacht heeft gewonnen, zou je zeggen, maar degenen die pleiten voor een eind aan de bezuinigingen zijn juist allemaal voor een ver-

In de eeuwentwintigste eeuw zullen we de VN nog harder nodig hebben dan in de afgelopen vijftig jaar

sterking en perastatstelling van de landmacht. De slopsin van Kosovo zou kunnen zijn dat we niet alleen paraat F16-squadrons moeten hebben, maar vooral veel geld moeten steken in uitbreiding van de Europese Unie. Ook dat is investeren in veiligheid. Wat moeten we nu met Rusland? Rusland heeft zich gemantificeerd als een macht die schade kan veroorzaken en zijn problemen niet langer de baas is. Op de keper beschouwd is zijn inbreng in

DE RUSSEN IN KOSOVO

Agelopen maandag was in Rusland een feestdag. De eerste commentaren op de Russische bliksemactie verschenen pas op dinsdag. De algemene stemming in Moskou was: 'Wij worden door de Navo geschofferd'; wij hebben evenveel recht als de Navo om in Kosovo te zijn; de stunt van de militairen was misschien een beetje gevaarlijk, maar is wel terecht. Het is goed voor de moraal, en het is simpelweg leuk om de Navo af te troeven.

Wel wordt zo nu en dan de vraag gesteld: hoe nu verder? Wie betaalt de Russische operatie in Kosovo?

Chef buitenland van de legierkant *De Rode Ster*: 'Wat een vraag. Het Westen natuurlijk, dat heeft geld genoeg.' De *Komsomolskaja Pravda* reconstrueert, zonder bronvermelding, de gebeurtenissen: het idee van de bliksemactie is afkomstig van de Russische vertegenwoordiger bij de Navo, generaal Zavarzin. Aan het begin van de oorlog werd hij op het matje geroepen omdat hij er niet voor had gezorgd dat de Navo Moskou officieel verwittigde over het begin van de bombardementen. Het schijnt dat hij zijn verzuim wilde goedmaken.

Zijn initiatief kwam via de minister van Defensie Sergejev en premier Stepasjin bij president Jeltsin terecht. De president vond het idee schitterend. Het Russische bataljon uit Bosnië zou bilkemsnel het vliegveld van Pristina bezetten, en veilig stellen voor de transportvliegtuigen met de beruchte divisie paratroopers uit Pskov. Het bataljon met generaal Zavarzin bezette het vliegveld, de generaal kreeg van Jeltsin onmiddellijk zijn derde ster.

De motoren van de vliegtuigen draaiden al, maar niet lang. De voormalige bondgenoten Hongarije en Bulgarije gaven de Russen geen toestemming door hun luchtruim naar Kosovo te vliegen. Het Navo-lid Hongarije weigerde rechtuit, Bulgarije met allerlei parlementaire en procedurele snoesjes. Op dinsdag gaf Sofia daarover een ingewikkelde verklaring uit.

Het feest ging dus niet door. Voorlopig zitten tweehonderd Russische soldaten 'als arme weesjes' in Pristina, zegt een commentator van *Komsomolskaja Pravda* door de telefoon.

Ondanks deze tegenslag gaat president Jeltsin zondag wel naar de G8-vergadering in Keulen. De Moskouse kranten denken daarom dat Jeltsin zijn onderhandelingspositie sterk acht. Hij wil zelf met de eer van de overwinning gaan strikken.

Want het zijn toch maar zijn soldaten die voor een fati accomplij hebben gezorgd: de Navo kan niet meer om de Russen heen.

Bovendien biedt deze situatie mogelijkheden op hervatting van de financiële hulp. Jeltsin zal ongetwijfeld in Keulen naar voren brengen dat de situatie in het leger steeds schrijnender wordt; dat hij — en het voorbeeld Pristina komt hem hier goed van pas — zijn grip verliest op de generaten. Zonder nieuwe, substantiële geldstromen uit het Westen zal het in zijn hand dus de verkeerde kant uit gaan.

De Moskouse commentatoren voorspellen nu al dat het Westen — hoe onwillig dan ook — niet om deze argumenten heen kan. **SASZA MALIKO**

12

VN 19 JUNI 1999

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: donderdag 30 december 1999 0:55
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Anatomy of a Murderer (<http://www.nybooks.com/nyrev/WWWfeatdisplay.cgi?2000012>)

India 57 <<http://www.nybooks.com/nyrev/grantabanners/india57.html>>
click <<http://www.nybooks.com/nyrev/grantabanners/art/click1.gif>>

[HOME](http://www.nybooks.com/nyrev/index.html) <<http://www.nybooks.com/nyrev/index.html>> | [NYBOOKS](http://www.nybooks.com) <<http://www.nybooks.com>> | [ARCHIVES](http://www.nybooks.com/nyrev/archives.html)
<<http://www.nybooks.com/nyrev/archives.html>> | [SUBSCRIPTIONS](http://www.nybooks.com/nyrev/subscriptions.html)
<<http://www.nybooks.com/nyrev/subscriptions.html>> | [CLASSIFIEDS](http://www.nybooks.com/nyrev/classifieds.html)
<<http://www.nybooks.com/nyrev/classifieds.html>> | [MAIL](http://www.nybooks.com/nyrev/mail.html) <<http://www.nybooks.com/nyrev/mail.html>>
[Reviews Header](http://www.nybooks.com/nyrev/img/reviewshd.gif) <<http://www.nybooks.com/nyrev/img/reviewshd.gif>>

Anatomy of a Murderer

CHARLES SIMIC <<http://www.nybooks.com/nyrev/contributors000120.html>> January 20, 2000

Milosevic: Portrait of a Tyrant

by Dusko Doder and Louise Branson

304 pages, \$25.00 (hardcover)

published by Free Press

Order this book <<http://barnesandnoble.bfast.com/booklink/click?sourceid=119949&ISBN=0684843080>>

About Book Sales <<http://www.nybooks.com/nyrev/bksales.html>> at The New York Review

Two types of explanation are regularly put forward concerning Slobodan Milosevic and the many misdeeds associated with his name. The first regards him as a man who is solely responsible for everything that occurred in the wars of Yugoslav secession and whose removal would return Serbia to sanity. The other contends that Serbs are a tribe of fanatic nationalists with a long history of violence against their neighbors and that his removal would not mean very much since someone equally rotten or far worse would immediately take his place. In their new biography of Milosevic, Dusko Doder and Louise Branson offer both of these explanations at different times, leaving it unclear how much weight the reader is to give one or the other. While they often suggest that Serbs have an insular, self-righteous, and delusional view of history, they also, as good journalists, tell a more complicated tale whose various implications and contradictions the authors do not seem to understand fully.

I was mulling this over when I happened to see a photograph of young Milosevic on the cover of a recent issue of a Belgrade weekly (see illustration on this page). In it he is nineteen and his future wife is eighteen. The two are sitting in the bleachers of a sports stadium, neatly dressed and attractive-looking. Here, one thinks, are two well-brought-up young people. They study hard in school, help old ladies cross the street, and are shyly in love with each other. There must be thousands of such snapshots, from all over former Yugoslavia, of innocent youths who ended up murdering their neighbors. Their faces give no hint of the horrors and tragedies of the last nine years, the hundreds of thousands exiled and killed, the cities and villages lying in ruin. Like so many others who were born in former Yugoslavia, I have difficulty believing that what happened really happened. I know of many explanations, but not one of them, as far as I'm concerned, tells the whole story.

Continued <<http://www.nybooks.com/nyrev/WWWfeatdisplay.cgi?20000120026R@p2>>

bar <<http://www.nybooks.com/nyrev/img/reviewsbar.gif>>

[HOME](http://www.nybooks.com/nyrev/index.html) <<http://www.nybooks.com/nyrev/index.html>> | [NYBOOKS](http://www.nybooks.com) <<http://www.nybooks.com>> | [ARCHIVES](http://www.nybooks.com/nyrev/archives.html)
<<http://www.nybooks.com/nyrev/archives.html>> | [SUBSCRIPTIONS](http://www.nybooks.com/nyrev/subscriptions.html)
<<http://www.nybooks.com/nyrev/subscriptions.html>> | [CLASSIFIEDS](http://www.nybooks.com/nyrev/classifieds.html)
<<http://www.nybooks.com/nyrev/classifieds.html>> | [MAIL](http://www.nybooks.com/nyrev/mail.html) <<http://www.nybooks.com/nyrev/mail.html>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 9 februari 2000 1:54
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion
Onderwerp: American media on the latest wave of Albanian terror in Kosovo - persistency i

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>

<http://www.serbia-info.com/news/index.html>

CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>

POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>

MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>

ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>

CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>

SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovo and Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>

<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

American media on the latest wave of Albanian terror in Kosovo - persistency in hushing up and in malicious and false writing

February 06, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>

New York, February 5th - Following the established practice, American media inform on the latest wave of Albanian terror, either falsely, or maliciously.

"Washington Post", "New York Times", CNN and other controlled media in the US are presenting the latest situation in distorting mirror.

The Washington daily uses the method of starting the story from the middle, from a 13 year-old killed Albanian, and then conveys false testimonies and stories from the Albanian side.

CNN states in a false neutral tone that those were "the worst ethnic clashes" since the arrival of the International forces.

The New York daily says that the brutal attack on the UNHCR bus has shown the Serbs that they could not count on the protection of the International forces.

However, none of the reports has at least the indication who had carried out the bomb attack on the bus. It is not said who had wounded a 13 year-old girl and her mother, who were in the

hospital, nor that the two of them were the Serbs.

A careful reader will not fail to see that something strange is happening in Kosovo, where the international safety mission was sent.

Nobody was arrested after the rocket attack on the bus carrying the Serbs. There are no reports on some investigation, or on the results.

The Chief of the Pentagon William Coin gave a statement in which he demands more civil, international policemen for Kosovo. "Washington Post" quotes his words that there is no need for enlarging KFOR forces, though security comes within their competence, but for enlarging the police. The Chief of the Pentagon again raised a hue and cry against the Europeans, not mentioning the fiasco of KFOR forces.

"Washington Post" writes that "NATO officers and diplomats from certain countries, including the US, had appealed many times to the French soldiers in Kosovska Mitrovica sector to begin implementing a more severe strategy of police control".

Unfortunately, these introductions for use did not relate to taking over the appropriate measure towards the terrorists, or to the protection of the non-Albanian population, on the contrary - they demanded more severe measures against the Serbs.

It is said that the French soldiers had told their superiors that the severe measures of "control" of non-Albanian population would only bring about even greater frightening of the Serbs and their departure from Kosovo.

Those details of the situation behind the curtain in the command center of KFOR forces, about which the American press writes today, confirm that KFOR never had a genuine intention to disarm the terrorists, which is, according to the Resolution 1244 of the Security Council, one of the principal obligations of the International UN mission.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 8 februari 2000 1:33
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: 7 (http://news.suc.org/bydate/Feb_077.html)

<<http://news.suc.org/>> [REDACTED]

Search suc.org:

[REDACTED] <<http://news.suc.org/images/black1px.gif>> Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C. Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian History Serbian Art Book Library Become a member [REDACTED] <<http://news.suc.org/images/black1px.gif>> <http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>

<<http://news.suc.org/images/1px.gif>>

The bloody truth of how Nato changed the rules to win a 'moral war' in

Yugoslavia

The Independent (UK)

By Robert Fisk
7 February 2000

For me, the proof came near the end of the Yugoslav war, when Nato bombed a hospital at Surdulice on 31 May last year. Serb soldiers were hiding in the basement, civilian refugees sleeping above them. The soldiers survived, the civilians were slaughtered in the raid and James Shea, Nato's king of excuses, announced that it was "a military target".

Did he know -- did Nato know -- that this building was a hospital, that there were civilians as well as Yugoslav military hiding there? Sure, the Yugoslav army were using their own Serb people as human shields. And shame upon them. But if Nato knew this, then it broke international law. Article 50, paragraph 3, of the 1949 Geneva Conventions' Protocol 1 specifically demands the safeguarding of civilian lives even in the presence of "individuals who do not come within the definition of civilians".

The bodies of the dead refugees were laid out in the afternoon sun on the day of their death. One teenage girl lay on the grass a few metres from a book of love poems; her tragic love and death was researched and reported in The Independent in November. She was killed by Nato. So was a young and brilliant Serb mathematics student, cut down as she tried to rescue the wounded at Varvarin bridge. An American jet had bombed the narrow old river bridge, killing the civilians walking across it. It was a saint's day in Varvarin and a market day -- the attack happened at about 1pm -- and the bridge was too narrow to take a tank.

Just because there wasn't a tank on the bridge at the time, Mr Shea told us, didn't mean a tank didn't cross it. But the bridge was too narrow for any Yugoslav tank. And about 20 minutes after the first bloody assault, another American jet attacked, just in time to kill the rescuers. The girl, who had just been awarded top prize at her Belgrade college, was killed by this US pilot as she tried to pull a wounded man from the road. The same bomb beheaded the local priest as he emerged from his church.

In the countryside around lay what appeared to be parts of Nato's favourite weapon, cluster-bombs. They were dropped across all of Yugoslavia, and most of their civilian victims were in the south of Serbia. Cluster-bombs tore many of the Albanian refugees to pieces on the mistargeted convoys of refugees in the early part of the war. And cluster-bombs -- possibly dropped by British aircraft -- killed civilians in the Serbian city of Nis when a plane mistargeted a local military barracks. The UN High Commissioner for Human Rights, Mary Robinson, was so outraged at the Nis attack that she pleaded with alliance officials to take greater care in their bombardment, as well as condemning Serbia's "ethnic cleansing" of Kosovo.

At some point in the second half of the Yugoslav war, Nato decided to stop apologising for civilian deaths.

And you can see why. From its initial attacks on real military barracks and facilities -- almost all of them empty -- Nato's air bombardment moved to dual-use factories and then "targets of opportunity" (which doomed many a Kosovo refugee travelling in convoys in which police vehicles were present) and then slid promiscuously to transportation routes and hospitals which hid soldiers and the Serb television station.

Today's Human Rights Watch report is the nearest we have seen so far to the unvarnished, bloody truth about Nato's campaign in Yugoslavia. If it depends too heavily on Yugoslav references, including the carefully produced and detailed -- though sometimes selective -- Belgrade government's "White Book" on Nato "crimes", its analysis of alliance tactics, claims and barefaced lies (a word not used by Human Rights Watch, of course) provides a new balance to the history of last year's "moral" war.

It condemns Nato for the attack on Serb television headquarters -- as opposed to transmitters -- on the basis that it could not be regarded as a military target, only a propaganda target. And that's exactly how the cabinet minister Clare Short justified the killing of 16 studio technicians and a young make-up artist. Needless to say, Nato never bombed Croatian television headquarters when it was pumping out propaganda of a similar kind in 1992.

After walking through the rubble of the Serb studios at the time, I reflected that when you kill people for what they say -- however much you hate their words -- then you have changed the rules of war. And that is what Nato did from April through to June of 1999. They changed the rules of war. A military barracks was a legitimate target. Then a tobacco factory, a road bridge, the railway line at Gurdulice -- just when a train was crossing the bridge.

Interestingly enough, Human Rights Watch quotes General Wesley Clark, Nato's commander, saying of the pilot's video footage of the passenger train racing over the Gurdulice bridge that "you can see if you were focusing right on your job as a pilot, how suddenly that train appeared -- it was really unfortunate". But the human rights organisation appears ignorant of recent revelations that Nato deliberately speeded up the video film for its press audience to three times the train's actual speed.

The train did not appear "suddenly" as General Clark mendaciously claimed. It was travelling much more slowly. And despite Human Rights Watch's claims to have interviewed so many Yugoslav survivors of air attacks -- their work is indeed impressive -- the group seems unaware that several survivors of the train attack say they saw the aircraft return for a second strike. Indeed, the evidence at the scene showed how the first bomb smashed a road bridge above the track, cutting the electrical wires and stopping the train. A second missile then hit the carriages.

It was not a war crime, Human Rights Watch says. In fact, Nato committed no war crimes, according to Kenneth Roth and his investigators. But it committed "violations of international humanitarian law" -- which amounts to about the same thing. And still we don't know who bombed

what. Survivors believe the train was attacked by a British Harrier. The report says it was an American jet. The Yugoslavs say the plane that bombed the centre of Aleksinac in April was British -- based on intercepted pilot radio messages -- yet still we don't know.

In the New Year Honours List, Britain's Kosovo pilots got their gongs. All their names were printed in The Independent although we have no idea who was rewarded for their role in Nato's sloppy bombing campaign -- Nato failed to hit more than a handful of Serb tanks throughout the war and the Yugoslav Third Army retired unscratched from Kosovo -- or who was bemedalled for watching the radar tracks.

Last September, an unnoticed article in The Officer, a magazine widely read by Ministry of Defence officials and senior army NCOs, quoted a British Harrier pilot who had been bombing Serbia the previous April.

"After a while you've got to ignore the collateral damage [civilian casualties] and start smashing those targets," he said at the time. "But the politicians aren't ready for that yet."

-----

home <<http://news.suc.org/>> | suc home <<http://www.suc.org/>> | suc info
<<http://www.suc.org/sucinfo/>> | site map <<http://www.suc.org/sitemap.html>> | membership
<<http://www.suc.org/membership.html>> | contact <<http://news.suc.org/comments.html>>
© 1996-99 Serbian Unity Congress.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 9 februari 2000 1:58
Aan: Ruza Despotovic; Herman TI; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Anarchy in Kosmet (<http://www.serbia-info.com/news/2000-02/08/17131.html>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>

<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

"New York Review of Books": Anarchy in Kosmet

February 08, 2000

<<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>>

New York, February 8th (Tanjug) - Kosovo-Metohija is ruled by actual anarchy and lawlessness, and the ethnic cleansing of Serbs from the province is taking place before the very eyes of over 40,000 members of the UN international mission, it was stated in the New York Review of Books' latest edition.

An extensive report on Kosovo-Metohija said the experiment conceived by the international community was not proceeding well at all. There is practically no good news on Kosovo-Metohija, author Timothy Garton Ash said, giving impressions of his recent visit to the southern Serbian province.

According to Ash, the anarchy is a result of terror and persecution conducted by Kosmet Albanians against non-Albanian population, of the general discord among ethnic Albanians themselves, but also of what representatives of the local international mission are doing or failing to do.

Serbs have left the province, Ash said. At least 40,000 of them lived in Pristina and there are now just a few hundred left, and 20,000-30,000 Serbs and other non-Albanians live in enclaves, where they are trying to survive, he said.

Ash described ethnic Albanians as primitive, wild and violent people. The lawlessness is reflected

in the long lines of unregistered vehicles, almost definitely stolen in Western Europe, he said. Ethnic Albanian girls do not dare walk the streets at night for fear of being kidnapped and sold off as prostitutes, he said.

Drug abuse is rampant. Murders are a daily occurrence, even though representatives of the international community claim their number is dropping. Corruption and internal conflicts are present among the self-proclaimed local ethnic Albanian leaders, the report said.

Ash also met with Hashim Thaci, whom he described as a hypocrite, a sly person. He said Thaci bore an expression on his face, which seemed to ask what the matter was with western people to show him so much respect. Quoting western sources, Ash said there was strong evidence that Thaci was involved in robberies and armed assaults with the so-called Kosovo Liberation Army.

Ash said he had also met with UN civilian mission head Bernard Kouchner. Kouchner seemed very distracted during the meeting and made some, to say the least, strange statements. Asked how he arrived at his decisions, having in mind the different stands of Washington, Paris, London, Peking, Moscow, and how he consulted the UN New York headquarters, Kouchner arrogantly cried out that New York does not exist.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 27 december 1999 0:15
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Can children be war criminals (<http://www.serbia-info.com/news/1999-12/23/1635>)

www.serbia-info.com/news

[<http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html)
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

"Trouw": Can children be war criminals

December 23, 1999

<<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>>

Trouw

By Abe de Vris

"The sooner the Dutch 'Yellow Riders' leave Orahovac, the better. They're worse than the Germans," says Mirjana. "The soldiers are not so bad, but the officers are terrible", according to Natasha. "They admit that they're only here for the Albanians, not for the Serbs," says Simka.

Three women from Orahovac, who until recently lived there or who have family there. This is their story, which differs substantially from the one lieutenant-colonel Tony van Loon, the commander of the Yellow Riders, has told. (Trouw, November 11). His artillery unit will soon be replaced.

The women read the interview with Van Loon. In their eyes the Yellow Riders don't have even one reason to be proud of themselves. "Dear sir," begins an open letter from the Humanitarian Committee of Women from Orahovac, "the fact that you turned Orahovac into a test field where the Serbs - without a possibility to leave because you pretend not to be able to give them protection - are thus forced to stay imprisoned in a ghetto - should not be something you should be proud of, nor should you leave Kosovo with a clear conscience. To keep the Serbs as prisoners this way is to deliver them to the mercy of terrorists. If this is the way to create a multi-ethnic society, than such a society existed also in Warsaw during World War Two."

In Orahovac 2500 Serbs and 500 gypsies live a terrible life. They are packed into a few streets with only KFOR [NATO] checkpoints separating them from the extremely hostile Albanian majority in the rest of the town. They all want to leave for Serbia or Montenegro. Only one thing is keeping them in Orahovac: the fact that the Dutch don't want to guarantee their safety if they venture out of the ghetto.

The Yellow Riders say they're searching for possible war criminals amongst the Serbs. A lot of Serbian men are afraid the KLA has put their names on a secret list of suspects, so they stay where they are.

Mirjana (26), Natasha (27) and Simka (35) have difficulty believing the Serbian police really murdered hundreds of Albanian citizens in Orahovac and the surrounding villages. According to the Yellow Riders, Serbian police reservists born in the area executed perhaps some thousand Albanians in cold blood. Until now, 400 bodies have been found. Natasha: "There was a war going on. The KLA attacked the army and the police, who were not saying: 'O please, kill us.' I was in Orahovac myself when the war started. It was a psychologically unbearable situation. While NATO bombed us from the air, uniformed terrorists were everywhere in the city. In Orahovac and the villages everyday Serbs were killed." Mirjana: "A number of bodies that were found could belong to Serbs. Villages like Velika Hoca, Retimlje, Zociste and Ofterusa were mainly inhabited by Serbs. In Retimlje alone 30 Serbs were murdered last year. Where are the bodies of the Serbs?" Simka: "People say all kinds of things. It's because of the hatred Albanians have for the Serb police." Natasha: "Let's say some Serbs did commit war crimes. Do you think they'll be waiting in Orahovac for Kfor to arrest them? Those who maybe really did something wrong are long gone." Mirjana: "My husband was director of a municipal archive. If he hadn't left on time, he would probably also now be considered a war criminal. But he is not a nationalist. He fired some Albanians because they didn't work well."

The women do not understand why KFOR refuses to let at least the children go. Until now only one convoy of 155 Serbs was allowed to leave town. Guarded by Dutch troops, it was attacked by a large crowd of Albanians in the vicinity of Pec. After that UNHCR, the refugee-agency of the United Nations, stopped its humanitarian evacuations in Kosovo. Natasha and Simka both tried several times to take the children of their relatives back to Serbia. Without success.

"Can children also be war criminals?" asks Natasha. "I've cried and I've screamed", says Simka. "But this Dutch officer just stood there and looked at me as through a mask. He didn't show any emotion. Nothing. It was just not allowed." Simka recently returned from a visit to Orahovac. She says the situation there is worse than a couple of weeks ago. Many times there are days without electricity, she says. The Serbs cannot buy food in Albanian shops. They rely on humanitarian organisations to help them. Albanians block the road to Pristina, to stop a Russian battalion from entering the town (the Russians are scheduled to replace the Dutch), so all kinds of shortages exist.

Simka: "With winter coming, the Serbs are in panic. They're afraid everybody will forget about them. Now they can still drive to Velika Hoca, where many Serbs live, but the road is in bad condition and nobody clears up the snow. They'll be stuck."

A visit to Orahovac is only possible with KFOR protection. Visitors have to leave the same day. The Serbs in Orahovac are allowed to use a Red Cross satellite telephone for one minute a week. According to the women, the phone is bugged. Mirjana: "The line is cut the moment someone says something negative about life in Orahovac."

Mail can be delivered to the Red Cross, but the letters are first examined by a censor. Relatives in Serbia get them with thick black lines through the text.

Since the arrival of the Dutch soldiers more than 20 Serbs from Orahovac have been kidnapped and 136 Serbian houses have been burned to the ground. One of the missing Serbs is the husband of a translator who worked for the Yellow Riders. In none of these cases have the Dutch started an investigation, let alone succeeded in bringing someone back, says Simka.

In 1998, some 50 Serbs were kidnapped. Nobody has heard from them since. She asks why the Dutch, who arrested 11 Serb war crimes suspects, have never arrested an Albanian for war crimes. The Albanian Ismet Tara is Orahovac's KLA-commander. He would be the biggest criminal. Simka: "His uncle had the reputation in 1941 of being the worst fascist in town. My uncle, who was a Partizan, told me that." Mirjana mentions Sebadin Cena, her teacher at school. "My parents and I were at his wedding. My father gave him his first job. He was recognized as one of the organizers of the kidnappings last year."

The Dutch, conclude the women, are one-sided, anti-Serb and don't do a thing to improve the situation for the Serbs in Orahovac. Natasja: "With them, every day is worse than the day before". Mirjana: "I don't think this [Dutch Col.] Van Loon will ever sleep well again."

*****

www.emperors-clothes.com

[<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif)

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>